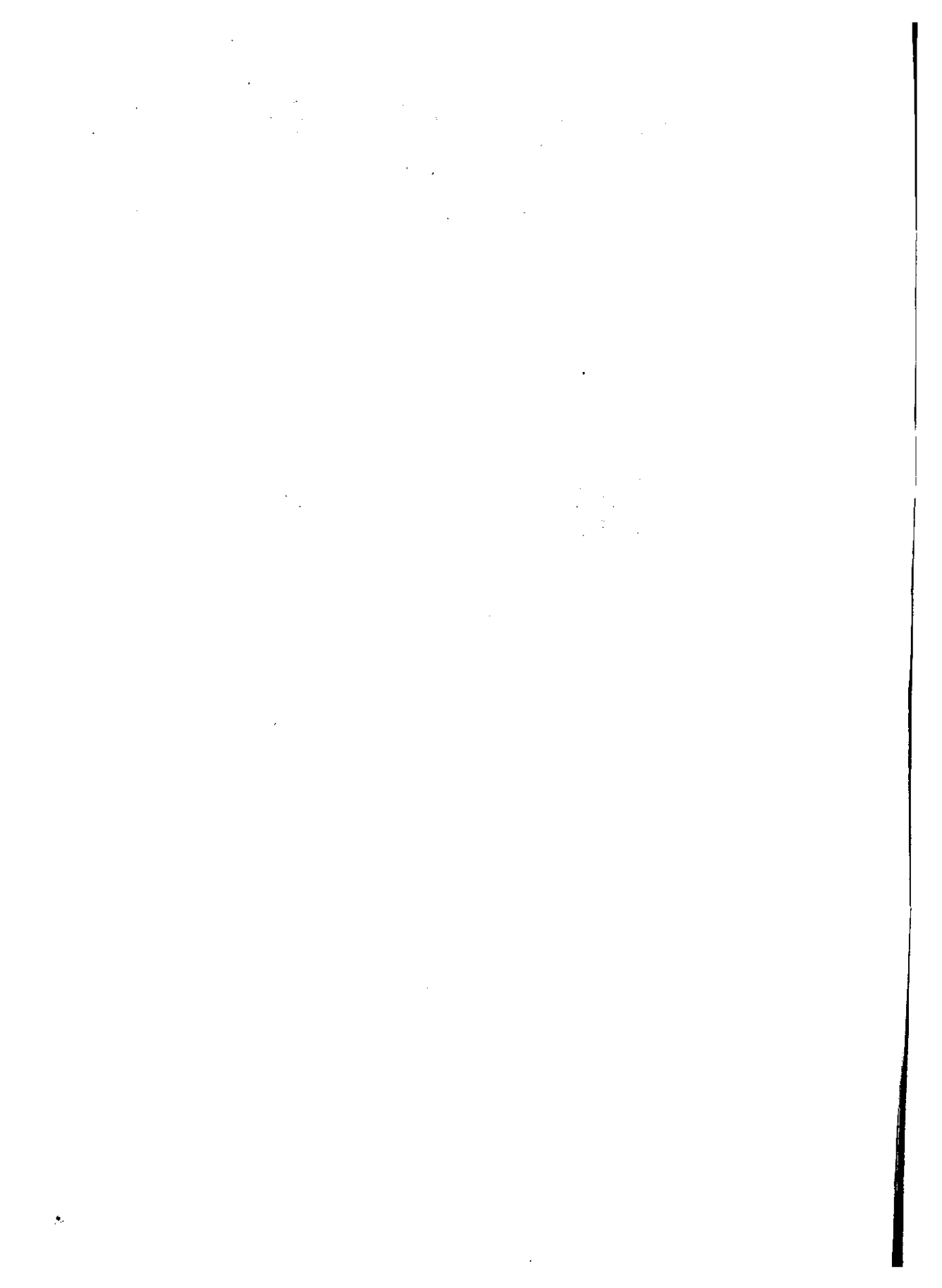

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

မြန်မာစကားပြေ နဝမတန်း

အခြေခံပညာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့်
ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

မြန်မာစကားပြေ နဝမတန်း

နိုင်ငံတော်မှအမွေထောက်ပံ့ပေးသည်။
အခြေခံပညာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့်
ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ အုပ်စု-၆၈၂၅၀၈ အုပ်
၂၀၁၈-၂၀၁၉ ပညာသင်နှစ်

အခြေခံပညာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့်
ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ၏ မူပိုင်ဖြစ်သည်။

အမှာစာ

မြန်မာနိုင်ငံပညာရေးကို အဆင့်အတန်းမြင့်မားစေရန် ပညာရေးအစီအစဉ်သစ်ဖြင့် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ထိုအစီအစဉ်သစ်အရ အခြေခံပညာရေးကဏ္ဍတွင် မြန်မာစာအခြေခံ ခိုင်ခံ့တောင့်တင်း၍ ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက်စေရန် မြန်မာစာသင်ရိုးကို ပြန်လည်ရေးဆွဲပါသည်။

အဆိုပါသင်ရိုးအရ အခြေခံပညာအထက်တန်း မြန်မာစာသင်ကြားခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို အောက်ပါအတိုင်းချမှတ်သင်ကြားမည် ဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ စကားပြေလေ့လာရာတွင် အကြောင်းအရာ၊ အရေးအသားနှင့် အလင်္ကာတန်ဆာဆင်မှုကို သိရှိစေရန်။
- ၂။ ကဗျာကို လေ့လာရာတွင် ကဗျာအဓိပ္ပာယ်၊ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အလင်္ကာတန်ဆာဆင်မှုကို သိရှိနားလည်စေရန်။
- ၃။ ဝေါဟာရကြွယ်ဝစေရန်နှင့် ကျွမ်းကျင်စွာ သုံးနှုန်းတတ်စေရန်။
- ၄။ စာကို ပြေပြေပြစ်ပြစ် တန်ဆာဆင်ရေးတတ်စေရန်။
- ၅။ စာစီစာကုံး လေ့ကျင့်ပေးရန်။

အထက်ပါ ရည်မှန်းချက်နှင့်အညီ အခြေခံပညာအထက်တန်း နဝမတန်းတွင် သင်ကြားနိုင်ရန် မြန်မာစကားပြေလက်ရွေးစင်ကို ရွေးချယ်ပြုစုထားပါသည်။

ဤသို့ပြုစုရာတွင် မြန်မာစာပေသမိုင်းစဉ်ကို လည်းကောင်း၊ ခေတ်အဆက်ဆက် စကားပြေဆရာများ ရေးသားခဲ့သော အကြောင်းအရာများ၏ သဘောသဘာဝကို လည်းကောင်း၊ စကားပြေဆရာများ၏ ရေးသားပုံကိုလည်းကောင်း ကျောင်းသားများသိနားလည်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ရွေးချယ်စီစဉ်ပါသည်။

စကားပြေအပုဒ်တိုင်းတွင် မိတ်ဆက်နိဒါန်းနှင့် ဖော်ပြသင့်သည့် ခက်ဆစ်အဖွင့်ကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။

စကားပြေဆိုသည်မှာ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ဖွဲ့စည်းသုံးနှုန်းထားသော စကားမျိုး၊ စာမျိုးပင်ဖြစ်သည်။ နေ့စဉ်ပြောဆိုရေးသား ဆက်သွယ်မှုကိစ္စများကိုသာမက ပညာသင်ကိစ္စ၊ ရုံးကိစ္စ၊ သိပ္ပံဝိဇ္ဇာဘာသာရပ် အမျိုးမျိုးတို့ကို ရေးမှတ်တင်ပြသောကိစ္စ၊ တွေးခေါ်ခံစားမှုတို့ကို ဖွင့်ဆိုဖော်ထုတ်အပ်သောကိစ္စ စသည်တို့ကိုလည်း စကားပြေဖြင့် ရေးသားကြသည်။

စကားပြေတွင်ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ်၊ ဆောင်းပါး၊ မှတ်တမ်း၊ အစမ်းစာ၊ ဟောစာ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ စသည်ဖြင့် စာရေးဆရာ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကိုလိုက်၍ အရေးအသား ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိသည်။

စကားပြေရေးသူသည် မိမိရေးလိုသော အကြောင်းအရာကို ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုခုဖြင့် ရေးမြဲဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်၏ အထိန်းအတွပ်ဖြင့် အကြောင်းအရာကို ပုံဖော်မြဲဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်ဆိုရာ၌

(က) မိမိ သိထားသောအကြောင်းအရာကို စာဖတ်သူသိလာအောင် အသိပညာ ဗဟုသုတပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက် (ခ) မိမိစိတ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသော ချစ်ခင်မှု၊ ရွှင်မြူးမှု၊ သနားမှု၊ ကြောက်ရွံ့မှု၊ စက်ဆုပ်မှု စသည့်စေတနာတို့ကို အခြေခံ၍ စာဖတ်သူ၏ စိတ်တွင်လည်း အလားတူ စေတနာမျိုး ပေါ်ပေါက်လာအောင် နှိုးဆော်ပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဟူ၍ ယေဘုယျအားဖြင့် နှစ်မျိုးရှိပါသည်။

တစ်ဖန်ပညာ၏တန်ဖိုး သိစေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်၊ မိခင်ကို မြတ်နိုးလေးစားလာစေလိုသော ရည်ရွယ်ချက် စသည်ဖြင့် စာတစ်ပုဒ်ချင်း အလိုက်လည်း ရည်ရွယ်ချက် အသီးသီးရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်တို့၏ ပဲ့ကိုင်ထိန်းကွပ်မှုဖြင့် စကားပြေတစ်ပုဒ်၏ ဆိုလိုရင်းအကြောင်းအရာသည် ပုံပေါ်လာရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာသူတို့သည် စကားပြေတစ်ပုဒ်ချင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖော်ထုတ်တတ်အောင် အားထုတ်သင့်ပါသည်။

အသိပညာ ဗဟုသုတပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်ရေးသည့် စကားပြေမျိုးကို ဖတ်ရသောအခါ စာဖတ်သူသည် သိစရာမှတ်စရာများကို တိုက်ရိုက် သိလိုက်မှတ်လိုက်ရသည်။ စိတ်စေတနာနှိုးဆော်လိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသည့် စကားပြေမျိုးကို ဖတ်ရသောအခါ စာဖတ်သူသည် ရသ နှစ်သက်မှုကိုခံစားရပြီး ထိုနှစ်သက်မှုနှင့် တစ်ပါတည်း ပတ်ဝန်းကျင်လောကကိုပါ သတိပြုမိကာ အကောင်းအဆိုး အကျိုးအပြစ်ကို ခွဲခြားသိလာနိုင်သည်။ ဤသို့ဖြင့် စကားပြေနှစ်မျိုး၏ အာနိသင်နှစ်မျိုးကိုလည်း ခွဲခြားသဘောပေါက်အောင် အားထုတ်သင့်ပါသည်။

စကားပြေရေးသူသည် အကြောင်းအရာနှင့် လိုက်ဖက်ဆီလျော်သည့် စကားများကိုရွေးချယ်ပြီး ဝါကျဖြစ်အောင် ဖွဲ့ရသည်။ ဝါကျများကို ဆိုလိုချက်တစ်ချက်လျှင် စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်စီဖြစ်အောင် စာပိုဒ်ဖွဲ့ရသည်။ စာပိုဒ်များကို စာပုဒ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းသောအခါ စကားပြေအဖွဲ့ တစ်ခုဟူ၍ ပုံပေါ်လာသည်။ ဤသို့အားဖြင့် စကားပြေအဖွဲ့တစ်ခုတွင် စကားလုံး၊ ဝါကျ၊ စာပိုဒ်၊ စာပုဒ်ဟူ၍ အဆင့်လေးဆင့်ရှိမြဲ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ စကားပြေအဖွဲ့ တစ်ခုအဖြစ် ပုံပေါ်လာအောင် အဆင့်ဆင့်စနစ်တကျ စည်းရုံးထားပုံကို လေ့လာသင့်ပါသည်။

ဤသို့ အဆင့်ဆင့်စည်းရုံးရာ၌ စကားပြေမှန်သမျှတွင် ရှိမြဲဖြစ်သော အခြေခံလက္ခဏာကား မှန်ကန်မှုပင်ဖြစ်သည်။ သဒ္ဒါမှန်မှု၊ စကား အသုံးအနှုန်းမှန်မှု၊ ဝါကျဖွဲ့ထုံးမှန်မှုတို့ကို အဓိကဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် မှန်ကန်မှုရှိကာမျှဖြင့် စကားပြေကောင်းဟု မခေါ်နိုင်သေးပါ။ စာရေးသူက မိမိဆိုလိုချက်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရေးပြနိုင်မှသာ ဖတ်သူကရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ရှင်းလင်းမှုသည် စကားပြေကောင်းတို့တွင် မရှိလျှင်မဖြစ်သော လက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဖန် စာရေးသူသည် မိမိဆိုလိုချက်ကို ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် ဖော်ပြနိုင်လျှင် ရေးသူရောဖတ်သူပါ အချိန်ကုန်သက်သာပြီး အကျိုးရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျစ်လျစ်မှုသည်လည်း စကားပြေကောင်း လက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင်ရေးသူသည် မိမိဆိုလိုချက်ကို အဖုအထစ် အကွေ့အကောက်မရှိစေဘဲ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ဖော်ပြနိုင်လျှင် ဖတ်သူကအလွယ်တကူ နားလည်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ပြေပြစ်မှုသည်လည်း စကားပြေ

ကောင်း လက္ခဏာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ စကားပြေတစ်ပုဒ်ကို လေ့လာရာ၌ အခြေခံအားဖြင့် မှန်ကန်မှုရှိမရှိ၊ ရှင်းလင်းမှု၊ ကျစ်လျစ်မှု၊ ပြေပြစ်မှုဟူသော စကားပြေကောင်း လက္ခဏာတို့နှင့် ညီမညီအကဲဖြတ်နိုင်အောင် အားထုတ်သင့်ပါသည်။

စကားပြေဆရာတို့သည် နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် မိန့်ဆိုရာ၌ သွယ်ဝိုက်အဆင်တန်ဆာဖြစ်သော ဝင်္ကေတအလင်္ကာများကို အသုံးပြုတတ်ကြပါသည်။ မြည်သံကိုအစွဲပြု ဖွဲ့စည်းအဆင်တန်ဆာဖြစ်သော မြည်သံစွဲအလင်္ကာ ကိုလည်းကောင်း၊ ဝင်္ကေတအလင်္ကာများထဲမှ နှိုင်းခိုင်းအဆင်တန်ဆာဖြစ်သော ဥပမာ အလင်္ကာ၊ ထပ်တူပြု အဆင်တန်ဆာဖြစ်သော ရူပကအလင်္ကာ၊ လွန်ကဲဖွဲ့ အဆင်တန်ဆာဖြစ်သော အတိ သယဝတ္ထိအလင်္ကာ တို့ကိုလည်းကောင်း လေ့လာသင့်သည်။ အထက်တွင်ဆိုခဲ့သော စကားပြေကောင်း လက္ခဏာများကို အလင်္ကာကျမ်းလာဂုဏ်များအဖြစ် ဖော်ပြရလျှင် ရှင်းလင်းမှုကို ပသာဒဂုဏ်၊ ကျစ်လျစ်မှုကို သြဇာဂုဏ်၊ ပြေပြစ်မှုကို မဒစုရတဂုဏ်ဟူ၍ ဖော်ပြနိုင်ကြောင်း သတိပြုသင့်သည်။ ထို့ပြင်သက်မဲ့ကို သက်ရှိပြုခြင်း စသည်ဖြင့် မရှိသည်ကိုရှိသကဲ့သို့ တင်စားမှုကို သမာဓိဂုဏ်ဟု ဖော်ပြနိုင်သည်။ ထိုအလင်္ကာ များသည် သက်ဆိုင်ရာစကားပြေကို မည်သို့မည်ပုံ အထောက်အကူပြုနေကြောင်း ဆက်စပ်လေ့လာ တတ်အောင် အားထုတ်သင့်ပါသည်။

စကားပြေများသည် ကျောင်းသားများ၏ စိတ်ဓာတ်ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို လေးစားမြတ်နိုး စိတ်ထက်သန်ရေး၊ စာဖတ် ဝါသနာထက်သန်ရေး၊ စာအရေးအသား စွမ်းရည် တိုးတက်ရေးတို့ကို ဦးတည်ရေးသားထားသော စကားပြေများ ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေလောကတွင် သြဇာကြီးမားသော စကားပြေဆရာကြီးများ၏ လက်ရာများဖြစ်သည်။ ထိုစကားပြေများကို ဆည်းပူးခြင်းဖြင့် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် မြန်မာစာပေလေ့လာမှုဆိုင်ရာ အရည်အသွေးများနှင့် စိတ်ဓာတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အရည်အသွေးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမည်ဟု မျှော်မှန်းပါသည်။

ယခုဖော်ပြခဲ့သည့် အချက်အလက်များကို အခြေပြုလျက် သိသင့်သိထိုက်သော အသိပညာဗဟု သုတများ ရရှိလာအောင်၊ ပေါ်သင့်ပေါ်ထိုက်သော စိတ်စေတနာကောင်းများ ပေါ်ပေါက်နှိုးကြားလာအောင်၊ ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဂရုပြုဆင်ခြင်မိလာအောင် အားထုတ်သင့်ပါသည်။ ထိုမျှသာမက စကားပြေတစ်ပုဒ် အရည်အသွေးကို အကဲဖြတ်နိုင်သည့် စွမ်းရည်မျိုးရှိလာအောင်၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် စကားပြေကောင်း ရေးနိုင် သည့် စွမ်းရည်မျိုးရှိလာအောင်လည်း အားထုတ်သင့်ပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့် စကားပြေလေ့လာရာတွင် -

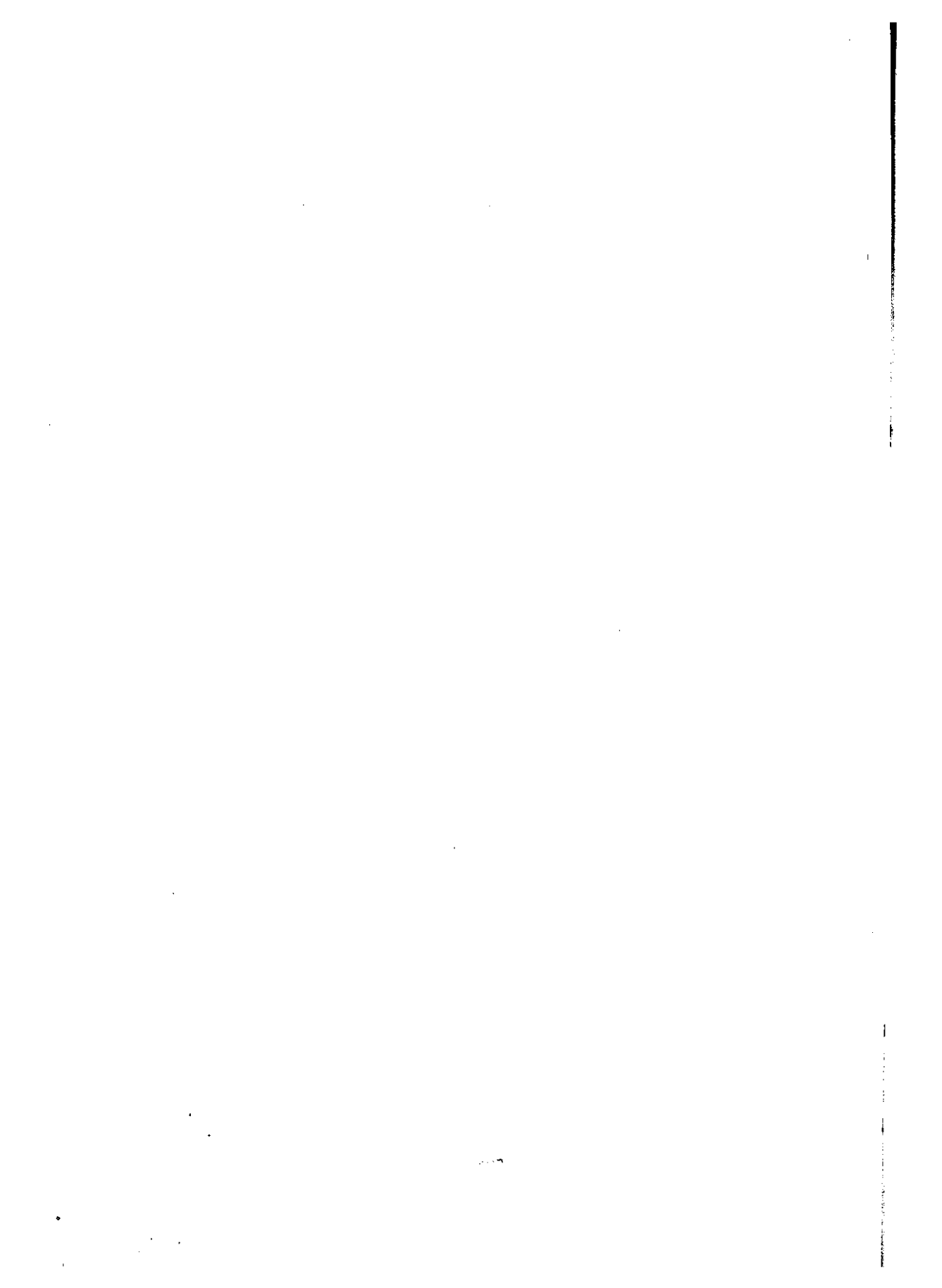
- (က) စကားပြေ တစ်ပုဒ်ချင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖော်ထုတ် ကြည့်ပါ။
- (ခ) သိမှတ်စရာကိုပေးသော စကားပြေမျိုးလော၊ ရသနှစ်သက်မှုကို ပေးသော စကားပြေမျိုးလော ဟူ၍ ခွဲခြားကြည့်ပါ။
- (ဂ) အချက်အလက်စီစဉ်ပုံ ကောင်းမကောင်း ဆန်းစစ်ကြည့်ပါ။
- (ဃ) စကားလုံး၊ ဝါကျ၊ စာပိုဒ်၊ စာပုဒ်ဟူ၍ အဆင့်ဆင့် စည်းရုံးထားပုံကို လေ့လာပါ။

- (င) အရေးအသားကို စကားပြေကောင်း လက္ခဏာများနှင့် ချိန်ထိုးလေ့လာပါ။
- (စ) အလင်္ကာများ၊ ဂုဏ်များက သက်ဆိုင်ရာ စကားပြေကို မည်သို့အထောက်အကူ ပြုကြောင်း လေ့လာပါ။

ဆရာ၊ ဆရာမများသည် နဝမတန်း ပင်ရင်းမြန်မာစကားပြေ လက်ရွေးစင်စာအုပ် အမှာစာတွင် လမ်းညွှန်ထားသည့် အချက်များနှင့်အညီ ဤစကားပြေကို သင်ကြားရန် ဖြစ်ပါသည်။

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	ရေးသူ	စာမျက်နှာ
၁။	ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ		၁
၂။	ပညာ	ရှင်မဟာသီလဝံသ	၄
၃။	ဇနကမင်းသား၏လုံ့လ	ဦးဩဘာသ	၇
၄။	ယောမင်းကြီးစိတ်ဓာတ်	မှော်ဘီဆရာသိန်း	၁၁
၅။	ချစ်လှစွာသောသား	ဦးလတ်	၁၅
၆။	အညာမြေ ဌာနေဟောင်းဆီက	မစ္စတာမောင်မိုင်း	၂၄
၇။	အဖိုးအတန်ဆုံးသောအရင်းအနှီး	ပီမိုးနင်း	၂၉
၈။	မင်းကတော်	ဦးဖိုးကျား	၃၄
၉။	မြန်မာ့ဇာတ်ပွဲများ	ဒီးဒုတ်ဦးဘချို	၄၅
၁၀။	အာမိတ်	သိပ္ပံမောင်ဝ	၅၁
၁၁။	လူလည်းတစ်ထွေရေလည်းတခြား	မင်းသုဝဏ်	၅၇
၁၂။	စာဖတ်ခြင်းအလေ့	ဇေယျ	၆၁
၁၃။	ရဲရင့်ခြင်းနှင့်လုံ့လဝီရိယ	လယ်တီပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီး	၆၄
၁၄။	နွေဦးကျက်သရေ	ဇော်ဂျီ	၆၇
၁၅။	မြကန်	တက္ကသိုလ်မောင်မောင်ကြီး	၇၃
၁၆။	ကျောင်းစာစီကုံးမှရသစာပေဆီသို့	သိန်းဖေမြင့်	၇၉
၁၇။	စကားပြေအရေးအသားရှေ့ဆောင် လမ်းပြများ	မောင်ထင်	၈၃
၁၈။	ပြည်ထောင်စုနှင့်မြန်မာ	တက္ကသိုလ်တင်ခ	၈၉

ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ
(ပုဂံခေတ်)

ဤရာဇကုမာရ်ကျောက်စာသည် မြန်မာနှစ် ၄၇၄ ခန့် (ခရစ်နှစ် ၁၁၁၂ ခန့်) တွင် ရေးထိုးခဲ့သော ကျောက်စာဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် အမှတ်အသားပါဝင်သည့် တွေ့ရှိရသမျှ မြန်မာကျောက်စာများတွင် အစောဆုံးကျောက်စာ ဖြစ်သည်။

ဤကျောက်စာကို ရှေးကမြစေတီကျောက်စာဟု ခေါ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ မြစေတီဘုရားပရဝုဏ်တွင် စိုက်ထူထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ရာဇကုမာရ်တည်ထားခဲ့သည်မှာ စေတီမဟုတ်။ ဂူဘုရားသာ ဖြစ်ကြောင်း ဤကျောက်စာတွင် အတည့်အလင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်စာရေးထိုးခဲ့သူ ရာဇကုမာရ်၏အမည်ကို စွဲလျက် 'ရာဇကုမာရ် ကျောက်စာ' ဟု ပြောင်းလဲခေါ်ဆို နေကြပြီဖြစ်သည်။

ဤကျောက်စာရေးထိုးချိန်က ပုဂံတွင် ယူ၊ မွန်၊ မြန်မာ၊ ပါဠိ ဟူသော ဘာသာစာပေလေးရပ်ကို အသုံးပြု လျက်ရှိသည်။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာတိုင်တွင် လေးမျက်နှာရှိ၍ တစ်မျက်နှာလျှင် တစ်ဘာသာစီ ရေးထိုးထားသည်။

ပုဂံခေတ်က အလှူတစ်ခုပြုပြီးလျှင် ထိုအလှူအကြောင်း ကျောက်စာရေးထိုး မှတ်တမ်းတင်လေ့ ရှိသည်။ ကျောက်စာများတွင် ယေဘုယျအားဖြင့်

- က - အလှူအကြောင်း
- ခ - ဆုတောင်း
- ဂ - ကျိန်စာ

ဟူ၍ ကဏ္ဍသုံးရပ်ပါတတ်သည်။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာသည် ဤကဏ္ဍ သုံးရပ်လုံးပါဝင်သော ကျောက်စာ တစ်ခုဖြစ်သည်။ အလှူအကြောင်းကို ဖော်ပြသည်မှာ စာဖတ်သူတို့ အနုမောဒနာပြုနိုင်ရန် ဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။ ဆုတောင်းသည်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အစဉ်အလာဓလေ့ဖြစ်သည်။ ကျိန်စာရေးထိုးသည်မှာမူ မိမိတို့၏ အလှူဒါန အခွန်ရှည်ရှည် တည်တံ့ရေးဖြစ်သည်။ မိမိတည်သော ဘုရားကျောင်းကန်၊ လှူခဲ့သောကျွန်နှင့် ဝတ္ထုပစ္စည်းအစုစုကို နှောင်းလူတို့ ဖျက်ဆီးနှိပ်စက်မည့်ရန်မှ ကာကွယ်လိုခြင်းဖြစ်သည်။

ယခုဖော်ပြထားသော ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာတွင် ရာဇကုမာရ် ကျေးဇူးသိတတ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ကောင်းမှုအဝဝကိုလည်းကောင်း၊ လေ့လာရင်း ပုဂံခေတ် မြန်မာစံကားပြေအခြေအနေကို ဆင်ခြင်သုံးသပ် နိုင်ကြပါသည်။

ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ

၆၆။ ။ နမောဗုဒ္ဓဿ။ ဘုရားသခင် သာသနာအနှစ် တစ်ထောင့် ခြောက်ရာနှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် လွန်လေပြီ
 ရကား။ ဤအရိမဒ္ဒနပုရ်မည်သော ပြည်၌အား ခြံကြိုဘုဝနာဒိတျ မေဗ္ဗရာဇ်မည်သောမင်း ဖြစ်၏။ ထိုမင်း၏
 ပယ်မယား တစ်ယောက်သောကား တြိလောကဝဋ်သကာဒေဝီမည်၏။ ထိုပယ်မယားသား တစ်မူလည်း
 ရာဇကုမာရ်မည်၏။ ထိုမင်းကား ကျွန်သုံးရွာတည်း ပယ်မယားအားပေး၏။ ထိုပယ်မယားသေခဲ့ရကား။
 ထိုပယ်မယားတန်ဆာနှင့် ထိုကျွန်သုံးရွာသောနှင့်တည်း ထိုပယ်မယားသား ရာဇကုမာရ်မည်သောအား
 မင်းပေးတုံ၏။ ထိုမင်းအနှစ် နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် မင်းမူပြီး၍ ၎င်းသေခမူနာသရော၌တည်း။ ထိုရာဇကုမာရ်မည်
 သော ပယ်မယားသား မိမိကိုမွေးသောမင်းကြီးကျေးဇူးကို အောက်မေ့ရကား။ ရွှေအတိသောဘုရားသခင်
 အဆင်းပြု၍ ၎င်းနှစ်လေသရောတည်း ဤသို့မိန့်၏။ ဤရွှေဘုရားကား ငါ့သခင်အဖို့ အတို့ကျွန်ပြုသောတည်း။
 ကျွန်သုံးရွာ အတို့ကျွန် ငါ့သခင်ပေးသောသည်ကား ဤရွှေဘုရားအား အတို့ကျွန်ပေး၏။ ထိုရောတည်း
 မင်းနှစ်ကျိရကား ကောင်းလင့်တည်း ကောင်းလင့်တည်းမိန့်၍ ၎င်း သင်ပြီမဟာထေရ်။ သင်ပြီမောဂ္ဂလိပုတ္တတိ
 သထေရ်။ သင်ပြီသောန်။ သင်ပြီသယ် သေနဝရပဏ္ဍိတိ။ ထိုသခင်တို့အမှောက်တည်း မင်းရေသွန်း၏။
 ထိုပြီးရကား ထိုရာဇကုမာရ်မည်သော ပယ်မယားသား ထိုရွှေဘုရားထာပနာ၍ ၎င်း ဤရွှေ အထွတ်မူသောဂူ
 ပြု၏။ ပြုပြီးရကား ဤဂူဘုရားလွတ် သရော၌တည်း။ သင်မုနလွန်တစ်ရွာ။ ရပါယ်တစ်ရွာ။ ဟန်ဗိုဝ်တစ်ရွာ။
 ဤကျွန်သုံးရွာယူ၍၏။ ထိုရာဇကုမာရ်မည်သော ပယ်မယားသား ဤဂူဘုရားအားရေသွန်း၍ ၎င်း ဤသို့မိန့်၏။
 ဤငါ့အမူကား သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပညာ ရအံ့သောအကြောင်း ဖြစ်စေသတည်း။ ငါ့နောင်အား ငါ့သားလည်း
 ကောင်း။ ငါ့မြေးလည်းကောင်း။ ငါ့အဆွေလည်းကောင်း။ သူတစ်ထူးလည်းကောင်း။ ဤဘုရားအား ငါလျှံခဲ့
 သော ကျွန်အနှိပ်အစက်တည်း မူမူကား အရိမေတ္တေယျ ဘုရားသခင် အဖူးရစေ။ ။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဇြိ (သီရိ) = ကျက်သရေနှင့် ပြည့်စုံစေသတည်း။ အောင်မြင်စွာပြီးပြည့်စုံ
စေသတည်း။ (သျှရီဟုဖတ်ပါ)
- ၂။ နမောဗုဒ္ဓါယ = ဘုရားသခင်အား ရိုခိုး ပါ၏။
- ၃။ အရိမဒ္ဒနပုရ် = ရန်သူကိုနှိမ်နင်း အောင်နိုင်သော တိုင်းပြည် (ပုဂံပြည်) ။
- ၄။ ခြံကြိုဘုဝနာဒိတျမေဗ္ဗရာဇ် = ဘုန်းကျက်သရေနှင့် တင့်တယ်သော၊ လောကသုံးပါးတွင်
နေကဲ့သို့ အလင်းရောင်ပေးနိုင်သော တရားမင်း။
- ၅။ တြိလောကဝဋ်သကာဒေဝီ = သုံးလောကဦးဆောက် ပန်းဘွဲ့ရ မိဖုရား။
- ၆။ ပယ်မယား = ချစ်ခင်အပ်သော မိဖုရား။
- ၇။ သေခမူ = သေလုနီးပါး။ သေခါနီး။

- ၈။ နာသရော = နာမကျန်းသောအခါ။
- ၉။ ရွှေအတိ = ရွှေသားချည်း။
- ၁၀။ အဆင်းပြု = ဆင်းတုတော်ထုသည်။
- ၁၁။ နှပ် = နှင်းအပ်သည်။ အင်္ဂါနံ သည်။
- ၁၂။ နှပ်လေသရော = နှင်းအပ်လေသော အခါ။
- ၁၃။ ကောင်းလင့်တည်း = ကောင်းလေစွ။ သာဓု။
- ၁၄။ အတို့ကျွန် = အကျွန်။
- ၁၅။ သင်ပြီ = သံဃာတော်ကြီး။
- ၁၆။ အမှောက်တည်း = ရှေ့မှောက်တည်း။
- ၁၇။ ဌာပနာ = ထည့်သွင်းထားသည်။
- ၁၈။ မူ = ပြုသည်။
- ၁၉။ ဂူ = လိုက်ခေါင်းပါသော စေတီ။
- ၂၀။ လွတ် = စွန့်လွတ်သည်။ လှူဒါန်း သည်။
- ၂၁။ သဗ္ဗညုတဉာဏ် = အလုံးစုံသိသောဉာဏ်။ သိမြင်နှံ့စပ်သောဉာဏ်။
ဘုရားဉာဏ်။
- ၂၂။ ငါ့နောင်အား = ငါ့နောက်၌။
- ၂၃။ အရိမေတ္တေယျဘုရား = ဤကမ္ဘာ၌ နောင်ပွင့်တော်မူမည့် ဘုရား၏ဘွဲ့တော်။
- ၂၄။ အဖူးရစေ = မဖူးရစေသတည်း။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ရာဇကုမာရ်၏ အလှူမှတ်တမ်းဖြစ်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်း နတ်ရွာစံခါနီးတွင် ရာဇကုမာရ်က ရွှေဆင်းတုသွန်းလုပ်ပြီး မင်းကြီးကို အမျှဝေစေခြင်းဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်ပုံ၊ ရွှေဆင်းတုထာပနာ၍ ဘုရားတည်ပုံ၊ အမျှဝေပုံ၊ ဆုတောင်းပုံတို့ကို မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ‘ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ’ ကိုအကျဉ်းချုပ် ပြန်ရေးပါ။
- ၂။ ရာဇကုမာရ် ကျေးဇူးသိတတ်ပုံကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးပြပါ။
- ၃။ အောက်ပါတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းပြပါ။
ပယ်မယား၊ မင်းမူ၊ အတို့ကျွန်၊ ကောင်းလင့်တည်း၊ ရေသွန်း။
- ၄။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာမှ သိမှတ်ဖွယ်များကို ထုတ်နုတ် ရေးသားပါ။

ပညာ
(အင်းဝခေတ်)

‘ပညာ’ စကားပြေကို ရှင်မဟာသီလဝံသ ရေးသော ‘ပါရာယနဝတ္ထု’ မှ ကောက်နုတ်သည်။ ရှင်မဟာသီလဝံသသည် အင်းဝခေတ်တွင် ထင်ရှားသည့် ‘ပေလေးပင်ရှင် လေးပါး’ အပါအဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ မြန်မာနှစ် ၈၁၅ (ခရစ်နှစ် ၁၄၅၃) တွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့နယ် မြို့လှလင်ရွာ၌ မွေးဖွားသည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်ညို ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က တောင်တွင်းကြီးမြို့ နတ်မီးလင်း ဆရာတော်ထံတွင် ပညာသင်ကြားတတ်မြောက်၍ ရဟန်းပြုပြီးနောက် အင်းဝသို့ကြွသွားသည်။ အင်းဝဘုရင်မင်းခေါင်က ကြည်ညို၍ ရတနာဗိမာန်ကျောင်းကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း ကိုးကွယ်သည်။

ဆရာတော်သည် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရနှင့် ခေတ်ပြိုင်စာဆိုဖက် ဖြစ်သည်။ ကဗျာဖွဲ့ဆိုရာတွင် ထူးချွန် ထက်မြက်လှ သောကြောင့် ‘သဒ္ဒါမှာ ရှင်မဟာကစ္စည်း၊ ကဗျာမှာ ရှင်မဟာသီလဝံသ တည်းဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ‘တောင်းကို မဖောက်၊ တောင်ကို ဖောက်သည်၊ စိန်ကျောက်အသွင်၊ သီလဝင်’ ဟူ၍ လည်းကောင်း ကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနှစ် ၈၈၀ (ခရစ်နှစ် ၁၅၁၈) တွင် ပျံလွန်တော်မူသည်။

ရှင်မဟာသီလဝံသသည် ပါရမီတော်ခန်းပျို့၊ ဆုတောင်းခန်းပျို့၊ တောင်တွင်းလာပျို့၊ ရွှေနန်း ကြော့ရှင်နန်း ဘွဲ့မော်ကွန်း၊ တံတားဦးတည် မော်ကွန်း၊ သျှိသျှားကန်ဘွဲ့ မော်ကွန်း၊ ဆုံးမစာ၊ ကဗျာလင်္ကာများ၊ နေတ္ထိပါဠိတော်နိဿယ နှင့် မဟာရဟနီတိ စသည်တို့ကို ရေးသားခဲ့သည်။ ထူးခြားသည်မှာ ပျို့ကဗျာများ ထွန်းကားသည့် အင်းဝခေတ်တွင် ဆရာတော်သည် ‘ပါရာယန’ နှင့် ‘ရာဇဝင်ကျော်’ တို့ကို စကားပြေဖြင့် ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပါရာယနဝတ္ထုသည် မြန်မာဇာတကဝတ္ထုလောကတွင် ရှေးအကျဆုံး ဝတ္ထုဖြစ်သည် ဟု ဆိုကြသည်။

သံသရာကမ်းတစ်ဖက်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့သွားရာ လမ်းခရီးသဖွယ်ဖြစ်သည့် ကျင့်ဝတ်တို့ကို ညွှန်ပြ သောကြောင့် ‘ပါရာယနဝတ္ထု’ ဟု ခေါ်သည်။ ဤ‘ပညာ’ စကားပြေ၌ အင်းဝခေတ်စကားပြေ အရေးအသားနှင့် အင်းဝခေတ် ပညာရေးအမြင်တို့ကို လေ့လာနိုင်သည်။

ပညာ

ပညာဖြင့် အသက်မွေးသောသူ၏ အသက်ရှင်ခြင်းသည်လျှင် မြတ်သောအသက်ရှင်ခြင်း မည်၏ဟု ဖြေတော်မူရာ၌ ပညာဟူသောကား အပြစ်အကျိုးကို ခွဲခြမ်းနိုင်ခြင်း ဉာဏ်တည်း။ ပညာဖြင့် အသက်မွေး၏ ဟူရာ၌သော်ကား အပြစ်မရှိသော မကောင်းသော အလုပ်အကြံ၊ အပြစ်ရှိသော ဆေးဝါးမန္တန်အတတ်ဟူသမျှ တို့ကိုလျှင်ကြဉ်၍ အပြစ်မရှိ ကျင့်သသူကား တရားနှင့်လျော်စွာ အသက်မွေးသည်မည်၏၊ တရားနှင့်လျော်စွာ အသက်မွေးသောသူကိုလျှင် ပညာဖြင့် မွေးသသူဟူသတည်း။ တရားနှင့်မလျော် အသက်ရှင်၏။ တရားကို ကျင့်လျက်သေ၏။ ထိုရှင်သသူထက် သေသသူ မြတ်၏။ တရားနှင့်မလျော် အသက်ရှင်သည် တည်းဖြစ်မူကား အပြစ်အတိရှိ၍ မကောင်းမှုကို ဆည်းပူးလျက်သေ၍ အပါယ်လေးပါး၌ ဦးမပြုနစ်လေ၍ ဘုရားတို့သော် လည်း ရေတွက်နိုင်ခဲ့သောဆင်းရဲကို ခံရလိမ့်သတည်း။ တရားနှင့်မလျော် အသက်ရှင်သောအခါကား အတို သာဖြစ်စေဦး။ ထိုအတို့၌ပြုသော မကောင်းမှုကြောင့်သော်တစ်မူကား အတိုင်းမသိသော ဆင်းရဲတာရှည်၏။

သူစီးပွား၊ မိမိစီးပွားကို မသိသောသူကား မျက်စိနှစ်ဖက်လုံးချို့သည် မည်၏။ မိမိစီးပွားကိုသာ သိ၍ သူစီးပွားကိုမသိသသူကား မျက်စိတစ်ဖက် ချို့သည်မည်၏။ နှစ်ပါးစုံကို သိသသူကား မျက်စိနှစ်ဖက် ရှိသည် မည်၏။ ဤသို့ မျက်စိနှစ်ဖက်ရှိသောသူကား လူလည်းအိမ်ထောင်အမှု၌ လုံ့လအတကြွရှိသော အကျင့်၊ ပစ္စည်းဆောက်တည်သောအကျင့်၊ ဥပုသ်ဆောက်တည်သောအကျင့်၊ ဤသို့အကျင့် အစရှိသော ဆိုခဲ့ပြီးသော ကုသိုလ်ဆယ်ပါးတရားကို ကျင့်လျက်အသက်မွေးသည်လျှင် ပညာဖြင့်အသက်မွေးသည် မည် သတည်း။ ရဟန်းတို့သော်လည်း သီတင်းလေးပါးအစရှိ သော သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ နှစ်ပါးကို ပြီးစေ၍ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဆယ်ပါးကို စီးဖြန်းလျှင် ရဟန်းကောင်း အကျင့်ကိုကျင့်၍ ပညာဖြင့်အသက်မွေးသည် မည်သတည်း။ ဤသို့လျှင်တည်း လူ့အကျင့်၊ ရဟန်းအကျင့်ကိုကျင့်၍ အသက်မွေးသောသူလျှင် အသက် မွေးသော သူဟူသမျှထက် မြတ်သည်ဟု သဗ္ဗညုဘုရား ဖြေတော်မူသတည်း။

ရှင်မဟာသီလဝံသ

ခက်ခက်အဖွင့်

- ၁။ မန္တန် = တစ်စုံတစ်ရာသော အကျိုးကျေးဇူး အလို့ငှာ မန်းမှုတ် ရွတ်ဆိုရသော စကားစု။
- ၂။ အပါယ်လေးပါး = မကောင်းမှုပြုသည့် အတွက် ကျရောက် ရာသောဘုံလေးပါး (ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်)။
- ၃။ ဦးမပြု = ဦးခေါင်းမျှမပေါ်။
- ၄။ ပဉ္စသီ = ငါးပါးသီလ။ ငါးပါးသောအကျင့်။
- ၅။ သီတင်း = မြတ်သောအကျင့်။
- ၆။ သီလဝိသုဒ္ဓိ = အကျင့်သီလ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း။
- ၇။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ = စိတ်သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း။
- ၈။ ဝိပဿနာ = ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဟူသော လက္ခဏာရေး သုံးပါးဖြင့်ရှုခြင်း။
- ၉။ စီးဖြန်း = ထပ်တလဲလဲ ဆင်ခြင်ခြင်း၊ ရွတ်ဆိုခြင်းတို့ဖြင့် တစ်ခုခုသော တရား သဘောကိုတိုးပွားစေသည်။
- ၁၀။ သဗ္ဗညုဘုရား = အလုံးစုံ သိမြင်တော်မူသော ဘုရား။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ပညာ၏ဂုဏ်ကိုဖော်ပြကာ ပညာဖြင့် အသက်မွေးခြင်းသည် မြတ်၏ဟူသောအချက် ပေါ်လွင်အောင် တင်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ပညာဖြင့်အသက်မွေးသူနှင့် ပညာဖြင့် အသက်မမွေး သူကို မည်သို့ ခြားနားပြထားသနည်း။
- ၂။ အောက်ပါစကားလုံး အသီးသီး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းပြပါ။
မန္တန်၊ ဦးမပြု၊ သီတင်း၊ ဝိပဿနာ၊ စီးဖြန်း။

ဇနကမင်းသား၏လုံ့လ
(ကုန်းဘောင်ခေတ်)

‘ဇနကမင်းသား၏လုံ့လ’ ကောက်နုတ်ချက်ကို မင်းဘူးဆရာတော်ဦးဩဘာသ ရေးသော မဟာဇနကဇာတ်တော်မှ ထုတ်နုတ်သည်။ ဦးဩဘာသသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် စကားပြေ အရေးအသား၌ ထင်ရှားသော ဆရာတော်တစ်ပါး ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်၏ ဇာတိမှာ မင်းဘူးမြို့အနီး ရပ်သာရွာဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ မွေးနှစ်ကို အတိအကျမသိရသော်လည်း မြန်မာနှစ် ၁၁၂၀ ခန့် (ခရစ်နှစ် ၁၇၅၈ ခန့်) ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။

ဦးဩဘာသသည် ငယ်စဉ်ကပင် မင်းဘူးမြို့၊ လေသာကျောင်း ဆရာတော်ထံတွင် စာပေပညာ လေ့လာ ဆည်းပူးခဲ့သည်။ ဆန်း၊ အလင်္ကာ၊ သဒ္ဒါ၊ နီတိ၊ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအဖြာဖြာတို့ကို တတ်ကျွမ်း ခဲ့သည်။ အသက် ၂၀ တွင် ရဟန်းပြု၍ ၄ ဝါ ၅ ဝါ အရ မြန်မာနှစ် ၁၁၄၄ ခု၊ ပြာသိုလတွင် ‘တေ၊ ဇ၊ သု၊ နေ၊ မ၊ ဘူ၊ စန်၊ နာ၊ ဝိ၊ ဝေ’ ဟူသော ဇာတ်ကြီး ဆယ်ဖွဲ့ထဲမှ စန္ဒကုမာရ ဇာတ်တော်ကြီးဝတ္ထုကို မြန်မာ စကားပြေဖြင့် စတင်ရေးသားသည်။

ဆရာတော်သည် ဇာတ်ကြီးဆယ်ဖွဲ့အနက် သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်နှင့် ဘူရိဒတ်ဇာတ်မှတစ်ပါး ကျန် ဇာတ်တော်ကြီး ရှစ်ဖွဲ့ကို ရေးသားခဲ့သည်။ ဆရာတော်၏ စကားပြေအရေးအသားမှာ ပြေပြစ်ချောမွေ့၍ နှစ်လိုဖွယ်ရှိသည်။ ဆရာတော်၏ ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကြီးသည် နှောင်းလူတို့စံထားရသော စကားပြေ ဖြစ်သည်။

ဤ ‘ဇနကမင်းသား၏လုံ့လ’ ကောက်နုတ်ချက်၌ ဦးဩဘာသ၏ စကားပြေလက်ရာကို အကဲခတ် နိုင်သည်။

နေကမင်းသား၏လုံ့လ

မယ်တော်သည် “ချစ်သား၊ မဟာသမုဒ္ဒရာမည်သည်ကား အလွန်ဘေးအန္တရာယ် များသည်ဖြစ်၍ မဟာသမုဒ္ဒရာ၌ ကျက်စားကုန်သော သင်္ဘောစီးကုန်သည်တို့သည် မိမိတို့လိုအပ်သောအရပ်သို့ ရောက်မည် ကား အလွန်ခဲလှ၏။ မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ ချစ်သားမလိုက်လေနှင့်။ ဥစ္စာများသည်ဟူ၍ အဘယ်အကျိုးရှိ အံ့နည်း။ ယခုမိခင်တွင်ရှိသော ဥစ္စာနှစ်ဖြင့်ပင်သော်လည်း မိတ္ထီလာပြည်ကိုသာမက များစွာသော ပြည်တိုင်း ကားကိုပင် အလိုရှိလျှင် ရလောက်ပြီ။ ယခုရှိသည့်ဥစ္စာနှင့်သာ မိတ္ထီလာပြည်သို့သွား၍ အဖအရိပ်အရာကို သိမ်းယူချေလော့” ဟုဆို၍ မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ မလိုက်စိမ့်သောငှာ မြစ်၏။ ဘုရားလောင်းလည်း “မိခင်၊ ကျွန်ုပ်လိုက်မည်ဟူ၍ သင်္ဘော၌ဥစ္စာထုပ်ကိုတင်လျက် အပြီးအစီးရှိပြီ။ ကျွန်ုပ်ကိုမတားပါလင့်။ လိုက်ပါရစေ။ အသာအကြည် ခွင့်လွှတ်တော်မူပါ” ဆို၍ မယ်တော်ကို ရှိခိုးပူဇော်ခဲ့ပြီးလျှင် အိမ်မှသင်္ဘောဆိပ်သို့ဆင်း၍ ခုနစ်ရာသော သင်္ဘောသားတို့နှင့်တကွ သင်္ဘောစီးလျက် သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ ရှေးရှုလွှင့်လေ၏။

ထိုဘုရားလောင်း သင်္ဘောလွှင့်သည့်နေ့၌ပင်လျှင် မိတ္ထီလာပြည်၌ ဘထွေးတော် ပေါလဇနကမင်း နာလေ၏။ ဘုရားလောင်းသည်လည်း သင်္ဘောလွှင့်လေသော် ခုနစ်ရက်ဖြင့်ပင်လျှင် ယူဇနာခုနစ်ရာတိုင်တိုင် ရောက်လာသဖြင့် လေအဟုန်ပြင်းခြင်းကြောင့် မခိုင်မခံနိုင်သည်ဖြစ်၍ သင်္ဘောပျဉ်စပ်တို့သည် ကွဲပေါက် ခြင်းသို့ ရောက်လေကုန်၏။ ထိုသို့ကွဲပျက်ရာမှ ရေဝင်လတ်သဖြင့် မစောင်းမတိမ်းဘဲ မတ်တတ်ပင်လျှင် သမုဒ္ဒရာအလယ်၌ သင်္ဘောမြုပ်လေ၏။ ထိုအခါ ခုနစ်ရာသောသင်္ဘောသားတို့သည် သေအံ့သောဘေးမှ ကြောက်လန့်ကုန်သဖြင့် ငိုကြွေးမြည်တမ်းကြကုန်လျက်၊ အချို့သော သင်္ဘောသားတို့သည် မိမိတို့အလိုရှိရာ အသီးသီးနတ်တို့ကို ကိုးကွယ်ရှိခိုးကြကုန်၏။ ဘုရားလောင်းမူကား ရောက်လာသောဘေးကို ငိုကြွေး၍ လွတ်နိုင်မည်မဟုတ်။ အားထုတ်အပ်သော ယောက်ျားတို့၏ အစွမ်းသာလျှင် ဘေးလွတ်ကြောင်းဖြစ်၏ဟု နှလုံးစွဲယူတော်မူသဖြင့် ငိုကြွေးခြင်းကိုမပြု။ ဥပဒ်လွတ်ကြောင်းမဟုတ်၍ သမုဒ္ဒရာနတ်တို့ကိုလည်း ရှိမခိုးဘဲ ပျဉ်ကွဲ၍ သင်္ဘောနစ်မုန်းသိလျှင် ကောပတ်သစ်ကိုသကြားနှင့်နယ်၍ ဝစ္စာစားပြီးသော် ခိုင်ခံ့ညံ့ မွတ်သော ပုဆိုးနှစ်တည်ကို ရေမဝင်စေခြင်းငှာ ဆီဆွတ်ကာမြဲစွာဝတ်၍ လင်းယဉ်တိုင်ကိုမှီလျက် ရပ်နေသဖြင့် သင်္ဘောမြုပ်သောအခါ လင်းယဉ်တိုင် ထက်သို့တက်လေ၏။

သင်္ဘောသားခုနစ်ရာတို့သည် ယောက်ျားတို့၏ လုံ့လကိုတစ်စုံ တစ်ခုမျှမပြုကြဘဲ စိုးရိမ်ကြောက် လန့်ခြင်း ပြင်းစွာငိုကြွေးမြည်တမ်းလျက်ပင် ငါး၊ လိပ်၊ မကန်းတို့၏အစာ ဖြစ်လေကုန်၏။ သင်္ဘောထက် ဝန်းကျင် တစ်ဥသဘခန့်သော မဟာသမုဒ္ဒရာရေသည် သွေးအတိလွှမ်းယှက်သဖြင့် ခြင်းခြင်းနီမျှ ရှိလေ၏။ ဘုရားအလောင်းသည် လင်းယဉ်တိုင် ထွတ်ဖျား၌ရပ်လျက် ဤမည်သောအရပ်၌ မိတ္ထီလာပြည်ရှိရာ၏ဟု အရပ်ကိုမှတ်၍ လင်းယဉ်တိုင်ဖျားမှ ခုန်လေသော် ခွန်အားကြီးတော်မူခြင်းကြောင့် ငါးလိပ်တို့ စားရာကို လွန်၍ တစ်ဥသဘခန့်လောက်သော အရပ်သို့ကျလေ၏။ ထိုသင်္ဘော နစ်သည့်နေ့၌ပင်လျှင် မိတ္ထီလာပြည် တွင် ဘထွေးတော် ပေါလဇနကမင်းသည် ဘဝပြောင်းလေ၏။ ဘုရားလောင်းသည် ထိုကျရာရေအပြင်မှစ၍

မြခုံလောက် ကြား၌ထားသော ရွှေတုံးကဲ့သို့ လှိုင်းလုံးလှိုင်းကြား၌ နုထွားလှသော ကိုယ်တော်ဖြင့် ပေါ်တုံ
 ပျောက်တုံ တပြောင်းပြန်ပြန် အားအင်ဖြည့်တင်းလျက် တစ်နေ့ချင်းကူးခပ်၍ လိုရပ်ကို ရောက်တော့မည်
 ကဲ့သို့မတွန့်တိုဘဲ ရဲရင့်တင်းမာခြင်းဂုဏ်၊ ခုံခုံမင်မင် လျင်စွာရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော လုံ့လဝန်ဖြင့်
 ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ကူးတော်မူလေ၏။ ထိုကူးတော် မူရသော ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ နေ့တိုင်းမပြတ်လျှင် အခါကို
 မျှော်ချင့်၍ နေလွဲညစာဖြစ်ကောင်းသော စားဖွယ်သောက်ဖွယ် တစ်စုံတစ်ခု အနီးအစပ်မျောကပ်လာသော်
 လည်း မသုံးဆောင်ဘဲ ဆားဝန်ရေဖြင့် ခံတွင်းကိုဆေးလျက် ဥပုသ်ဆောက်တည်တော်မူ၏။

ဦးသဘာသ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ မဟာသမုဒ္ဒရာ - ကမ္ဘာမြေကို ဝန်းပတ်နေသော ကြီးမားကျယ်ပြန့်သည့် ရေပြင်။
- ၂။ ဥပဋ္ဌိ - သတ္တဝါကို ဒုက္ခဖြစ်စေတတ်သော ဘေးအန္တရာယ်။ ဘေးရန်။
- ၃။ လင်းယဉ်တိုင် - ရွက်တိုင်။
- ၄။ တစ်ဥသဘ - အတောင်တစ်ရာလေးဆယ် သို့မဟုတ် တာနုဆယ်ရှိသော အကွာအဝေး။
- ၅။ ခြင်းခြင်း - အနီရောင်ကို အထူးပြုသော စကားလုံး။
- ၆။ ခုံလောက် - ထမင်းအိုးဟင်းအိုးတည်ရာတွင် အောက်ခံခုံအဖြစ် သုံးသော ဖိုခနောက်။
- ၇။ ခုံခုံမင်မင် - တပ်မက်စွဲလမ်းစွာ။ စုံစုံမက်မက်။
- ၈။ ဥပုသ် - အထူးတလည် စောင့်ထိန်းရသော သီလ။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

သမုဒ္ဒရာတွင် သင်္ဘောပျက်သောအခါ စိတ်ဓာတ်မပျက်ပြားဘဲ ခိုင်မာသော ဇွဲလုံ့လဖြင့် ကူးခပ်သော ဇနကမင်းသား၏ အားထုတ်မှုကို ဖော်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ အောက်ပါတို့ကို ယခုခေတ်အရေးအသားဖြင့် ပြန်ရေးပါ။
 - (က) ကုန်သည်တို့သည် မိမိတို့လိုအပ်သော အရပ်သို့ ရောက်မည်ကား ကလွန်ခဲ့လှ၏။
 - (ခ) မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ မလိုက်စိမ့်သောငှာ မြစ်၏။
 - (ဂ) သင်္ဘောပျက်စပ်တို့သည် ကွဲပေါက်ခြင်းသို့ ရောက်လေကုန်၏။
 - (ဃ) သေအံ့သောဘေးမှ ကြောက်လန့်ကုန်သဖြင့် ဝိုကြွေးမြည်တမ်းကြကုန်လျက်။
- ၂။ ဤမကားပြေကို ဖတ်ပြီးနောက် မည်သည့်သင်ခန်းစာများ ရသနည်း။ မည်သည့်ရသများခံစားရသနည်း။

ယောမင်းကြီးစိတ်ဓာတ်
(ကိုလိုနီခေတ်)

'ယောမင်းကြီးစိတ်ဓာတ်'ကို မှော်ဘီဆရာသိန်း ရေးသော 'မြန်မာ့လွတ်တော်ဝန်ကြီး များကြီးများ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ' စာအုပ်မှ ထုတ်နုတ်သည်။

မှော်ဘီဆရာသိန်းကို မြန်မာနှစ် ၁၂၂၃ (ခရစ်နှစ် ၁၈၆၂) တွင် ဖွားမြင်သည်။ မြန်မာနှစ် ၁၃၀၃ (ခရစ်နှစ် ၁၉၄၂) တွင် ကွယ်လွန်သည်။ ဇာတိမှာ မှော်ဘီမြို့နယ် မင်းရွာ၊ ငယ်မည်မှာ မောင်ဖိုးသိန်းဖြစ်၏။ ငယ်စဉ်က ဆင်းရဲနွမ်းပါးခဲ့၍ ပညာကိုဖြောင့်ဖြောင့် မသင်ခဲ့ရဘဲ အလုပ်မျိုးစုံလုပ်ရင်း ပညာရှာရသည်။ ကျွဲကျောင်းသား၊ လှေထိုးသား၊ လယ်ကူလီ၊ အလပွားပြသူ၊ ဇာတ်လူပြက်၊ ဆိုင်းနောက်ထ၊ ဇာတ်သီချင်းရေးသူ၊ ရုပ်စုံစင် အပျိုတော်ကိုင် စသည်ဖြင့် အကြမ်းအနု စုံအောင်လုပ်ခဲ့ဖူးသည်။ ထို့နောက် ကြေးတိုင်စာရေး၊ မြို့အုပ်စာရေး၊ အင်္ဂလိပ်အရေးပိုင်များအိမ်တွင် ဘဏ္ဍာစိုး၊ စားပွဲထိုး၊ မြန်မာစာပြဆရာ စသည်ဖြင့်လည်း လုပ်ဖူးသည်။ ထို့ပြင်ကျောက်စာကူးသူ၊ စာပုံနှိပ်တိုက်စာရေး၊ သတင်းစာတိုက်စာရေး စသည်ဖြင့်လည်း ဘဝမျိုးစုံကျင့်လည် ဖူးသည်။ ဤသို့ဘဝမျိုးစုံ၊ အတွေ့အကြုံမျိုးစုံကို တွေ့ကြုံခဲ့ရသောကြောင့် ဗဟုသုတမျိုးစုံကို ဟင်းလေးအိုးသဖွယ်၊ အရူးလွယ်အိတ်သဖွယ် စုဆောင်းတင်ပြနိုင်ခဲ့သည်။

အင်္ဂလိပ်စာ၊ အင်္ဂလိပ်ယဉ်ကျေးမှုကို ရှေ့တန်းတင်နေသော ကိုလိုနီခေတ်တွင် ဆရာသိန်းကြီးသည် မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်တကာသို့ မနားတမ်း လှည့်လည်သွားရောက်ကာ မြန်မာမှု၊ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာရာဇဝင်တို့ကို အပတ်တကုတ် ရှာဖွေစုဆောင်း ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ် အရာရှိကြီးများထံတွင် မင်းပါးစိုးခွင်ဝင်ခဲ့ရသော်လည်း ခေါင်းပေါင်းဖြူ ဖော့လုံးနှင့် ဖျင်အင်္ကျီဖျင်လုံချည်၊ တောင်ရှည်ပုဆိုးတို့ကိုသာ ဝတ်ဆင်ပြီး ယွန်းအစ်၊ ယွန်းဒေါင်းလန်းတို့ကိုသာ အမြဲအသုံးပြုခဲ့သည်။ မြန်မာဆန်ဆန်ပင် စားသောက်နေထိုင် ခဲ့သည်။

ဆရာသိန်းသည် ပေါရာဏဒီပနီနှစ်တွဲ၊ အရူးလွယ်အိတ် စာတမ်းနှစ်တွဲ၊ ပါးစပ်ရာဇဝင်နှစ်တွဲ၊ ယုလေးလုံးပုံပြင်၊ ဗျိုင်းနား မင်္ဂလာစာတမ်း၊ ရှေးဖြစ် နှောင်းဖြစ်စာတမ်း၊ ဟင်းလေးအိုး၊ မြန်မာ့လွတ်တော်ဝန်ကြီးများကြီးများ အတ္ထုပ္ပတ္တိစသော မြန်မာမှုမြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာရာဇဝင်ဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်း အမျိုးမျိုးအပြင် စာနယ်ဇင်းများတွင်လည်း စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများစွာရေးခဲ့သည်။

(မှော်ဘီဆရာသိန်း၏ ကိုယ်ပိုင်မှုနှင့်ရေးထားသော မူလစာမူတွင်ပါသော စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံအချို့ကို မြန်မာစာလုံးပေါင်း သတ်ပုံကျမ်းနှင့်အညီပြင်၍ ပုံနှိပ်ထားပါသည်။)

ယောမင်းကြီးစိတ်ဓာတ်

တစ်ခါသော် လက်ဝဲရေကြောင်းဗိုလ်မင်းအိမ်၌ မြင်းထိန်းနေသော ငတာ ဆိုသူသည် အလှူမသာ ရှိရာတို့၌ သူငယ်ချင်းများကို “ဟေ့ရွှေပြည်ဝန်ကြီးရေးတဲ့ ဝိမုတ္တိရသကျမ်း၊ ကာယာနုပဿနာကျမ်း၊ ဥတုဘောဇနကျမ်းများကို ကြည့်ကြပါကွယ်။ ဝိမုတ္တိရသကျမ်းမှာ ဆိုထားလိုက်တာ ဘာပြောဖို့ရှိမလဲ။ လွန်ရော။ ကာယာနုပဿနာကျမ်းမှာ မိန်းမအူ ဘယ်မျှရှည်သည်။ ယောက်ျားအူဘယ်မျှ ရှည်သည်၊ ကလေးများ အဘယ်အရွယ်ရှိတဲ့အခါ ငိုသောအားသည် အချိန်မည်မျှရှိသည် ဆိုထားလိုက်တာကွယ်။ လွန်ရော။ ဥတုဘောဇနကျမ်းက အစားအသောက် အစာအမျိုးမျိုး၊ ရေချိုးနည်း၊ နံ့သာလိမ်းရသောနည်း၊ အသားကိုစားနည်းများကို ဆိုထားလိုက်တာကွယ်။ အသက်ရှည်ဖို့ ချည်းပဲကွဲ့။ ဖတ်ကြပါကွယ်” ဟု အပြောများသည်ကို နေရာတိုင်း ကြားဖန်များသဖြင့် ရွှေပြည်ဝန်ကြီး၏ အိမ်ဦးစာရေးတစ်ယောက်က မခံချင်သောကြောင့် ဝန်ကြီးမင်းအား ဤအကြောင်းကို လျှောက်တင်လေ၏။

ဤအခါဝန်ကြီးမင်းက “ဘယ်ကတောလဲကွဲ့” ဟု မေးရာ “လက်ဝဲကြောင်းဗိုလ်မင်းအိမ်က မြင်းထိန်းငတာ ဖြစ်ပါကြောင်းပါဘုရား” ဟု လျှောက်ရာ “အမယ်မင်း၊ သည်အကောင်ကို အမြန်သွားခေါ်စမ်းပါကွယ်” ဟု မိန့်တော်မူသည်အတိုင်း သွားခေါ်၍ ငတာရောက်လာလျှင် ဝန်ကြီးမင်းက “ဟဲ့ - ငတာ မောင်မင်းငါရေးသားတဲ့ ကျမ်းများကို လူတကာကိုကြည့်ရှုရန် တိုက်တွန်းပြောဆိုသည်လို့ ငါကြားရတယ်။ ဟုတ်ကဲ့လား”။ ဤအခါ ငတာက ဝမ်းသာအားရနှင့် “မှန်ပါဘုရား” ဟု လျှောက်ထားရာ “ဘယ်ကျမ်းများကို မောင်မင်းပြောပြသတုံးဗျာ”။

‘မှန်ပါ။ ဝိမုတ္တိရသကျမ်း၊ ကာယာနုပဿနာကျမ်း၊ ဥတုဘောဇနကျမ်းများ ဖြစ်ပါကြောင်းဘုရား”။ “မောင်မင်း ၎င်းကျမ်းများကို ကြည့်ဖူးပါသလားဗျာ”။ “မကြည့်ဖူးပါ။ မမြင်လည်း မမြင်ဖူးပါ။ သူတို့လူကြီးများ ပြောကြသည်ကို ကြားရ၍ ဘုရား ကျွန်တော်မျိုးလည်း လူတွေ့တိုင်း ပြောပြပါကြောင်း ပါဘုရား”။

ဤအခါ ရွှေပြည်ဝန်ကြီးက ဒေါင်းဒဂီး ဝဇ် ပြား ထုတ်ပေး၍ “ရော့ ၎င်းငွေနှင့် မောင်မင်းပုဆိုးဝယ်၍ ဝတ်လေ။ နောက်ကို ယနေ့ကစ၍ ငါရေးသောကျမ်းများကို လူတွေ့တိုင်းမချီးမွမ်းလေနဲ့။ ကြည့်ရှုရန် မတိုက်တွန်းလေနဲ့နော် ကြားလား။ မှတ်သွားလေ”။ ဤအခါ ငတာက “ဘာကြောင့်ပါလဲ ဘုရား” ဟု လျှောက်ရာ ဝန်မင်းကြီးက “နင်မှစာမတတ်ဘဲနဲ့ ငါရေးတဲ့စာတွေ ချီးမွမ်းပါလျှင် ငါပါပစ်ရနေမှာပေါ့။ မတတ်တဲ့သူက ချီးမွမ်းပြောဆိုခြင်းသည် ငါ့ကိုသတ်သည်နှင့်တူသည်။ နင်နောက်ထပ် ဘယ်သောအခါမှ မပြောနဲ့နော်။ ခွေးမသား၊ မှတ်သွားလေ” ဟု မိန့်တော်မူလိုက်၏။

ငတာ ပြန်လာသောအခါ အသိသူငယ်ချင်းများက “ဟေ့ ငတာ။ မင်းကို ဝန်ကြီးမင်း ဘာအကြောင်းကြောင့် ခေါ်သလဲ” ဟုမေးရာ ငတာက “မမေးကြနဲ့ကွယ်။ ဝန်ကြီးမင်းက ငါ့ကို နှုတ်ပိတ်ဒေါင်းဒဂီး ဝဇ် ပြား သနားတော်မူလိုက်တယ်။ မပြောဘူးကွယ်” လို့ ငြင်းဆိုခြင်း ပြုလေသည်။

တစ်ရံသော် နန်းတော်ကြီး၌ နေ့ညီလာခံတွင် မင်းတရားကြီးနှင့် အတွင်းရေးကိစ္စပြောဆိုကြရာ

အတိုက်အခံ အငြင်းဖြစ်ပွားလျက်ရှိကြရာ ရွှေပြည်ဝန်ကြီးက “အစ်မနုမ၊ သမီးကကို၊ စ၍ဆက်နှင်း၊ လက်ဆောင်သွင်း၍၊ စိုးမင်းချစ်မြတ်၊ ထိုအမတ်သည်၊ အတတ်မရှိ၊ သတ္တိကင်းကွာ၊ ဘုန်းကြီးလှာမူ၊ ပြည်ရွာပျက်ကြောင်း တစ်ပါးတည်းဟု ရှိပါကြောင်းဘုရား” ဟု တင်လျှောက်လေ၏။

ဤအခါ ဘုန်းတော်ကြီးဘုရားက “ငလှိုင်၊ သည်လုံကို ကြည့်စမ်း။ မည်သူကိုင်တဲ့ လုံတုံး”ဟု မေးတော်မူရာ “အရှင်ခမည်းတော်ဘုရား ကိုင်တော်မူသော လုံဖြစ်ပါကြောင်း” ကိုလျှောက်သည်။ မင်းတရားကြီးက “ငါ့ခမည်းတော်သည် ဤလုံနှင့် မည်သူ့ကို စီရင်သနည်း” ဟု မေးတော်မူရာ “ကျွန်တော်မျိုး ကျေးဇူးရှင်အဖကို စီရင်ပါကြောင်း” လျှောက်၏။ ဤလုံတော်နှင့် မောင်မင်း စီရင်ခြင်းကို ခံလိုသလား” ဟု မေးတော်မူရာ ရွှေပြည်ဝန်ကြီးက “ထိုးတော်မူပါဘုရား” ဟု ရင်ဘတ်ကိုကော့၍ ပေးတော်မူလေသည်။ မင်းတရားကြီးလည်း လုံတော်ကိုကိုင်၍ အတွင်းတော်သို့ ဝင်တော်မူလေသည်။

ကျန်ရစ်သောဝန်ကြီးများက “ဝန်ကြီးမင်းမလည်း တင်းတင်းမာမာ ရဲပဲ ရဲလွန်းလှသဗျာ” ဟုပြောကြသည်။ “ကျွန်ုပ်သည် လုံနှင့်ထိုးသတ်၍ သေရခြင်းကားမြတ်သည်။ နေရာတိုင်း မင်းလိုလိုက်၍စီမံသော် မကောင်းမှု ဖြစ်ပွားနေသည့်အတွက် သေသွားသောအခါ ရွှေပြည်ဝန်ကြီးသည် မင်းလိုလိုက် မင်းကြိုက်တင်သည့်အတွက် နိုင်ငံတော် ပျက်စီးခြင်းဖြစ်ရလေသည်ဟု ဤနာမည်မျိုး ကျန်ရစ်ခဲ့ပါလေလျှင် သေကျိုးမနပ်ဖြစ်သည်။ ထိုမကောင်းသော အပုပ်နံ့သည် တထောင်းထောင်းနှင့် လူအပေါင်းတို့ နှာခေါင်းရှုံ့ကြမည်ကို ကြောက်စရာကောင်းသည်။ မျိုးမတ်ဆိုသည့်အတိုင်း အကြီးမှူးဖြစ်ကြ၍ တည့်တည့်မတ်မတ်ဖြစ်အောင် စီမံခန့်ခွဲလျက် လျှောက်ခွင့်တင်ခွင့်ရှိက အသက်ကိုခွန်၍ ရဲရဲဝံ့ဝံ့တင်ကြရမည်။ သို့မှမျိုးမတ်နှင့် တူမည်” ဟု ပြောပြလေသည်။ နောက်တစ်နေ့ အကျယ်ချုပ်နှင့် ရာထူးမှလျှောချထားခြင်းကို ခံရလေသည်။

မှော်ဘီ ဆရာသိန်း

ကော်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဝိမုတ္တိရသကျမ်း = နိဗ္ဗာန်၏ အရသာကို ဖော်ပြသောကျမ်း။
- ၂။ ကာယာနုပဿနာကျမ်း = ကိုယ်ခန္ဓာကို အဖန်ဖန်ရှုဆင်ခြင်ရန် ပြဆိုသောကျမ်း။
- ၃။ ဥတုဘောဇနကျမ်း = ရာသီဥတုနှင့် ကိုက်ညီသော အစားအစာကို ပြသောကျမ်း။
- ၄။ နှုတ်ပိတ် = မပြောမဆိုရန် တားမြစ် သည်။
- ၅။ နှာခေါင်းရှုံ့ = ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်သည်။ ရှုံ့ရှာ စက်ဆုပ်သည်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ယောမင်းကြီး၏ ပညာမြတ်နိုးသောစိတ်ဓာတ်၊ မိမိအသက်ဘေးကိုပင်မတွဲဘဲ မှန်ရာကိုရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပြောဆိုရုံသော စိတ်ဓာတ်တို့ကို ဖော်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ယောမင်းကြီးစိတ်ဓာတ်လာ အကြောင်းအရာကို သင့်စကားဖြင့် ပြန်ရေးပြပါ။
- ၂။ ယောမင်းကြီးသည် မည်သို့စိတ်ဓာတ်မျိုးရှိသူ ဖြစ်သနည်း။ အထောက် အထားဖြင့်ဆွေးနွေးပါ။

ချစ်လှစွာသောသား
(ကိုလိုနီခေတ်)

‘ချစ်လှစွာသောသား’ ဟု အမည်ပေးထားသည့် အချေအတင် စကားပြောခန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ ကိုလိုနီခေတ်ဦးတွင် မြန်မာကာလပေါ် ဝတ္ထုခေတ်တို့ ဦးဆောင်ထူထောင်ခဲ့ကြသူများအနက် အထူးထင်ရှားသူ ဝတ္ထုရေးဆရာကြီး ဦးလတ်၏ ‘ရွှေပြည်စိုး’ ဝတ္ထုမှ ကောက်နုတ်ချက် ဖြစ်သည်။

ဦးလတ်သည် ရန်ကုန်ဇာတိဖြစ်သည်။ မြန်မာနှစ် ၁၂၂၈ (ခရစ်နှစ် ၁၈၆၆) ရန်ကုန်၌ ကျောက်ကုန်သည်နှင့် ငွေပန်းထိမ်လုပ်သူ မိဘများမှဖွားမြင်သည်။ မိဘမျိုးရိုးမှာ စာဆိုကျော် လက်ဝဲသုန္ဒရီအမတ်ကြီး၏ ဇာတိ ရွှေဘို ကျေးလက်မန်ကျည်းတုံရွာ မျိုးရိုးဖြစ်သည်။

ဦးလတ်သည် မြန်မာစာမြန်မာမှုတို့ကို ကောင်းစွာတတ်သိ နားလည်သည့်အပြင် အင်္ဂလိပ်စာကိုလည်းကောင်းစွာတတ်ကျွမ်းသည်။ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုများကိုလည်း ဖတ်ရှုလေ့လာသည်။ ပွဲလမ်းသဘင် ဝါသနာကြီးသည်။

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအဖြစ် ပုလိပ်ဘက်သို့ဝင်၍ ရာဇဝတ်ဝန်ထောက်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ နယ်တကာ ရောက်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်အမှုထမ်း လုပ်ရသော်လည်း မြန်မာ့သျှောင်တစ်ထုံးကို အဆုံးမခံခဲ့ချေ။ ဦးလတ်ကား မျိုးချစ်စိတ် ထက်သန်သူဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်အရာရှိများနှင့် မကြာခဏ ပဋိပက္ခဖြစ်ရသည်။ တစ်ခါသော် မီးရထားပထမတန်းတွဲကို တက်စီးရာ အင်္ဂလိပ်စစ်ဗိုလ်တစ်ဦးက ဦးလတ်ကို မောင်းချသည်။ ဦးလတ်က မီးရထားထိုင်ခုံပေါ်တက်ပြီး ထိုအင်္ဂလိပ်၏ ရင်ဝကို မိမိစီးလာသော မြင်းစီးဖိနပ်ဖြင့် ကန်ချခဲ့လေသည်။ ဤသို့သော မပြေလည်မှုများကြောင့် လုပ်သက် ၁၈ နှစ်မျှအကြာတွင် အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်ခံရသည်။

ဦးလတ်သည် ပုလိပ်အရာရှိ အလုပ်မှပြုတ်၍ အလုပ်အားနေချိန်တွင် စာများစတင်ရေးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရေနံချောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သည်။ ရေနံချောင်းတွင်နေစဉ် နာမည်ကျော်ဝတ္ထုများကို ရေးခဲ့သည်။ ‘စံပယ်ပင်’၊ ‘ရွှေပြည်စိုး’၊ ‘သုံးဘုံ’ နှင့် ‘တစ်နန်းပျော်ရင်သွေးတော်’ ဝတ္ထုတို့ကိုရေးခဲ့သည်။ စံပယ်ပင်နှင့် ရွှေပြည်စိုးဝတ္ထုများသည် နောင်အခါတွင် ကျောင်းသုံးစာအုပ်အဖြစ် အကြိမ်ကြိမ် ပြဋ္ဌာန်းခံရသော ဝတ္ထုများ ဖြစ်လာသည်။

ဦးလတ်၏ ဝတ္ထုများတွင် မြန်မာ့ရိုးရာ ဝတ္ထုအစဉ် အလာသဘောဖြစ်သော ဆုံးမစာများ၊ ဗဟုသုတဖြစ်ဖွယ်များ တိုက်ရိုက်ပါတတ်ခြင်း၊ ကာလပေါ်ဝတ္ထု သဘောဖြစ်သော လူသဘာဝစရိုက်ကို အသားပေးရေးဖွဲ့တတ်ခြင်းဟူသော သဘောနှစ်ရပ်စလုံး ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ ရွှေပြည်စိုးဝတ္ထုကို ၁၉၁၄ ခုတွင် ပထမအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုဝတ္ထုသည် ဦးလတ်၏ လက်ရာမွန်ဖြစ်သည်ဟု စာပေပညာရှင်များက မိန့်ဆိုကြသည်။

ဤရွှေပြည်စိုးဝတ္ထုတွင် ဦးရာကျော်တို့ မိသားစုအဖွဲ့သည် ပြောင်မြောက်လှသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု နယ်ပယ်အတွင်းသို့ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်လာသော တိုင်းတစ်ပါးယဉ်ကျေးမှု အမူအရာတို့ကို ပြောင်မြောက်စွာ သရော်ခဲ့သည်။

ဦးလတ်သည် ရေနံချောင်းဘီအိုစီ ရေနံကုမ္ပဏီတွင် အလုပ်လုပ်စဉ် မြန်မာနှစ် ၁၂၈၃ (ခရစ်နှစ် ၁၉၂၁) ခုတွင် ကွယ်လွန်သည်။ ဦးလတ်၏ ကလောင်သည်ကား အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု တံတိုင်းကို တည်ဆောက်ရာတွင် အထူးထက်မြက် လှပေသည်။

ချစ်လှစွာသောသား

မြစ်ကြီးငါးသွယ် မြစ်ငယ်ငါးရာမှ စီးဆင်းသော ရေအလျဉ်ကို တင်းတိမ်ရောင်ရဲခြင်းမရှိသော သမုဒ္ဒရာ၏ ဥပမာ၊ ချစ်လှစွာသောသား မောင်သောင်းဖေသည် ရန်ကုန်မြို့ အစိုးရသိပ္ပံကျောင်းကြီးမှ အက်ဖအေ (ယခုခေတ် သမယတွင် ဥပစာအတန်း) စာမေးပွဲကို အောင်မြင်သော်လည်း သမုဒ္ဒရာနှင့်တူသော အဖဦးရာကျော်သည် သားကိုချစ်ရာ၌ ရောင်ရဲနိုင်ခြင်းမရှိ၍ ဘိလပ်သို့ ဝတ်လုံအတတ်ကို အသင်စေခိုင်းရာ သုံးနှစ်ကျော်ခန့် ရှိလေ၏။ တစ်နေ့သ၌ ၎င်းသားအမိ သားအဖသုံးဦးတို့သည် ည ၈ နာရီခန့်အချိန် အိမ်ဦးခန်းတွင် စကားစမြည်ပြောဆို နေကြရာ၌ -

ဦးရာကျော်	။	။	သည်ကနေ့ ဘယ်နှစ်ရက် လဲသမီး။
မသောင်းမေ	။	။	လပြည့်ကျော် ၆ ရက်ပါ ဖေဖေ။
မဇာယု	။	။	ဘယ်က ၆ ရက်ရမတုံး။ ကောင်မလေးကလည်း။ ယီးတီး ယောင်တောင်နဲ့။ သည်ကနေ့ လပြည့်ကျော် ၈- ရက် တော့၊ ၈-ရက်။
ကျော်	။	။	အောင်မယ်။ မဟုတ်ပါဘူးကွယ်တို့။ အင်္ဂလိပ် ရက်ကို မေးနေတာပါ။
သောင်း	။	။	ဪ-ကျွန်မက မြန်မာရက် မေးတယ်မှတ်လို့။ သည်ကနေ့ ၁၆ ရက် ရှိပါပြီ ဖေဖေ။
ကျော်	။	။	သည်နေ့က ၁၆ ရက်။ အို-သုံးရက်လိုပါတော့ ကလား။
ဇာ	။	။	ဘာများသုံးရက်လို နေပါလိမ့်။ သူ့မှာ။
ကျော်	။	။	ခက်မှခက်ရပလေနှယ်။ ဟဲ့ - သမီး။ ဘယ်နေ့လဲ နင့်အစ်ကို ရောက်မည်ဆိုတာ။
သောင်း	။	။	ဇွန်လ ၁၉ ရက်နေ့အရောက်လို့ ဘုံဘိုင်မြို့က သံကြိုး ရိုက်လိုက် ပါတယ် ဖေဖေ။
ကျော်	။	။	ဟဲ့-ဟိုတစ်နေ့က ဝယ်လိုက် တဲ့ပန်းတနော် သင်ဖြူးကလေး ဆိုတာ ကတ္တီပါ ကွပ်ပြီးပလား သမီး။
သောင်း	။	။	မကွပ်ရသေးဘူး ဖေဖေ။ ကျွန်မ အားမှမအား ဘဲလား နောက်အားတော့ ကွပ်တာပေါ့ ဖေဖေ။
ဇာ	။	။	မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ်က ဘာ အလျင်လိုနေရတာလဲ။
ကျော်	။	။	မင်းတို့ကို ခိုင်းရမှဖြင့် သည်လိုချည်ပဲ။ အားမှလုပ်မယ် ဆိုရင်သည်ဖျာ ကလေးဟာ ဘယ်တော့မျှ ပြီးမယ်မဟုတ်ဘူး။ တစ်အိမ်လုံးဟာ ငါမပါ လျှင် ဘာမျှပြီးကြတာ မဟုတ်ဘူး။ အရာရာ ဝင်ရတာချည်းပဲ။ မောင် သောင်းဖေ ရောက်လာရင် သည်ဖျာချောကလေးနဲ့ ကောင်းကောင်း

ထိုင်ပါစေတော့လို့ ဘုရားကျပ်ပေး၍ ဝယ်ထားရတာ။ ခုတောင်မှ ကတ္တီပါ မကွပ်ရသေးဘူးတဲ့။ တန်ပါကွယ်တို့ ငါ့ဟာငါ ကွပ်ပါ့မယ်။ ကတ္တီပါ ကော ဝယ်ပြီးပြီလား။

သောင်း ။ ။ ကတ္တီပါတော့ ဝယ်ပြီးပါပြီ။ နံနက်စောစောထ၍ ကျွန်မ ကွပ်လိုက် ပါ့မယ် ဖေဖေ။

ကျော် ။ ။ ဇရပ်အမ၊ ကိုယ့်သားရောက်လာတော့ ကိုယ့်သားညွှန်သည်တွေ လာကြလိမ့်မယ်။ ဧည့်ခံလှအောင်ဟာ ဘီစကွတ်မုန့်၊ ကိတ်မုန့်တို့ အသင့်ဝယ်ထား ရအောင်နော်။ နောက်ပြီးတော့လည်း ကိုယ့်သား ကြိုက် တတ်ပါသကွယ်။ ဘာတဲ့လေ။ သူတို့ခေါ်တာ။ ခဲပြားနဲ့ အုပ် ထားတဲ့ ကြံသကာလို့လို့ ပါကွယ်။

သောင်း ။ ။ ချော့ကလိတ်လား ဖေဖေ။

ကျော် ။ ။ အေး၊ အေး၊ ချော့ကလိတ်ဆိုလား၊ ချော်ကလက်ဆိုလား မခေါ်တတ် ပါဘူးလကွယ်။ ဇရပ်အမ၊ အဲသည်ဟာလဲ မမေ့နှင့်နော်။ ဘီလပ်က ပြန်လာ တယ်ဆိုတော့ တွေ့ကရမုန့်ကို စားမယ်မဟုတ်ပေဘူး။

ဇာ ။ ။ ဇရပ်တကာ၊ စိတ်ချလို့သာနေပါ။ ပြည့်စုံအောင် ဝယ်ထားပါမယ်။ သည့်ကလောက် ဖြစ်မှဖြင့် ရွံရွံလာတယ်။ ဘုရားကိုစူးရပါစေရဲ့။ ဟို တစ်နေ့ကလည်း သားကလေး ဘီလပ်ကပြန်လျှင် စီးရအောင်လို့တဲ့။ ရထားတစ်စီး မြင်းတစ်ကောင် တစ်ထောင့်ခြောက်ရာပေး၍ ဝယ်ထား လိုက်တာ။ ငွေ မရှိပါဘူးလို့ဆိုတာ။ သည် အထဲမှာ ဇွတ်ဝယ်ဖြစ်အောင် ဝယ်လိုက်သေးတယ်။

ကျော် ။ ။ ဇရပ်အမ တယ်ဖျင်းသေးတာကိုး။ မိုးကြိုးကို ပစ်ရစေရဲ့။ ဟေ့-ငွေရှာ တာ ဘာဖြစ်လို့ရှာသလဲ။ မော်ချင်လို့ကြွားချင်လို့ ရှာကြတယ် မဟုတ် လား။ ယခု ကျုပ်သားမှာ ဘီလပ်က ဝတ်လုံတော်ရရယ်လို့ ဖြစ်လာ ပြီ။ ဘယ်သားနဲ့ တူသေးလဲ။ ဝတ်လုံတော်ရ မင်းအတွက် နှင့် ကျုပ်တို့ မိဘလုပ်တဲ့ သူတွေမှာ ဘယ်ကလောက် မျက်နှာရလိမ့်မလဲ။ ဘယ်ပွဲ ဘယ်လမ်းပဲ သွား သွား၊ ဝတ်လုံတော်ရမင်းတို့ အဖေ၊ သည်ကိုကြွပါ။ ဝတ်လုံတော်ရမင်းတို့အဖေ၊ သည်ကို ကြွပါနဲ့။ ပရိသတ် အလယ်တွင် ဘယ်ကလောက် မျက်နှာကြီးတယ်လို့။ ဟေ့-ဇရပ်အမ။ သစ်တစ်ပင် ကောင်း ငှက်တစ်သောင်း နားရသတဲ့။ မင်းတို့ ကျုပ်တို့လည်း ယခု တော်တော် ကြီးလာ ကြပြီ။ အိုမင်းမစွမ်းရှိတော့ သည်သားကပဲ အမိ

သဟဲ ပြုကြရမှာ။ ဘုရားကို စူးရပါစေရဲ့။ ကျုပ်သားကတော့ သည့်
ကလောက် အားကိုးရမှာ။ ကြည့်စမ်း၊ ဇရပ်အမ၊ မင်းတို့ကျုပ်တို့
တကယ်လို့ အမှုအခင်းရှိလာရင် ဘယ်မှာငွေကုန်ခံပြီး ဘယ်မှာ မျက်
နှာအောက်ချ ရမတုံးဆို။ ကျုပ်တို့သား ဝတ်လုံတော်ရ မင်းရှိပြီ။
မျက်နှာလည်း ချရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ငွေလည်း ကုန်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။
စိတ်လည်း မချစရာ ဘာမျှမရှိဘူး။ တယ်လည်း ချစ်စရာကောင်းတဲ့
သားပေပဲ။ မိဘစကားများ ကိုလည်းနားထောင်ပါဘိသနဲ့။ ငယ်ငယ်က
လေးက မိဘစကားကို ဘယ်အခါမှ နားမထောင်သည်မရှိ။ အဝတ်
အစား၊ အဝတ်အစားမို့ ပိပိ စီးစီး။ အစားအသောက်၊ အစားအသောက်
မို့ သိပ်သိပ် သည်းသည်း၊ သည်ဟာ မဝတ်နဲ့လို့ မိဘက ဆိုလိုက်ရင်
မဝတ်ရှာပေးဘူး။ သည်ဟာ မစားနဲ့ဆိုရင်လည်း မစားရှာပေးဘူး။
အပြောအဆို အပြောအဆိုမို့လည်း သိပ်သိပ်သည်းသည်း အရိပ်အကဲ
ကလည်း ပါးရှာပါပေရဲ့။ မိဘကို မကန်တော့ရဘဲ ဘယ်နံရော အခါမျှ
အိပ်ရာမဝင်ရှာဖူးဘူး။ “ဂါရဝေါစ နိဝါတောစ” ဆိုတဲ့ မင်္ဂလာတရား
တော်နှင့်အညီ ရိုသေထိုက်သောသူကို အရိုအသေပေး၍ အင်မတန်မှ
သူ့ကိုယ်ကိုသူ နှိမ့်ချရှာပေတယ်။ သည့်ကလောက် အမိ အဖ စကား
ကို နားထောင်ရှာတဲ့သား။ ဇရပ်အမ၊ သည်မလေ ကြည့်စမ်း။ လောက
၌ အဆင်အခြင်မရှိသောသူတဲ့၊ အစိုးရ သောသူတဲ့၊ ဥစ္စာပေါ များသော
သူတဲ့၊ အရွယ်နုပျိုသောသူတဲ့၊ ထိုလေးဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အကျိုး
အကြောင်း၊ ကောင်းကောင်းမမြင်၊ မဆင်ခြင် သောသူသည် မှုခင်းကိစ္စ၊
ပြုသမျှ၌၊ ရမ်းဆဟုတ်နိုး၊ တောတိုးဆင်ကန်း၊ တန်းမိတန်းရာ၊ သေချာ
မမြင်၊ လျင်တောက်တပို၊ စိတ်လို ကိုယ်ကြွ၊ ပြုတတ်လှသောကြောင့်၊
လောကီလောကုတ် အကျိုးမှယုတ်သတဲ့။ ဘုန်းတန်ခိုး အစိုးရသော
သူသည် မိမိ၏ အစိုးရခြင်းတည်းဟူသော ဣဿရိယ ဂုဏ်ကြောင့်၊
မာန်ဟုန်မလျှို့၊ အောက်မကြို၊ သဖြင့်၊ ယွင်းချို့ပညာ၊ ဉာဏ်ဝါ မလင်း၊
အသိကင်းသောကြောင့်လောကီလောကုတ်မှ အကျိုးယုတ်တတ်သတဲ့။
ဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် ဥစ္စာဂုဏ်နှင့်၊ သုန်မှုန်ဟန်ကြား၊ ထောင်
လွှားမာန် တက်တတ်သည်ဖြစ်၍ ပညာရှိတို့ထံ၊ နည်းမခံသဖြင့်
လောကီလောကုတ်မှ အကျိုးယုတ်တတ်သတဲ့။ အရွယ်နုပျိုသောသူ
သည် အမှတ်မဲ့ မွေ့လျော်ပျော်ပါး ကစားမြူးထူး၊ ကာလကြူးသည်

ဖြစ်၍ လောကီလောကုတ် အကျိုးနှစ်ပါးမှ ယုတ်တတ် သတဲ့။ အဲသည် တော့ကြည့်စမ်း ဇရပ်အမ၊ ယခု ကျုပ်သားမှာ နုပျိုသော အရွယ်ဖြစ် သော်လည်း အမှတ်မဲ့ မွေ့လျော်ပျော်ပါး ကစားမြူးထူး၍ ကာလကို ကြူးသည်မရှိ။ ဘိလပ် ရွှေမြို့တော်သို့သွား၍ ပညာရှိ သူတော်ကောင်း တည်းဟူသော ဥပနိဿယစက်ကို အချက်ကျကျ တတ်မြောက်လာ သည် ဖြစ်၍ များစွာသော အရာဌာနတို့၌ ယုံမှားသံသယ ကာလပုပ် ဆွေး ရှုပ်ထွေးသည်များကို အမှန်သို့ရောက်စေနိုင်သည် ဖြစ်သော ကြောင့် လူတို့၏ ချီးမွမ်းထောမနာ ပြုခြင်းကိုခံရမယ်။ ဘဝ ဤခေတ်၌ မဖြစ်သေးသော အကျိုးထူးကို ပြည့်စုံပေလိမ့်မယ်။ များစွာသော သူတို့ ၏ မျက်စိသဖွယ် ဖြစ်ရပေလိမ့်မယ်။

သည်ကဲ့သို့ သားတစ်ယောက်ကြောင့် မိဘဆွေမျိုး တစ်စုတို့ သည် ကျက်သရေ တစ်ခု၊ ပွင့်လင်းမှုဖြင့်၊ အတု လူတွင်၊ ကျော်ထင် ဟိုးဟိုး၊ တန်ခိုးဂုဏ်ရှိန် သိန်ကြီး တစ်ခုမဟုတ်ပေဘူးလား ဇရပ်အမ ရဲ့။ အမျိုးအနွယ် တင့်တယ်ခြင်းကို ဆောင်တတ်သော သားကောင်း ရတနာထက် လောကမှာ ဘယ်ရတနာ မြတ်သေးသတဲ့လဲ။ လောက၌ ချမ်းသာတယ် ချမ်းသာတယ် ဆိုတာက တခြားဟုတ်ရိုးလား ဇရပ် အမရဲ့။

သည်လိုနေ့စဉ်မပြတ် ဥစ္စာရခြင်းတစ်ပါး၊ အနာရောဂါကင်း ခြင်းတစ်ပါး၊ မယားသည် ချစ်နှစ်သက်ဖွယ် ရှိအောင်ပြုခြင်း တစ်ပါး၊ မယားသည် ချစ်ဖွယ်သော စကားကိုဆိုခြင်း တစ်ပါး၊ မိဘစကားကို နားထောင်သော သားကောင်းရတနာ သမီးကောင်း ရတနာရှိခြင်း တစ်ပါး၊ လောကီ လောကုတ္တရာ စီးပွားချမ်းသာကို ပြီးမြောက်အောင် တတ်သော ပညာရှိသည်လည်း တစ်ပါး၊ ဤသို့ လောက၌ ချမ်းသာခြင်း အကြောင်းတရား ခြောက်ပါးရှိသတဲ့။ မယ်မင်းကြီး တာဝန်ဘက်က သာ ပြည့်စုံအောင် ဆောင်ရွက်စမ်းပါ။ ကျုပ်မှာ ချမ်းသာကြီး ခြောက် ပါးနှင့် ပြည့်စုံပါရော့မယ်။ ဇရပ်အမ၊ လိုက်ရှာစမ်း။ တခြားမှာ ရှိမယ် ထင်သလား။ အဲသလိုကိုယ့် သားမှသား။ တစ်မိုးအောက်မှာ တစ် ယောက်ဖွားလို့ မှတ်လိုက်ပါ။ အသို့ကြောင့် ရှင်ရှိကြီးခိုးပါရဲ့ ဇရပ်အမ။ သည်သားကြောင့်များဖြင့် ငွေဘယ်လိုကုန်ကုန် မညည်းစမ်းပါနဲ့။ ဇမ္ဗူမှာ တစ်လူထဲရှိတဲ့ ကျုပ် သားနော်။

တော်တော်ထင်နေပါ ကို ထင်ကြီး။ နောက်တော့ ဘိလပ်က သုံးပေါက်
 ချွန်း ကပ်ထားမှဖြင့် ထင်ကြီးကိုကိုင်ပြီး မှိုင်နေရသလို ဖြစ်ပမယ် ဇရပ်
 တကာရယ်။ သားကိုချစ် အနှစ်နှစ်ဆယ်။ သမီးကိုချစ်မှ တစ်သက်လုံး
 တဲ့။ သားများချစ်ရတာ သူတို့အသက် ၂၀ လောက်တွင် မယားရမှဖြင့်
 မိဘကိုပစ်ပြီး မယားနောက် ကောက်ကောက်ကြီး လိုက်သွားကြရော။
 သမီးများချစ်ရတာမှဖြင့် မိဘနှင့်ဘယ်တော့မျှ မခွဲမခွာဘဲ စွဲစွဲမြဲမြဲ
 ချစ်ကြရတာ။ သားကို အားကိုးရမယ် မကိုးရမယ်ဖြင့် မသိသေးဘူး။
 သင့်အတွက် ငွေကုန်လိုက်တာ မပြောချင်ဘူး။ ငယ်စဉ်ကစ၍ ဘိလပ်
 ကိုမသွားမီ သင့်အတွက် ကုန်ကျသောငွေကိုတော့ ကျုပ်စာရင်းထဲ
 ထည့်၍ မပြောပါဘူး။ ဘိလပ်မြို့ သွားစဉ်အခါက ရန်ကုန်မြို့ သူငယ်
 ချင်းတွေကို ဟိုတယ်ဆိုင်မှာ နှုတ်ဆက် ထမင်းကျွေးချင်တယ်ဆိုပြီး
 ငွေ ၂၀၀ လောက် ပေးလိုက်ရသေးသတော့။ ဘိလပ်ကို သွားလျှင်
 ဘိလပ်သားကဲ့သို့ ဝတ်စားမှ တော်ပါမည်ဆို၍ ဘောင်းဘီ၊ အင်္ကျီ၊
 ဦးထုပ်မှစ၍ အဝတ်အစား ဝယ်ဖို့ဆိုပြီး ပေးလိုက် ရတဲ့ငွေကတော့
 ၅၀၀ ရှင့်။ သင်္ဘောခ ပေးရန်ဆို၍ တောင်းသွားတဲ့ ငွေကတော့ တစ်
 ထောင်တိတိရှင့်။ ပညာသင်စရိတ်ဆိုပြီး ဇရပ်တကာ ယူသွားတဲ့ ငွေက
 တော့ တစ်သောင်းတိတိ။ ဘိလပ်မြို့ ရောက်လို့မှ မကြာသေးဘူး
 အသင်းထဲဝင်ရန်ဆို၍ စရိတ်ငွေတစ်ထောင် တောင်း၍ ပေးလိုက်ရ
 သေးသတော့။ နောက်သုံးလလောက်မှ မကြာသေးဘူး ကပွဲအတွက်ဆို
 ၍ ငွေ ၅၀၀ ပို့လိုက်ရသေးတယ်။ ခြောက်လလောက် ရှိပြန်တော့
 လည်း ဧကရီ ဘုရင်မ ဖိတ်ကြားစာနှင့် နန်းတော်ဝင်ရမည်။ အဝတ်
 အစား အသစ်ဝယ်ရန်ဆို၍ နောက်ထပ် ငွေပို့လိုက်ရတာ ကတော့
 တစ်ထောင်တိတိတော့။ သုံးလလောက်မှ မရှိသေးဘူး စာအုပ်များကို
 ဝယ်ရန်ဆို၍ နောက်တင်ပို့လိုက်ရတဲ့ ငွေက ၅၀၀။ ပထမနှစ်ထဲတွင်ပဲ
 ငွေဘယ် လောက်ကုန် သွားပြီလဲ။ ပထမနှစ်ထဲတွင်ပဲ ဘိလပ်ကနေ၍
 တောင်းတဲ့ငွေက သုံးထောင်။ ဒုတိယနှစ်မှာ ဘာဘာညာညာဆိုပြီး
 တောင်း တဲ့ငွေကတော့ ငါးထောင်ငါးရာ။ တတိယ နှစ်ကျတော့လည်း
 ဟိုဟိုဒီဒီဆို၍ ပေးလိုက်ရတာက ငွေခြောက်ထောင်။ ဝတ်လုံတော်ရ
 စာမေးပွဲကို အောင်၍ လူကြီးလူကောင်းတို့ကို ထမင်းစားပွဲ ကြီးကျွေး
 ရန်ဆို၍ ပေးလိုက်ရတာက သုံးထောင်ရှင့်။ ပြင်သစ်မြို့ အလည်

ဝင်ချင်သေးတယ်ဆိုလို့ ပို့လိုက်ရတဲ့ သင်္ဘောစရိတ်ကတော့ နှစ်ထောင် ပါရှင့်။ အစုစု အရပ်ရပ်၊ သင်းကို ဘိလပ်ပို့ရတာ သုံးသောင်းကျော်။ သင်းအတွက် ပေးရတာနှင့် ရှိတဲ့လယ်မြေတွေလည်း ကုန်ပါပြီကော ဇရပ် တကာရဲ့။ ဒါးပိန်မှာရှိတဲ့ ဧကတစ်ထောင် လယ်မြေကလေး မှ ကျုပ်သမီးနာမည်နှင့် ရှိလို့ ကျန်ပေးတယ်။ ဝတ်လုံကြောင့် ချွတ်ခြုံ ကုန်ကြပေါ့။ သားကိုအားကိုးရမယ် မကိုးရမယ်ဖြင့် မသိသေးဘူး။ ဇရပ်တကာကဖြင့် ပါးစပ်ဖွာနေ လိုက်တာ။

ကျော် ။ ။

ဇရပ်အမ ငွေသုံးသောင်း ကျော်ဟာ သုံးသန်းကျော်လောက် မှတ်လိုက် ပါ။ လောကမှာ လူရယ်လို့လုပ်ကြတာ ငွေနဲ့ လူလုပ်ရတာမှ မဟုတ်ဘဲ ဂုဏ် နှင့်လူလုပ်ကြတာ။ တယ်ဖျင်း သေးသကိုး၊ ဇရပ်အမတို့မှာ။ ဤသို့ ဦးရာကျော် သမီး၊ ဇနီးတို့သည် သားအတွက် နှင့် အားတက်သူက တစ်ဖုံ၊ ဝတ်လုံကြောင့် ငွေကုန်၍ ညည်းသူကတစ်မျိုး၊ အကျိုးနှင့်အ ကြောင်း အကောင်းနှင့်အဆိုး သည်နှစ်မျိုးတွင် ဆိုးမည်ကောင်းမည် ကြံစည်စိတ်ကူး၍ ပြောဆိုကြပြီးနောက် အိပ်ခန်းသို့ ဝင်ကြလေ၏။

ဦးလတ်

ကော်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ရောင့်ရဲ = ဖြစ်ရှိ ရရှိသော အခြေအနေ၊ အခွင့်အလမ်းနှင့် နှစ်သိမ့် ကျေနပ်နိုင်စွမ်းသည်။
- ၂။ ဘိလပ် = ဂရိတ် ဗြိတိန်နိုင်ငံ။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ။
- ၃။ ဝတ်လုံ = အမိန့်တော်ရရှေ့နေကြီး။ ဟိုက်ကုတ်ရှေ့နေကြီး။
- ၄။ စကားစမြည် = ရင်းနှီးစွာပြောဆိုသော စကား။
- ၅။ ယီးတီးယောင်တောင် = ပြတ်သားကွဲပြားသော ရည်ရွယ်ချက်မရှိဘဲ။
- ၆။ သံကြိုးရိုက် = သတင်းပို့ကြေးနန်းကြိုးမှ တစ်ဆင့်သတင်းစကား ပေးပို့သည်။ ကြေးနန်း ရိုက်သည်။
- ၇။ တွေ့ကရ = ထင်ရာမြင်ရာ အမျိုးမျိုး၊ အမျိုးမျိုး အထွေထွေ။ ပေါက်ကရ။
- ၈။ မျက်နှာကြီး = ဂုဏ်သိန် တင့်တယ်ထည်ဝါသော။ မိမိပတ်ဝန်းကျင် တွင် ထင်ရှားသော။
- ၉။ အိုမင်းမစွမ်း = အသက်အရွယ်ကြီးသဖြင့်ခွန်အားနည်းသော။ မစွမ်းဆောင် နိုင်သော။

- ၁၀။ မျက်နှာအောက်ချ - အောက်ကျခံသည်။
- ၁၁။ ဂါရဝေါစ - ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေခြင်း။
- ၁၂။ နိဝါတောစ - မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချခြင်း။
- ၁၃။ လျင်တောက်တပို့ - လျင်မြန်စွာ။
- ၁၄။ လောကီ - မျက်မှောက်ဘဝရေးရာ။
- ၁၅။ လောကုတ် - လောကုတ္တရာ။ လောကီအကျိုး မရည်မှန်းသော ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်အားထုတ်မှုကိစ္စ။
- ၁၆။ ဣဿရိယ - အစိုးရခြင်း။ စိုးပိုင်မှု။
- ၁၇။ ထောင်လွှား - စိတ်ထား မောက်မာသည်။ မာနမြင့်မား တက်ကြွသည်။
- ၁၈။ ဥပနိဿယ - အားကြီးသော အကြောင်း။ မှီရာ အကြောင်း။ အထောက်အပံ့။ ဓာတ်ခံ။
- ၁၉။ ထောမနာ - ချီးမွမ်းခြင်း။
- ၂၀။ သုံးပေါက်ချွန်း - သုံးပုံဖဲနှင့် ကတ်တွင်ပါဝင်သည့် အပြားထိပ်တစ်ဖက်တွင် နှစ်ပွင့်၊ အခြားတစ်ဖက်တွင် တစ်ပွင့် စုစုပေါင်း သုံးပွင့် ပါသောဖဲချပ်။
- ၂၁။ ထင်ကြီး - သုံးပုံဖဲတွင် မြန်မာဘက်၊ ရှမ်းဘက်ဟူ၍ နှစ်ဖက် ရှိရာတွင် မြန်မာဘက်က အကြီးဆုံးဖြစ်သော တစ်ဆယ့်နှစ်ပွင့် ပါသည့် ဖဲချပ်။
- ၂၂။ ကေရိ - ဘုရင်မ။
- ၂၃။ ချွတ်ခြုံ - ဘာမျှမရှိလောက်အောင် မွဲတေသည်။
- ၂၄။ ပါးစပ်ဖွာ - ပြောသင့် ပြောထိုက်သည်ထက် ပိုမိုပြောဆိုတတ်သည်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ဦးရာကျော်နှင့် ဒေါ်ဇာယုတို့၏သား မောင်သောင်းဖေအပေါ် ထားရှိသော မိဘမေတ္တာကို ဖော် ထုတ်ရေးသား ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ သားနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးရာကျော်၏သဘောထား နှင့် ဒေါ်ဇာယု၏ သဘောထားတို့ကို နှိုင်းယှဉ်ပြပါ။
- ၂။ ဤစကားပြေက မည်သည့်ရသကိုပေးသနည်း။

အညာမြေ ဌာနေဟောင်းဆီက
(ကိုလိုနီခေတ်)

‘အညာမြေ ဌာနေဟောင်းဆီက’ ဆောင်းပါးကို ဆရာကြီးသခင် ကိုယ်တော်မှိုင်း ရေးသော ‘ဗိုလ်ဋီကာ’ မှ ထုတ်နုတ်ထားသည်။

ဆရာကြီးကို ရွှေတောင်မြို့နယ် ဝါးလည်ရွာ၌ မြန်မာနှစ် ၁၂၃၇ (ခရစ်နှစ် ၁၈၇၆) တွင်ဖွားမြင်သည်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးလွန်းဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော်ထံ ပညာသင်ခဲ့သည်။ မန္တလေးမြို့ မြတောင် ကျောင်းတိုက်တွင်လည်း ပညာသင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က မြန်မာဘုရင် ပါတော်မူသည်ကို ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင် ဝမ်းနည်းခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် ဖခင်၏ဆွေးမျိုးများရှိရာ ဘုတလင်၊ မောင်းထောင်၊ အလုံ၊ မုံရွာ၊ မုံရွေး၊ ကြေးမုံ၊ ချောင်းဦးနယ် တစ်လွှားတွင် လှည့်လည်နေထိုင်ကာ မြန်မာစာ၊ မြန်မာမှု၊ မြန်မာ့ဘဝတို့ကို လေ့လာခဲ့သည်။ အသက် ၂၀ ခန့်တွင် အောက်ပြည်သို့ စုန်ခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသည် ရန်ကုန်နှင့် မော်လမြိုင်မြို့ကြီးတို့တွင် ပုံနှိပ်တိုက်များ၌ စာပြင်ဆရာလုပ်ခဲ့သည်။ ဤသို့ လုပ်ရင်း ‘ရွှေတောင်ဆရာလွမ်း’ အမည်နှင့် ပြဇာတ်များရေးခဲ့သည်။ သူရိယသတင်းစာ၊ သူရိယ မဂ္ဂဇင်း၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း စသည်တို့တွင် အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဘဝတစ်လျှောက်လုံးတွင် ဆရာ ကြီးသည် ကလောင်ထမ်း၍ လွတ်လပ်ရေး၊ ညီညွတ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးတို့ကို မနားမနေ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၄ ခုတွင် ကွယ်လွန်သည်။

ဆရာကြီးသည် ၁၉၁၃-၁၄ခု တို့တွင် သူရိယ သတင်းစာ၌ ‘ဗိုလ်ဋီကာ’ ဆောင်းပါးများကို အခန်း ဆက်ရေးခဲ့သည်။ မစ္စတာမောင်မှိုင်း အမည်ကို ထိုစဉ်ကစ၍ ယူသည်။ ‘မောင်မှိုင်း’ ဆိုသည်မှာ ဗိုလ်ဋီကာ ခေတ်တွင် ကျော်ကြားလျက်ရှိသော ‘ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်း’ ဝတ္ထုမှ ဇာတ်လိုက်ဖြစ်သူ လူပေလူရှုပ်၊ လူယုတ်မာ၏ အမည်ဖြစ်သည်။ လူယုတ်မာ၏ အမည်ရှေ့တွင် ‘မစ္စတာ’ တပ်ပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် မိမိတို့အမည် ရှေ့တွင် မစ္စတာတပ်၍ ဂုဏ်လုပ်နေကြသော ထိုခေတ်ကမြန်မာတို့ကို သရော်လိုက်ခြင်း၊ ဆုံးမလိုက် ခြင်းဖြစ် သည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံး ပေါ်ပေါက်လာသောအခါတွင်မှ ယင်းအစည်းအရုံးကို အားပေးထောက်ခံသည့် အနေဖြင့် ‘သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း’ အမည်ကို ပြောင်းလဲခံယူခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသည် ဗိုလ်ဋီကာ ဆောင်းပါးများမှစ၍ စကားတစ်လှည့် ကဗျာတစ်လှည့်ရေးဟန်ကို တီထွင် အသုံးပြုခဲ့သည်။ နောင်တွင် ဒေါင်းဋီကာ၊ ဘွိုင်းကောက် ဋီကာ၊ မျောက်ဋီကာ၊ ခွေးဋီကာ စသည် တို့ကို ရေးသောအခါများတွင်လည်း စကားတစ်လှည့် ကဗျာတစ်လှည့်ဖြင့် အချီအချပြောဆိုဆွေး နွေးသည့် ရေးဟန်ကို ဆက်လက်အသုံးပြုခဲ့သည်။ ထိုဋီကာတို့တွင် ရှေးဟောင်း မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာရာဇဝင်နှင့် လက်ရှိနိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ အမျိုးဘာသာ သာသနာရေးတို့ကို ဆက်စပ်ကာ မြန်မာ့ဇာတိမာန်ကို လှုံ့ဆော်ခဲ့ သည်။ ‘ဗိုလ်ဋီကာ’မှ ထုတ်နုတ်သည့် ‘အညာမြေ ဌာနေဟောင်းဆီက’ ဆောင်းပါးသည် ဆရာကြီးငယ်စဉ်က လှည့်လည်နေထိုင်ခဲ့သည့် အညာဒေသတောင်သူယာသမားတို့၏ ဘဝကို ထင်ဟပ်ထားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

အညာမြေ ဌာနေဟောင်းဆီက

အဲဒါသည်ကဲ့သို့သော အထက်ပါအဆိုမျိုးတွေကို ဖိုထိုးရာက ပျော်ပျော်ပါးပါး ရေးသားနေရင်း သီတင်းကျွတ် လပြည့်ကျော် ၃ ရက်နေ့က ဟိုအထက်အညာ ကျုပ်တို့ရွာက ကိုမင်းရာဆိုတဲ့ လူတစ်ယောက် လယ်ပြီး မိုးနှောင်း နွားရောင်းလာရင်း ဖြန်းကနဲတိုက်ရိုက် ဇင်းကျိုက်တောင် ကျုပ်ရှိရာသို့ ရောက်လာလေ၏။ ထိုသို့ရောက်လာသော လူကြုံကိုမင်းရာတွင် အညာကမိန်းမက လက်ဆောင်ပါးလိုက်သော စကားတွေကို ဆရာမိုင်းကြားလေရာ များစွာစိတ်ညစ်လေ၏။ မယားဖြစ်သူ အညာသူက ဘယ်လိုများ ပူပူဆူဆူ မှာလိုက် သလဲဆိုလျှင်-

“ကိုရင် မြန်မြန်ပြန်ခဲ့ပါ။ အကျွန်ုပ်မှာဖြင့် အလွန်တရာ ဒုက္ခများနေတာပဲ။ စားစရာမရှိ၊ သောက်စရာ မရှိနဲ့ မချီတင်ကဲ ဆင်းရဲရပ်အရေးမတော့ အကလေးတွေကလည်းတစ်ဖက်၊ ကြွေးကလည်းတစ်ခက်နှင့် အကျွန်ုပ်ဖြင့် အသက်ကိုတောင် သတ်ပစ်လိုက်ချင်တာပဲ။ ကိုရင်မို့ စိတ်ချလက်ချပြီး နေနိုင်ပါပေတယ်။ ပြီး တော့လည်း ကမိုင်းအောက်ပြည် ရန်ကုန်သွားမယ်လို့ ဒွေးလေးခါဆီက ချေးသွားတဲ့ အကြွေး ၁၀၀/- ကို လည်းပေးလာရမယ်လို့ ၄ ခါ ၄ ကြိမ် သူကြီးအိမ်ကတောင်နေပြီး တောင်းတယ်တဲ့”

အဲတာလို ဒုက္ခမျိုးတွေကို ကြားရတော့၊ စိတ်များက ဖြေမရှင်ဘဲ သေချင်အောင် အကျပ်ဆုံးပါပဲ ကလားဟဲလို့ အမယ်လေးဟဲ့ ဓာတ်လုံးကိုသာ ပစ်လိုက်ချင်တော့သကွယ်၊ ရွှေမိုင်းရယ်။ အို၊ အညာက အကြောင်းကြောင်း ကြားရတော့ ဆောင်းပါးကမှ မရေးလိုက်ချင်တော့ဘူးကွယ်ဟူ၍ အောက်ပါငိုချင်းနှင့် မျက်ရည်သုတ်ပြီး တရှုပ်ရှုပ်နဲ့ ငိုစရာလည်းကောင်းသည့်အတိုင်း ငိုလိုက်ဦးအံ့။

ဆရာမိုင်းငိုပုံကား

“အမယ်လေးဆရာမိုင်း၊ ခါတိုင်းသို့ စိတ်မပျော်။ အပူပုံခက် နောင်ပွားစေဖို့၊ လူကြုံတွင် လက်ဆောင် ပါးလိုက်ကဲ့၊ စကားစုံလင်စွာပ၊ အညာသူမှာတာ များကိုကွယ်၊ ကြားရသနော်။ ဒွေးခါမှာ ချေးကာလှည့်ရတဲ့၊ အကြွေး တစ်ရာဟာ ပေးစရာကလည်း မရှိတာကြောင့်၊ လေးခါ တိတိရယ်တဲ့၊ သူကြီးကခေါ်။ (အို၊ ကိုမိုင်းရဲ့) ကိုယ့်မတော့ တော်ပါပေရဲ့ ပျို့ချစ်ဦး(တဲ့)။ အကလေးတွေရဲ့ မိခင်ကိုတွေးမိလျှင် ပူသာပူတော့၊ တဆူဆူ ဒုက္ခများရှာလိမ့်၊ ရှိခင်မှာ ဖိုဝင် စားရာက၊ စနစ်စုံ ဖြစ်ပုံကြားရတော့၊ စာသဝဏ်လွှာ ညွှန်လို့ပါးရပေမဲ့၊ (အမယ်မင်း) သားအမိ တစ်တွေကြောင့် ရူးရလိမ့်မထင်၊ (ကိုမင်းရာရယ်) အားမရှိဘူး”

ဝမ်းနည်းပက်လက်နှင့် အထက်တွင်ငိုလိုက်သော ကဗျာတွင် (အို- ကိုမိုင်းရဲ့) ကိုယ့်မတော့ တော်ပါ ပေရဲ့ ပျို့ချစ်ဦး (တဲ့) ဟူရာ၌ (အို) ဆိုသည်မှာ ‘ခဲသည့်တာ၊ ဆယ်ကမ္ဘာကြေ မြေတော့၊ အိုမေ့ဘယ်နှယ် မုန်းရမယ်၊ ဆုံးဆရှိဘူး’ ဟူရာ၌ (အို) သဒ္ဒါသည် အာလုပ်အနက်ကို ဟောသလို အိုကိုမိုင်းရဲ့မှာ အာလုပ် ပဲဆိုကြစို့။ (ကျောင်းသုံးဆိုင်ရာ သဒ္ဒါကျမ်းပြု ဆရာကြီးများ ကတော့၎င်း (အို) ကိုအဆန်းတကြယ် “အာလပနကာရက” ဟူ၍ ခေါ်တော် မူကြ၏။)

ထို့ပြင် (ပျို့ချစ်ဦးတဲ့) ဟူသောပုဒ်ဖြင့် ကျုပ်တို့ မောင်နှံသည် (ဝါ) သမီးခင်ပွန်းသည် (ဝါ) ကျုပ်တို့ လင်မယားသည် ငယ်လင်ငယ်မယား ဖြစ်ကြောင်းကိုပြ၏။ (တဲ့) ကားဝါစာသိလိဋ္ဌ၊ ပဒုပုရဏပုဒ်တည်း။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း (အားမရှိဘူး) ဟူသောပုဒ်ဖြင့် ဤဗိုလ်ငိုကာ ဆောင်းပါးကို ရေးသားဖို့တောင် စိတ်မရှိတော့ဘူး (ဝါ) အားလျော့သည် ဆိုလိုသည်။

ထိုသို့ အားလျော့ပြီးနောက် အလုံမုံရွာ ကျုပ်တို့ဆီကလာတဲ့ ကိုမင်းရာက အညာကိုပြန်ဖို့ရာ များစွာပြောလေ၏။ သို့ပြောသော်လည်း “ဗာလာရယ်ကျန်၊ အညာပြန် ဟန်မရသော်ကြောင့်၊ ပြန်ရခက်သေး။ ရုပ်ဖြောင့်သူငယ်၊ ကျုပ်ကြောင့်ကိုယ်မပူနှင့်လို့၊ ငိုရှာသူတို့ မချောကို၊ ပြောတဲ့ပါလေး” ဟူသည်နှင့် အညီ ကျုပ်မှာအညာကပါတဲ့ ပုဆိုးပဝါတို့နှင့်တကွ ဒကောက်ဖာဟာလည်း ပဲခူးဘူတာမှာ လူခိုး၍ယူလိုက်သဖြင့် ကိုယ်၌ရှိသော အဝတ်အထည်မျှနှင့် လာခဲ့၍ ရန်ကုန်သို့ရောက်ရာ ပန်းဆိုးတန်းဆိုတာမှာ ကျုပ်တို့ အလုံ နယ်ချောင်းဦးက ပေါ်အေးကြီးဆိုတာ သားတွေမယားတွေများရပြီး ရွှေကြိုသမား တပည့်လက်သားတွေ များနှင့် အားရစရာတွေ ရသဖြင့် အဲသည်ပေါ်အေးကြီး အိမ်မှာပဲ ၉ ရက်တိတိတည်းခိုပြီး ထိုမှဤမှ အလုပ် များရှာဖွေရာ နေရာမကျလေတော့ ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားကိုအသွား ဆရာဘုန်းကြီးများနှင့်တွေ့၍ ဇင်းကျိုက် တောင်သို့ လိုက်လာခဲ့ကြောင်း၊ ကျွန်တော့် အကြံစိတ်စွဲထမြောက်ပါလျှင် ပြန်လာမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ကြောင့် ဒွေးခါရဲ့ အကြွေးတစ်ရာအတွက် ရွာရွေ့ကယာတစ်ခင်းနှင့် နွားပြာတစ်ရှဉ်းကို ရောင်းချပြီးသာ ဆပ်လိုက် ပါတော့လို့ ပြောလိုက်ပေတော့ ကိုမင်းရာရယ်၊ ဘုရားစူးရစေ ကျုပ်စိတ်ညစ်တယ်။

ဪ ဈေးစေတေး ရေးရေးပေါ်ဆိုတာလို့ ကျုပ်နှင့် မလေးမှာ ရှေးကအကြောင်း အထူးပါကြတဲ့ ဖူးစာဟောင်းကြောင့် ပေါင်းကြညားကြစဉ်အခါ မင်္ဂလာဆောင်ရာမှာ ကျုပ်တို့အညာရဲ့ဓလေ့၊ ပြကတော့

အရိုး၊ အဘိုးကလည်း ခြံပေါက်နွားပြာကြီး တစ်ရှဉ်း၊ အဘွားရင်းကလည်း ပြောင်း၊ ဆန်၊ လူး၊ ဆပ် တို့ကို ထည့်သိုရအောင် ကျီတစ်ဆောင်၊ ထို့နောက်တစ်ပုံ၊ အလုံနယ်ကျေးလက်မှာ ကျုပ်တို့မိဘများ ကလည်း ‘ဆွေစုံ မျိုးပုံကျူနယ်ရုံ’ ဆိုတာလို အလုံ၊ မုံရွာ၊ မုံရွေး၊ ကြေးမုံ၊ ချောင်းဦးဆယ်ရွာ တစ်လျှောက်မှာ လက်ညှိုး ထိုးလို့မလွဲ၊ တကတဲ အမျိုးချည်းပဲနော့ ကိုမင်းရာရယ်။

အဲသည် ဆွေမျိုးတွေ ဘိုးတွေဘွားတွေက စုလျားရစ်ပတ် ကျုပ်တို့ရဲ့ လက်ထပ်တဲ့ မင်္ဂလာဆောင်မှာ အိမ်ထောင်စုံ ခန်းဝင်ပစ္စည်းတွေနှင့် အကြီးအကျယ် လက်ဖွဲ့ပြီးသကာလ ကျုပ်တို့ရဲ့အဘိုးက “ငါမြေးကြီး ရွှေမိုင်းရဲ့၊ အဘိုးတို့မတော့ အသက်အရွယ်ကြီးပြီ၊ တာရှည်မနေရမူ၍ သေရခါနီးပြီ။ ငါမြေးမှာ လူလုပ်စရာ အပုံကြီး လိုသေးတယ်။ မင်္ဂလာဦးက အဘိုးတို့လက်ဖွဲ့တဲ့ ပစ္စည်းတွေကို ငါမြေးကြီး တလွဲမှာ အသုံးကြီးပြီး ဖြုန်းတီးမပစ်နဲ့တဲ့။ အိမ်ထောင်ဦးက ပစ္စည်းများ မဖြုန်းတီးကောင်းဘူး” တဲ့။ အဲဒါလို ဆုံးမဩဝါဒ ပေးပေမဲ့ အကြွေးကတစ်ဖက် မပေးရင်ခက်မှာကြောင့် ဖျက်ရတော့မယ်။

ကိုမင်းရာရဲ့ ကျုပ်နွားပြာကြီး တစ်ရှဉ်းဟာ သထုံနယ်ပေါ် ကျိုက်ကော်၊ သိမ်ဆိပ်၊ ကိုဘိုးတောကြီး တို့ဆီများ ချရောင်းလျှင် အကြောင်းမတန်ကြိုက်ကြမယ်။ တစ်ရာကိုးဆယ်တော့ဖြင့် ပြောင့်နေမှာပဲ။ ကျုပ်နွားတစ်ရှဉ်းကို (ဝါ) တစ်ပြူးကို၊ ရတနာဖြူးမြို့က ကိုသာမြတ်တို့တောင် အမြင်ဖူးသားကလား။ နွားက တော့ဖြင့် လှလည်းလှ၊ ဝလည်းဝ၊ ချောလည်းချောပဲနော့။ အနို့ပေမယ့်လို့ ကျုပ်တို့အညာမှာတော့ ကြေး မထိုက်လှဘူး။ တစ်ရှဉ်းကိုရောင်းမယ်ဆိုလျှင် ၆၀/-လောက်သာရမယ်။ အဲတာလို ခြောက်ဆယ်တန် နွား တစ်ရှဉ်းကိုတောင် ကျုပ်တို့ရွာက ကျောင်းတကာ ဘိုးမြတ်မွေးက အရေးထဲမှာ စေးနဲ့ချုပ်ချယ်ပြီးတော့ “ဟေ့ မောင်မိုင်းရဲ့ မင်းသယ်၊ အောက်ကိုသွားဖို့ရာ စရိတ်မရှိလျှင် အနီနွားပြာကြီးတစ်ရှဉ်း၊ ငါ့ကိုအစိတ်နှင့်ပေးခဲ့ လကွယ်။ ၂၀/- ကို ခုယူ၍သွား။ ၅ ပြားသော ငွေစကိုနောက်မှ ဖြည်းဖြည်းယူတာပေါ့” လို့ အနှာလို ပြောဖူးတယ်။ ဪ “ရသာလျှင် ဘနဖူး၊ သိုက်တူးတယ်” ဆိုတာအနှာမျိုးပဲ ထင်ပါရဲ့နော်။ သို့သော်လည်း ကိုမင်းရာရဲ့ ရောင်းသူ တစ်ဆယ် ဝယ်သူ ငါးကျပ်ဆိုတာလို အကျပ်အတည်းထဲမှာ ရက်ဆွဲလို့မရောင်း သာဘူး။ ရတာနှင့်ရောင့်ရဲပြီး အပူခဲအကြွေးတစ်ရာကို ပေးစရာမပြည့်ရင်ဖြင့် ရွာရွှေ့က ယာတစ်ခင်းကိုပါ မယ်မင်းမကြီး ရောင်းချပြီး ကျောင်းအမ ခွေးခါကို ပေးပါတော့လို့သာ ပြောလိုက်ပေတော့ ကိုမင်းရာရဲ့ဟု ကျုပ်ပြောလိုက်လေသတည်း။

မစ္စတာမောင်မိုင်း

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဖိုထိုး = အဂ္ဂိရတ်ထိုးသည်။
- ၂။ မချီတင်ကဲ = အလွန် ဝမ်းနည်းကြေကွဲလျက်။
- ၃။ ကမ္ဘိုင်း = ကိုမ္ဘိုင်း (ကိုရင်မ္ဘိုင်း)။
- ၄။ ဒွေးလေး = မိခင်၏ညီမ။
- ၅။ ဓာတ်လုံး = အဂ္ဂိရတ်ထိုး၍ ရသော သတ္တုလုံး။
- ၆။ ဖိုဝင်စား = ဖိုထိုးသော အာရုံ၌ စိတ်ဝင်စားသည်။
- ၇။ စာသဝဏ် = အကြောင်း ကြားစာ။ အမှာစာ။
- ၈။ အာလုပ် = ဦးတည် ခေါ်ဝေါ်ခြင်း။ ဦးတည် ခေါ်ဝေါ်သော စကား။
- ၉။ ဝါစာသိလိဋ္ဌ = စကားပြေပြစ်မှု။
- ၁၀။ ပဒုပုရဏပုဒ် = ပုဒ်ပြည့်ရုံမျှ ထည့်ထားသောပုဒ်။
- ၁၁။ ဒကောက်ဖာ = ထန်းခေါက်ဖာ။ ထန်းကြောဖြင့် ရက်လုပ်ထားသော ဖာ။
- ၁၂။ ရွှေကြိုသမား = ဧည့်ကြိုသမား။
- ၁၃။ ပြကတေ = ပကတိသဘော။ ပင်ကိုသဘော။
- ၁၄။ ခြံပေါက် = မိမိခြံတွင် ပေါက်ဖွားသော ကျွဲ၊ နွား စသည်။
- ၁၅။ စုလျား = အပေါ်တင်ပုဆိုး။ ပဝါ။
- ၁၆။ စုလျားရစ်ပတ် = လက်ကို ပဝါဖြင့် ရစ်ပတ်၍ လက်ထပ်သည်။ မင်္ဂလာဆောင်သည်။
- ၁၇။ ကျောင်းတကာ = ကျောင်းဒါယကာ။ ကျောင်း ဆောက်လှူဒါန်းသူ။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ကိုလိုနီခေတ် ယာသမားတို့၏သဘာဝကို သရုပ်ဖော် ရေးသားထားသည်။ ဆရာမိုင်း၏ဒုက္ခနှင့် မလေးတို့၏ဒုက္ခကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးသားထားသည်။ ဒုက္ခရောက်နေသော မျက်မှောက်အခြေအနေ ပေါ်လွင်အောင် ပျော်ရွှင်ခဲ့ရသော အတိတ်အခြေအနေနှင့် နှိုင်းယှဉ်တင်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ဤစကားပြေသည် ကိုလိုနီခေတ်ယာသမားတို့၏ ဘဝဒုက္ခကဖွဲ့ပြသော 'အညာမင်္ဂလာဆောင် လေးချိုးကြီး' ၏ နောက်ခံဖြစ်သည်။ ထိုလေးချိုးကြီးနှင့် ဆက်စပ်လေ့လာတင်ပြပါ။
- ၂။ အောက်ပါစကားတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားအောင် ဝါကျတစ်ခုစီ ဖွဲ့ပြပါ။
ဖိုထိုး၊ မချီတင်ကဲ၊ ခြံပေါက်၊ စုလျားရစ်ပတ်။
- ၃။ 'အညာမြေငှာနေဟောင်းဆီက' မှ မှတ်သားဖွယ်ရာများကို ထုတ်နုတ် ဆွေးနွေးပါ။

အညာမြေ ဌာနေဟောင်းဆီက

အဲဒါသည်ကဲ့သို့သော အထက်ပါအဆိုမျိုးတွေကို ဖိုထိုးရာက ပျော်ပျော်ပါးပါး ရေးသားနေရင်း သီတင်းကျွတ် လပြည့်ကျော် ၃ ရက်နေ့က ဟိုအထက်အညာ ကျုပ်တို့ရွာက ကိုမင်းရာဆိုတဲ့ လူတစ်ယောက် လယ်ပြီး မိုးနှောင်း နွားရောင်းလာရင်း ဗြန်းကနဲတိုက်ရိုက် ဇင်းကျိုက်တောင် ကျုပ်ရှိရာသို့ ရောက်လာလေ၏။ ထိုသို့ရောက်လာသော လူကြုံကိုမင်းရာတွင် အညာကမိန်းမက လက်ဆောင်ပါးလိုက်သော စကားတွေကို ဆရာမိုင်းကြားလေရာ များစွာစိတ်ညစ်လေ၏။ မယားဖြစ်သူ အညာသူက ဘယ်လိုများ ပူပူဆူဆူ မှာလိုက် သလဲဆိုလျှင်-

“ကိုရင် မြန်မြန်ပြန်ခဲ့ပါ။ အကျွန်ုပ်မှာဖြင့် အလွန်တရာ ဒုက္ခများနေတာပဲ။ စားစရာမရှိ၊ သောက်စရာ မရှိနဲ့ မချီတင်ကဲ ဆင်းရဲရပ်အရေးမတော့ အကလေးတွေကလည်းတစ်ဖက်၊ ကြွေးကလည်းတစ်ခက်နှင့် အကျွန်ုပ်ဖြင့် အသက်ကိုတောင် သတ်ပစ်လိုက်ချင်တာပဲ။ ကိုရင်မို့ စိတ်ချလက်ချပြီး နေနိုင်ပါပေတယ်။ ပြီး တော့လည်း ကမ္ဘိုင်းအောက်ပြည် ရန်ကုန်သွားမယ်လို့ ခွေးလေးခါဆီက ချေးသွားတဲ့ အကြွေး ၁၀၀/- ကို လည်းပေးလာရမယ်လို့ ၄ ခါ ၄ ကြိမ် သူကြီးအိမ်ကတောင်နေပြီး တောင်းတယ်တဲ့”

အဲတာလို ဒုက္ခမျိုးတွေကို ကြားရတော့၊ စိတ်များက ဖြေမရှင်ဘဲ သေချင်အောင် အကျပ်ဆုံးပါပဲ ကလားဟဲလို့ အမယ်လေးဟဲ့ ဓာတ်လုံးကိုသာ ပစ်လိုက်ချင်တော့သကွယ်၊ ရွှေမိုင်းရယ်။ အို၊ အညာက အကြောင်းကြောင်း ကြားရတော့ ဆောင်းပါးကမှ မရေးလိုက်ချင်တော့ဘူးကွယ်ဟူ၍ အောက်ပါငိုချင်းနှင့် မျက်ရည်သုတ်ပြီး တရွှပ်ရွှပ်နဲ့ ငိုစရာလည်းကောင်းသည့်အတိုင်း ငိုလိုက်ဦးအံ့။

ဆရာမိုင်းငိုပုံကား

“အမယ်လေးဆရာမိုင်း၊ ခါတိုင်းသို့ စိတ်မပျော်။ အပူပုံခက် နှောင်ပွားစေဖို့၊ လူကြုံတွင် လက်ဆောင် ပါးလိုက်ကဲ့၊ စကားစုံလင်စွာပ၊ အညာသူမှာတာ များကိုကွယ်၊ ကြားရသနော်။ ဒွေးခါမှာ ချေးကာလှည့်ရတဲ့၊ အကြွေး တစ်ရာဟာ ပေးစရာကလည်း မရှိတာကြောင့်၊ လေးခါ တိတိရယ်တဲ့၊ သူကြီးကခေါ်။ (အို၊ ကိုမိုင်းရဲ့) ကိုယ့်မတော့ တော်ပါပေရဲ့ ပျို့ချစ်ဦး(တဲ့)။ အကလေးတွေရဲ့ မိခင်ကိုတွေးမိလျှင် ပူသာပူတော့၊ တဆူဆူ ဒုက္ခများရှာလိမ့်၊ ရှိခင်မှာ ဖိုဝင် စားရာက၊ စနစ်စုံ ဖြစ်ပုံကြားရတော့၊ စာသဝဏ်လွှာ ညွှန်လို့ပါးရပေမဲ့၊ (အမယ်မင်း) သားအမိ တစ်တွေကြောင့် ရူးရလိမ့်မထင်၊ (ကိုမင်းရာရယ်) အားမရှိဘူး”

ဝမ်းနည်းပက်လက်နှင့် အထက်တွင်ငိုလိုက်သော ကဗျာတွင် (အို- ကိုမိုင်းရဲ့) ကိုယ့်မတော့ တော်ပါ ပေရဲ့ ပျို့ချစ်ဦး (တဲ့) ဟူရာ၌ (အို) ဆိုသည်မှာ ‘ခဲသည့်တာ၊ ဆယ်ကမ္ဘာကြေ မြေတော့၊ အိုမေ့ဘယ်နှယ် မုန်းရမယ်၊ ဆုံးဆရှိဘူး’ ဟူရာ၌ (အို) သဒ္ဒါသည် အာလုပ်အနက်ကို ဟောသလို အိုကိုမိုင်းရဲ့မှာ အာလုပ် ပဲဆိုကြစို့။ (ကျောင်းသုံးဆိုင်ရာ သဒ္ဒါကျမ်းပြု ဆရာကြီးများ ကတော့၎င်း (အို) ကိုအဆန်းတကြယ် “အာလုပ်နကာရက” ဟူ၍ ခေါ်တော် မူကြ၏။)

ထို့ပြင် (ပျို့ချစ်ဦးတဲ့) ဟူသောပုဒ်ဖြင့် ကျုပ်တို့ မောင်နှံသည် (ဝါ) သမီးခင်ပွန်းသည် (ဝါ) ကျုပ်တို့ လင်မယားသည် ငယ်လင်ငယ်မယား ဖြစ်ကြောင်းကိုပြ၏။ (တဲ့) ကားဝါစာသိလိဌ၊ ပဒပူရဏပုဒ်တည်း။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း (အားမရှိဘူး) ဟူသောပုဒ်ဖြင့် ဤဗိုလ်ဦးကာ ဆောင်းပါးကို ရေးသားဖို့တောင် စိတ်မရှိတော့ဘူး (ဝါ) အားလျော့သည် ဆိုလိုသည်။

ထိုသို့ အားလျော့ပြီးနောက် အလုံမုံရွာ ကျုပ်တို့ဆီကလာတဲ့ ကိုမင်းရာက အညာကိုပြန်ဖို့ရာ များစွာပြောလေ၏။ သို့ပြောသော်လည်း “ဗာလာရယ်ကျန်၊ အညာပြန် ဟန်မရသော်ကြောင့်၊ ပြန်ရခက်သေး။ ရုပ်ဖြောင့်သူငယ်၊ ကျုပ်ကြောင့်ကိုယ်မပူနှင့်လို့၊ ငိုရွာသူတို့ မချောကို၊ ပြောတဲ့ပါလေး” ဟူသည်နှင့် အညီ ကျုပ်မှာအညာကပါတဲ့ ပုဆိုးပဝါတို့နှင့်တကွ ဒကောက်ဖာဟာလည်း ပဲခူးဘူတာမှာ လူခိုး၍ယူလိုက်သဖြင့် ကိုယ်၌ရှိသော အဝတ်အထည်မျှနှင့် လာခဲ့၍ ရန်ကုန်သို့ရောက်ရာ ပန်းဆိုးတန်းဆိုတာမှာ ကျုပ်တို့ အလုံ နယ်ချောင်းဦးက ပေါ်အေးကြီးဆိုတာ သားတွေမယားတွေများရပြီး ရွှေကြိုသမား တပည့်လက်သားတွေ များနှင့် အားရစရာတွေ့ရသဖြင့် အဲသည်ပေါ်အေးကြီး အိမ်မှာပဲ ၉ ရက်တိတိတည်းခိုပြီး ထိုမှဤမှ အလုပ် များရှာဖွေရာ နေရာမကျလေတော့ ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားကိုအသွား ဆရာဘုန်းကြီးများနှင့်တွေ့၍ ဇင်းကျိုက် တောင်သို့ လိုက်လာခဲ့ကြောင်း၊ ကျွန်တော့် အကြံစိတ်စွဲထမြောက်ပါလျှင် ပြန်လာမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ကြောင့် ဒွေးခါရဲ့ အကြွေးတစ်ရာအတွက် ရွာရှေ့ကယာတစ်ခင်းနှင့် နွားပြာတစ်ရှဉ်းကို ရောင်းချပြီးသာ ဆပ်လိုက် ပါတော့လို့ ပြောလိုက်ပေတော့ ကိုမင်းရာရယ်၊ ဘုရားစူးရစေ့ ကျုပ်စိတ်ညစ်တယ်။

ဪ ဧ စေ့စေ့တွေး ရေးရေးပေါ်ဆိုတာလို ကျုပ်နှင့် မလေးမှာ ရှေးကအကြောင်း အထူးပါကြတဲ့ ဖူးစာဟောင်းကြောင့် ပေါင်းကြညားကြစဉ်အခါ မင်္ဂလာဆောင်ရာမှာ ကျုပ်တို့အညာရဲ့လေ့၊ ပြကတေ့

အရိုး၊ အဘိုးကလည်း ခြံပေါက်နွားပြာကြီး တစ်ရှဉ်း၊ အဘွားရင်းကလည်း ပြောင်း၊ ဆန်၊ လူး၊ ဆပ် တို့ကို ထည့်သိုရအောင် ကျီတစ်ဆောင်၊ ထို့နောက်တစ်ပုံ၊ အလုံနယ်ကျေးလက်မှာ ကျုပ်တို့မိဘများ ကလည်း ‘ဆွေစုံ မျိုးပုံကျူနယ်ရုံ’ ဆိုတာလို အလုံ၊ ပုံရွာ၊ မုံရွေး၊ ကြေးမုံ၊ ချောင်းဦးဆယ်ရွာ တစ်လျှောက်မှာ လက်ညှိုး တိုးလို့မလွဲ၊ တကတဲ အမျိုးချည်းပဲနော့ ကိုမင်းရာရယ်။

အဲသည် ဆွေမျိုးတွေ ဘိုးတွေဘွားတွေက စုလျားရစ်ပတ် ကျုပ်တို့ရဲ့ လက်ထပ်တဲ့ မင်္ဂလာဆောင်မှာ အိမ်ထောင်စုံ ခန်းဝင်ပစ္စည်းတွေနှင့် အကြီးအကျယ် လက်ဖွဲ့ပြီးသကာလ ကျုပ်တို့ရဲ့အဘိုးက “ငါ့မြေးကြီး ရွှေခိုင်းရဲ့၊ အဘိုးတို့မတော့ အသက်အရွယ်ကြီးပြီ၊ တာရှည်မနေရမူ၍ သေရခါနီးပြီ၊ ငါ့မြေးမှာ လူလုပ်စရာ အပုံကြီး လိုသေးတယ်။ မင်္ဂလာဦးက အဘိုးတို့လက်ဖွဲ့တဲ့ ပစ္စည်းတွေကို ငါ့မြေးကြီး တလွဲမှာ အသုံးကြီးပြီး ဖြုန်းတီးမပစ်နဲ့တဲ့။ အိမ်ထောင်ဦးက ပစ္စည်းများ မဖြုန်းတီးကောင်းဘူး” တဲ့။ အဲဒါလို ဆုံးမဩဝါဒ ပေးပေမဲ့ အကြွေးကတစ်ဖက် မပေးရင်ခက်မှာကြောင့် ဖျက်ရတော့မယ်။

ကိုမင်းရာရဲ့ ကျုပ်နွားပြာကြီး တစ်ရှဉ်းဟာ သထုံနယ်ပေါ် ကျိုက်ကော်၊ သိမ်ဆိပ်၊ ကိုဘိုးတောကြီး တို့ဆီများ ချရောင်းလျှင် အကြောင်းမတန်ကြိုက်ကြမယ်။ တစ်ရာကိုးဆယ်တော့ဖြင့် ဖြောင့်နေမှာပဲ။ ကျုပ်နွားတစ်ရှဉ်းကို (ဝါ) တစ်ပြူးကို၊ ရတနာဖြူးမြို့က ကိုသာမြတ်တို့တောင် အမြင်ဖူးသားကလား။ နွားက တော့ဖြင့် လှလည်းလှ၊ ဝလည်းဝ၊ ချောလည်းချောပဲနော့။ အနို့ပေမယ့်လို့ ကျုပ်တို့အညာမှာတော့ ကြေး မထိုက်လှဘူး။ တစ်ရှဉ်းကိုရောင်းမယ်ဆိုလျှင် ၆၀/-လောက်သာရမယ်။ အဲတာလို ခြောက်ဆယ်တန် နွား တစ်ရှဉ်းကိုတောင် ကျုပ်တို့ရွာက ကျောင်းတကာ ဘိုးမြတ်မွေးက အရေးထဲမှာ စေးနဲ့ချုပ်ချယ်ပြီးတော့ “ဟေ့ မောင်မိုင်းရဲ့ မင်းသယ်၊ အောက်ကိုသွားဖို့ရာ စရိတ်မရှိလျှင် အနီနွားပြာကြီးတစ်ရှဉ်း၊ ငါ့ကိုအစိတ်နှင့်ပေးခဲ့ လကွယ်။ ၂၀/- ကို ခုယူ၍သွား။ ၅ ပြားသော ငွေစကိုနောက်မှ ဖြည်းဖြည်းယူတာပေါ့” လို့ အနှာလို ပြောဖူးတယ်။ ဩော် “ရသာလျှင် ဘနဖူး၊ သိုက်တူးတယ်” ဆိုတာအနှာမျိုးပဲ ထင်ပါရဲ့နော်။ သို့သော်လည်း ကိုမင်းရာရဲ့ ရောင်းသူ တစ်ဆယ် ဝယ်သူ ငါးကျပ်ဆိုတာလို အကျပ်အတည်းထဲမှာ ရက်ဆွဲလို့မရောင်း သာဘူး။ ရတာနှင့်ရောင့်ရဲပြီး အပူခဲအကြွေးတစ်ရာကို ပေးစရာမပြည့်ရင်ဖြင့် ရွာရွေ့က ယာတစ်ခင်းကိုပါ မယ်မင်းမကြီး ရောင်းချပြီး ကျောင်းအမ ခွေးခါကို ပေးပါတော့လို့သာ ပြောလိုက်ပေတော့ ကိုမင်းရာရဲ့ဟု ကျုပ်ပြောလိုက်လေသတည်း။

မစ္စတာမောင်မိုင်း

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဖိုထိုး = အဂ္ဂိရတ်ထိုးသည်။
- ၂။ မချီတင်ကဲ = အလွန် ဝမ်းနည်းကြေကွဲလျက်။
- ၃။ ကမ္ဘိုင်း = ကိုမ္ဘိုင်း (ကိုရင်မ္ဘိုင်း)။
- ၄။ ဒွေးလေး = မိခင်၏ညီမ။
- ၅။ ဓာတ်လုံး = အဂ္ဂိရတ်ထိုး၍ ရသော သတ္တုလုံး။
- ၆။ ဖိုဝင်စား = ဖိုထိုးသော အာရုံ၌ စိတ်ဝင်စားသည်။
- ၇။ စာသဝဏ် = အကြောင်း ကြားစာ။ အမှာစာ။
- ၈။ အာလုပ် = ဦးတည် ခေါ်ဝေါ်ခြင်း။ ဦးတည် ခေါ်ဝေါ်သော စကား။
- ၉။ ဝါစာသိလိဋ္ဌ = စကားပြေပြစ်မှု။
- ၁၀။ ပဒုပုရကပုဒ် = ပုဒ်ပြည့်ရုံမျှ ထည့်ထားသောပုဒ်။
- ၁၁။ ဒကောကံဖာ = ထန်းခေါက်ဖာ။ ထန်းကြောဖြင့် ရက်လုပ်ထားသော ဖာ။
- ၁၂။ ရွှေကြိုသမား = ဧည့်ကြိုသမား။
- ၁၃။ ပြကတေ = ပကတိသဘော။ ပင်ကိုသဘော။
- ၁၄။ ခြံပေါက် = မိမိခြံတွင် ပေါက်ဖွားသော ကျွဲ၊ နွား စသည်။
- ၁၅။ စုလျား = အပေါ်တင်ပုဆိုး။ ပဝါ။
- ၁၆။ စုလျားရစ်ပတ် = လက်ကို ပဝါဖြင့် ရစ်ပတ်၍ လက်ထပ်သည်။ မင်္ဂလာဆောင်သည်။
- ၁၇။ ကျောင်းတကာ = ကျောင်းဒါယကာ။ ကျောင်း ဆောက်လှူဒါန်းသူ။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ကိုလိုနီခေတ် ယာသမားတို့၏သဘာဝကို သရုပ်ဖော် ရေးသားထားသည်။ ဆရာမိုင်း၏ဒုက္ခနှင့် မလေးတို့၏ဒုက္ခကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးသားထားသည်။ ဒုက္ခရောက်နေသော မျက်မှောက်အခြေအနေ ပေါ်လွင်အောင် ပျော်ရွှင်ခဲ့ရသော အတိတ်အခြေအနေနှင့် နှိုင်းယှဉ်တင်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ဤစကားပြေသည် ကိုလိုနီခေတ်ယာသမားတို့၏ ဘဝဒုက္ခကဖွဲ့ပြသော 'အညာမင်္ဂလာဆောင် လေးချိုးကြီး' ၏ နောက်ခံဖြစ်သည်။ ထိုလေးချိုးကြီးနှင့် ဆက်စပ်လေ့လာတင်ပြပါ။
- ၂။ အောက်ပါစကားတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားအောင် ဝါကျတစ်ခုစီ ဖွဲ့ပြပါ။
ဖိုထိုး၊ မချီတင်ကဲ၊ ခြံပေါက်၊ စုလျားရစ်ပတ်။
- ၃။ 'အညာမြေဌာနေဟောင်းဆီက' မှ မှတ်သားဖွယ်ရာများကို ထုတ်နုတ် ဆွေးနွေးပါ။

အဖိုးအတန်ဆုံးသော အရင်းအနှီး
(ကိုလိုနီခေတ်)

ပီမိုးနင်းသည် သုံးဆယ်မြို့ဇာတိဖြစ်သည်။ မြန်မာနှစ် ၁၂၄၅ (ခရစ်နှစ် ၁၈၈၃) တွင် ဖွားမြင်သည်။
ငယ်မည်မှာ မောင်ကျော်ညွန့် ဖြစ်သည်။ မွေးဖွားချိန်တွင် မိုးနင်းများ ထူထပ်စွာကျသည်ကိုစွဲ၍ 'မိုးနင်း'
ဟုခေါ်ကြသည်။

မိုးနင်း၏ ငယ်စဉ်ဘဝမှာ ဆင်းရဲလှသည်။ ပညာလိုလားသူ ဖြစ်သည်။ သုံးဆယ်မြို့ အာစီအမ်
ကျောင်းနှင့် မော်လမြိုင်မြို့ ဆင်မိနာရီကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်ယူခဲ့၏။ ပီနန်မြို့ ဂျင်နရယ်ကောလိပ်တို့တွင်
အင်္ဂလိပ်စာ၊ လက်တင်စာ၊ နှုတ်မှုပညာ၊ ယုတ္တိဗေဒပညာ စသည်တို့ကို လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ကျောင်းနေ
စဉ်က သူ၏အမည်မှာ ဖီးလစ်ဖြစ်သည်။

ပီမိုးနင်းသည် ကျောင်းဆရာအလုပ်၊ စာရေးအလုပ်၊ ဘာသာပြန် ဆရာအလုပ်၊ ဘိန်းစာရေးအလုပ်၊
လယ်သမားအလုပ် စသည်ဖြင့် ဘဝမျိုးစုံ ကျင်လည်ခဲ့ဖူးသည်။ ရန်ကုန် အလုံရပ် ဗက်ပတစ်ကျောင်းတွင်
လက်တင်ဘာသာ ဆရာအလုပ်ကို မြန်မာအမည် မောင်ကျော်ညွန့်နှင့် လျှောက်ရာ မရသဖြင့် ငယ်မည်
'မိုးနင်း' ကို 'မိုးနင်း' ဟုပြောင်းကာ ရှေ့မှာ ဖီးလစ်၏ အတိုကောက် 'ဝီ' တစ်လုံးထည့်သွင်း၍ 'ဝီမိုးနင်း'
အမည်နှင့်လျှောက်မှ အလုပ်ရခဲ့သည်။ သူရိယနှင့် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ကဝိမျက်မှန်၊ ကဝိတံခွန်၊
ဗြိတိသျှဘားမား၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း စသည်တို့တွင် ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါး မပြတ်ရေးခဲ့သည်။ ပီမိုးနင်း၊ မောင်ကျော်၊
ပိုက်ဆံကြီးတို့မှာ သူ၏ ကလောင်အမည်များ ဖြစ်သည်။

ပီမိုးနင်း၏ လက်ရာများတွင် ဘီအေမောင်တင့်နှင့် ကချေသည်မယ်မြင့်၊ နေရီရီ၊ ပွဲစားကြီးသားအဖ
နှင့် မြမြ၊ နေညိုညို၊ သဲမြညာ စသည့် ဝတ္ထုတို့အပြင် ကမ္ဘာ့မင်တံ၊ သခင်စိတ်၊ လက်တွေ့ကြီးပွားရေး၊
အောင်စိတ်၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး၊ သားဂုဏ်ရည်၊ သမီးဂုဏ်ရည်၊ ကိုယ့်ထူးကိုယ်ချွန် စသည့် ကျမ်းတို့လည်း
အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနှစ် ၁၃၀၁ (ခရစ်နှစ် ၁၉၄၀) တွင် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတိုက်က ကျင်းပ
သော အမျိုးသားအောင်ပွဲနေ့ အလှူကိုလားရင်း စက်ဘီးတိုက်ခံရသော ဒဏ်ရာဖြင့်ပင်ကွယ်လွန်သည်။

ပီမိုးနင်းသည် စိတ်ကူးဉာဏ်ထက်မြက်သူ ဖြစ်သည်။ အသေးအဖွဲကလေးကိုပင် စူးစူးရှရှကြည့်တတ်
မြင်တတ်သည်။ မြင်သလောက်ကိုလည်း ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်ဖွဲ့တတ်သည်။ အနောက်တိုင်းစာပေမှ အမြင်သစ်
သဘောသစ်တို့ကို လက်ခံ၍ မြန်မာစာပေကို ဆန်းသစ်အောင် အားထုတ်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။ ဘိုင်းပြည်နှင့်
ကလောင်အပေါ်တွင် သစ္စာရှိသော စာရေးဆရာကြီး ဖြစ်သည်။ 'ကိုယ့်ထူးကိုယ်ချွန်' စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်
ချက်ဖြစ်သည့် 'အဖိုးအတန်ဆုံး အရင်းအနှီး' တွင် သူ့စေတနာ၊ သူ့အရေးအသားကို တွေ့ရပေမည်။

အဖိုးအတန်ဆုံးသော အရင်းအနှီး

အချိန်သည် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အရင်းအနှီးဖြစ်လေသည်။ ထိုအရင်းအနှီးနှင့် ကျန်းမာခြင်းတည်း ဟူသော အရင်းအနှီးကို ရသူတို့မှာ ငွေအရင်းအနှီး၊ ပညာအရင်း အနှီးရဖို့ရန် မခက်။ စွဲမြဲသောဆန္ဒနှင့် စိတ်၏တန်ခိုးကို ယုံကြည်ဖို့သာ လိုလေသည်။

နပိုလဲသည် ဝယ်လင်တန်ကို တိုက်ဖို့ရန် ဝါတာလူးစစ်ပွဲသို့ ရောက်သောအခါ နေဝင်တော့မည့် ညအချိန်ဖြစ်၍ နောက်ကျနေခဲ့၏။ ထိုအခါ စစ်မြေပြင်၌ရပ်ကာ နေမင်းကိုကြည့်လျက် 'ယနေ့အတွက် နှစ် နာရီလောက် အသင့်ကို ငါတား၍ များရလျှင် လောက၌ ဘာမဆို ငါပေးနိုင်ပါရဲ့' ဟု ညည်းတွားလေသည်။ ဤစစ်ပွဲသည် နပိုလဲ၏ဘုန်းမီးကို အပြီးတိုင်ငြိမ်းစေသော စစ်ပွဲပေတည်း။

ဤလူမျိုးတွေ အဘယ်မျှလောက် များကြပါသနည်း။ နောက်ကျမှ နောင်တရကြသူတွေ မရေမတွက် နိုင်ကုန်။ အသက်တည်းဟူသော နေရောင်၏ အဆုံးနားကျခါမှ လွန်ခဲ့သော အချိန်များကို ပြန်၍ မျှော်ကာ ဝင်လဲဆဲနေရောင်သည် လွန်ခဲ့သော တောင်ထွတ်တောင်ထိပ်ကို အလင်းရောင်ဖြင့် ပြန်လှန်ရှုစား နှုတ်ဆက် သည့်အလား ထိုတောင်ထွတ်များကို ငါရောက်အောင် မတက်မိလေခြင်းဟု ကြီးစွာနောင်တရသူတို့သည် နောင်တမလွန်ဘဝ၌လည်း ထိုနည်းတူစွာ နောင်တရကြမည့် အထုံအလှေကို မိမိတို့နှင့်အတူ မကွဲမကွာ ဆောင်ယူသွားကြရမည်သာတည်း။

လူတို့၏သက်တမ်း၌ လုပ်ဖို့ကြံဖို့ရန် နာရီပေါင်း ၂၅၀၀၀ သာရှိ၏။ ထိုနာရီများ၏ မိနစ်တိုင်း စက္ကန့်တိုင်း ပုလဲလုံး ပတ္တမြားလုံးများလို အဖိုးတန်သည်ဟု ယုံကြည်ကာ မပျောက်မရှုရအောင် အထူးသတိပြု စောင့်ထိန်းအပ် လှပေသတည်း။ ထိုရတနာများသည် အသင်၌အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အရင်းအနှီးဖြစ်ကြ လေသည်။

ယခုခေတ်သမယ တိုးတက်သောနည်းတို့ဖြင့် ပစ္စည်းများကို လုပ်ကိုင် ရောင်းချသူများသည် အချိန် ကို မလစ်ဟင်းစေရအောင် အမြန်ဆုံးသောနည်းများကို အသုံးပြုကြရ၏။

အလုပ်သမားများ လုပ်ကိုင်ရာ၌ အကျိုးမဲ့ အပိုကိုယ်လက်လှုပ်ရှား ခြင်းများကိုပင် နည်းနိုင်သမျှ နည်းစေ၍ လက်ကလေး တစ်ချက်လှုပ်ရုံနှင့် စက်ခလုတ်ကိုထိပြီး အလုပ်တွေအများကြီးပြီးအောင် စီမံ၍ ထားကြ လေသည်။

ဥပမာ လက်ရက်ကန်း၌ ချည်ကလေးတစ်မျှင် ကိုခတ်ဖို့ရန် "ဂျောက်ဂျောက်ဂျက်ဂျက်ဂျိန်းဂျိန်း" ဟု လက်ကလည်း လေးငါးချက်လောက် လှုပ်ခတ်ရ၏။ ခြေကလည်းနင်းရ၏။ လက်နှစ်ဖက်လှုပ်ရခြင်းကြောင့် ဆယ်ချောင်းလောက် လှုပ်ရှားသည်နှင့်တူညီ၏။ ချည်မျှင် ကလေးတစ်ခုအတွက် ခြေလက်လှုပ်ရှားရခြင်း အပိုအလုပ်တွေ အဘယ်မျှ များပြားပါသနည်း။

ထို့ပြင် လူတစ်ယောက်မှာ တစ်မျိုးတည်းသော အလုပ်ကိုသာ လုပ်ရသဖြင့် လက်နက်ကိရိယာများကို ပြောင်းလဲ၍ ကိုင်ရခြင်းတည်းဟူသော အပိုလှုပ်ရှားခြင်း၊ ဟိုလက်နက်ကို ဟိုနေရာသို့ပြန်ပို့၊ ထိုလက်နက်ကို

ထိုနေရာသို့သွားယူ၊ အခြားလူတစ်ယောက်ကလုပ်၍ မပြီးသေးသောကြောင့် စောင့်၍ တောင်းခြင်းတည်း ဟူသော အပိုအလုပ်တွေ များချေက မိနစ်စက္ကန့် အပိုတွေများစွာ လစ်ဟင်း ကုန်ကျဖို့ရှိလေရာ ထိုကဲ့သို့ အချိန်မဖြုန်းရအောင် စီမံကြရလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့မှာ တစ်သက်အတွင်း ရရှိသောအချိန်သည် မများလှပေ။

ဥပမာ၊ အသက်ခြောက်ဆယ်နေသူမှာ နှစ်ပေါင်း နှစ်ဆယ်က အိပ်ရာ၌ ကုန်လွန်၏။ တိုတောင်းသော သက်တမ်း၌ နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ်ကို အိပ်၍ပစ်ကြ၏။ စားသောက်ခြင်းအတွက် သုံးနှစ်ကျော်ကုန်၏။

စားပွဲ၌ စားသောက်ရာတွင် ပွဲရံအပြောင်းအလဲမှာ စောင့်ဆိုင်းရသော အချိန်က ကိုးလခန့်ကုန်ကျ၏။ အလုပ်အတွက် ၁၇ နှစ်ခွဲမျှ အချိန်ကိုရ၏။ အပျော်အပါးအတွက် ၇ နှစ်ခွဲ ကုန်ကျ၏။ လမ်းလျှောက်ခြင်း၊ ကစားခြင်းအတွက် ခြောက်နှစ်နှင့် ခုနှစ်လခန့်ကုန်၏။ ဝတ်စားဆင်ယင်ရေးအတွက် နှစ်နှစ်ခွဲခန့် ကုန်ကျ၏။ တစ်စုံတစ်ရာမျှ မလုပ်ဘဲနေသောအချိန်က ၂ နှစ် ခွဲခန့်ရှိ၏။

သို့ဖြစ်လေရာ ထိုမျှလောက်နည်းသောအချိန်ကို သေချာစွာစဉ်းစားလျှင် လွန်စွာနှမြောဖို့ ကောင်းလေသည်။

မည်သူမဆို နာရီကိုဆောင်သင့်၏။ နာရီစက် သံကြားတိုင်း သွားပြီ၊ သွားပြီ၊ လွန်ပြီ၊ လွန်ပြီ ဟူသော အကြောင်းကို သတိရကာ နှမြောရမည်။

သွားသောအချိန်တို့သည် ပြန်၍မလာတော့ပေ။ တစ်နေ့ပြီးတစ်နေ့ မိမိကိုယ်တိုင် စစ်ဆေးရမည်။ ငါမနေ့က အချိန်အဘယ်မျှ ဖြုန်းခဲ့ပါသလဲ။ မနေ့ကဖြုန်းခဲ့သော အချိန်များကို ယနေ့ငါပြန်၍ဖာမည်။ ဖြည့်မည်။ တစ်ခုခုရအောင်လုပ်မည်။ ပညာလား၊ ဥစ္စာလား၊ အဘယ်အရာကို ငါရအောင် လုပ်ရမလဲဟူ၍လည်း သို့လောသို့လော တွေးတောခြင်းဖြင့် အချိန်သည်ထပ်၍ မကုန်ရအောင် အားလပ်သော အချိန်ဟူသမျှ၌ ဘာကိုလုပ်မည်၊ ဘယ်စာကိုဖတ်မည်ဟု အသင့်စီမံပြီး ဖြစ်စေရမည်။

အများတို့မှာ အအိပ်လွန်၏။ အနည်းငယ်လျှော့ အိပ်ခြင်းကြောင့် လူမှာတစ်စုံတစ်ရာမဖြစ်နိုင်။ အလုပ် လုပ်လွန်းသည့်အတွက် ရောဂါမရနိုင်၊ စိတ်ညစ်မှရောဂါရ၏။ အလုပ်လုပ်သူမှာ စိတ်ညစ်စရာ၊ စိတ်ပူစရာတွေ ပေါ်လာခွင့်ရမည် မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်လေရာ အလုပ်လုပ်ခြင်းသည် အသက်ရှည်ခြင်း၏ နည်းကောင်းတစ်ခုဖြစ်လေသည်။

နှစ်ဆယ့်လေးနာရီအတွက် ၇ နာရီကောင်းစွာ အိပ်လျှင်လုံလောက်၏။ ကလေးများမှာသာ ပို၍ အိပ်ဖို့လိုလေသည်။

အလုပ်လုပ်သူမှာ အိပ်ရာသို့ အလုပ်ကိုစိတ်ဖြင့် ဆောင်ယူရန်မလို။ ဆောင်ယူချေက မအိပ်ဘဲ အိပ်ရာ၌ အချိန်ကိုပိုကုန်ကျပြီး ရောဂါရနိုင်လေသည်။

အချိန်မရှိသည်ဆိုသည်မှာ အချိန်ကို အဖမ်းမတတ်ကြသူများ ဖြစ်ကြ၏။ အချိန်ရှိသောအခါ၌လည်း မိအောင်ဖမ်းကြမည် မဟုတ်ပေ။ ပျင်းရိခြင်းသည် မိအောင်ဖမ်းကြမည် မဟုတ်ပေ။ ပျင်းရိခြင်းသည် ခြေလက်ကို တုပ်နှောင်ထားလိမ့်မည်။ အချိန်ကို ကြပ်ကြပ်တည်းတည်း မရမကရှာလျက် မိမိဝါသနာပါသော

အလုပ်တစ်ခုကိုလုပ်သော သူမျိုးမှာ အခြားကောင်းသော အရည်အချင်းများလည်း ဧကန်ရှိမည်သာတည်း။ တစ်နေ့လျှင် ၁၅ မိနစ်နှင့် အဘယ်မျှလောက် ကြီးကျယ်သောအရာများကို ဖြစ်မြောက်အောင် ဟတ်နိုင်မည်အကြောင်းကို စဉ်းစားမိကြပါ၏လော။

ယူနိုက်တက်စတိတ်နိုင်ငံ ဟားဗတ်သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး အဲလီကော့က တစ်နေ့လျှင် ၁၅ မိနစ် စာအုပ်ကောင်းများကိုဖတ်လျှင် လေးနှစ်အတွင်း သိပ္ပံပညာနှင့်ညီမျှသော အသိအလိမ္မာပညာကို ရနိုင်သည်ဟု ပြောဖူးလေသည်။

၁၅ မိနစ်သည် ထိုမျှလောက် အကျိုးရှိနိုင်ချေက မိနစ် ၃၀၊ ၆၀ မှ အသုံးပြုလျှင် နှစ်ပေါင်းအနည်းငယ်အတွင်း အဘယ်မျှလောက် ကြီးမားသောပြောင်းလဲခြင်း၊ တိုးတက်ခြင်းဖြစ်နိုင်သည်ကို စဉ်းစားပါကုန်။

တစ်နေ့လျှင် မိနစ် ၆၀ သက်သာ သာမန်ဉာဏ်ရှိသူသည် မကြာမီ ဘာသာစကား နှစ်မျိုးသုံးမျိုးကို တတ်နိုင်လေသည်။

အဘယ်ပညာမဆို အစမှာသာခက်၏။ ခက်သော အပိုင်းကလေးကို ကျော်မိသည်နှင့်တစ်ပြိုင်တည်း တံခါးပွင့်လေသည်။

၎င်းပြင် ပညာတစ်ခုသည် အခြားပညာတစ်ခုအတွက် အကူအညီကိုပေးလေရာ တိုးလေအတိုး မြန်လေ ဖြစ်လေသည်။

တစ်နေ့လျှင်တစ်နာရီမျှ မိမိကိုယ်ကို တိုးတက်အောင် ကြိုးစားသူတို့မှာ သုံးနှစ်အတွင်း လူသာမန်အနိမ့်စားအဖြစ်မှ အမြင့်စားအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်လေသည်။

ငွေမှသာ လူကိုမြင့်စေသည်မဟုတ်။ ပညာရဲရင့် ပွဲလယ်တင့်ဟူသော စကားအရ တကယ်ပညာရဲရင့်သည့်အခါ ငွေရှင်တွေစု၍ ချီးမြှောက်ကြရ၏။ ထင်ပေါ်လျှင် စင်တော်ကကောက်ရလေသည်။

အဘယ်မျှလောက်ပင် ဆင်းရဲအောက်ကျစေကာမူ အဟုတ်တကယ် စိတ်အားထက်သန်သောသူသည် အဟုတ်တကယ် ကြီးမြင့်ရမည်။ ကြီးမြင့်စေနိုင်သော လက်နက်၊ အရင်းအနှီးသည် အခြားမဟုတ်။ ကျွန်ခံရာမှ၊ ကူလီလုပ်ရာမှ အားလပ်သောအချိန် အတိုအစကလေးများပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

ဤကဲ့သို့ အချိန်အတိုအစများ၏ အစွမ်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကို တိုးတက်အောင်ပြု၍ တစ်စုံတစ်ရာ၌ အထမြောက်သောအခါ တိုးတက်ရေးအလုပ်၌ အားရှိလျက် စိတ်သည်ပိုမို၍ ဝင်စားပြီးလျှင် မပင်ပန်းဘဲ အပျော်ကဲ့သို့ ထိုတိုးတက်ရေးအလုပ်ကို လုပ်ချင်စိတ်ပေါ်၍လာလိမ့်မည်။ မလုပ်ဘဲနေ နိုင်တော့မည် မဟုတ်ပေ။

အချို့သောသူများလည်း မေ့လျော့ပျော်ပါး၍ နေရာမှ တစ်ခါတစ်ခါ သတိရပြီး သုံးလခြောက်လ၊ တစ်နှစ် အပျော်ကိုရပ်ကာ အပြင်းအထန် ကြိုးစားသဖြင့် ကြီးမြင့်ကြလေသည်။

ထိုလူမျိုးကား မိမိတို့၏စိတ်ကို အထူးနိုင်သော ပါရမီရှင်များဖြစ်ရာ ၎င်းတို့၏နည်းကို အတုမယူအပ်ပေ။ အတုယူမိချေက မရပ်နားဘဲ အပျော်ထဲ သို့တစ်လျှောက်တည်း မျောပါနစ်မွန်းမှာ စိုးရလေသည်။

၎င်းကြောင့် ထိုပါရမီရှင်များမှာသင်ရာ၌ သိလွယ်တတ်လွယ်သော လူမျိုးလည်းဖြစ်တတ်၏။ အချို့မှာ ဘာကိုမဆိုသင်ရလှသည်မရှိ။ တတ်ပြီးကဲ့သို့ဖြစ်၍ နေကြလေသည်။ ၎င်းတို့မှာ ပေါ့ပေါ့ဆဆနှင့် တတ်ကြလေသည်။

ဤလိုပုဂ္ဂိုလ်များကားရှား၏။ တစ်ထောင်မှာ တစ်ယောက်သော်မျှရှိခဲ့၏။ ထိုလူမျိုးမှာ ဉာဏ်တစ်မျိုးလည်းရှိတတ်၏။ ၎င်းဉာဏ်မှာ အခြားလူများ နှုတ်တိုက်အာရုံကျက်မှတ် အပြင်းအထန်သင်ကြား၍ ထားသည့် အကြောင်းအရာများ၌ ဖတ်ရုံကြည့်ရုံနှင့် စာရသူများအပေါ်တွင် ကိုယ်တိုင်စာမရဘဲ စာချနိုင်သည့် ဉာဏ်မျိုးဖြစ်လေသည်။

ဤလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် နည်းပါး၏။ ၎င်းတို့ကို အားကျလျှင် မှားတတ်လေသည်။

ပီမိုးနင်း

ခက်ဆစ်အဖွင့်

ပါရမီရှင် * အထပ်ထပ် ဆည်းပူးထားသော အလေ့အကျင့် အထုံဝသီနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

အချိန်၏တန်ဖိုးကို သာဓကများ၊ ကိန်းဂဏန်းများဖြင့် ပေါ်လွင်အောင် ပြသသည်။ အချိန်ဖြုန်းခြင်း၏အပြစ်နှင့် အချိန်ကိုသုံးတတ်ခြင်း၏ အကျိုးကိုနှိုင်းယှဉ်ကာ အချိန်တန်ဖိုးထင်ရှားအောင် ရေးသားထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ကုန်ဆုံးသွားသောအချိန်များသည် နှမြောဖွယ်ကောင်းကြောင်း ကိန်းဂဏန်းများဖြင့် မည်သို့ဖော်ပြထားသနည်း။
- ၂။ အလင်္ကာအသုံးများကို ရှာကြည့်ပါ။ မည်သို့ အထောက်အကူပြုကြောင်းလည်း ဖော်ပြပါ။

မင်းကတော်
(ကိုလိုနီခေတ်)

ဦးဖိုးကျားကို မြန်မာနှစ် ၁၂၅၂ (ခရစ်နှစ် ၁၈၉၀) တွင် ဟင်္သာတခရိုင် နိဗ္ဗာန်ရွာ၌ ဖွားမြင်သည်။
ငယ်စဉ်က နိဗ္ဗာန်ရွာ ဦးသာသနကျောင်းတွင် ပညာဆည်းပူးခဲ့ပြီး အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ်တွင် ပုသိမ်မြို့
တိုင်တစ်ရာကျောင်းမှ အင်္ဂလိပ်မြန်မာဆယ်တန်း အောင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဂျွန်ဆင်ကောလိပ်၌ ပညာ
ဆက်လက် သင်ယူခဲ့သည်။

၁၉၂၀ ပြည့် ကျောင်းသားသပိတ်ကြီးတွင် ဦးဖိုးကျားသည် ထင်ရှားသောခေါင်းဆောင်တစ်ဦး
ဖြစ်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားပညာဝန်အဖြစ် ထက်သန်စွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မျိုးချစ်စိတ်အရင်းခံဖြင့် ခေတ်ပြင်
ဆောင်းပါးများ၊ စာအုပ်စာတမ်းများကိုရေးသားခဲ့ရာ မြန်မာစာပေလောက၌ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား
ဟူသောအမည်သည် ထင်ရှားခဲ့သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် ကျောင်းသားကြီးဘဝကပင် စာပေရေးသားမှုကို အစပြုခဲ့သည်။ ခေတ်မီမြန်မာ
ရာဇဝင်အကျဉ်းချုပ်၊ ငါးရာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ၊ ဦးပုညအတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရေသည်ပြဇာတ်၊ ဝိဇယ
ပြဇာတ်၊ ပေါရာဏအဘိဓာန်၊ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန်အတ္ထုပ္ပတ္တိ စသည်တို့ကို ပြုစုခဲ့သည်။ ဦးဖိုးကျား
သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း စစ်ပြေးရင်း မြန်မာနှစ် ၁၃၀၃ (ခရစ်နှစ် ၁၉၄၂) တွင် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊
ထန်းတစ်ပင်မြို့၌ ကွယ်လွန်သည်။

သူသည် အမျိုးသားကျောင်းကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍ အရပ်ရပ် အနယ်နယ်သို့ ရောက်ရှိတွေ့ကြုံ
ကြားသိခဲ့ရသည်တို့ကို အခြေပြုကာ “ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ” ကိုရေးသားခဲ့သည်။ ယခု ‘မင်းကတော်’ မှာ
တစ်ပုဒ် အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ရဲရင့်မြင့်မြတ်သောစိတ်၊ တည်ကြည်သောစိတ်၊ တိုးတက်ကြီးပွားလိုသောစိတ်၊
မကောင်းသည်ကိုပယ်၍ ကောင်းရာဘက်သို့ ပြုပြင်လိုသောစိတ် စသည့် စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ်ကို ဖြစ်စေ
လျက် အကျင့်စာရိတ္တ တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးကို ရှေးရှု၍ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများကို ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် လွယ်ကူရှင်းလင်းသော စကားပြေကို ရေးလေ့ရှိသည်။ အရေးအသား၌ ပင်ကိုဟန်
ရှိသည်။ ဖျတ်လတ်သွက်လက်၍ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းသည်။ တိုတိုနှင့်လိုရင်းသို့ ရောက်အောင် ဒိုးဒိုး
ဒေါက်ဒေါက် ရေးနိုင်သည်။ သူ့အရေးအသားကို ယခု “မင်းကတော်” ဝတ္ထုတွင် တွေ့ရပေမည်။

မင်းကတော်

ညွန့်မေ၏မိဘတို့သည် တောသူတောသားများ ဖြစ်ကြ၏။ ဆင်းရဲလည်း ဆင်းရဲကြရှာ၏။ ညွန့်မေ ငယ်စဉ်ကပင် အဖေသေဆုံးသွား၍ မုဆိုးမ ဒေါ်ခင်သည် သမီးကလေးကို ပြုပြင်စွာ မွေးမြူခဲ့ရ၏။

ညွန့်မေတို့မှာ ဟင်္သာတမြို့တောင်ဘက် ငါးမိုင်ခန့်အကွာ နတ်မော်ရွာတွင် အစွန်အဖျား၌ နေကြ ရ၏။ ဒေါ်ခင်သည် မိမိ၏တဲအိမ်ကလေး ရှေ့ပိုင်းတွင် ဘူးသီးကြော် ကြော်ကာအသက်မွေးရ၏။ ကံအား လျော်စွာ ဒေါ်ခင်၏ ဘူးသီးကြော်မှာ တဖြည်းဖြည်းနာမည်ရလာ၍ ကြော်နိုင်သမျှ ကုန်သောဟူ၏။

နတ်မော်လမ်းမှာ လှည်းလမ်း မော်တော်ကားလမ်း ကျသဖြင့် ဒေါ်ခင်၏ ဘူးသီးကြော်ဆိုင်သည် စားတဲစခန်းတစ်ခု ဖြစ်သွားလေ၏။

ဒေါ်ခင်သည် သူများအမေများထက် သားသမီးကို ကဲလွန်ပိုမိုချစ်သည်ဟု ဆိုလောက်သည်။ မိမိမှာ ပြုပြင်ဆင်းရဲစွာ လုပ်ကိုင်စားသောက်ရသော်လည်း သမီးကလေးကို အလုပ်ကြမ်းကိုမဆိုဘိ၊ တံမြက်စည်း လှည်းမှ မခိုင်းရက်ပေ။

ညွန့်မေမှာ ကုသိုလ်ထူးသူဖြစ်၍ အတန်ပင်ပုံပန်း ရုပ်ဆင်းချောမော၍ ချစ်နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်း၏။ “ကျုပ်သမီးကလေး ရုပ်မခေဘူးတော့၊ မင်းကတော်ဖြစ်မဲ့ သမီးကလေး” ဟု အိမ်နီးနားချင်းတို့အား ပြောလေ့ ရှိ၏။

ရွာဦးကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီး ဦးကုသလက ညွန့်မေ၏ ခုနှစ်၊ လ၊ ရက်၊ နေ့ကို မေး၍ ‘ဟဲ့ ဒကာမ ကြီး။ နှင့်သမီး ရာဇဖွားကလေးဟဲ့။ မင်းကတော် ဖြစ်လိမ့်မယ်’ ဟုတစ်ခါက ဥပုသ်စောင့်သွားရင်းပြောမိရာ ဒေါ်ခင်သည် မင်းကတော်ရှူး ရှူးနေလေ၏။ လူတွေ့တိုင်းလိုပြောပြသဖြင့် အချို့က ခေါင်းညိတ်၏။ အချို့က ပြုံး၏။ အချို့ကမဲ့၍ မျက်စောင်းထိုး၏။

ငယ်ငယ် ခြောက်နှစ်အရွယ်လောက်ကပင် မခိုင်းရက် မစေရက်။ ဦးရွှေလူ၏ မြန်မာစာသင်ကျောင်း တွင်ထား၏။ ခုနစ်တန်းအောင်သော် ညွန့်မေသည် နတ်မော်ရွာ အုတ်တံတားပိုင်း လူကုထံပိုင်းက ခင်ရွှေနှင့် သန်းမြင့်တို့ ဟင်္သာတမြို့ အင်္ဂလိပ်ကျောင်းတွင် နေကြသည်ကို အားကျ၍ မိမိလည်း အင်္ဂလိပ်စာ သင်ချင် သည်ဟု အမိအားပူဆာလေ၏။

သမီးရှူး ရှူးနေသူ ဘူးသီးကြော်သည် မုဆိုးမကြီးမှာ မငြင်းလည်း မငြင်းနိုင်၊ မတတ်လည်း မတတ်နိုင် ဖြစ်၍ ရင်ထဲ၌ ဗလောင်ဆူသွားလေ၏။ “ဟယ်... သမီး ဂုဏော အနန္တောတဲ့။ ငါကျွန်ခံထားမယ်” ဟု စိတ်ပိုင်းဖြတ် လိုက်၏။

မကြာမီပင် ဟင်္သာတမြို့တွင် နတ်မော်လမ်းသွား လှည်း၊ မော်တော်ကားများ ဆိုက်ရာအနီး အခန်း ကျဉ်းကလေးတစ်ခုကို တစ်လလေးကျပ်နှင့်ငှား၍ အိမ်ထောင်ပြောင်းလေ၏။ အကြောင်းသိပြီးသော ဖောက် သည်ကားသမား၏ ပါးစပ်ကြော်ငြာကြောင့် ဒေါ်ခင်ဘူးသီးကြော်ဟု အတော်ခေတ်စားလေ၏။ သို့ကြောင့် လည်း သမီးငယ်ကို အင်္ဂလိပ် လေးတန်းကစ၍ ထားနိုင်လေသည်။

အင်္ဂလိပ်ကျောင်းသူ ရှင်ညွန့်မေ အပျိုပေါက်သည်ကား အမိဟုပင် မှတ်ထင်ဟန်မရှိ။ အလုပ်အကျွေး အခိုင်းအစေဟု မှတ်ထင်ဟန်ရှိလေသည်။ ငယ်စဉ်ကစ၍ အမိ ဖြစ်သူက ငေါက်၍မှ မပြောမဆိုဖူးလေသဖြင့် ကြောက်ရွံ့ ရိုသေရမုန်းပင်မသိ ဖြစ်နေလေ၏။

အဝတ်အစား အသုံးအစွဲ၌ အတန်လော်မာသော မိန်းမကလေးဖြစ်၏။ တစ်ခါတစ်ရံ မိမိလို သလောက် ပိုက်ဆံတောင်း၍မရလျှင် မိမိ၏လက်အောက်ငယ်သားကဲ့သို့ အော်ငေါက်ကြိမ်းမောင်းခြင်းကို ပင်ပြု၏။ ထိုအခါအမိမှာ တစ်စုံတစ်ရာ ပြန်မပြောဝံ့။ တစ်ချောင်ချောင်တွင် ကုပ်၍ နေရရှာ၏။ ကုပ်နေရုံနှင့် မပြီးသေး။ လိုသောပိုက်ဆံကို ချေးငှားပေါင်နှံ၍ပင် ဖြစ်စေ ရှာပေးရချေသေး၏။

တဖြည်းဖြည်း အတန်းကကြီးလာလေ စရိတ်ကြီး လေဖြစ်ရကား ဘူးသီးကြော်လုပ်ငန်းနှင့် မလုံ မလောက် ဖြစ်လာလေ၏။ ထိုအခါ ဒေါ်ခင်မှာ မကြုံတတ်ပြီဖြစ်၍ အထက်တန်းပိုင်းတစ်ခု၌ တံမြက်လှည်း၊ ကြမ်းတိုက်၊ အဝတ်လျော် အစေခံအလုပ်ကိုမွန်းတည့်က ညနေစောင်းအထိ လုပ်ရရှာလေ၏။ ဤအလုပ်ကို သမီးသိလျှင်ရှက်မည်။ ဂုဏ်ပျက်မည်စိုး၍ ဖွင့်မပြောဘဲ ဆေးလိပ်ဆိုင်၌ ဆေးထုတ်လုပ်ရသည်ဟု လိမ်ပြော ထား၏။

ဤသို့လျှင် နံနက်တွင် ဘူးသီးကြော်၊ မွန်းတိမ်းသော် အစေခံလုပ်၊ ခပ်နပ်နပ် အနေအစားဖြင့် မိဖုရားလောင်း သမီးတစ်ပါးကို ကြိုးစား၍ အင်္ဂလိပ်စာ သင်စေလေသတည်း။

ညွန့်မေ ဆယ်တန်းအောင်လျှင် ကံအားလျော်စွာ ဟင်္သာတစာတိုက်ကြီးတွင် စာရေးမကလေး အလုပ်ကိုရ၏။ မိမိ၏နေအိမ်အခန်းမှ ရုံးကြီးလမ်းဖြင့်ဖြတ်၍ စာတိုက်သို့ နေ့စဉ်သွားရ၏။

ညွန့်မေမှာ နဂိုကသနားကမား၊ အဝတ်အစားကလည်း ခေတ်ဆန်၊ ဟန်ကလေး ပန်ကလေးကလည်း လုပ်တတ်၊ ခပ်ဖျတ်ဖျတ် ခပ်ဆော့ဆော့၊ အတော်ကို လူကြည့်ခံရသော သူငယ်မဖြစ်လေသည်။

ထိုမဆောက်ဖြတ် နေ့စဉ်သွားရသော ရုံးကြီးလမ်းတွင် ပခန်းသားမြို့အုပ်ပေါက်စ လူလှလှ ဘရွှေ သည် နေလေ၏ ဟူသတတ်။

မကြာမီပင် ထိုလူလှနှင့် မိန်းမချော သဘောချင်းတွေ့ထိသဖြင့် ကြိုက်မိကြလေ၏။

“မညွန့်မေရယ်၊ မညွန့်မေတို့အိမ်ကို တစ်ခါလောက် လာလည်ပါရစေ” ဟု မြို့အုပ်မင်းသည် မကြာမကြာ ပြောလေ့ရှိ၏။

သို့ပြောသောအခါတို့၌ ညွန့်မေမှာ အသက်ရှူကျပ်၍ သွားတတ်၏။ ငါကားချော၏။ လှ၏။ အဝတ်အစား တောက်ပြောင်၏။ အင်္ဂလိပ်စာတတ်၏။ စာရေးမကြီးလည်းဟုတ်၏။ မြို့အုပ်မင်းသည် ငါ့အိမ်သို့လာခဲ့သော် အခြေစုတ်နပ်သော မလှမပအခန်းငယ်ကို တွေ့ရလတ္တံ့။ ထိုထက် ငါ့အမိကား အမိဟု ပင် မပြောဝံ့လောက်အောင် စုတ်ချာ၏။ ရှက်ဖို့ကောင်း၏။ ဘူးသီးကြော်ရ၍ အိုးမည်းပေပေရေ ဆီမရှိသော ခေါင်းစုတ်ဖွား၊ ညစ်ပတ်စုတ်ပြတ်သော အဝတ်အစား၊ ကြမ်းတမ်းသော ရုပ်လက္ခဏာ၊ အို ဘယ်နေရာမှ ရစရာမရှိ။ ဤသူအိုမ အနိဋ္ဌာရုံကြီးကိုမြင်၍ ငါ့အမိဟုသိသွားသော် အင်း ငါမင်းကတော် လုပ်ရတော့မည် မဟုတ် ချေတကားဟု တွေးတော၍---

“အော် . . . ကိုကိုကလဲ။ လူတွေသိမှာစိုးလို့ပါ။ မလာပါနဲ့ဦး။ လာချိန်ကျတော့မှ ကျွန်မလာခေါ်မယ်”
ဟု အသွယ်သွယ် လှည့်စား၍သာနေ၏။

မနေနိုင်သော မြို့အုပ်သည်ကား သူ့လျှို့နှင့်စုံစမ်း၍ ညွန့်မေ၏ နေရာကိုသိသောအခါ တစ်ညနေ၌ အတင်းသွား၏။

ညွန့်မေသည် အံ့အားသင့်ကာ ပျာလောင်ခတ်၍ အမိကိုတပျာကရာ လက်ကုပ်ပြီး မီးဖိုချောင်ထဲ မြန်မြန်သွားနေပါဟု မောင်းထုတ်လိုက်လေ၏။ အမယ်ကြီးလည်း ဘာမသိညာမသိနှင့် ကပျာကသီပြေးဝင် သွားရရှာလေ၏။

“ကိုကိုကလည်း မလာပါနဲ့ဆိုတာ။ လူတွေသိကုန်ရင်”

“အို-သိသိ ဘာဖြစ်သလဲ”

“ကျွန်မအလျင် ဟိုဥယျာဉ်ရပ်ထဲမှာ တိုက်ငှားနေတယ်။ အခုသည်အခန်းကတော့ အလျင်ဆယ် တန်းစာမေးပွဲနီးတုန်းက ချောင်ကျကျ တိတ်ဆိတ်တဲ့နေရာမှာ တစ်ယောက်တည်း စာကြည့်ချင်လို့ ဒီအခန်း ကလေးကို ခဏငှားပြီးနေတယ်။ စာမေးပွဲအောင်တာနဲ့ ဒီအခန်းကလေး အကျိုးပေးတယ်ဆိုပြီး မလွတ် ရက်ဘူး” စသည်ဖြင့် သူ့ဟာသူမလုံ၍ ပလီနေလေ၏။

ဤအတွင်း အရိပ်မသိတတ်သော အမယ်အိုသည် မီးဖိုဝကနေ၍ “သမီး။ ဧည့်သည်ကို လက်ဖက် ရည်တိုက်ဦး မလား” ဟု လောကွတ်ချော် လိုက်၏။

ညွန့်မေသည် အမယ်ကြီးအပြင်သို့ ထွက်မလာစေချင် သည်နှင့် “အင်း-ရေနွေးအိုးတည်လိုက်စမ်းပါ” ဟု အမိန့်ပေးလိုက်လေ၏။

“အော် - ဒါက မညွန့်မေရဲ့ အမေလား”

“မဟုတ်ပါဘူး။ အစေခံပါ။ ငယ်ငယ်ကတည်းက ကြည့်ရှုလာခဲ့ရလို့ ကျွန်မကို သမီးလို့ခေါ်တာပါ” ဟု ဇွတ်နှစ်၍ ပြောလိုက်လေ၏။

“အော် . . . အစေခံမကြီးနဲ့ နှစ်ယောက်ထဲနေသလား”

“အင်း . . . ဟုတ်တယ်”

“ကိုင်းဗျာ၊ ရေနွေးတွေဘာတွေ လုပ်မနေပါနဲ့။ ကိုကိုအိမ်ကို လိုက်ခဲ့ပါ။ ဟိုကျမှ သောက်ကြစားကြတာပေါ့”

“ဟာ . . . ရှက်စရာကြီး။ မလိုက်ချင်ဘူး” ဟူမူ လိုက်၏။

“အို-ဘာရှက်စရာရှိလဲ။ လာပါ” ဆို၍ပါအောင် ခေါ်ခဲ့လေ၏။

ညွန့်မေ၏ တိုက်တွန်းချက်အရ နီးစပ်သော မိတ်ဆွေများလောက်နှင့်သာ ဘရွေ၏အိမ်တွင် လက် ဖက်ရည်ပွဲ တိုက်ကျွေး၍ မင်္ဂလာဆောင်ကိစ္စကို ပြီးစေ၏။ ထိုမင်္ဂလာပွဲကို ညွန့်မေ၏အမေ ကြားရုံသာ ကြားလိုက်ရ၏။ မသွားရ၊ မတွေ့ရ၊ မမြင်ရရှာလေ။

ထိုသည့်နောက် ညွန့်မေသည် မြို့အုပ်အိမ်သို့ မြို့အုပ်ကတော် အထက်တန်းစားမိန်းမအဖြစ်ဖြင့် သွားရောက်နေ၏။ မိခင်ကိုကားနေရင်း အခန်းမှာပင် ဖြစ်သလိုထားခဲ့လေ၏။ “အခုလိုက်လို့ မဖြစ်သေးဘူး

အမေရဲ့။ နောက်တော့ ကျွန်မကြည့်ပြီး စီစဉ်ပါဦးမယ်” ဟု လောကွတ်လုပ်သွားသော ဟူ၏။

ထိုလောကွတ်ကိုပင် အင်မတန် ကျေးဇူးပေဟုယူဆကာ “ငါ့သမီးကလေး မင်းကတော်ဖြစ်ပြီ။ သူကြိုက်သလို နေပေစေ။ သူ့ချမ်းသာရင်ပြီးရော” ဟု ကျေနပ်၍ နေလေ၏။

ထိုအမယ်ကြီးသည် “ဘူးသီးကြော် သရဏံ ဂစ္ဆာမိ” ဟု နေ့တိုင်း ပုတီးစိပ် ရရှာ၏။

ညွန့်မေကား ထိုဘူးသီးညော်မတော်၍ မြို့အုပ်မင်း နှာခေါင်းသို့ရောက်ရှိ၊ ညွန့်မေ၏အမေမှန်း သိသွားလျှင်ကား ခက်ရချေရဲ့ဟု တစ်မျိုးပူမိ၏။

တစ်နေ့သ၌ ညွန့်မေသည်လာခဲ့၍ “အမေရယ်၊ ဒီဘူးသီးကြော် အလုပ်ကိုမလုပ်ပါနဲ့။ လူကြားလို့မှ မကောင်းပါဘူး။ အမေက ဖြစ်ချင်တိုင်းဖြစ်နေ၊ သမီးက မင်းကတော် အထက်တန်းစား၊ ဘယ်နှယ်လုပ်မလဲ” ဟု မြည်တွန်လေ၏။

“နို့သမီးရယ်၊ အတူလည်းမနေရ။ စားဖို့သောက်ဖို့လည်း ဘယ်ကမှမရ။ ငါဘယ်နှယ်လုပ်နေရမလဲ” “ဒါတော့ ဖြစ်သလိုတော်သလိုပေါ့။ ပြီးတော့လည်း ဟိုကမြို့အုပ်မင်း သိသွားရင်” ဆို၍ စကားကိုရပ်ထား လိုက်လေ၏။

ထိုအခါ အမယ်ကြီးသည် ညွန့်မေ၏မျက်နှာကို အကြာကြီး စိုက်ကြည့်နေ၏။ တစ်ခါမျှ ဤမျှလောက် ကြာကြာ မကြည့်ဖူးချေ။ မျက်လုံးများစိုလာ၏။

“အေး... အေး... သမီးပြန်တော့။ အမေတော်သလို ကြည့်နေမယ်” ဟုဆို၍ မျက်နှာလွဲလိုက် လေ၏။

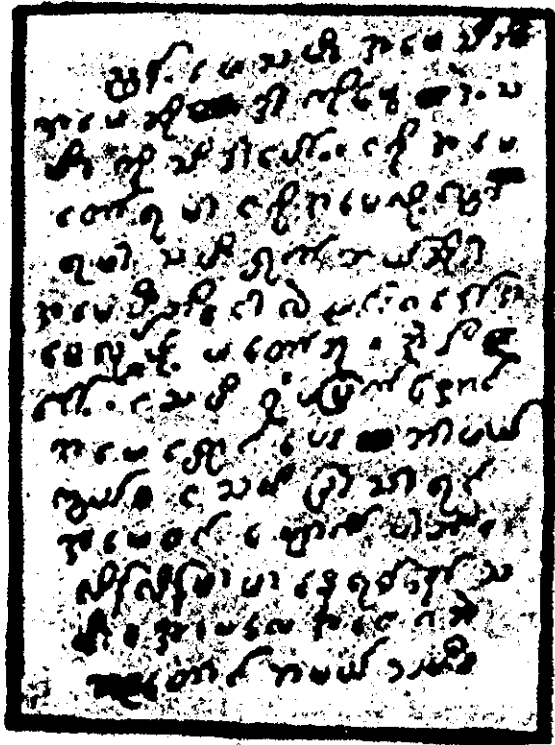
ညွန့်မေသည် ခြေလေးလေးဖြင့် ပြန်ခဲ့ရာလမ်းတွင် “ငါလုပ်တာတော်မှ တော်ရဲ့လား။ အို... ဒီလိုမှ မဟုတ်ရင်လည်း ငါအထက်တန်းစား မိန်းမအဖြစ်က ရှော့မှာပဲ” ဟု ကိုယ့်တရားကိုယ်စီရင်၍ ပြန်ခဲ့၏။

လေးရက်အကြာတွင် “ငါ့အမေ ဘယ်လိုများ နေသေးသလဲ။ ငါပစ်ထားလို့ ကောင်းမယ်မထင်ပါ ဘူးလေ” ဟု တွေးတောသတိရကာ ထိုအခန်းဘက်သို့ လာခဲ့ပြန်လေ၏။

အခန်းတံခါးကလေး စေ့ထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ တွန်းကြည့်သော် အခန်း၌ ပြောင်နေသည်ကို တွေ့ရ၍ ထိတ်ခနဲရှိသွား၏။ ထိုခဏ၌ ကပ်နေသောအခန်းမှ ရေထမ်းကုလားနာစယားသည် ပေါက်လာ၍-

“ဟဲ့-ကန်မလေး၊ နင့်အမေလေ၊ ဗူးဒီးလေ၊ ဟိုဂျမ်ကလီးကိုလေ၊ တွားဘီ၊ နကိုလေ စာတစ်ခုပွေးထား တယ်။ နင်လာရင် ပွေးလို့ပြောသွားတယ်။ ရော့” ဆို၍ စက္ကူညစ်ညမ်းနှင့် စာကလေးကို အခေါက်လိုက် ပေးလိုက်၏။

ညွန့်မေသည် ရင်တထိတ်ထိတ်ဖြင့် တံခါးကိုမှီ၍ စာကိုဖတ်ကြည့်၏။ စာမှာ စက္ကူညစ်ညမ်း အစုတ် တစ်ခုတွင် ရေးထား၏။ အမယ်ကြီးမှာ ညွန့်မေကဲ့သို့ အထက်တန်းစား ပညာတတ် မဟုတ်ချေ။ သတ်ပုံမှစ၍ အမှားမှား အချွတ်ချွတ်နှင့် ဖြစ်တတ်သမျှ ရေးခဲ့သောစာဖြစ်၏။ ထိုစာမှာ နောင်အခါ၌ မြို့အုပ်လက်သို့ ရောက်ရှိသိမ်းထားရာမှ ကျွန်ုပ်နှင့် တွေ့ရှိရခဲ့၍ ဓာတ်ပုံရိုက်ရ၏။ အောက်ပါဓာတ်ပုံကား ထိုစာမူရင်းဖြစ်၏။

ညွန့်မေသမီး အမေသိဘိ အမေဆိုဒါကို မွေးဒဲသမီးကို သိဒါပေါ် ငဝိုအမေတော်ရမာ ငဝိုအမေလို့ ပျောရမာ သမီးရှက်တယ်ဆိုဒါ အမေသိဘိ၊ ငါလဲ မင်းဂဒေါ် အမေလုပ်ဖို့ မတော်ဘူး၊ အဲဒီဒေါ် ငသမီး ဝုံ မပြက်အောင် အမေရှောင်ပေး ဘာမယ်ကွယ်။ ငသမီးခြုံးသာရင် အမေ ဝင်းမျောက်ပါဘိ၊ လိန်လိန် ဟမာ နေရစ်နော် သမီး၊ အမေလေ အဝေးဂဘဲ ဆုတောင်းဘမယ် သမီး။

ညွန့်မေသည် ဖတ်ပြီးသော် အတန်ကြာ ဝိုင်နေလေ၏။

“နာစယား။ အမေကြီး ဘယ်တုန်းက ပေးသွားသလဲ”

“ဗူးဒီးလေ၊ မနေ့ကပွေးတွားတယ်။ နကိုလေ စာပွေးတော့လေ၊ မျက်စိထဲမှာလေ၊ ပါနီတွေအများကြီး လာတယ် ရှိတယ်။ နင်တို့ဘာဖြစ်တလဲ။ ရန်ဖြစ်တာလား”

ညွန့်မေသည် ဘာမှပြန်မပြောဘဲ နာစယားကို စိုက်ကြည့်နေ၏။

ကုလားကဆက်၍ “နင်လေ ကပ္ပလာကောင်း ကောင်းရှိတယ်။ ဗူးဒီးမှာလေ ကပ္ပလာ ကောင်း ကောင်းမရှိဘူး။ ဟိုတစ်ရက် နှစ်ရက်လေ ဗူးဒီးခါနာမစားဘူး။ ပါနီလဲမစားဘူး။ နာမေးတယ်။ ဗူးဒီးနင်ခါနာ မစားဘူး။ ဘာဖြစ်တာလဲ။ နာမေးတယ်။ ဗူးဒီးပြောတယ်။ ဖျားတယ်။ ဗူးဒီးလေ စိတ်အများကြီး မကောင်းဘူး ရှိတယ်” ဟု ရေထမ်းကုလားသည် ဖောက်သည် ချနေလေ၏။

ထိုသို့ မပီကလာ ပီကလာနှင့် ပြောတတ်သမျှဖြင့် ပြောနေသည်ကို ညွန့်မေကြားရသောအခါ လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ နောင်တကြီးစွာရ၏။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကစ၍ ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာဖြင့် လုပ်ကျွေးမွေးမြူခဲ့သော

အမိ၏ ဇာတ်လမ်းသည် ပေါ်၍ပေါ်၍လာကာ မျက်နှာနီမြန်းလျက် မျက်ရည်လည်ခဲ့၏။ မိမိသည်ပင် “အထက်တန်းစား” မိန်းမလော၊ မွေးမိခင်ပင် “အထက်တန်းစား” မိန်းမလောဟု တွေးတောဆုံးဖြတ်နိုင်လေ၏။

“ဟဲ့-ကန်မကလေး၊ နင်လဲဖျားတလား။ မျက်နှာနီတယ်။ ပါနီလည်း လာတယ်ရှိတယ်။ နင်တို့ဘာဖြစ်ကြတာလဲဟယ်။ နာလေ စိတ်အပုံကြီး မကောင်းဘူးရှိတယ်” ဆို၍ ကုလားပင် စိတ်ညစ်သွားလေ၏။

“တို့ ဘာမှမဖြစ်ပါဘူးကွယ်။ ရော့-ပိုက်ဆံတစ်မတ်။ ငါသွားတော့မယ်” ဆို၍ ထွက်ခဲ့လေ၏။ နာစယားသည် မတ်စေ့ကိုကြည့်လိုက်၊ ညွန့်မေသွားရာကို လှမ်းကြည့်လိုက်နှင့် ကျန်ရစ်နေလေသတည်း။

ညွန့်မေသည် လင်သည်မြို့အုပ်အား အလုံးစုံဇာတ်လှန်၍ပြောပြီး မိမိမိုက်မှားသမျှကို ဝန်ချတောင်းပန်လေ၏။ ပညာတတ်ဖြစ်သော မြို့အုပ်သည်လည်း အမှားကိုသိ၍ အမှန်ကိုရောက်လာခြင်းသည် မင်္ဂလာတစ်ပါးဖြစ်သည်ဟု အားလုံးကျေနပ်ဝမ်းသာကြလေ၏။

မကြာမီပင် ညွန့်မေရော မြို့အုပ်ပါ မော်တော်ကားတစ်စီးဖြင့် ညွန့်မေတို့နေရပ်ရင်း နတ်မော်ရွာသို့ လိုက်ခဲ့ကြ၏။

တဲအိမ်စုတ်ကလေးသည် ကျိုးတိုးကျဲတဲနှင့် သုသာန်တစပြင်ကဲ့သို့ တိတ်ဆိတ်လျက်ရှိ၏။ ဝင်သွားကြသောအခါ နှိုးဖျာစုတ်ပေါ်တွင် ပက်လက်ဖြစ်နေသော အမယ်ကြီးကို တွေ့ကြရလေ၏။

ညွန့်မေသည် ထိတ်လန့်သွားကာ အသက်မှုရိပါသေး၏လောဟု ရင်ကိုစမ်း၍ကြည့်ရာ အသက်မြောမြော ရှိသေးကြောင်း တွေ့ရ၏။

အထူးကား ထိုပက်လက်ရင်ဘတ်ပေါ်တွင် လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် အုပ်ကိုင်ထားသောအရာတစ်ခုကို တွေ့ကြရ၏။ ထိုအရာကား ညွန့်မေ၏ ရက်ချုပ်ဖြစ်၍ တောခလေထုံးစံအတိုင်း ဝါးခြမ်းချောချောတွင် ကညစ်ဖြင့် ရေးမှတ်ထားသော ရက်ချုပ်ဖြစ်လေသည်။

“သက္ကရာဇ် ၁၂၆၈ ခု၊ ပြာသိုလဆန်း ၄ ရက် သောကြာနေ့ ညနေ ၂ နာရီအချိန်တွင် ရတနာသုံးပါး ဦးထိပ်ထား၍ မာတာမိခင် ဖွားသန့်စင်သည် မညွန့်မေ ဇာတာအသက် ၁၂၀ ရှည်စေသော”

ညွန့်မေသည် “အမေ အမေ” ဟု သာယာစွာ နှိုးလေရာ အတန်ကြာမှ မျက်လုံးပွင့်လာ၍ ချည့်နဲ့သောအသံဖြင့် “အော်-သမီး ညွန့်မေလား” ဟုမေး၍ ပြုံးယောင်ပြု၏။ တစ်ဖန်မျက်နှာညှိုးသွား၍ မျက်ရည်များကျလာကာ “သမီး၊ လိမ်လိမ်မာမာ နေရစ်နော်” ဟုပြောပြီးနောက် မင်းကတော်အမေ၏ အရသာကို မခံစားရတော့ဘဲ ဘူးသီးကြော်သည် အစေခံဘဝနှင့်ပင် ဤဘဝဇာတ်ကို သိမ်းရုပ်သွားလေသတည်း။

ညွန့်မေမှာ မိမိမိုက်ပြစ်အတွက် နောင်တကြီးစွာရလေ၍ များစွာပူဆွေးလေ၏။ ပူဆွေးခြင်းမှာ ရိုးရိုးမဟုတ်။ အတိုးနှင့်ဆွေးရ၏။ အတိုးမှာလည်း အတိုးရိုးရိုးမဟုတ်။ နှစ်ထပ်တိုးနှင့် အတိုးဖြစ်၏။ စင်စစ်သော်ကား ညွန့်မေကို သနားစရာကောင်းတော့၏။

ပြောင်းလဲခြင်း ငါးချက်တွေ့ခဲ့ရ၏။ ပထမ၊ မိမိသည်မောဟကြီးစွာ ဖုံးလွှမ်းသဖြင့် ဂုဏ်ကိုမက်လေသဖြင့် အမိအရင်းကို အစေခံဟု ပြောမိပြီးနောက် မိမိမှားသည်ကို မြင်စပြု၍ စိတ်၏တုန်လှုပ်ခြင်း ဖြစ်လာလေသည်။

ဒုတိယ၊ အမိထွက်သွားပြီးနောက် ပေးထားခဲ့သောစာကို ဖတ်ရလျှင်သော်ကား မိမိအမှားကြီးမှားကြောင်း သေချာစွာသိရှိ၊ အထူးတုန်လှုပ် ချောက်ချားကာ အမိ၏ကျေးဇူး၊ မေတ္တာ၊ ဂုဏ်တို့ပေါ်လာ၍ “အထက်တန်းစား” မိန်းမမျိုးကို ဆုံးဖြတ်နိုင်လေသည်။

တတိယ၊ မိခင်သည် ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးညှိုးကြုံ၍ မကျန်းမမာ တစ်ယောက်တည်း ပက်လက်ကလေး သေငယ်ဇောမျောနေစဉ် မိမိ၏ရက်ချုပ် ဇာတာကို ရင်ခွင်၌တင်၍ ပိုက်ဖက်ထားသည်ကို တွေ့မြင်ရသော အခါ၌ အူအသည်း ပြောင်းပြန်လန်၍ သွားလေ၏။

စတုတ္ထ၊ မိခင်ကို ကျေးဇူးမဆပ်လိုက်ရဘဲ သေပျောက် သွားသောအခါ၌ အရူးကလေး ဖြစ်သွားလေသည်။

ပဉ္စမ၊ မိမိကိုယ်တိုင် သမီးကလေးမွေးသောအခါ၌ ဖြစ်၏။

ဘုရားသခင်လက်ထက် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဘုရင် အဇာကသတ်သည် ဒေဝဒတ်၏ အကြံဉာဏ်ပေးချက် အရ ထီးနန်းကိုလုယူသည့်ပြင် စိတ်ချရအောင်ဟု ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကို လှောင်အိမ်၌ အစာငတ်ထားပြီးလျှင် ခြေဖဝါးကို ဓားခွဲ၊ ဆားလူး၊ မီးကင်၍ သတ်စေလေသည်။

မင်းကြီး နတ်ရွာစံသည်နှင့် မရှေးမနှောင်း၊ သို့ရာတွင် အဇာကသတ်သည် ထိုသို့ခမည်းတော် နတ်ရွာစံကြောင်းမသိရမီ မိမိ၌သားတော် ဥဒယဘဒ္ဒကို ဖွားမြင်လေသည်ကိုသိရ၍ ထိုသား၌ ချစ်ခြင်းသည် ရိုးတွင်းခြင်ဆီကိုစိမ့်၍ နှစ်သိမ့်သွားသောဟူ၏။

ဤသို့ ကိုယ်တိုင်မွေးဖွားမှ အဖသည်သားကို မည်မျှချစ်ကြောင်း သိရှိလာသောအခါ ငါ၏အဖလည်းငါ့ကို ဤသို့ ချစ်လတ္တံ့ဟု သတိရကာ မယ်တော်အား “မိမိ၏ ခမည်းတော်လည်း မိမိကို ဤသို့ပင် ချစ်ပါသလား” ဟု မေးမြန်းလေ၏။

ထိုအခါမှ မယ်တော်က “ဟယ်-မင်းမိုက် မင်းယုတ်။ သင်၏ချစ်ခြင်းကား အတုအပ အပေါ်ယံသာ ဖြစ်၏။ သင့်အဖထားအပ်သော မေတ္တာကား ထူးထူးချွန်ချွန်လွန်၍ ဖြစ်၏။ သင့်ကို ငါသန္ဓေရှိသောအခါ မင်းကြီး၏လက်ျာ လက်မောင်းသွေးကို ကိုက်ဖောက်၍ သောက်လိုသော ချင်ခြင်းဖြစ်သည်ကို သင့်ခမည်းတော်သည် ရက်ရက်ရောရော ဖောက်၍တိုက်၏။ ပညာရှိတို့က ထိုသားဖွားသော် မင်းကြီးကို ဧကန်သတ်လတ္တံ့ဟု နိမိတ်ဖတ်သောကြောင့် အဖသတ်သားမျိုးကို မမွေးလို၍ ကိုယ်ဝန်ကိုဖျက်မည်ရှိရာ သင့်ခမည်းတော်သည် အခွင့်မပေးဘဲကြီးသောအခါ ငါ့ကိုသတ်လိုသတ်ပါစေ၊ ငါ့သား၏ဖျက်နှာကို ငါမြင်ရုံမြင်ရပါစေတော့၊ မဖျက်ပါလင့်ဟု အခါခါတောင်းပန်၍ သင်လူဖြစ်လာခြင်းဖြစ်၏။

ဖွားလာသော် အစားအအိပ်ပျက်လောက်အောင် သင့်ကိုချစ်၏။ ကိုယ်တော်တိုင် ချီပိုးပိုက်ပွေ့၍ နေသည်များ၏ တစ်ခါ၌ သင့်လက်မတွင် ခူနာပေါက်လာရာ ပြည်ကိုက်လှသည်ကို သင့်ခမည်းတော် ခံတွင်းဖြင့်ငုံ၍ ပြည်ကိုစုပ်ယူချီလေသည်။

ဤမျှချစ်ခင် ယုယစွာသောဖခင်ကို သင်သတ်ရက်သည်မှာ သင့်ထက် မိုက်မဲယုတ်မာသူ လောကတွင် မရှိပြီတကား” ဟုရှိုက်ကြီးတင်ငိုယိုကာ ပြောပြလိုက်လေသည်။

ထိုအခါမှ အဇာတသတ်သည် ကိုယ်တွေ့သား၏ အချစ်နှင့်စံပြု၍ ခမည်းတော်အား သနားစုံမက်လာကာ “ခမည်းတော်ကိုလွတ်စေ” ဟုအမိန့်ပေး၏။ “လွန်လေပြီ” ဟု လျှောက်ကြံမှ ယူကျုံးမရ နောင်တကြီးစွာ ရလေသည်။

ယခု ညွန့်မေမှာလည်း မွေးမိခင်၏ ကျေးဇူးမေတ္တာကို အသင့်အတန် သိရှိနေရာ မိမိကိုယ်တိုင် သမီးတစ်ယောက်မွေးမှ အမိ၏မေတ္တာသည် သားသမီးအပေါ်၌ မည်မျှမည်ပုံမည်သို့ရှိကြောင်း ကိုယ်တွေ့လက်တွေ့သိရသောအခါ သွက်သွက်ရှူးသော အရူးမ မဖြစ်ရုံတမည်သာ ကျန်တော့၏။

မိမိသည် ပညာအသင့်အတန် တတ်မြောက်ခဲ့သူဖြစ်၍ တဖြည်းဖြည်း တရားနှင့်ဖြေပြီးလျှင် အမိ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုဆပ်ရန် တတ်နိုင်သောနည်းဖြင့် ပြုလေတော့၏။

ဒါန၊ သီလစသော ကုသိုလ်တို့ကို အထူးပြု၍ အမိကိုရည်စူးကာ အမျှအတန်းဝေ၏။ အမိအတွက် ဆို၍ သတ်သတ်လည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ ပြု၏။

မင်းကတော် သာမညတို့ကဲ့သို့ ဖဲရိုက်၊ လောင်းကစား၊ သောက်စားပျော်ရွှင်ခြင်း စသည်ဖြင့် အချိန် မဖြုန်းဘဲ အောက်ပါအလုပ်တို့ကို လုပ်လေ့ရှိ၏။

သားသမီးတို့က ကောင်းစွာမကြည့်မရှု ပစ်ထားသောမိဘတို့ကို ကြားသိတွေ့မြင်ရလျှင် ဆိုင်ရာသား သမီးတို့ကို တရားဟောပြခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ အချို့နေရာ၌ အာဏာတန်ခိုးဖြင့် ခြိမ်းခြောက်၍လည်း ကောင်း ကြည့်ရှုပြုစုစေ၏။

သား မြေး မရှိ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော လူကြီးသူကြီး တို့ကိုတွေ့လျှင် မိမိတတ်နိုင်သမျှ ကြည့်ရှုပြုစု၏။ လူအိုရုံများကိုကား ရက်ရက်ရောရော လှူလေ့ရှိ၏။

သားမြေး ရှိမရှိ၊ အသက် ၅၀ ကျော် ယောက်ျားကြီး မိန်းမကြီးတို့ကို၊ အထူးသဖြင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူ တို့ကို ရှစ်ရက်၊ လပြည့်၊ လကွယ်နေ့တို့၌ ဖိတ်ခေါ်၍ ကျွေးမွေးပေးကမ်း လေ့ရှိ၏။

မင်းကတော်များနှင့် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် မိန်းမတို့ကိုကား မကြာမကြာ လက်ဖက်ရည်သောက်ဖိတ်၍ ‘အထက်တန်းစားမိန်းမ’ တရားကို ဟောပြောလေ့ရှိရာ မိမိကိုယ်တွေ့ အဖြစ်အပျက်ကို ထုတ်ဖော်၍ ပြလေ့ ရှိ၏။

တစ်ခါ၌ ကျွန်ုပ်သည် ကောလိပ်ကျောင်းတွင် ကျောင်းနေဖက်ဖြစ်ဖူးသော ဤမြို့အုပ် ကိုဘရွေထံသို့ အလည်သွားရာ တစ်ခန်း၌ သူ့ကတော် ပြောဟောနေသံကြား၍ စုံစမ်းရာ-

“အော်... မင်း ငါ့မိန်းမအကြောင်း မသိသေးဘဲကိုး။ အထက်တန်းစားမိန်းမတရား အင်မတန် အဟောကောင်းတယ်။ မင်းလည်းနားထောင်သွားပါလား။ ဟေ့-မညွန့်မေ။ ဒီမှာကွယ်၊ ငါ့သူငယ်ချင်း တစ်ယောက် ရောက်လာတယ်။ မင့်တရားနာချင်လို့တဲ့။ သူ့ကိုလည်းဟောပါဦး” ဟု ရယ်မောပြောဆိုကာ ကျွန်ုပ်ကိုဆွဲခေါ်သွားလေသည်။

တရားအဆုံး၌ ကျွန်ုပ်သည် သာဓုနှစ်နစ်ခြိုက်ခြိုက်ခေါ်၍ ကိုဘရွေနှင့် ပြန်ထိုင်မိသောအခါ ကိုဘရွေက “မင်းကတော့ အတိုအစမှတ်စရာသားစရာကို စုဆောင်းတတ်တယ်။ အဲဟို မညွန့်မေရဲ့ အမေက

နာစယားကတစ်ဆင့် ပေးခဲ့တဲ့စာကို ငါသိမ်းထားတယ်။ မင်းပဲလူသွားပေတော့။ ရော့” ဟုဆို၍ သေတ္တာ တစ်ခုမှ ထုတ်ပေးလိုက်ပါ သည်။ ထိုစာကား စာမျက်နှာ ၃၉ တွင် ပြခဲ့သော ဓာတ်ပုံပင် ဖြစ်ပါလေသတည်း။

ဦးဖိုးကျား

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ငြိုငြင်စွာ - ဆင်းရဲပင်ပန်းစွာ။
- ၂။ စားတဲစခန်း - စားသောက်နားနေရာစခန်း။
- ၃။ ရာဇဖွား - ဗေဒင်ပညာအရ မဟာဘုတ်တိုင် (၇) ပါးတွင် တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်သော အိမ်ခွင်ရသူ။
- ၄။ လူကုံထံ - ဥစ္စာပစ္စည်းပြည့်စုံကြွယ်ဝသူ။
- ၅။ ဗလောင်ဆူ - လွန်မင်းစွာပူပင် သောကရောက်သည်။
- ၆။ လော်မာ - စောင့်စည်းထိန်းသိမ်းမှုမရှိသော။
- ၇။ ခပ်နှပ်နှပ် - အတန်အသင့် သိမ်ငယ်နိမ့်ကျသော။
- ၈။ သနားကမား - ကြင်နာနှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်။
- ၉။ မဆောက်ဖြတ် - ဖျတ်ဖျတ်လတ်လတ် ဆတ်ကော့လတ်ကော့ မိန်းကလေး။
- ၁၀။ အနိဋ္ဌာရုံ - မနှစ်သက်ဖွယ် မလိုလားဖွယ်သော အရာ။
- ၁၁။ ပျာလောင်ခတ် - သုတ်သုတ်ပျာပျာ ပြုသည်။ အလျင်စလို ပြုမှုလှုပ်ရှားသည်။
- ၁၂။ လောကွတ်ချော် - လိုအပ်သည်ထက်ပို၍ လောကဝတ်ပြုသည်။ လောကဝတ် မပြုသင့် သည်ကို ပြုသည်။
- ၁၃။ ဗူးဒီး - အတွားကြီး။
- ၁၄။ ဂျင်ဂလီး - တော။
- ၁၅။ ပါနီ - ရေ။
- ၁၆။ ကပ္ပလာ - အဝတ်။
- ၁၇။ ခါနာ - အစား။
- ၁၈။ ဇာတ်လှန် - အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာ အခြေအနေ စသည်တို့ကို ပြန်ပြောင်းပြောပြသည်။ ဇာတ်ကြောင်းပြန်သည်။
- ၁၉။ တစပြင် - လူသေသင်္ဂြိုဟ်ရာအရပ်။ သုသာန်။
- ၂၀။ မြော့မြော့ - အလွန်နွမ်းရိဖျော့တော့စွာ။

- ၂၁။ ရက်ချုပ် = မွေးနေ့ မွေးရက်စသည်တို့ကို မှတ်သားထားသော ဝါးခြမ်းပြား၊ ပေရွက်၊ စာရွက်စာတမ်းစသည်။
- ၂၂။ နှစ်ထပ်တိုး = အရင်းငွေပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ အတိုးငွေပေါ်တွင်လည်းကောင်း တွက်ယူသောငွေတိုး။
- ၂၃။ မောဟ = တွေဝေခြင်း။ အဆင်ခြင်ဉာဏ် ကင်းမဲ့ခြင်း။
- ၂၄။ သေငယ်ဇော = သေခါနီး ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသော ဇောစိတ်။
- ၂၅။ ခူနာ = လက်ချောင်းထိပ်တွင် ပေါက်တတ်သော အနာတစ်မျိုး။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

မိဘမေတ္တာကို ဖော်ကျူးထားသည်။ ဒေါ်ခင်သည် သမီးညွန့်မေကို မင်းကတော် ဖြစ်စေချင်သည့် အတွက် ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာ ဘူးသီးကြော် ကြော်ရောင်းပြီး သမီးကိုပြုစု ပျိုးထောင်ပေးပုံ၊ သမီးကအရာမသွင်းပုံ၊ အော်ငေါက်ပုံ၊ အစေခံဟုပြောပုံ၊ မြို့အုပ်နှင့်လက်ထပ်ရာတွင် မိခင်ကို အသိမပေးပုံ၊ ပစ်ထားပုံ၊ မိခင်သေခါနီး ရင်ဘတ်ပေါ်မှာ ရက်ချုပ်တင်ထားပုံတို့ဖြင့် မိခင်မေတ္တာ ပေါ်လွင်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းပေးခွန်းများ

- ၁။ ဤဝတ္ထုတိုမှ မည်သည့် သင်ခန်းစာများရသနည်း။
- ၂။ ဤဝတ္ထုတိုကိုဖတ်ပြီး မည်သို့ ခံစားရသနည်း။
- ၃။ အောက်ပါတို့ကို ဝါကျတစ်ကြောင်းစီဖွဲ့ပါ။
လူကုံထံ၊ ဗလောင်ဆူ၊ လော်မာ၊ သနားကမား၊ ပျာလောင်ခတ်၊ လောကွတ်ချော်၊ ဇာတ်လှန်၊ တစ်စပြင်။

မြန်မာ့စာတတ်ပွဲများ
(ကိုလိုနီခေတ်)

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုကို မြန်မာနှစ် ၁၂၅၅ (ခရစ်နှစ် ၁၈၉၃) တွင် ဖွားမြင်သည်။ မြောင်းမြဒေသတိဖြစ်သည်။ အမည်ရင်း ဦးဘချိုဖြစ်သည်။ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်ကို ဦးစီးထုတ်ဝေသောကြောင့် ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုဟု အမည်တွင်ခဲ့သည်။

ဦးဘချိုသည်မြောင်းမြမြို့ အလယ်တန်းကျောင်းတွင် စတင်၍ ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ၁၀ တန်းကို ရန်ကုန် စိန်ပေါကျောင်းမှ အောင်သည်။ ဝိဇ္ဇာအထက်တန်းအထိ ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ပေါင်းတည်၊ ဟင်္သာတအစိုးရ ကျောင်းတို့တွင် ကျောင်းဆရာအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ပညာအုပ်အဖြစ်လည်း အမှုထမ်းခဲ့ဖူးသည်။ ၁၉၂၀ ကျောင်းသားသပိတ်တွင် အစိုးရအမှုထမ်းအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်၍ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့်အတူ အမျိုးသားကောလိပ်တွင် 'မြန်မာစာပို့ချသည်။ အမျိုးသား ကောလိပ်ပျက်ပြီးနောက် ၁၉၂၅ တွင် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်ကို ထုတ်ဝေသည်။ ထို့နောက် ဒေါက်တာဘမော်နှင့်တွဲ၍ မြန်မာ့ဇေယျာသတင်းစာကိုလည်း ထုတ်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးစတွင် ဖဆပလအဖွဲ့၌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်အတူ မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးအတွက် တက်ကြွစွာပါဝင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ စစ်ပြီးစ အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၉ရက်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်အတူ အလုပ်ကြုံခံရသည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုမှာ ဖခင်က မြန်မာသမားတော်ကြီး ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ မြန်မာဆေးပညာ၊ ဗေဒင်၊ နက္ခတ်ပညာတို့ကို လေ့လာပွန်းတီးခဲ့သည်။ စောင်းကောက်ကို ကောင်းစွာတီးတတ်သည်။ မြန်မာသီချင်းကြီး၊ သီချင်းခံတို့ကို မှုန်အတိုင်း ဖြစ်စေရန် 'ဂီတဝိသောဓနီ' ကျမ်းကို တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေ ခဲ့သည်။ မြန်မာတေးဂီတနှင့် ဇာတ်သဘင်ဆိုင်ရာ စာများကိုလည်း ရေးခဲ့သည်။ ကေသာ၊ ကျူကောက်၊ စံပယ်စသော ကလောင်အမည်များဖြင့်လည်း စာမျိုးစုံရေးခဲ့သည်။ ဘွေသီဟာဝတ္ထုကိုလည်း စံပယ်အမည်ဖြင့် ရေးခဲ့သည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် မြန်မာမှု၊ မြန်မာဂီတ၊ မြန်မာ စာပေတို့ကို စနစ်တကျ လေ့လာလိုက်စားရုံမက ကမ္ဘာ့စာပေ၊ ကမ္ဘာ့အတွေးအခေါ်၊ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးနှင့် ခေတ်သစ်သိပ္ပံပညာများကိုလည်း ကျယ်ပြန့်စွာ လေ့လာလိုက်စားသည်။ နိုင်ငံရေးနှင့် သိပ္ပံဆောင်းပါးများကိုလည်း ရေးခဲ့သည်။

'မြန်မာဇာတ်ပွဲ' ဆောင်းပါးကို 'အလင်္ကာဂီတ' စာအုပ်မှ ထုတ်နုတ်သည်။

မြန်မာ့စာတ်ပွဲများ

အဆိုအကဟူသည်ကား လူတို့သည်မိမိတို့ စိတ်အတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်၏အခြေအနေကို ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နှုတ်ဖြင့်လည်းကောင်း ဖော်ပြခြင်းတစ်မျိုးဖြစ်ပေရာ ကမ္ဘာပေါ်၌ လူစပေါ်လာက တည်းကပင် အဆိုနှင့်အကသည် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

လောကဓမ္မတာအားဖြင့် သားသည်မိခင်တို့သည် မိမိတို့၏ ရင်သွေးကလေးအား ‘အို အို အာ အာ’ ဟူ၍ နှစ်သိမ့်စေမှုပင်လျှင် သီဆိုခြင်းတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ယဉ်ကျေးခြင်း အောက်ဆုံးတန်းတွင် ရှိနေကြသော လူရိုင်းတို့ပင်လျှင် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲပြုလုပ်ရာ၌ ဝန်းဝိုင်း၍ ကခုန်ကြသော အလေ့ရှိခဲ့ကြ၏။ သို့ကြောင့် ‘မြန်မာ အက၊ ငှက်ပျောပွဲနှင့် ပြောထဲ က’ ဟုဆိုစေကာမူ ကမ္ဘာတို့မှာ နတ်ပွဲများမပေါ်မီ၊ ပြော စသည်တို့မပေါ်မီကပင် ရှိသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

တိရစ္ဆာန်လောက

လူလောကကို မဆိုထားဘိ၊ တိရစ္ဆာန်လောကကို ကြည့်လျှင်ပင် အဆိုနှင့်အကအားဖြင့် စိတ်ကြည် ရွှင်မှုတို့ကို ဖော်ပြချက်များတွေ့နိုင်ပေမည်။ ငှက်တို့သည် မိတ်နှံရှာရာ၌ ငှက်မ၏မေတ္တာကို ရယူရန်ဆို၍ ပြခြင်း၊ က၍ပြခြင်းတို့ဖြင့် လေးတင်ပွဲခံကြလေသည်။ ဥဒေါင်းကသည်၊ ကြက်ဆင်ကသည် ဟူသောအသုံးတို့ မှာ တင်စား၍ပြောဆိုသောစကားမဟုတ် တကယ်ပင်ကခြင်းများ ဖြစ်လေသည်။

ယဉ်ကျေးခြင်း နည်းပါးသေးသောလူတို့၌ အဆိုအက တူရိယာတို့သည် အောက်တန်းကျ၏။ ယဉ်ကျေးခြင်း တိုးတက်လာသည့်အလိုက် အဆိုအကနှင့် တူရိယာတို့လည်း အဆင့်အတန်းတိုးတက်လာ၏။ လူမျိုးတစ်မျိုး၏ အဆိုအက တူရိယာတို့သည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အခြားလူမျိုးများသို့ ကူးစက်ပြန့်ပွားတတ်၏။ ပတ်ဝန်းကျင်မှ အရှိန်တို့သည်လည်း လူမျိုးတစ်မျိုးပေါ်သို့ သက်ရောက်တတ်၏။ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ အက သည်ကား ယဉ်ကျေးခြင်း တိုးတက်သည့်အလျောက် တူရိယာဂီတတို့ တိုးတက်လာသည့်အတိုင်း တိုးတက် ခဲ့၏။ သို့သော် ဇာတ်သဘင်အဖြစ်နှင့် ကပြမှုတို့ ပေါ်ပေါက်လာသည်မှာကား မကြာသေး ဟုဆိုရပေမည်။

ထင်ရှားသောအကများ

ရှေးခေတ်ကို လှမ်း၍ကြည့်လျှင် အလှူအတန်း၌ ပြောများတီးသောအခါ အလှူအမနှင့်တကွ အလှူထမြောက်ခြင်းကို ဝမ်းသာသူတို့သည် ထိုဝမ်းသာသော စိတ်အဖြစ်ကို ထကခြင်းဖြင့် ဖော်ပြ၏။ ဤမှ “ပြောက” ဖြစ်လာ၏။ နတ်များ ပူဇော်ပသရာမှ “နတ်က” ဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့၏။ အိုးစည်ပေါ်လာသောအခါ “အိုးစည်က” ပေါ်လာရ၏။ ဒိုးပတ်ပေါ်လာသောအခါ “ဒိုးပတ်က” ရှိလာ၏။ ဗုံရှည်ကြီးများ ပေါ်လာသော အခါ “ဗုံရှည်အက” ပေါ်လာရ၏။ သို့သော် ဇာတ်ကွက် ဇာတ်လမ်းမပါ။ “ဗလာအက” တို့ဖြစ်ခဲ့၏။ ထိုအက တို့ကို ထပ်မံချဲ့ထွင်ခြင်းအားဖြင့် ဗုံရှည်ကတွင် မင်းသား၊ မင်းသမီး အချေအတင် ဗုံကြီးသံများဖြင့်ကပြခဲ့ကြ၏။

မြန်မာဇာတ်အစ

ဤသို့နှစ်ပါးသွား ဗုံကြီးသံများနှင့် ကပြခြင်းတို့မှ တစ်ဆင့်တက်၍ ဗုံကြီးဇာတ်ထုပ်များ ထွင်ကာ ကကြ၏။ ရုပ်သေးပေါ်ခဲ့ပြီးနောက်မှ ဇာတ်ကွက် ဇာတ်လမ်းအစုံနှင့် ကပြသော မြန်မာမြေဝိုင်းဇာတ်များ ပေါ်လာခဲ့ရ၏။ ထိုမြေဝိုင်း ဇာတ်များခေတ်၌ မင်းသားသည် ကသည်ဟူ၍မရှိ။ လက်ပိုက်ဟန်၊ ခြေလှမ်းဟန်၊ လက်ညှိုးညွှန်ဟန် တို့မျှသာပါရှိ၏။ ထိုမင်းသား၏ဟန်များကား အဓိပ္ပာယ်တစ်ခုခု ပါရှိသော ဟန်များဖြစ်၍ ထိုဟန်များကို ယခုမင်းသားများ၏ အကတို့နှင့် နှိုင်းစာလျှင် အကဟု ခေါ်ဆိုကြမည် မဟုတ်သော်လည်း အမှန်မှာ ထိုဟန်တို့သည် အနုပညာပါဟန်များဖြစ်၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အဓိပ္ပာယ် ပါရှိသောကြောင့် ဖြစ်၏။ မပြောဘဲ ကဟန်ဖြင့် မြင်သူတို့အား နားလည်စေလေသည်။ မြေဝိုင်းဇာတ်၌ မင်းသမီးသာလျှင်က၏ သို့သော်လည်း ထိုမင်းသမီး၏ အက၌အနုပညာကား နည်းပါး၏။ ဟန်၏ အဓိပ္ပာယ်များစွာ မပါချေ။ ထိုမြေ ဝိုင်းဇာတ်များသည် ရုပ်သေးနှင့် နန်းတွင်းဇာတ်များကို အတုယူခြင်းမှ ဖြစ်ပေါ်လာ ခဲ့ကြပေသည်။ နန်းတွင်း ဇာတ်တို့တွင်လည်း ရာမဇာတ်တော်ကြီးမှာ အထင်ရှားဆုံးဖြစ်ရာ မြေဝိုင်းဇာတ်ကပြရာ၌ ရှေးမင်းသားတို့သည် မဆီမဆိုင် လေးကြီးကိုကိုင့်၍ ထွက်ခြင်းဖြင့် နန်းတွင်းဇာတ်များကို တုခြင်းမှာ ထင်ရှား၏။ ထို့နောက်လူက အရှုပ်၏ ဟန်ကိုယူ၍ “ကြီးကများ” ဟု ပေါ်လာခဲ့၏။

မြန်မာဇာတ်သဘင်တို့ကား ကုန်းဘောင်ခေတ်၌သာ ထင်ရှားခဲ့လေသည်။ အလောင်းဘုရားသား တော် ဆင်ဖြူရှင်လက်ထက် ယိုးဒယားကို အောင်နိုင်သောအခါ ယိုးဒယားနန်းတွင်းဇာတ်ကို ပညာသည် အားလုံးနှင့်တကွ သိမ်းလာခဲ့၍ မြန်မာတို့ နန်းတော်တွင်း၌ ကပြစေလေသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်များ

ဇာတ်တော်ကြီး ဟူသောအမည်မှာ နန်းတွင်း၌ကပြရသော ရာမဇာတ်ကြီးကိုပင် ခေါ်သောအမည် ဖြစ်လေသည်။ ရာမဇာတ်တော်ကြီးမှာ မျက်နှာဖုံးများ (ဝါ) ခေါင်းဆောင်းများဖြင့် ကပြရသော ဇာတ်ဖြစ်၍ ယခုကာလတွင် ကပြလျက်ရှိကြသော ရာမပွဲများကဲ့သို့ ကပြသူတို့ကိုယ်တိုင်က စကားပြောကြသည် မဟုတ် ဘဲ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများမှ ကပြသူတို့၏ စကားများကို ၎င်းတို့ကိုယ်စား စာတော်ဖတ်များက ပုရပိုက် ဖြူများမှ ဖတ်ရွတ်ရသည်ဟု ဆိုလေသည်။ ကပြသူတို့၏ ဟန်မူဟန်ထားတို့သည်လည်းကောင်း၊ အကတို့သည် လည်းကောင်း အဓိပ္ပာယ်ရှိကြလေသည်။ ယခုတိုင်ပင် ဘီလူးက၌ ဘီလူးပန်းစိုက်ဟန်ကစသော အကတို့ သည်လည်းကောင်း၊ မျောက်က၌ မျောက်ခြင်ချောင်းဟန်က၊ ခြင်ဖမ်းဟန်က စသည်တို့သည်လည်းကောင်း ရှိလေသည်။ မြန်မာနန်းတွင်း၌ကပြသော ရာမဇာတ်တော်ကြီးမှာ ယိုးဒယားမှသိမ်းယူလာခဲ့သော ဇာတ် တော်ကြီးများဖြစ်ရာ ယိုးဒယားဇာတ်တော်သားများ ကိုယ်တိုင်ကပြခဲ့ကြရ၏။ ထို့နောက်မှ မြန်မာတို့ဆက်ခံ၍ ကပြလာခဲ့ကြခြင်းဖြင့် ယိုးဒယားအကသည်ပင် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ အမြင့်ဆုံးသော အဆင့်အတန်းဝင် အနု ပညာတို့ပါရှိသော အကပညာရပ်ဟု သတ်မှတ်ခဲ့ကြလေသည်။ သို့ကြောင့် နန်းတွင်းရာမဇာတ်၏ မူလအခြေ တည်မှာ အဓိပ္ပာယ်ရှိသော အနုပညာပါသော (ဝါ) ပန်းချီပညာကဲ့သို့ သုခုမပညာမျိုးဖြစ်သော အကဟန်များ

နှင့်ရွတ်ဖတ်သော ရာမပုံဝတ္ထုဆိုင်ရာ ကဗျာလင်္ကာ စာပေတို့ပင်ဖြစ်၏။ ကပြသူတို့၏ ဟန်အမူအရာကို ရှုမြင်ရသောသူတို့က မိမိတို့အတွေးဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ဟပ်၍ ကြည့်ရှုရသောဇာတ်မျိုးဖြစ်၏။

အီနောင်

အီနောင် နန်းတွင်းဇာတ်သည်လည်း ယိုးဒယားမှ ယူဆောင်လာခဲ့သော ဇာတ်ကြီးဖြစ်ရာ ဘိုးတော် မင်းတရားလက်ထက်တွင် ဝန်ထောက်ဦးမိုးကလေးတို့ ယိုးဒယားဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ပြန်ဆို၍ ပြဇာတ်ရေးသား ရလေသည်။ ရာမဇာတ်နှင့် ကွာသောအချက်တို့မှာကား ကပြသူတို့ကိုယ်တိုင် ဇာတ်ချင်းများ ကိုသီဆိုခြင်း၊ စကားပြောခြင်းတို့ပြုလေသည်။ ဤဇာတ်မှာ ဣန္ဒာဝုဓ- (သိကြား လက်နက်) ဟူသောအမည် ကို ယိုးဒယားလူမျိုးတို့က မိမိတို့ဘာသာဖြင့် အခေါ်အဝေါ်ပေါ်စေလျက် 'ဣန္ဒာဝု' ဟု ခေါ်ဆိုလေသည်။ မြန်မာတို့နားတွင် 'အီနောင်' ဟု ကြားသဖြင့် အီနောင်နှင့်ပွတ်စပါးဟု ခေါ်ဆို သုံးနှုန်းလာကြလေသည်။

ပွတ်စပါးဟူသော အမည်ပင်လျှင် 'ပန်း' 'ဟော' 'ပုပ္ဖ'မှ'ပွတ်သူပ' ဖြစ်လျက် ထိုမှ 'ပွတ်စပါး' ဖြစ်လာလေသည်။ ထို အီနောင်ဇာတ်ကြီးကို ဘာသာပြန်၍ ပြဇာတ်ရေးရာ၌ ဇာတ်ချင်းများ (ဝါ) ဇာတ်ကွက် ဇာတ်လမ်းဆိုင်ရာ သီချင်းများကို နောင်သောအခါ မြဝတီမင်းကြီးဟု ထင်ရှားသော ဦးစ ရေးခဲ့ရလေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး သင်္ခပတ္တ၊ သမုဒ္ဒယောသ၊ ကေသာသီရိ အစရှိသော နန်းတွင်းဇာတ်များ အများအပြား ရှိပေ သေးသည်။

ဟိန္ဒူယဉ်ကျေးမှု

အိန္ဒိယပြည်နှင့် မာလယုခေါ်သော မလေးကျွန်းဆွယ်၊ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ ခေါ်သောဆူမတ္တရာ၊ ဂျာဗာ အစရှိသောကျွန်းတို့ မှာ ရှေးပဝေသဏီကပင် ကုန်စည်ကူးသန်းခြင်း ရှိခဲ့ပေသည်။ ဟိန္ဒူယဉ်ကျေးမှုတို့နှင့် တကွ ရာမဇာတ်တော် စသည်တို့မှာ ထိုကျွန်းများသို့ ပြန့်သွားပြီးနောက် ထိုမှတစ်ဆင့် ယိုးဒယား၊ ကမ္ဘောဇ၊ ဇင်းမယ် စသည်တို့သို့ ရောက်သည်။ မြန်မာတို့ အမွေဆက်ခံလိုက်သော နန်းတွင်းဇာတ်တို့မှာ အိန္ဒိယမှ တိုက်ရိုက်မဟုတ်ဘဲ ယိုးဒယား ဇင်းမယ်တို့မှ တစ်ဆင့်ယူခြင်း ဖြစ်သဖြင့် မြန်မာအကနှင့် အိန္ဒိယအကတို့မှာ ကွာခြားနေ လေတော့သည်။ ယခုတိုင် ဂျာဗာကျွန်း၊ ဗာလီကျွန်းစသည်တို့၌ နန်းတွင်း သို့မဟုတ် ဟော်တွင်း ၌ မင်းသမီးများကိုယ်တိုင် ကပွဲများကျင်းပလေသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်၏အရှိန်

ဤသို့ကပြသူတို့ကိုယ်တိုင် စကားမပြောသော ရာမဇာတ်တော်ကြီးမှ တစ်ဆင့်တက်၍ ကပြသူတို့ ကိုယ်တိုင် စကားပြောသော၊ တေးဆိုသော နန်းတွင်းဇာတ်များကို ရောက်ခဲ့၏။ ထိုမှမြန်မာဇာတ်သဘင်သို့ ဆင်းသက်လာခဲ့ပေရာ မြေဝိုင်းယိုးဒယားဇာတ်ကြီးများလို ခက်ခဲလှသော ယိုးဒယားဟန်၊ ယိုးဒယားအက၊ ယိုးဒယားဟန်ပြောတို့ကို မစွမ်းဆောင်နိုင်ကြသဖြင့် မဟာဝင်၊ ရာဇဝင်၊ နိပါတ်၊ ထိုးဇာတ် စသည်တို့ကိုသာ

ကပြကြလေသည်။ သို့ပင်ဖြစ်စေကာ စာပေအရသာကိုကား ထိုဇာတ်သဘင်တို့၏ တန်ဖိုးတစ်ရပ်အဖြစ် ထားသောကြောင့် ပြောဆိုသောလင်္ကာ ပါဠိတန်းနှင့်ယဉ်ကျေးသော အသုံးအနှုန်းတို့သည် ဇာတ်အကဲကို ဖြတ်ရာ၌ ပါဝင်သောအကြောင်းခံများ ဖြစ်လေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး အဆိုကောင်းမကောင်း၊ အသံကောင်း မကောင်းကိုလည်း ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။ မြေပိုင်းဇာတ် ခေတ်တွင် အကကိုများစွာ အရေးမထားကြသေးချေ။

မြန်မာဇာတ် တိုးတက်လာပုံ

ထို့နောက် ဇာတ်ရုံဖြင့်ကပြရုံမျှမကသေး။ ဇာတ်စင်ပေါ်၌ပင် တောကားတောင်ကားစသော သရုပ် တူဖန်တီးပြနိုင်သည့် ဖာရစ်ဇာတ်ကြီးများ မြန်မာပြည်သို့ စတင် ရောက်ရှိလာသောအခါ မြန်မာမြေပိုင်းဇာတ် များလည်း မြေပိုင်းဘဝမှ ဇာတ်စင်ပေါ်သို့ ရောက်ကြ၍ ပြည်ဖုံးကား၊ ထီးကား၊ နန်းကား၊ တောကား စသည် တို့ကို ထွင်ခဲ့ကြလေသည်။ ဤသို့ထွင်ခဲ့ရာ၌ ဖာရစ်ဇာတ် အဆင့်အတန်းကိုမိအောင် အဘယ်ခါမျှ မကြိုးစား ခဲ့ကြခြင်းမှာ မြန်မာဇာတ်တို့၏ အစသည် နန်းတွင်းဇာတ်များကို အခြေခံခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ နန်းတွင်းဇာတ်၌ ကားမျှပင်မရှိခဲ့ချေ။ ဇာတ်အကြောင်းနှင့်တကွ ပြောဆိုသော စာအရသာပါရှိသည့် စကား များ၊ တေးသီချင်းများ၊ ကဟန်များ၌သာလျှင် တန်ဖိုးထားခဲ့ကြလေသည်။ ဤကားထူးခြားချက်ဖြစ်၏။ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှုအနုပညာ မည်မျှပါရှိသနည်းဟူသော စံချိန်ဖြင့် မြန်မာဇာတ်ပွဲတို့၏ တန်ဖိုးကို ရှေးကဆုံးဖြတ် ခဲ့ကြသတည်း။

ဒီးဒုတ် ဦးဘရီ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ငှက်ပျောပွဲ = ငှက်ပျောသီး၊ အုန်းသီး စသည် တို့ကို ထည့်ထားသော ကန်တော့ပွဲ။
- ၂။ မိတ်နှံ = ကြင်ဖက်။
- ၃။ လေးတင်ပွဲ = လေးအတတ် အစွမ်းပြပွဲ။
- ၄။ စာတော်ဖတ် = မင်း၊ မိဖုရားတို့အား ညအခါတွင် စာဖတ်ပြရသူ။
- ၅။ ပုရပိုက် = အများအားဖြင့်သစ်ခေါက်၊ ဝါးစသည်တို့ဖြင့်ပြုလုပ်၍ စာနှင့်ရုပ်ပုံ စသည်ရေးရန် ဘယ်ပြန်ညာပြန် တွန့်ခေါက်ထားသော အလွှာပြင်ထပ်။
- ၆။ ပုရပိုက်ဖြူ = အဖြူရောင် ပုရပိုက်။
- ၇။ ဘီလူးပန်းစိုက် = ဘီလူးကဟန်တစ်မျိုး။
- ၈။ လင်္ကာပါဠိတန်း = ရွတ်ဆိုရန်လင်္ကာသွားနှင့် ရေးထားသောစာ။
- ၉။ ဖာရစီ = (၇) ရာစု၊ (၈) ရာစုနှစ်လောက်က ပါရှားနိုင်ငံမှ အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ ပြောင်းရွှေ့အခြေစိုက်နေထိုင်သော ပါရှင်းအနွယ် လူမျိုးတစ်မျိုး။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

မြန်မာ့ဇာတ်ပွဲများအကြောင်း ဖော်ပြရာ၌ တိရစ္ဆာန်လောက၊ ထင်ရှားသောအကများ၊ မြန်မာဇာတ် အစ နန်းတွင်းဇာတ်များ၊ အီနောင်၊ ဟိန္ဒူယဉ်ကျေးမှု၊ နန်းတွင်းဇာတ်၏ အရှိန်၊ မြန်မာဇာတ် တိုးတက်လာပုံ ဟူ၍ ကဏ္ဍများခွဲကာ ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၏ ဇာတ်သဘင်ဗဟုသုတ ပြည့်ဝသည့် ပညာရှင်ဖြစ်ကြောင်း အထောက်အထားဖြင့် တင်ပြပါ။
- ၂။ ဇာတ်သဘင်ဆိုင်ရာစကားများကို ထုတ်နုတ်၍ အဓိပ္ပာယ်ရှင်းပြပါ။

အာမိတ်
(ကိုလိုနီခေတ်)

သိပ္ပံမောင်ဝသည် မော်လမြိုင်ဇာတိဖြစ်သည်။ မြန်မာနှစ် ၁၂၆၁ ခု (ခရစ်နှစ် ၁၉၀၀) ခန့်တွင်ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်စိန်တင်ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က မုပွန်ရပ် ဆရာဦးချစ်လှကျောင်းတွင် ပညာသင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဆယ်တန်းစာမေးပွဲကို မြန်မာနှင့် ပါဠိဘာသာ ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်ကပင် 'ဝဇီရာတင့်' အမည်ဖြင့် သတင်းစာများတွင် ဆောင်းပါးများ ရေးနေလေပြီ။

ရန်ကုန်ကောလိပ်တွင် ပညာသင်ယူနေဆဲ ပထမ ကျောင်းသားသပိတ် အရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ပေါက်လာရာ ၁၉၂၃ ခုနှစ်အထိ အမျိုးသားကျောင်းဆရာအဖြစ် တာဝန်ထမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၂၄ ခုတွင် ဥပစာစာမေးပွဲကို မြန်မာနှင့် ပါဠိဘာသာအတွက် ဆုများရယူအောင်မြင်ခဲ့သည်။ ဝိဇ္ဇာတန်းတွင် မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးတန်း၏ ပထမဦးဆုံး ကျောင်းသားဖြစ်ကာ ဂုဏ်ထူးတန်းကို ပထမအဆင့်မှ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ “နေရပ်ချောင်ကာ၊ လူမည်မောင်ဝ” ဟု ကလောင်အမည် ခံလိုက်ရာကစ၍ မောင်ဝအမည်တွင်ခဲ့သည်။ ဘွဲ့ရအပြီးတွင် နိုင်ငံဝန်ထမ်း ပညာတော်သင်အဖြစ် အင်္ဂလန်အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်သို့ စေလွှတ်ခြင်းခံရသည်။ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်မှတ်တမ်းတွင် ပညာတော်သင်ဘဝ အတွေ့အကြုံကို မိမိတိုင်းပြည်၏ ပညာရေးနှင့်ယှဉ်၍ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဦးစိန်တင်သည် သိပ္ပံကျောင်းသား မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ တင်မောင်မြင့်၊ မောင်သံချောင်း၊ ကောလိပ်ခင်ခင်၊ တင့်တင့် စသော ကလောင်အမည် အမျိုးမျိုးဖြင့် ဂန္ထလောက၊ ဒဂုန်၊ သူရိယ၊ ကြီးပွားရေးနှင့် ကောလိပ်မဂ္ဂဇင်း စသည်တို့တွင် ဆောင်းပါး၊ ပြဇာတ်၊ ပေးစာစသည့် စာဟန် အမျိုးမျိုးရေးခဲ့သည်။ ဦးစိန်တင်၏ အကြီးဆုံးသော ဆန္ဒတစ်ရပ်မှာ မြန်မာစာပေ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်လိုခြင်းဖြစ်သည်။ ရှေးရိုးမြန်မာ့ အကြိုက်ဖြစ်သော ကာရန်နဘေစာဟန်ရှည်သည့် စကားပြေအရေးအသားမျိုးမှ လမ်းခွဲထွက်ကာ ဝါကျတိုများဖြင့် ရှင်းလင်းသွက်လက်သည့် စကားပြေအရေးအသားမျိုးဖြင့် “ခေတ်စမ်းစာပေ” ကို ဦးဆောင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ကိုလိုနီခေတ်တွင် မှေးမှိန်နေသော မြန်မာစာကို ရှေ့တန်းရောင်လာအောင် ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ခဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။

ဦးစိန်တင်သည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦး၏ အတွေ့အကြုံ၊ အမြင်တို့ကိုသာမက သာမန်လူသား တစ်ဦး၏အတွေ့အကြုံ၊ အမြင်တို့ကိုလည်း ဝတ္ထုဆောင်းပါးများ ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ချင်းတောင်ကရသည့် ခွေးနှစ်ကောင်ဖြစ်သော အာမိတ်နှင့်လွေဇေတို့အကြောင်း ရေးထားသည့် ဝတ္ထုဆောင်းပါးများသည် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်သည်။ “အာမိတ်” ကို ၁၃၀၁ ခု၊ ဝါခေါင်လထုတ် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။

ဦးစိန်တင်သည် နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ကို ကျေပွန်စွာထမ်းဆောင်ရင်း စာပေတိုးတက်မှုကို မရပ်မနား ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်သည့်အချိန်အထိ အဆက်မပြတ် စာရေးခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း စစ်ပြေးဘဝဖြင့် မြန်မာနှစ် ၁၃၀၄ (ခရစ်နှစ် ၁၉၄၂၊ ဇွန်လ ၆ ရက်) တွင် ရွှေဘိုခရိုင် ကန်ဘလူမြို့အနီး ဂါးဒါးဆည်ကြီးရွာ၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

အာမိတ်

အာမိတ်နှင့် လွေဇောတို့နှစ်ကောင်တွင် အာမိတ်သည် လွေဇောထက် သခင်ကိုခင်၏။ သခင်နှင့် ပူးပူးကပ်ကပ်နေလေ့ရှိ၏။ သခင်သွားရာကိုလိုက်ချင်၏။ သခင်၏ပြောစကားကို နားထောင်၏။ တစ်ဦး မေတ္တာတစ်ဦးမှာ ဆိုသောစကားတိုင်း မောင်လူအေးတို့ကလည်း အာမိတ်ကို လွေဇောထက်ပို၍ ချစ်ခင် လေသည်။

အာမိတ်သည် မောင်လူအေးနှင့် ပူးပူးကပ်ကပ် ပွတ်ပွတ်သပ်သပ် မနေသည်မှာ တစ်နှစ်ခန့်ပင်ကြာ ခဲ့လေပြီ။ အစာစားချိန်ကျလျှင် မီးဖိုတွင် ထမင်းချက်က ကျွေးသမျှကို စားသောက်ပြီးနောက် နေ့လယ်နေ့ခင်း တွင် အစေခံတန်းလျားတွင် သွားအိပ်လေ့ရှိ၏။ ညအချိန်တွင်ကား အိမ်ရှေ့ဝရန်တာအောက်တွင် အိပ်ကာ အိမ်ကို စောင့်ရှောက်လေသည်။ မောင်လူအေးနှင့် အာမိတ်တို့မှာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ခပ်စိမ်းစိမ်း ဖြစ်နေကြ၏။

တစ်ခုသောညနေခင်း ညစာစားသောက်ပြီးနောက် အိမ်ရှေ့ဝရန်တာတွင် မောင်လူအေးသည် လက်ဖက်ရည်ကြမ်းကိုသောက်ရင်း သတင်းစာတစ်စောင်ကို ဖတ်နေခိုက် အာမိတ်သည် ကုပ်ကုပ် ကုပ်ကုပ် နှင့် တက်လာပြီးလျှင် မောင်လူအေး အနားတွင်ထိုင်၏။ ထိုအခါ မောင်လူအေးက “အောင်မယ် သည်တစ်ခါ တယ်ထူးဆန်းပါ ကလားကွဲ့ အာမိတ်။ ဘယ်ကများ မျက်စိလည်လာပါလိမ့်” ဟုဆိုလိုက်၏။

အာမိတ်ဘာမျှမဆို။ အသာကလေး အမြီးကလေးကို လှုပ်၍နေရှာလေသည်။

“မင်း အလျင်ကနဲမတူဘူး။ တို့ကို အင်မတန် စိမ်းကားနေတယ်။ တို့အနားကိုတောင်မကပ်ချင်ဘူး။ အခုများ” ဟု မောင်လူအေးက အသားယူကာ ဆိုပြန်၏။

“သခင် မုသားပြောတာ” ဟု မျက်နှာသေကလေးနှင့် ရုတ်တရက် ပြန်ပြောလိုက်၏။

မောင်လူအေးလည်း အံ့အားသင့်သွားပြီးလျှင်

“ဟဲ့ အာမိတ်၊ မင်းဘာပြောတယ်” ဟုပြန်၍ မေးလေသည်။

“သခင် မုသားပြောတာ” ဟု ထပ်၍ ပြောပြန်၏။

“မဟုတ်ပါဘူး။ မင်းရှင်းရမယ်။ ငါ ဘာမုသား ပြောတာလဲ”

“သခင်ကို ကျွန်တော်အလျင်ကလို မခင်ဘူးဆိုတာ သခင်မုသားပြောတာပဲ။ ကျွန်တော်ဟာသခင်ကို အလျင်တုန်းကအတိုင်းပဲ ခင်တာပဲ သခင်ကသာ ကျွန်တော့်ကို အလျင်ကလိုမခင်တာပါ” ဟုဆိုကာ တခြား ဘက်သို့ လှည့်သွား၏။

“ဟဲ့ မဟုတ်ပါဘူး အာမိတ်ရဲ့၊ မင်းငါ့ကို အလျင်ကလို ခင်တယ်ဆိုရင် အလျင်ကလို ငါ့နားမှာလာပြီး ပွတ်ပွတ်သပ်သပ် ဘာလို့မနေသလဲ”

“သခင် အနားကိုလာသားပဲ။ သခင်အနားမှာလည်း ပွတ်ပွတ်သပ်သပ် လုပ်သားပဲ။ သခင်ကသာ ဂရုမစိုက်တာ။ မောင်မွှေးကိုရုကတည်းက သခင်ဟာတစ်နေ့တခြား ကျွန်တော့်ကို စိမ်းလာတာပါပဲ။ သည် တော့ကျွန်တော်ကလည်း အလိုက်သိပြီး သခင်အနားမကပ်တော့ဘူးပေါ့”

“ဟဲ့ သည်လိုထင်ရင် မင်းမှားတော့မပေါ့ အာမိတ်ရဲ့”

“မမှားပါဘူးသခင်ရယ်၊ ကြည့်ပါလား၊ အလျင်မောင်မွှေးကို မရခင်ကများ တောသွားရင်လည်း ကျွန်တော်ပါတာပဲ။ ရုံးသွားရင်လည်း ကျွန်တော်ပါတာပဲ။ လမ်းလျှောက်သွားရင်လည်း ကျွန်တော်ပါတာပဲ။ မောင်မွှေးကိုသခင် ရပြီးတဲ့နောက်တော့ ကျွန်တော့်ကို သခင်ဂရုမစိုက်တော့ဘူး။ သခင်တောသွားမယ်လို့ မော်တော်ကားပေါ် တက်တဲ့အခါများ အလျင်ကလိုမှတ်လို့ ကျွန်တော်တက်လိုက်တဲ့အခါများ ကျွန်တော့်ကို သခင်မောင်းချခဲ့တယ်။”

“သခင်ရုံးက ပြန်လာသောအခါများ လှေကားဝကနေပြီး စောင့်ကာ နှုတ်ဆက်ပေမဲ့ သခင်ကအမှု မထားဘဲ အိမ်ပေါ်တက်သွားတယ်။ သခင်လမ်းလျှောက်သွားတဲ့အခါ ကျွန်တော်လိုက်မယ်ပြင်သော်လည်း သခင်ကမခေါ်ဘူး။ မောင်မွှေးကို သခင်ရကတည်းက ကျွန်တော့်အပေါ်မှာ သခင်မေတ္တာယုတ်လျော့ လာတာကိုမြင်လို့ ကျွန်တော်သခင်နှင့် ခပ်ခွာခွာနေတာကိုသခင်က ကျွန်တော် သခင်အပေါ်မှာ မေတ္တာပျက် တယ်လို့ စွပ်စွဲတာ၊ သခင်မုသား ပြောတာမဟုတ် ဘူးလား။”

ဤသို့ အာမိတ်က ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ ဖွင့်၍ ပြောလိုက် သောအခါ၊ မောင်လူအေး အတော်အနေရခက် သွားသဖြင့် အတန်ကြာအောင် အာမိတ်အား ပြန်၍မချေနိုင်ဘဲရှိနေ၏။ လက်ဖက်ရည်ကြမ်းကရားထဲမှ ငှဲထည့်ရင်း အကြံထုတ်ပြီးလျှင် ပြန်၍ချေဆိုသည်မှာ ဤသို့တည်း။

“မင်းတို့ကို ချင်းတောင်က ငယ်ငယ်ကလေးတဲက ယူလာပြီး ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ပြုစုကျွေးမွေး လာခဲ့တာလည်း မင်းအသိပဲ။ မင်းကို ဂရုစိုက်ခဲ့တာလည်း မင်းအသိ မဟုတ်ဘူးလား။ နို့ပေမဲ့ မောင်မွှေးကို ငါတို့ရလာတဲ့အခါမှာ ရင်သွေးဟူက ချစ်မဝဆိုတဲ့အတိုင်း သားကလေးကို ဂရုစိုက်ပေတယ်။ အခုလို ဂရုစိုက် ရတဲ့အတွက် မင်းကိုအလျင်ကလို ဂရုမစိုက်နိုင်ဘဲ အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ ဖြစ်ချင်ဖြစ်သွားမယ်။ အကယ်စင်စစ် မင်း ကို အလျင်ကလို မချစ်လို့ ဂရုမစိုက်ဘဲ တမင်သက်သက်နေတယ် မထင်နဲ့”

“သခင်ပြောတဲ့အတိုင်း ရှိစေတော့။ မောင်မွှေးနဲ့ ကျွန်တော်အတူတူ ရှိနေကြတဲ့အခါမှာ ရင်သွေး ဟူကချစ်မဝဆိုတဲ့စကားအတိုင်း မောင်မွှေးကို ပိုပြီးဂရုစိုက်မိတယ်ဆိုရင် ကိစ္စမရှိဘူး။ အခုတော့ မောင်မွှေး မပါတဲ သခင်တောသွားတဲ့အခါများ ကျွန်တော့်ကိုအလျင်ကလို မခေါ်တော့ဘဲ အိမ်မှာချန်ခဲ့တာများကို ဘယ်လိုအကြောင်းပြမတုံး”

ဤသို့ အာမိတ်က မေးလိုက်သောအခါ မောင်လူအေး အတော်ပင် အကြံအိုက်ပြီး တွေ့နေတော့၏။ အတန်ကြာအောင် တွေ့ဝေစဉ်းစားနေပြီးနောက်မှ အောက်ပါအတိုင်း ဖြေပြန်၏။

“မင်းမေးတဲ့အမေးကို ငါအဖြေပေးရမှာ အင်မတန် ခက်နေတော့တာပဲ။ သည်အဖြေကို ငါလည်း မပေးတတ်ဘူး။ ငါစိတ်ထဲမှာ မောင်မွှေးကိုလည်း ချစ်တာပဲ။ မင်းကိုလည်း အလျင်တုန်းကလိုပဲ ချစ်တာပဲလို့ ထင်နေတယ်။ နို့ပေမဲ့ ငါ့အပြုအမူတွေကတော့ ငါထင်တဲ့အတိုင်းမဟုတ်ဘူး။ အလျင်ကထက် မင်းအပေါ်မှာ ထူးခြားလာတယ်ဆိုတာ မင်းပြောတဲ့အတိုင်းမှန်တာပဲ။ စင်စစ်တော့ကွယ် အချစ်ဆိုတာမျိုးဟာက တစ် ယောက်အပေါ်မှာသာ မီးကုန်ယမ်းကုန် ချစ်တာမျိုးထင်ပါရဲ့။ နောက်ချစ်မယ့်သူ တစ်ယောက် ပေါ်လာရင်

အလျင်က အချစ်ဟာရောသွားတယ်ထင်ပါရဲ့။ ကိုယ့်စိတ်ထဲကတော့ ငါ ၂ ယောက်စလုံးကို အတူတူ မပိုမယ့် ချစ်နိုင်တယ်လို့ ထင်ပေမယ့် အချစ်ဆိုတဲ့ အရာကတော့ ညီတူညီမျှမနေဘဲ တစ်ယောက်ယောက်အပေါ်မှာ ပိုနေတယ်ထင်ပါရဲ့။ ဒါကြောင့်မို့ အသစ်တွေ့ရင် အဟောင်းမေ့တယ်။ ငါးစိမ်းမြင်ရင် ငါးကင်ပစ်တယ်ဆိုတဲ့ စကားပုံတွေကို ထားခဲ့ကြတာထင်ပါရဲ့ကွယ်”

“သခင်တို့လူတွေရဲ့ အချစ်စိတ်ဟာ တစ်မျိုးထင်ပါရဲ့၊ အပြောင်းအလဲ အင်မတန်မြန်တယ်။ အသစ် တစ်ယောက်ကို ချစ်မိမှဖြင့် အဟောင်းတစ်ယောက်ကို မေ့တော့တာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ခွေးတွေကတော့ အချစ်မြဲတယ်။ သခင်ဆိုရင် များများမထားဘူး။ သည်တစ်ယောက်ပဲ။ အသက်ထက်ဆုံး တစ်ယောက်ပဲ ထားတယ်။ သည်သခင်ကမကြင်နာလို့ စွန့်သွားတော့မှပဲ နောက်သခင်ကို ရှာတော့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အချစ်စိတ်ဟာသခင်တို့ လူတွေရဲ့အချစ်စိတ်ထက် ခိုင်မာမြင့်မြတ်တယ်လို့ ဆိုရင်မှားမလား။ ကျွန်တော်တို့ သဘောကတော့ သခင်တစ်ယောက်အပေါ်မှာ ချစ်မိမှဖြင့် နောက်တစ်ယောက်က ဘယ်လိုပဲများပြီးခေါ်ခေါ်၊ ဘယ်လို ချမ်းသာတဲ့သခင်နဲ့တွေ့တွေ့ ပထမသခင်ကမစွန့်သမျှ ကျွန်တော်တို့ကတော့ စွန့်တော့မှာမဟုတ်ဘူး”

ဤစကားကို ကြားလိုက်ရသောအခါ မောင်လူအေး အတော်အခံရဆိုးသွား၏။ သို့သော် အောက်ပါအတိုင်း ပြန်ဖြေလေသည်။

“ဒါကတော့ကွယ်၊ အပြောရအခက်သားလား။ မင်းငါ့အပေါ်မှာ စွဲစွဲမြဲမြဲကြီးချစ်နေတာ သခင်သစ်နဲ့ မတွေ့ဖူးသေးလို့ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ အချစ်ဆိုတဲ့အရာဟာ ဘယ်လောက်တောင် ထူးဆန်းတယ်ဆိုတာရှေးက ပညာရှိတွေရော အခုကာလပညာရှိတွေရော ခွဲခြားဝေဖန်လို့မရဘူး။ နောင်လည်းရမှာ မဟုတ်ဘူး။ အချစ် အကြောင်းပြောရမှာ အားကြီးခက်တယ်ကွယ်။ ငါလည်း မပြောတတ်တော့ဘူး”

ဤသို့ပြောလိုက်သောအခါ အာမိတ်လည်း အချစ်၏ဆန်းကြယ်ပုံကို စဉ်းစားကာ ခေတ္တမျှတွေ့ဝေ နေပြီး အောက်ထပ်သို့ပြန်၍ဆင်းသွား၏။ မောင်လူအေးလည်း ပက်လက်ကုလားထိုင်ပေါ်တွင် လှဲကာ အချစ်၏ဆန်းကြယ်ပုံကို စဉ်းစားခန်းထုတ်လျက် နေသတည်း။

ထိုညမှလွန်မြောက်၍ ခြောက်ရက်လောက် ကြာသောအခါ ကျောက်ထိုးဆရာက မောင်လူမွေးအား ကျောက်ထိုးပေး၏။ လေးငါးရက်ကြာသောအခါ မောင်လူမွေးဖျားလေတော့၏။ ဖျားရာမှဆီးဘက်သို့ လှည့်သွားပြန်သည်။

သူ၏မျက်စိနှစ်လုံးမှာ တစ်စတစ်စဝါ၍လာ၏။ သူ၏ပါးကလေးများ၊ ခြေဖျားလက်ဖျားကလေးများ၊ နားရွက်ကလေးများမှာ ဝါ၍လာကြလေသည်။ နောက်ဆုံးတွင်ကား တစ်ကိုယ်လုံး နန္ဒင်းခဲ နန္ဒင်းတုံး ဖြစ်လေ သတည်း။

အသားဝါရုံတင်မကသေး ကလေးမှာ တစ်နေ့တခြား ညှိုး၍သာလာ၏။ မျက်စိများကိုလည်း မဖွင့် တော့ပြီ။ အိပ်ရာထဲမှာသာလျှင် ခွေနေတော့၏။ စိတ်လည်းကောက် စိတ်လည်းတို၊ အမေမှလွဲ၍ အနားသို့ မည်သူလာသည် ကိုမျှမကြိုက်။

မောင်လူအေးနှင့် ခင်သန်းမြင့်တို့ကား စိတ်အပူကြီး ပူနေကြရကုန်၏။ ယခင်ကျန်းမာစဉ်က ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ပြေးလွှားကစားနေသည်ကိုမြင်တိုင်း ဝမ်းသာအားရ ဖြစ်လာခဲ့သမျှ ယခုမောင်လူမွှေး မမာသော အခါ စိတ်ပူပန် ဆင်းရဲရလေပြီ။ တစ်ညလုံးမအိပ်နိုင်ကြ။ သားကလေး၏ အရိပ်အခြည်ကိုသာလျှင် တကြည့်တည်း ကြည့်နေကြရကုန်၏။

ကလေးဖျားစကပင် ဆရာဝန် တစ်နေ့သုံးကြိမ်လာ၍ ကြည့်၏။ ဆရာဝန်၏ ကြိုးစားချက်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ရောဂါ၏အရှိန် ကုန်သွားသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကလေးမှာ တစ်နေ့တခြား လန်း၍ လာလေသည်။ မိဘ နှစ်ဦးတို့၏ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကား ဆိုစရာမရှိတော့ပြီ။

မောင်မွှေး မမာမကျန်းဖြစ်နေသော အတောအတွင်းတွင် အာမိတ်သည် မောင်လူအေး၏ ရေချိုးခန်းထဲတွင် အမြဲလာ၍အိပ်၏။ မောင်လူအေး ရေချိုးခန်းဝင်၍ သူနှင့်တွေ့သော်လည်း သူ့မှာရွှင်ပျသော အမူအရာကို မပြ။ ခပ်မိုင်မိုင်ဖြစ်နေသည်ကိုသာ မြင်ရလေသည်။ မောင်လူအေးကား ကလေးအတွက် ပူပန်နေရသောကြောင့် အာမိတ်အား အမှုမထားနိုင်။ ထိုနောက် ရက်အနည်းငယ်ကြာသောအခါ အာမိတ်မှာ သိသိသာသာကြီး ပိန်၍လာသည်ကို မြင်ရ၏။ သို့သော် သူ့အားဂရုမစိုက်နိုင်သေး။

မောင်လူမွှေး အတော်ကလေး ကျန်းမာလာသောအခါ အာမိတ်မှာလည်း ကောင်းကောင်းမလျှောက်နိုင်တော့ သည်ကိုမြင်ရ၏။ သည်အခါကျမှ မောင်လူအေး မျက်လုံးပြူးသွားလေတော့၏။ သူ့အား ခါတိုင်း တိုက်နေကျ ဆေးများကိုတိုက်၏။ ဂရုတစိုက်ပြုစု၏။ သို့သော် အာမိတ်၏ရောဂါမှာ ကျွမ်းနေလေပြီ။ ကု၍ မရတော့။ နောက်တစ်နေ့နံနက်တွင် အာမိတ်၏အလောင်းကို ရေချိုးခန်းထဲ၌ မောင်လူအေး မြင်ရလေတော့ သတည်း။

မောင်လူအေး၏ စိတ်ထဲတွင် မည်သို့ဖြစ်သွားမည်နည်း။ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ သနားခြင်း၊ လွမ်းဆွတ်ခြင်း၊ နောင်တရခြင်းတို့မှာ မောင်လူအေး၏ ဦးနှောက်အတွင်း ရောပြွမ်း၍ ထွက်လာကြကုန်၏။

အာမိတ်မမာဖြစ်စက မောင်လူမွှေးသာ ကျန်းကျန်းမာမာ ရှိနေပါလျှင် အာမိတ်အား ဂရုတစိုက် ဆေးဝါးကုသမည်မှာ မုချပင်ဖြစ်၏။ ယခုမှာမူကား အာမိတ် မကျန်းမမာဖြစ်သည်မှာ မိမိ၏သားမောင်လူမွှေးနှင့် တစ်ချိန်တည်းဖြစ်နေသောကြောင့် သားကလေး၏ ရောဂါပျောက်ရေးကိုသာလျှင် ဂရုစိုက်ခဲ့မိပေသည်။ အာမိတ် ရောဂါရနေသည်ကိုကား သိပင်မသိခဲ့။ အာမိတ်ကံဆိုးခဲ့ပြီတကား။

အာမိတ်၏ အလောင်းကိုကြည့်ရင်း သူ့အား ငယ်ငယ်ကလေးက ချင်းတောင်မှ မုန်းမြစ်ကြောင်း အတိုင်း ဆောင်ယူခဲ့သည်များကို လည်းကောင်း၊ စလင်းနေအိမ်တွင် ယုယစွာပြုစုခဲ့သည်များကို လည်းကောင်း၊ ကျောက်ဆည်နယ် ရဲရမန်းသစ်တောနက်ကြီးအတွင်း နယ်လှည့်ထွက်ရာတွင် အာမိတ်မှာ မိမိနှင့် ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်ပါခဲ့သည်ကို လည်းကောင်း၊ တောနက်ကြီးအတွင်း ညအိပ်ရာတွင် ကျားကြောက်သောကြောင့် မိမိ၏အနားတိုးကာ အိပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ မိမိသွားလိုရာ တကောက်ကောက်နှင့် လိုက်ခဲ့သည်များကို လည်းကောင်း တစ်မိမိနှင့် တွေးတောမိသောဟူ၏။

ယနေ့မှစ၍ အာမိတ်၏ ဇာတ်လမ်းဆုံးပြီ။ ပြည်ဖုံးကားချလိုက်ကြပါစို့။

သိပ္ပံမောင်ဝ

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

အာမိတ်ဆိုသော ခွေးကလေးနှင့် အာမိတ်၏သခင် မောင်လူအေးတို့၏ဆက်ဆံရေးနှင့် မေတ္တာထားပုံတို့ကို အာမိတ်နှင့် မောင်လူအေးတို့ အပြန်အလှန်ပြောကြားဟန်ဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ဤစာကိုဖတ်ပြီးမည်သို့ခံစားရသနည်း။
- ၂။ အာမိတ်သည် သခင်ကိုချစ်သူ၊ သစ္စာရှိသူဖြစ်ကြောင်း မည်သို့ဖော်ပြထားသနည်း။

လူလည်းတစ်ထွေ ရေလည်းတခြား
(ကိုလိုနီခေတ်)

“လူလည်းတစ်ထွေ ရေလည်းတခြား” သည် မင်းသုဝဏ် ၏ ရသစာတမ်းတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ဇာတိဖြစ်၍ ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်သည်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးဝန် ဖြစ်သည်။

ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ ဆရာဦးဖိုးလှိုင်ကျောင်းတွင် စတင် ပညာသင်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးတန်း တက်ရောက်ရာ ဝိဇ္ဇာ (ဂုဏ်ထူး) ဘွဲ့ရသည်။ ပထမတန်းဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်သည်။ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရပြီးနောက် ပညာတော်သင်အဖြစ် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်တွင် ပညာဆည်းပူးရာ စာပေဝိဇ္ဇာ (ဘီလစ်) ဘွဲ့ရသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ယေးတက္ကသိုလ်တွင် ဘာသာဗေဒ ပညာ ဆည်းပူးခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနတွင် အချိန်ပိုင်းနည်းပြအဖြစ် စတင်တာဝန်ထမ်းဆောင်ပြီး ရာထူးအဆင့်ဆင့် တိုးမြှင့်ထမ်းဆောင်ရသည်။ တက္ကသိုလ်များ ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်စုဆောင်းရေးဌာန၊ ဌာနမှူး (စာတည်းမှူး)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန ပါမောက္ခ၊ ပညာရေးအထူးအရာရှိ တာဝန်များ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ အိုဆာကာ နိုင်ငံခြားဘာသာသင် တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာဧည့်ပါမောက္ခ အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ပညာတံခွန်အသင်း၊ အဘိဓာန် လုပ်ငန်းကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသုတေသန အသင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စာပေလုပ်သားဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုတွင် ဦးဆောင်ပါဝင်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကဗျာ၊ ပုံပြင်၊ ဝတ္ထုတို၊ ဆောင်းပါး၊ ဝေဖန် စသည်ဖြင့် စာပေအမျိုးမျိုး ရေးသားခဲ့သည်။ ကလေး ကဗျာများကို အထူးအာရုံစိုက်၍ ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ “မောင်ခွေးဖို့ ကလေးကဗျာများ” ထင်ရှားသည်။ “သပြေညိုနှင့် အခြားကဗျာများ”၊ စာပေလောက (ဇော်ဂျီနှင့်တွဲ၍ပြုစုသည်) ပန်းနှင့်ပင်စည်၊ မြန်မာစာမြန်မာမှု၊ တက္ကသိုလ် မြန်မာအဘိဓာန် (၅ ပိုင်း)၊ တက္ကသိုလ်မြန်မာသတ်ညွှန်းတို့သည် မင်းသုဝဏ်၏ ထင်ရှားသောစာတမ်းဖြစ်သည်။ “လီယာ မင်းကြီး” ပြဇာတ် ဘာသာပြန်ဖြင့် အမျိုးသား စာပေဆု (ဘာသာပြန်ရသ) ကိုရရှိခဲ့သည်။ ရှေးဟောင်းစာတမ်း တည်းဖြတ်ခြင်း၊ သုတေသနစာတမ်းများ ဖတ်ကြားခြင်းတို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဝဏ္ဏကျော်ထင်ဘွဲ့၊ သီရိပျံချီဘွဲ့များရရှိသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

လူလည်းတစ်ထွေ ရေလည်းတခြား

မီးဖိုထဲတွင် မီးလျှံတို့သည် တိုးဝှေ့ခုန်ကလျက်။ ဆောင်းလေကြမ်းသည် မှောင်ထဲတွင် ဟိုတိုက်သည် ခိုက်ကာ မီးခိုးခေါင်းတိုင်တွင်းသို့ ရောက်လာ၍ မီးခိုးဝှေ့တို့နှင့် သတ်လုံးလျက်။ ငါကားမီးဖိုနားတွင် အိပ်ငိုက်လျက်။

သူတို့စကားကိုကြိုးစား၍ ငါနားထောင်၏။ နားမလည်နိုင် တစ်ချက်တစ်ချက် တစ်ခဏမျှတွေးယူမှ အနည်းငယ် နားလည်သည်။ တစ်ချက်တစ်ချက် နားလည်ကျွန်ပြုကာ သူပြုံးလျှင်ပြုံးချင်း သူမဲ့လျှင်မဲ့ချင်း ပြုံးမဲ့လိုက်ရသည်။ အရသာမရှိ။ ငါ့စကားကိုလည်း ထိုနည်းတူ သူတို့မှတ်ယူအံ့။

ငါတို့ကား မိရိုးဖလာအလိုက် ထမင်းစားပွဲတွင် လူကြီးအား ဦးချ၏။ ဦးပေါင်းကိုပေး၏။ သူတို့ကား စမဲအုပ်ကို ငါ့ထံသို့ဦးစွာပို့သည်။ တစ်ခါတစ်ခါ ငါမျိုးမကျ ငါ့ခူးခပ်ပြီးအကြွင်းကို လူကြီးသူမများ စားရသည်။ ခက်စွ။

ငါတို့ကား ဟင်းရည်ကိုသောက်ကာ ဟင်းဖတ်ကိုမြုပ်ကာ အလတ်အလွေးစားရိုး။ သူတို့ကား ဟင်းရည်ကို အကုန်သောက်ပြီးမှ အသားပြုတ် စသည်တို့ကိုစား၏။ ဆားလည်းမသင့်။ ဆီလည်းမသင့်။ မန်ကျည်းမှည့် အရသာကို တမ်းတမိသည်။ ထမင်းဖြူဖြူ ဟင်းပူပူကို လွမ်းတမိသည်။

ငါတို့ကား ကိုယ့်သဘောအလျောက် ဟိုပန်းကန် လှမ်းယူ။ သည်ပန်းကန် လှမ်းနှိုက်။ ကိုယ်မြိန်သလို ကောင်းနိုးရာရာ ကြံဖန်စားကြ၏။ လွတ်လပ်စွ။ သူတို့စားပွဲတွင်ကား ကျေးဇူးပြု၍ ဆားအနည်းငယ်ယူပါရစေ၊ အခွင့်လွတ်ပါ။ ကျေးဇူးတင်ပါ၏တို့ကို ထပ်တလဲလဲ မပြောလျှင်ဝမ်းမဝ။ ဤလောကွတ်စကားတို့လည်း ငါ့နှုတ်မှအလို အလျောက်မထွက်။ ကြိုးစားကြံစည်၍ ပြောနိုင်မှ အထစ်ထစ်အငေါ့ငေါ့ ထွက်ကြသည်။ ကျေးဇူးတင်ပါ၏ဟု လုပ်၍ပြောရခြင်းထက် အကြောင်းအားလျော်စွာ ပြုံး၍ပြရခြင်းက မြတ်သလိုလို။ ငါမဆုံး ဖြတ်တတ်။

ငါ့စကားကို သူတို့စကားဖြစ်အောင် စိတ်ထဲတွင် ဘာသာပြန်ကာ ထုတ်၍ပြောရခြင်းသည် မလွယ်ကူ။ သူတို့စကားကို ငါ့စကားဖြစ်အောင် ဘာသာပြန်ကာ နားလည်ရသည်လည်းခက်စွ။ ဘုန်းကြီး ဆိုသော ငါ့စကားကို သူတို့နားလည်အောင် ငါဘာသာမပြန်တတ်။ သူတို့ စကားတစ်လုံးကို ငါ့သဘောအလျောက် နတ်ဟုဘာသာပြန် ကြည့်သောအခါ မမှန်သည်ကို တွေ့ရ၏။

မိုးသောက်ထမှ အိပ်ရာဝင်တိုင်အောင် သည်ကိုယ်၊ သည်လက်၊ သည်ခြေထောက်တို့ကို ထုပ်ကာ ပတ်ကာ ချည်နှောင်ကာထားရခြင်းလည်း ကျဉ်းကျပ်စွ။ ကျောတောင့် ရင်အောင့် မသက်သာ။ သိုးမွေးထည်ကားကျော ယားကျီကျီ။ ဆောင့်ကြောင့် ထိုင်လည်းမထိုင်ရ။ ခြေလည်းမဆင်းရ။ ကျောလည်း မခင်းရ။ တစ်နေ့လုံးလုံး ငံ့ချည်မီချည် တွန့်ကာလိမ်နေရခြင်းသည် မချမ်းသာ။ လူကွယ်ရာတွင် တင်ပျဉ်ချိတ်ရန် ကြိုးစားပြန်လည်း ဘောင်းဘီက အခွင့်မပြု။

ဟိုအရပ်သည်အရပ် လည်ပတ်ပြန်လျှင်လည်း ကလေးများက ပိုင်းကြည့်။ လူကြီးအချို့က အမှတ်မဲ့ ပြီး လူရိုးရိုးမှန်ပါလျက်နှင့် အကြည့်ခံရခြင်းသည် ဆိုးစွ။

တံခါးတွေ အလုပ်ပိတ်ကာ အိမ်ခန်းထဲတွင် လှောင်၍နေခြင်းလည်း မွန်းလှ၏။ သူတို့ခလေ့ထုံးစံကို သတိထားပြန်လျှင် ငါ့အလုပ်လစ်ဟင်းသည် ငါတို့ခလေ့အလိုက် နေပြန်လျှင်လည်း သူတို့အပြုံးကို ခံရ၏။ ငါတို့ခလေ့ကို သူတို့သတိမပြု။ သူတို့ခလေ့ကို ငါတို့ဂရုပြုရသည်။ ငါတို့ ဝန်ထုပ်က လေးလှစွာ။ အဖြူလည်း အဝါအကြောင်း၊ အဝါလည်း အဖြူအကြောင်းကို နားလည်အောင်ကြိုးစားက မသင့်ပေလော။ ဆန်လည်း ဆန်အလျောက် အာဟာရကို ပေးသည်ပင်။ ဂျုံလည်းဂျုံအလျောက် အာဟာရကို ပေးသည်ပင်။

မီးဖိုထဲတွင် မီးလည်းဖုတ်ဖုတ်ကျလေပြီ။ ဆောင်း လေကြမ်းလည်း ငြိမ်လေပြီ။ ညဉ့်လည်းနက်လေပြီ။ ငါလည်းရေခွေးအိတ်ကို အဖော်ပြုကာ ထူလှသော စောင်လွှာများအောက်သို့ လျှိုဝင်လျက် လှောင်သော အခန်းထဲတွင် အိပ်ပျော်ရန် ကြိုးစားရလေသတည်း။

မင်းသုဝဏ်

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဆောင်းလေကြမ်း = ဆောင်းရာသီတွင် ကြမ်းတမ်းစွာ တိုက်ခတ်သောလေ။
- ၂။ နားလည်ကျွန်ပြု = နားလည် ဟန်ဆောင်သည်။
- ၃။ မိရိုးဖလာ = မိဘရိုးရာအစဉ်ခလေ့။
- ၄။ ဦးချ = လူကြီးမိဘတို့အတွက် စားဦးစားဖျားများကို ဖယ်ထားသည်။ လူကြီးမိဘတို့၏ ပန်းကန်ထဲသို့ စားဦးစားဖျားကို ခပ်ထည့်သည်။
- ၅။ ဦးပေါင်း = မြေထမင်းအိုးဖြင့် ထမင်းချက်ပြီးသောအခါ ထိပ်တွင်စလောင်းသဏ္ဍာန်ဖောင်းမို့နေသော ထမင်းအစု။ ထမင်းအိုးထဲမှ အပေါ်ဆုံး ထမင်းအစု။
- ၆။ လူကြီးသူမ = သက်ကြီးဝါကြီးပုဂ္ဂိုလ်။
- ၇။ အလုတ်အလွေး = ထမင်းဟင်းတို့ကိုရော၍ ပါးစပ်အတွင်းသို့ အကြိမ်ကြိမ်ထည့်သွင်းကာ အားရပါးရစားခြင်း။
- ၈။ လောကွတ်စကား = လောက ဝတ္တရားအရ ဖော်ရွေယူငှာစွာ ပြောလေ့ ရှိသောစကား။
- ၉။ မိုးသောက် = မိုးလင်းသည်။
- ၁၀။ တင်ပျဉ်ချိတ် = တင်ပျဉ်ခွေသည်။ ခွေထားသော ခြေတစ်ချောင်းပေါ်သို့ အခြားခြေတစ်ချောင်းကိုခွေ၍ ထပ်တင်သည်။
- ၁၁။ အဖြူ = အသားဖြူသည့် အနောက် တိုင်းသား။
- ၁၂။ အဝါ = အသားဝါသည့် အရှေ့ တိုင်းသား။
- ၁၃။ ဖုတ်ဖုတ်ကျ = မီးသွေးကုန်၍ မီးငြိမ်း သွားသည်။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

စာရေးသူသည် အနောက်နိုင်ငံတွင် ပညာတော်သင်ဘဝဖြင့် နေရစဉ် အရှေ့နှင့်အနောက် ဓလေ့ ချင်းမတူပုံများကို စဉ်းစားရင်း အရှေ့နှင့်အနောက် အပြန်အလှန်နားလည်အောင် ကြိုးစားလျှင် အစစအဆင် ပြေမည်ဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်မိပုံကိုရေးဖွဲ့ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ စာရေးသူသည် အရှေ့နှင့်အနောက် ဓလေ့ချင်းခြား နားပုံများကို မည်သို့စဉ်းစားမိသနည်း။ အစီအစဉ် တကျတင်ပြပါ။
- ၂။ ဤရသစာတမ်းမှ 'အဖြူ'၊ 'အဝါ'၊ 'ဆန်'၊ 'ဂျုံ' ဟူသော စကားလုံးများသည် မည်သည့်အဓိပ္ပာယ်ဖော်ညွှန်းကြောင်း တင်ပြပါ။
- ၃။ ဤစာကပေးသော ရသနှင့်အသိအမြင်ကို တင်ပြပါ။
- ၄။ ဤရသစာတမ်းသည် ပစ္စုပ္ပန်မှအတိတ်ဆီသို့ အတွေးဆက်သွားပြီး အတိတ်မှပစ္စုပ္ပန်သို့ ပြန်ရောက်လာသည်။ အစီအစဉ်ဖြင့် ရေးထားသည့်အတွက် အဖွင့်အပိတ်အချိတ်အဆက်မိပြီး စည်းလုံးမှုရှိပုံကို လေ့လာ ဆွေးနွေးပါ။

စာဖတ်ခြင်းအလေ့
(ကိုလိုနီခေတ်)

စာဖတ်ခြင်းအလေ့သည် ကိုလိုနီခေတ်၊ သူကြီးဂေဇက်စာစောင်တွင် ခေါင်းကြီးပိုင်းအဖြစ် ဆရာ ဇေယျရေးသားခဲ့သော ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

ဆရာဇေယျသည် ဇီးကုန်းမြို့ဇာတိဖြစ်ပြီး ၁၉၀၀ပြည့် နှစ်တွင်ဖွားမြင်သူဖြစ်သည်။ အမည်ရင်း ဦးယောဖြစ်သည်။ ဇီးကုန်း အေဘီအမ်အလယ်တန်းကျောင်း၊ သာယာဝတီ ကရင်အထက်တန်းကျောင်း၊ ပြည် အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်ခဲ့ကြသည်။ ပြည်အထက်တန်း ကျောင်းမှဆယ်တန်း အောင်သည်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် လက်ထောက်အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရင်း ဗိုလ်ရန်အောင်ဝတ္ထုကို စတင် ရေးသားသည်။ မြတ်လေးရွှေစားဗိုလ်၊ လိုက်တော်မူခဲ့၊ ရွှေချိုးဖြူဝတ္ထုများ ရေးခဲ့သည်။ ဇေယျသတင်းစာကို တည်ထောင်သည်။ လန်ဒန်စာပေမဂ္ဂဇင်း၊ ဗြိတိသျှဘားမားမဂ္ဂဇင်း၊ ဂူဝံမဂ္ဂဇင်း၊ ဂူဝံဂျာနယ်တို့တွင် အယ်ဒီ တာအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ ပြန်ကြားရေးဌာန ညွှန်ကြားရေးဝန်အဖြစ် ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး စာပေယဉ်ကျေးမှု ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများစွာ ရေး သားခဲ့သည်။ ၁၉၈၂ ခုတွင် ကွယ်လွန်သည်။ ဆရာဇေယျ၏စာများကို စုစည်းထုတ်ဝေသော စာအုပ်များမှာ မြန်မာ့မျက်ပွင့် (ရွာခလေ့၊ လူခလေ့)၊ မြန်မာ့မျက်ပွင့် (စာခလေ့)၊ စာသဘင်၊ ဇေယျ၏စာ၊ ဇေယျစာတမ်း၊ မြန်မာစာ မြန်မာ့စိတ် မြန်မာ့ဟန်၊ သိန်းလေးဆယ်၊ စာတွေ့ငါတွေ့၊ ဗမာ့အရေးနှင့် အနုပညာအသွေး၊ မှတ်တမ်းဝင် ဗမာ့အရေး အခင်းများ စသည်တို့ဖြစ်သည်။

စာဖတ်ခြင်းခလေ့ဆောင်းပါးတွင် စာဖတ်ခြင်း၏ အရေးပါပုံနှင့် အကျိုးတရားကို ဖော်ပြထားသည်။

စာဖတ်ခြင်းအလေ့

လောက၌လူတို့သည် မိမိတို့ဓမ္မတာ သဘာဝအားလျော်စွာ ဆောင်ရွက်ပြုကျင့်နေကြသော အလုပ်အဆောင် ဟူသရွေ့တို့ကို အလေ့အထက စီမံလျက်ရှိကြောင်းနှင့် သိပြီးဖြစ်ပေသည်။ လောက၌ လူတို့အပြုအကျင့်တွင် အထူးအခြားဖြစ်သော အခုန်အပေါက်၊ အပြေးအလွှား၊ အတက်အဆင်း၊ ရေကူးရေငုပ် စသည့် အရာများကိုသာလျှင် အလေ့အကျင့် ပြုရသည်မဟုတ်။ အထူးအခြားမဟုတ် သာမန်အလုပ်စာရင်း၌ ထည့်သွင်းရသော ထမင်းစားခြင်း၊ ရေသောက်ခြင်း၊ အိပ်စက်ခြင်း၊ စကားပြောခြင်း၊ အသက်ရှူခြင်း အစရှိသည်တို့မှာလည်း အလေ့အထသာလျှင် အရင်းခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းများ ဖြစ်ပေသည်။ ခြားနားသည့်အချက်မှာ တစ်ခုတွင် လူတို့တတ်ကျွမ်းလိုသော ဆန္ဒတိုက်တွန်းချက်ဖြင့် အထူးဂရုတစိုက် လုံ့လထုတ်၍ လေ့ကျင့်မှုရနိုင်သည်ဖြစ်၍ အခြားတစ်ခုမူကား မစားလျှင်မနေနိုင်၊ မသောက်လျှင်မနေနိုင်၊ မအိပ်လျှင်မနေနိုင်သော လူတို့သဘာဝတရားက တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ချက်ဖြင့် အထူးဂရုတစိုက် အားထုတ်ရသည်မရှိဘဲ အလိုအလျောက်ပင်ဖြစ်လာသော အလေ့အကျင့်များ ဖြစ်ချေသည်။

ဤသို့လူတို့၏ အလုပ်ကိစ္စ အဆောင်အရွက်ဟူ သမျှတို့ကို အလေ့အကျင့်က စီမံဖန်တီးပေးလျက်ရှိရာ စာပေဖတ်ရှုမှတ်သားခြင်းမှာ ဤအလေ့အကျင့်၏ စက်အတွင်းက လွတ်ကင်းသည်မရှိ ဖြစ်ချေသည်။ သို့နှင့်အချို့သောသူတို့သည် အခြားသောအရာကိစ္စကိုလိုလျှင် အလေ့အကျင့်ပြုသော်လည်း စာပေဖတ်ရှုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသောအခါမူကား အလေ့အကျင့်ပြုမှု ရနိုင်မည်ကိုသတိမထား၊ ဖတ်လိုသောအခါ ဖတ်နိုင်သည်ဟုအထင်ရှိကာ ဖတ်လိုမှတ်လိုသောအခါမှ ဖတ်ရှုခြင်းပြုကြလေသည်။ ထိုအခါ ဖတ်လေ့မှတ်လေ့ မရှိသောကြောင့် မဖတ်နိုင်၊ မမှတ်နိုင်သည်ကို တွေ့ရသောအခါ စိတ်ပျက်လျက် တောင်တောင်မြောက်မြောက် အပြစ်ဖို့ခြင်း ပြုတတ်ကြလေသည်။

စင်စစ်အားဖြင့် စာဖတ်ခြင်းသည် လူတို့၌ ထမင်းစားခြင်း၊ ရေသောက်ခြင်း၊ အသက်ရှူခြင်းတို့ကဲ့သို့ပင် အရေးကြီးသော ဆောင်ရွက်ဖွယ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ ထမင်းစားခြင်း၊ ရေသောက်ခြင်း စသည်တို့မှာ ကိုယ်ကာယ၏ အာဟာရကို ဖြည့်တင်းရုံမျှသာဖြစ်၍ စိတ်၏အလိုဆန္ဒ အာဟာရကို မဖြည့်တင်းနိုင်ချေပေ။ စိတ်မှာလည်း ကိုယ်ကာယကဲ့သို့ပင် ပညာဗဟုသုတတည်းဟူသော အာဟာရလိုပေသည်။ ထက်သန်သော စိတ်မျိုးတို့မှာ ထိုသို့သောအာဟာရမျိုးကို လွန်စွာတောင့်တလျက် ထိုထိုဤဤ ကြံဆဆင်ခြင်ခြင်းကို အမြဲမပြတ်ပြု၍နေတတ်ရာ မိမိအနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အရာများဖြင့်သာလျှင် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ၊ လမ်းပြသဖွယ်ဖြစ်သော ပညာဗဟုသုတတို့ကို များစွာလိုပေသည်။ ထိုသောအခါ စာဖတ်ခြင်းအလေ့သည် အလွန်အလွန် အသုံးဝင်လာလေသည်။

ကမ္ဘာ့လူမျိုးတို့၌ ယဉ်ကျေးသည်၊ ရိုင်းစိုင်းသည် ဟူသည်မှာ ပညာဗဟုသုတရှိသည် မရှိသည်ကို လိုက်၍ဖြစ်ချေသည်။ ပညာဗဟုသုတကို နုတ်ပယ်ထားလိုက်ပါမူ လူယဉ် လူရိုင်းဟူ၍ ကွဲပြားခြားနားခြင်း ရှိကြတော့မည် မဟုတ်ချေ။ ပညာဗဟုသုတ တိုးပွားကြီးကျယ်သလောက် လူတို့၏အခြေအနေလည်း တိုး

တက်ကြီးပွားလျက် ရှိကြပေသည်။ ပညာ ဗဟုသုတကင်းမဲ့သော စိတ်မျိုးမှာ အစာအာဟာရကင်းမဲ့သော ကိုယ်ခန္ဓာကဲ့သို့ ကြုံလို့ဖျော့တော့ အားအင်ချည့်နဲ့ အသုံးမဝင်ဖြစ်ရချေသည်။ ထိုသို့သော ပညာဗဟုသုတ ကြီးပွားကျယ်ပြန့်ရန်မှာလည်း အကောင်းဆုံး အလွယ်ဆုံးသော နည်းလမ်းမှာ စာဖတ်ရှုမှတ်သားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မိမိကိုယ်တိုင် ကမ္ဘာတစ်ပြင်လုံးကို အနှံ့အစပ်သွားရောက်၍ ဗဟုသုတအကြားအမြင်ကို ရှာဖွေ လျှင် အဆန်းတကြယ် မှတ်သားဖွယ်ရာ အသစ်တို့ကို တွေ့မြင်မှတ်သား ရရှိမှုသာ ရှိချေသည်။ စာဖတ်ရှုခြင်း အလေ့အထ၌မူကား အသစ်အသစ်သော အကြောင်းအရာ အတ္ထုပ္ပတ္တိတို့ကို သိရှိရရှိမှုသာမဟုတ်ဘဲ မိမိ နှင့်ဉာဏ်ရည်တူ မိမိထက်ဉာဏ် ပညာထက်မြက်စူးရှသူတို့၏ စိတ်ကူးအကြံဉာဏ် ထင်မြင်ချက် ဆုံးဖြတ်ချက် တို့ကိုပါ ရရှိနိုင်သည်ဖြစ်၍ မိမိစိတ်ရင်း ဉာဏ်ရင်းကို နှိုးဆော်ကူပင့် တဖျင့်တပါး ကြီးမားထက်သန်လာ စေနိုင်သောကြောင့် ပညာဉာဏ်ကြီးမားသော အဖြစ်ကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်ဖြစ်သဖြင့် စာဖတ်ခြင်းအလေ့ကို အမှုမဲ့စွန့်လွှတ်မထားဘဲ တတ်အားသရွေ့ပွား များဖြစ်ထွန်းစေအပ်သည်။

ဇေယျ

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

စာဖတ်ခြင်းအလေ့ ပွားများအပ်ကြောင်း သိမှတ်ဖွယ် အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ရေးသားထား သည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ လူတို့ဆောင်ရွက် ပြုကျင့်ကြသော အလေ့အကျင့် (၂) မျိုးကို ဖော်ပြပါ။
- ၂။ ဤစကားပြေမှရရှိသော မှတ်သားဖွယ်များကို ဖော်ပြပါ။

ရဲရင့်ခြင်းနှင့်လုံ့လဝီရိယ
(ကိုလိုနီခေတ်)

ရဲရင့်ခြင်းနှင့် လုံ့လဝီရိယသည် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၏ စာတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးသည် ၁၈၇၉ ခုတွင် မွေးဖွားသည်။ မုံရွာခရိုင် ချောင်းဦးမြို့အနီး ညောင်ဖြူပင်ရွာ ဇာတိဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်သန့်စင်ဖြစ်သည်။ ငယ်ရွယ်စဉ်က ညောင်ဖြူပင်ရွာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း၌ပညာသင်ခဲ့သည်။ လယ်တီဆရာတော်ထံဆက်လက်ပညာဆည်းပူးပြီးအရွယ်ရောက် လျှင် လယ်တီဆရာတော်က ရဟန်းပြုပေးသည်။ ရဟန်းဘွဲ့မှာ ရှင်ပဏ္ဍိတဖြစ်သည်။ ပါဠိစာပေကျမ်းဂန် များ ကဗျာလင်္ကာများကို လယ်တီဆရာတော်ထံတွင် ဆက်လက်ဆည်းပူးပြီး သက္ကတစာပေများကို ဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ထံတွင် ဆက်လက်ဆည်းပူးသည်။ လယ်တီတိုက်မှ လာသူဖြစ်၍ လယ်တီပဏ္ဍိတဟုခေါ်သည်။ ရဟန်းကိုးဝါအရတွင် လူဝတ်လဲ၍ စာပေများပြုစုသည်။ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးဟု ထင်ရှားသည်။ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးသည် မြန်မာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်း၊ ပညာအလင်းမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် အယ်ဒီတာအဖြစ် လည်းကောင်း၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မဂ္ဂဇင်းခေါင်းကြီး များ၊ ဆောင်းပါးများ၊ ဝတ္ထုများ၊ ကဗျာများရေးသားခဲ့သည်။ ပါဠိကဗျာစာများကိုမှီး၍ မြန်မာရှစ်လုံးတွဲ ကဗျာပုံစံသစ်ကို တီထွင်ခဲ့သည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးတွင်လည်း သခင်အဖြစ် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည်။ ၁၉၃၉ ခုတွင် ကွယ်လွန်သည်။

လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးသည် ကျမ်းဂန်ပေါင်း ငါးရာကျော်ပြုစုခဲ့သည်။ ထိုသို့စာပေများ ပြုစုခဲ့သည့်အတွက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ဂုဏ်ထူးဆောင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ပေးအပ်ခဲ့သည်။ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၏ စာပေကျမ်းဂန်များတွင် စာဏကျနီတိ၊ နီတိပဉ္စရီ၊ နီတိမာလာစသော နီတိကျမ်းများ၊ တပင်ရွှေထီး၊ ရွှေပြည်ကြီး၊ နတ်ရှင် နောင်၊ ခင်မြင့်ကြီး၊ သန်းသန်း၊ တင်တင်မြ စသောဝတ္ထုများ၊ ထေရီထေရာ စသော ဘာသာပြန်များ စသည်တို့ပါဝင်သည်။

ရဲရင့်ခြင်းနှင့် လုံ့လဝီရိယတွင် ရဲရင့်ခြင်းနှင့် လုံ့လ ဝီရိယ တို့၏ဂုဏ်ကို ရေးသားထားသည်။

ရဲရင့်ခြင်းနှင့် လုံ့လဝီရိယ

လောကတွင် ရှေ့သို့တက်လှမ်းခြင်း၊ နောက်သို့ တွန့်ဆုတ်ခြင်းဟူ၍ သဘောနှစ်မျိုးရှိခဲ့ရာ ရှေ့သို့ တက်ခြင်းသည် ရဲရင့်ခြင်း၏ သဘောဖြစ်သည်။ နောက်သို့တွန့်ဆုတ်ခြင်းသည် ကြောက်လန့်ခြင်းသဘော ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ရဲရင့်ခြင်းနှင့် ကြောက်လန့်ခြင်းသည် အတက်နှင့်အဆုတ် ဖြစ်နေကြသောကြောင့် ရဲရင့် ခြင်းသည် တိုးတက်ကြီးပွားခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ကြောက်ရွံ့ခြင်းသည် လျှောကျယုတ်စီးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ် ၏ဟူသော သဘောမှာ လွန်စွာထင်ရှားလေ တော့သတည်း။ ဤကမ္ဘာလောကပေါ်၌ ရှိရှိသမျှသော လူအ ပေါင်းတို့သည် မည်သည့်အခါမှာမှ လျှောကျသက်ဆင်းခြင်းကို အလိုမရှိကြကုန်။ တိုးတက်ကြီးပွားခြင်း ကို သာလျှင် အလိုရှိကြကုန်၏။ ထိုသို့ အလိုရှိကြသောအတိုင်း တိုးတက်ကြီးပွားခြင်းသို့ ရောက်စေရန် ရဲရင့်ခြင်း ဝီရိယစွမ်း ထက်သန်ခြင်းများကို အမြဲပင်မွေးမြူသင့်ကြပေသည်။ ကြီးကား ကြီးပွားလို၏။ တိုးကား တိုးတက် လို၏။ သို့ရာတွင် ရဲစွမ်းမရှိ။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်နေပါလျှင် မည်သည့်အခါမှာမှ အလိုရှိသောဌာနသို့ ရည်ရွယ် ချက်အတိုင်း တက်ရောက်နိုင်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။

ကြောက်လျှင်လာဘ်လွဲ၊ ရဲလျှင်လာဘ်ရဆိုသော စကားတစ်ခု အထင်အရှားရှိသည့် အကြောင်းကို လည်း ကောင်းစွာသိပြီးပင် ဖြစ်ကြပေသည်။ ကြောက်လန့်တွန့်ဆုတ် နေသောသူသည် ရထိုက်သောလာဘ်ကို ပင်မရနိုင်ဘဲ ချွတ်လွဲရှောင်တိမ်းရလေ၏။ ရဲရင့်သောသူသည်ကား မိမိရှေ့တွင်လာဘ်မြင်၍ နေသော အတိုင်း ရသင့်ရထိုက်သော လာဘ်များကို စွမ်းအားသတ္တိအလျောက် လက်ရောက်ရရှိ နိုင်ပေ၏။

ရှေးရှေးအခါ ဤမြန်မာပြည်မှာ ရဲစွမ်းသတ္တိသည် လွန်စွာအဖိုးထိုက်တန်လှ၏။ ထူးထူးချွန်ချွန် ရဲရင့်သောသူသည် ထူးထူးချွန်ချွန် အကျိုးပေးခွင့်ကို လက်ကိုင်ပြုနိုင်လေသည်။ အလွန်သေးသိမ်၍ အောက် တန်းကျသော အခြေအနေကသော်လည်း မိမိ၏ရဲစွမ်းသတ္တိဖြင့် ကြီးမားမြင့်မြတ်သော အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင် သည့်ပြင် ထင်ပေါ်ကျော်စောခြင်း ဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံနိုင်လေသည်။ ယခုအခါတိုင်အောင် မြန်မာပြည်မှာ ရဲရင့်သောဂုဏ်သတင်း ကျော်စောခြင်း မစံဘဲရှိနေသော စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မဟာဗန္ဓုလကို ထောက်ထားဆင် ခြင်ပါကုန်။

ထိုမဟာဗန္ဓုလသည် ရာထူးရှိသောအမျိုးအနွယ်မှ မွေးဖွားလာသည်မဟုတ်ဘဲ သာမန်မျှဖြစ်သော လယ်သမားအမျိုးမှ မွေးဖွားလာရသူ ဖြစ်ချေသည်။ ထိုမဟာဗန္ဓုလ၏ ဖွားရာဌာနသည် နေပြည်တော် ခေါ်ရသော ထီးနန်းမြို့နှင့် နီးသည်မဟုတ်ဘဲ တောလက်ကျေးရွာဖြစ်သော ငပရင်း ရွာငယ်ကလေးတွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်လေသည်။ ထိုငပရင်းရွာသည်ကား မြန်မာပြည်အထက်ပိုင်း ဒီပဲယင်းနယ်တွင် ယခုတိုင်ထင် ရှားဖွာရှိလေသည်။ ဤမဟာဗန္ဓုလ၏ သက်သေကို ထောက်ထားသဖြင့် ရဲစွမ်းသတ္တိသည် ကြီးမားမြောက် မြင့်အောင် မြောက်ပင့်၍ တင်နိုင်ကြောင်းကိုလည်း ကောင်းစွာသိနိုင်ကြပေသည်။

ကြောက်ရွံ့ တွန့်ဆုတ်သောသူသည်ကား အမြင့်အထွတ်သို့ ရောက်မည်ဝေးစွာ၊ မိမိ၌ရရှိပြီးသော စည်းစိမ် ချမ်းသာကလေးကိုပင် လုံခြုံအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်ဖို့ ခဲယဉ်းလေသည်။

/ ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသောသူသည် မိမိကိုယ်ကိုအားကိုး၍ သူတစ်ပါးတို့ကို အားကိုးမှီခိုလိုသော ဆန္ဒ နည်းပါးလေသည်။ ရဲစွမ်းသတ္တိမရှိဘဲ သူရဲဘော နည်းသောသူသည်ကား မိမိကိုယ်ကိုအားမကိုးဘဲ သူတစ် ပါးတို့ကို မှီခိုအားကိုးလိုသော ဆန္ဒသာရှိကြသည်။ ကိုယ့်အစွမ်းကိုအားကိုး၍ ကိုယ်တိုင် ကြိုးစားလေ့ ရှိသောသူသည် ကိုယ်ပိုင်ချမ်းသာမျိုး ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်မျိုးကို ရရှိနိုင်လေသည်။ ဤကမ္ဘာလောက၌ ကိုယ်ပိုင် ချမ်းသာသည် လွန်စွာထက်မြက်၍ လွတ်လပ်ခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံလေသည်။ ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်မျိုး တန်ခိုးထိန် လင်း ဆိုသောအတိုင်း ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်မျိုးသည်ကား တန်ခိုးကြီး၏။ မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်ဖြင့် သူတစ်ပါးတို့ကို လွှမ်းမိုးနိုင်၏။

ကိုယ်ပိုင်ချမ်းသာ မဟုတ်ဘဲ သူတစ်ပါးတို့၏ လက်အောက်ခံရသော ချမ်းသာမျိုးသည် စည်းစိမ်ခံ စားရသောအခါ မြန်ရှက်မှုမရှိချေ။ လွတ်လပ်ခြင်းနှင့်လည်း ကင်းဝေး၏။ လွတ်လွတ်လပ်လပ်မရှိသမျှ ကျယ်ဝန်းသော ချမ်းသာသူကို ရနိုင်ကြမည် မဟုတ်ချေ။

ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်မျိုးမဟုတ်ဘဲ သူတစ်ပါးတို့၏အရှိန်ကို မှီခို၍ရရှိသော ဂုဏ်မျိုးသည်လည်း တန်ခိုးရှိန် စော်အာနုဘော် ကြီးမားသည်မဟုတ်ချေ။

ထို့ကြောင့် ကိုယ်ပိုင်ချမ်းသာမျိုးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်မျိုး ရရှိနိုင်ကြလေအောင် လုံ့လစွမ်းအင်နှင့် ထက်သန်ရဲရင့်ခြင်း သဘောများကို မွေးမြူသင့်ကြပေသည်။

ဝီရိယရှိသောသူသည် ရဲရင့်ခြင်းသဘောကို နားလည်၏။ ရဲရင့်သောသူသည် ဝီရိယသဘောကို နားလည်၏။ ရဲရင့်ခြင်းနှင့် လုံ့လဝီရိယသည် တစ်စိုက်တည်းပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

လယ်တီပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီး

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ရဲရင့်ခြင်းနှင့် လုံ့လဝီရိယ၏ အကျိုးတရားများကို ရေးသားထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ရဲရင့်ခြင်းနှင့် ကြောက်ရွံ့ခြင်းတို့ အကျိုးသက်ရောက်ပုံချင်း မည်သို့ ခြားနားသနည်း။
- ၂။ ဤစကားပြေမှ မည်သည့် မှတ်သားဖွယ်များ ရရှိသနည်း။

နေဦးကျက်သရေ
(လွတ်လပ်ရေးခေတ်)

နေဦးကျက်သရေသည် ဇော်ဂျီ၏ ရသစာတမ်း တစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် ၁၉၀၇ ခုတွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်သည်။ ဖျာပုံမြို့ ဇာတိဖြစ်သည်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးသိန်းဟန် ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က ဖျာပုံအမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့မှ အမျိုးသားအထက် တန်းကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်ခဲ့ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ မြန်မာစာမဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ နှင့် အင်္ဂလိပ်စာ မဟာ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့တို့ကိုလည်းကောင်း၊ လန်ဒန်တက္ကသိုလ်နှင့် ဒပ်ဗလင်တက္ကသိုလ်တို့မှ စာကြည့်တိုက်ပညာ ဒီပလိုမာ ဘွဲ့တို့ကိုလည်းကောင်း ရရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်မှူး၊ တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့် တိုက်မှူးတာဝန်များကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ စာပေဆိုင်ရာ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ တာဝန် အမျိုးမျိုးကိုလည်း ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ကဗျာ၊ ဝတ္ထုတို၊ ပြဇာတ်၊ စာပေ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဆောင်းပါး၊ သုတေသနစာတမ်း စသည်ဖြင့် စာပေအမျိုးမျိုး ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုကို ဦးဆောင်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ပိတောက်ရွှေဝါ ကဗျာများ၊ ဗေဒါလမ်းကဗျာများ၊ ဇော်ဂျီ ကဗျာပေါင်းချုပ်၊ ရှေးခေတ် ပုဂံကဗျာများနှင့် အခြားကဗျာများ၊ မဟာဆန်ချင်သူပြဇာတ်၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဋီကာ၊ သိန်းနှင့်ကျားဋီကာ၊ ပလေတို နိဒါန်း၊ ရသစာပေအဖွင့်၊ ရသစာပေနိဒါန်း၊ မိုးကြယ်မို့လား (နို့တယ်လ် ဆုဝတ္ထုတိုများ၊ လမ်းသစ်နှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ၊ နင်လားဟဲ့ ချစ်ဒုက္ခနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ စသည့်စာအုပ်များသည် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ထင်ရှားသောလက်ရာများ ဖြစ်သည်။

“နေဦးကျက်သရေ”တွင် နေဦး၌ တွေ့ရမြဲဖြစ်သော ကျက်သရေရှိလှသည့် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အမှုအရာတို့ကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။

နေ့ဦးကျက်သရေ

နေ့ပေါက်လာတိုင်း ရွက်သစ်ရွက်နုများသည် ကျွန်တော်တို့ အိမ်အနီးရှိ ငှက်ပင်ပင်၌ အစီအရိထွက်လာကြသည်။ ကြည့်ရမြင်ရသောအခါ ဝမ်းသာစရာကောင်းသည်။ စိတ်နုပျိုလာသည်ဟုပင် ထင်ရလေသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တွေးနေမိသည်ကား ထွက်လာသော ရွက်သစ်ရွက်နုများ ထွက်ရာဖြစ်ရာ ငှက်ပင်အောက်က ရေချမ်းစင် အကြောင်းသာဖြစ်သည်။ ထိုရေချမ်းစင်၌ လူတို့၏ စိတ်သစ် စိတ်နု၊ စေတနာသစ် စေတနာတို့လည်း ပေါက်နေကြလေပြီဟု တွေးမိခြင်းဖြစ်လေသည်။

တစ်ခါတုန်းက ကျောင်းသားတစ်စုသည် ရန်ကုန်မှ အထက်သို့ ခရီးထွက်ကြသည်။ ခရီးထွက်ကြခြင်း အကြောင်းမှာ သရေခေတ္တရာ မြို့ဟောင်း၊ ပုဂံမြို့ဟောင်းများရှိ ရှေးဘုရား ဂူကျောင်းတန်ဆောင်းတို့၏ အလှအပကို ကြည့်ရှုရန်ဖြစ်သည်။ ထိုကျောင်းသားစုတွင် ကျွန်တော်လည်းပါသည်။ ရာသီကား ကျောင်းပိတ်ရက် တပေါင်းလ၊ ချစ်ချစ်တောက်ပူသော ရာသီဖြစ်သည်။ ခရီးလမ်းသည် မီးရထားလမ်းကပ်လျှောက်ဖြစ်၍ မီးရထားတင်္ဂြိုမ့်ငြိမ့် တလှုပ်လှုပ်ခတ်နေသည်။ နေသည် တဖြည်းဖြည်းတက်လာရာ ပူလာလေ၏။ မွန်းတည့်ခါနီးလေလေ၊ ပူလေလေဖြစ်လာသည်။ ဒါနနှင့် သီလမပါ၊ သေခါမှသိသည်။ ရေဘူးနှင့် ဖိနပ်မပါ။ နွေခါမှသိသည်ဟူသော စကားသည် ကျွန်တော်တို့၏စိတ်၌ ထက်မြက်လာသည်။ ထိုမျှလောက် ပူပြင်းလှသောရာသီတွင် ခရီးသွားနေကြသော ကျွန်တော်တို့မှာ ရေဘူးပါမလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်။ မွန်းတည့်ခါနီးလေလေ၊ ပူလေလေ၊ ရေငတ်လေလေဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါ ရေဘူးယူမလာရ ကောင်းလားဆို၍ အချင်းချင်း သူ့ကို ငါ့၊ ငါ့ကို သူမာန် ပြုကုန်ကြလေသည်။ တစ်ယောက်က “ဟေ့လူတွေ အခုမှ တောင်ပြော မြောက်ပြော လုပ်မနေကြနဲ့။ ရှေ့ဘူတာရောက်တော့ ရေတောင်းသောက်ကြရုံပဲရှိတယ်” ဟု ငေါက်လိုက်ရာ ရေငတ်သဖြင့် စိတ်တိုနေကြသော ကျွန်တော်တို့တစ်စု ငြိမ်ကျသွားရလေသည်။ သို့နှင့်ပင် တစ်ထောင့်က အဖော် တစ်ယောက်က “ဘူတာကလည်း ရောက်ခဲလိုက်တာဗျာ” ဟု မီးရထားကို အားမရ။ ညည်းလိုက်သေးသည်။ ဤသို့ဖြင့် မီးရထားသည် ဘူတာရုံအနီးကို ချဉ်းကပ်လာလေသည်။

ဘူတာရောက်လျှင် ရေသောက်လိုက်မည်ဟု ဟူသော အမူအရာဖြင့် မီးရထားပြတင်းပေါက်တွင် ခေါင်းပြုတ်ပြုတ်တစ် လုပ်ရသည်မှာ အမောပင်ဖြစ်သည်။ တစ်အောင့် ကြာသောအခါ မီးရထားရပ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ရေမဲ့ ရေငတ် တစ်စုသည် ဝမ်းသာမဆုံးဖြစ်ကြရသည်။

သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့တစ်စုသည် မီးရထားမှ ဆင်းမည်ပြုပြီးမှ ကိုယ်ရှိန်သတ်လိုက်ကြရသည်။ လားလား၊ မိန်းမပျိုတစ်စုသည် ရေအိုးကိုယ်စီရွက်၍ မီးရထား ပြတင်းပေါက်များဆီသို့လာ၍ “ရေအလိုရှိလျှင် ယူကြပါရင်။ ရေလှူပါတယ်ရှင်” ဟုဆို၍ ရေအိုးများကိုကမ်းကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရေမဲ့ရေငတ်တစ်စုသည် ကမ်းပေးလိုက်သော ရေအိုးကိုလှမ်းယူ၍ ရေအငတ် ဖြေလိုက်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရေသောက်ရာဖြစ်သော ဘူတာသည် ကျေးရွာဘူတာ ခပ်သေးသေးဖြစ်သည်။ ရေလာတိုက်သော မိန်းမတစ်စုသည် ကျေးရွာသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ထမိကို ဒူးလောက် တိုတိုဝတ်ကြသည်။ မျက်နှာတွင် သနပ်ခါး ထူထူပိန်းပိန်း

ရဲရင့်ခြင်းနှင့် လုံ့လဝီရိယ

လောကတွင် ရှေ့သို့တက်လှမ်းခြင်း၊ နောက်သို့ တွန့်ဆုတ်ခြင်းဟူ၍ သဘောနှစ်မျိုးရှိခဲ့ရာ ရှေ့သို့ တက်ခြင်းသည် ရဲရင့်ခြင်း၏ သဘောဖြစ်သည်။ နောက်သို့တွန့်ဆုတ်ခြင်းသည် ကြောက်လန့်ခြင်းသဘော ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ရဲရင့်ခြင်းနှင့် ကြောက်လန့်ခြင်းသည် အတက်နှင့်အဆုတ် ဖြစ်နေကြသောကြောင့် ရဲရင့် ခြင်းသည် တိုးတက်ကြီးပွားခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ကြောက်ရွံ့ခြင်းသည် လျှော့ကျပျက်စီးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ် ၏ဟူသော သဘောမှာ လွန်စွာထင်ရှားလေ တော့သတည်း။ ဤကမ္ဘာလောကပေါ်၌ ရှိရှိသမျှသော လူအ ပေါင်းတို့သည် မည်သည့်အခါမှာမှ လျှော့ကျသက်ဆင်းခြင်းကို အလိုမရှိကြကုန်။ တိုးတက်ကြီးပွားခြင်း ကို သာလျှင် အလိုရှိကြကုန်၏။ ထိုသို့ အလိုရှိကြသောအတိုင်း တိုးတက်ကြီးပွားခြင်းသို့ ရောက်စေရန် ရဲရင့်ခြင်း ဝီရိယစွမ်း ထက်သန်ခြင်းများကို အမြဲပင်မွေးမြူသင့်ကြပေသည်။ ကြီးကား ကြီးပွားလို၏။ တိုးကား တိုးတက် လို၏။ သို့ရာတွင် ရဲစွမ်းမရှိ။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်နေပါလျှင် မည်သည့်အခါမှာမှ အလိုရှိသောဌာနသို့ ရည်ရွယ် ချက်အတိုင်း တက်ရောက်နိုင်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။

ကြောက်လျှင်လာဘ်လွဲ၊ ရဲလျှင်လာဘ်ရဆိုသော စကားတစ်ခု အထင်အရှားရှိသည့် အကြောင်းကို လည်း ကောင်းစွာသိပြီးပင် ဖြစ်ကြပေသည်။ ကြောက်လန့်တွန့်ဆုတ် နေသောသူသည် ရထိုက်သောလာဘ်ကို ပင်မရနိုင်ဘဲ ချွတ်လွဲရှောင်တိမ်းရလေ၏။ ရဲရင့်သောသူသည်ကား မိမိရှေ့တွင်လာဘ်မြင်၍ နေသော အတိုင်း ရသင့်ရထိုက်သော လာဘ်များကို စွမ်းအားသတ္တိအလျောက် လက်ရောက်ရရှိ နိုင်ပေ၏။

ရှေးရှေးအခါ ဤမြန်မာပြည်မှာ ရဲစွမ်းသတ္တိသည် လွန်စွာအဖိုးထိုက်တန်လှ၏။ ထူးထူးချွန်ချွန် ရဲရင့်သောသူသည် ထူးထူးချွန်ချွန် အကျိုးပေးခွင့်ကို လက်ကိုင်ပြုနိုင်လေသည်။ အလွန်သေးသိမ်၍ အောက် တန်းကျသော အခြေအနေကသော်လည်း မိမိ၏ရဲစွမ်းသတ္တိဖြင့် ကြီးမားမြင့်မြတ်သော အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင် သည့်ပြင် ထင်ပေါ်ကျော်စောခြင်း ဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံနိုင်လေသည်။ ယခုအခါတိုင်အောင် မြန်မာပြည်မှာ ရဲရင့်သောဂုဏ်သတင်း ကျော်စောခြင်း မစဲဘဲရှိနေသော စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မဟာဗန္ဓုလကို ထောက်ထားဆင် ခြင်ပါကုန်။

ထိုမဟာဗန္ဓုလသည် ရာထူးရှိသောအမျိုးအနွယ်မှ မွေးဖွားလာသည်မဟုတ်ဘဲ သာမန်မျှဖြစ်သော လယ်သမားအမျိုးမှ မွေးဖွားလာရသူ ဖြစ်ချေသည်။ ထိုမဟာဗန္ဓုလ၏ ဖွားရာဌာနသည် နေပြည်တော် ခေါ်ရသော ထီးနန်းမြို့နှင့် နီးသည်မဟုတ်ဘဲ တောလက်ကျေးရွာဖြစ်သော ငပရင်း ရွာငယ်ကလေးတွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်လေသည်။ ထိုငပရင်းရွာသည်ကား မြန်မာပြည်အထက်ပိုင်း ဒီပဲယင်းနယ်တွင် ယခုတိုင်ထင် ရှားစွာရှိလေသည်။ ဤမဟာဗန္ဓုလ၏ သက်သေကို ထောက်ထားသဖြင့် ရဲစွမ်းသတ္တိသည် ကြီးမားမြောက် မြင့်အောင် မြောက်ပင်၍ တင်နိုင်ကြောင်းကိုလည်း ကောင်းစွာသိနိုင်ကြပေသည်။

ကြောက်ရွံ့ တွန့်ဆုတ်သောသူသည်ကား အမြင့်အထွတ်သို့ ရောက်မည်ဝေးစွာ၊ မိမိ၌ရရှိပြီးသော စည်းစိမ် ချမ်းသာကလေးကိုပင် လုံခြုံအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်ဖို့ ခဲယဉ်းလေသည်။

/ ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသောသူသည် မိမိကိုယ်ကိုအားကိုး၍ သူတစ်ပါးတို့ကို အားကိုးမှီခိုလိုသော ဆန္ဒ နည်းပါးလေသည်။ ရဲစွမ်းသတ္တိမရှိဘဲ သူရဲဘော နည်းသောသူသည်ကား မိမိကိုယ်ကိုအားမကိုးဘဲ သူတစ် ပါးတို့ကို မှီခိုအားကိုးလိုသော ဆန္ဒသာရှိကြသည်။ ကိုယ့်အစွမ်းကိုအားကိုး၍ ကိုယ်တိုင် ကြိုးစားလေ့ ရှိသောသူသည် ကိုယ်ပိုင်ချမ်းသာမျိုး ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်မျိုးကို ရရှိနိုင်လေသည်။ ဤကမ္ဘာလောက၌ ကိုယ်ပိုင် ချမ်းသာသည် လွန်စွာထက်မြက်၍ လွတ်လပ်ခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံလေသည်။ ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်မျိုး တန်ခိုးထိန် လင်း ဆိုသောအတိုင်း ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်မျိုးသည်ကား တန်ခိုးကြီး၏။ မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်ဖြင့် သူတစ်ပါးတို့ကို လွှမ်းခြုံနိုင်၏။

ကိုယ်ပိုင်ချမ်းသာ မဟုတ်ဘဲ သူတစ်ပါးတို့၏ လက်အောက်ခံရသော ချမ်းသာမျိုးသည် စည်းစိမ်ခံ စားရသောအခါ မြိန်ရှက်မှုမရှိချေ။ လွတ်လပ်ခြင်းနှင့်လည်း ကင်းဝေး၏။ လွတ်လွတ်လပ်လပ်မရှိသမျှ ကျယ်ဝန်းသော ချမ်းသာသူခကို ရနိုင်ကြမည် မဟုတ်ချေ။

ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်မျိုးမဟုတ်ဘဲ သူတစ်ပါးတို့၏အရှိန်ကို မှီခို၍ရရှိသော ဂုဏ်မျိုးသည်လည်း တန်ခိုးရှိန် ဖော်အာနုဘော် ကြီးမားသည်မဟုတ်ချေ။

ထို့ကြောင့် ကိုယ်ပိုင်ချမ်းသာမျိုးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်မျိုး ရရှိနိုင်ကြလေအောင် လုံ့လစွမ်းအင်နှင့် ထက်သန်ရဲရင့်ခြင်း သဘောများကို မွေးမြူသင့်ကြပေသည်။

ဝီရိယရှိသောသူသည် ရဲရင့်ခြင်းသဘောကို နားလည်၏။ ရဲရင့်သောသူသည် ဝီရိယသဘောကို နားလည်၏။ ရဲရင့်ခြင်းနှင့် လုံ့လဝီရိယသည် တစ်ဂိုဏ်းတည်းပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

လယ်တီပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီး

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ရဲရင့်ခြင်းနှင့် လုံ့လဝီရိယ၏ အကျိုးတရားများကို ရေးသားထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ရဲရင့်ခြင်းနှင့် ကြောက်ရွံ့ခြင်းတို့ အကျိုးသက်ရောက်ပုံချင်း မည်သို့ ခြားနားသနည်း။
- ၂။ ဤစကားပြေမှ မည်သည့် မှတ်သားဖွယ်များ ရရှိသနည်း။

နွေဦးကျက်သရေ
(လွတ်လပ်ရေးခေတ်)

နွေဦးကျက်သရေသည် ဇော်ဂျီ၏ ရသစာတမ်း တစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် ၁၉၀၇ ခုတွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်သည်။ ဖျာပုံမြို့၊ ဇာတိဖြစ်သည်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးသိန်းဟန် ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က ဖျာပုံအမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အမျိုးသားအထက် တန်းကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်ခဲ့ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ မြန်မာစာမဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ နှင့် အင်္ဂလိပ်စာ မဟာ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့တို့ကိုလည်းကောင်း၊ လန်ဒန်တက္ကသိုလ်နှင့် ဒပ်ဗလင်တက္ကသိုလ်တို့မှ စာကြည့်တိုက်ပညာ ဒီပလိုမာ ဘွဲ့တို့ကိုလည်းကောင်း ရရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်မှူး၊ တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့် တိုက်မှူးတာဝန်များကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ စာပေဆိုင်ရာ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ တာဝန် အမျိုးမျိုးကိုလည်း ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ကဗျာ၊ ဝတ္ထုတို၊ ပြဇာတ်၊ စာပေ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဆောင်းပါး၊ သုတေသနစာတမ်း စသည်ဖြင့် စာပေအမျိုးမျိုး ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုကို ဦးဆောင်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ပိတောက်ရွှေဝါ ကဗျာများ၊ ဗေဒါလမ်းကဗျာများ၊ ဇော်ဂျီ ကဗျာပေါင်းချုပ်၊ ရှေးခေတ် ပုဂံကဗျာများနှင့် အခြားကဗျာများ၊ မဟာဆန်ချင်သူပြဇာတ်၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဋီကာ၊ သိန်းနှင့်ကျားဋီကာ၊ ပလေတို နိဒါန်း၊ ရသစာပေအဖွင့်၊ ရသစာပေနိဒါန်း၊ မိုးကြယ်မိုးလား (နို့ဘယ်လ် ဆုဝတ္ထုတိုများ၊ လမ်းသစ်နှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ၊ နင်လားဟဲ့ ချစ်ဒုက္ခနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ စသည့်စာအုပ်များသည် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ထင်ရှားသောလက်ရာများ ဖြစ်သည်။

“နွေဦးကျက်သရေ”တွင် နွေဦး၌ တွေ့ရမြဲဖြစ်သော ကျက်သရေရှိလှသည့် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အမှုအရာတို့ကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။

နွေဦးကျက်သရေ

နွေပေါက်လာတိုင်း ရွက်သစ်ရွက်နုများသည် ကျွန်တော်တို့ အိမ်အနီးရှိ ငှက်ပင်၌ အစီအရီထွက်လာကြသည်။ ကြည့်ရခြင်းရသောအခါ ဝမ်းသာစရာကောင်းသည်။ စိတ်နုပျိုလာသည်ဟုပင် ထင်ရလေသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တွေးနေမိသည်ကား ထွက်လာသော ရွက်သစ်ရွက်နုများ ထွက်ရာဖြစ်ရာ ငှက်ပင်အောက်က ရေချမ်းစင် အကြောင်းသာဖြစ်သည်။ ထိုရေချမ်းစင်၌ လူတို့၏ စိတ်သစ် စိတ်နု၊ စေတနာသစ် စေတနာနုတို့လည်း ပေါက်နေကြလေပြီဟု တွေးမိခြင်းဖြစ်လေသည်။

တစ်ခါတုန်းက ကျောင်းသားတစ်စုသည် ရန်ကုန်မှ အထက်သို့ ခရီးထွက်ကြသည်။ ခရီးထွက်ကြခြင်း အကြောင်းမှာ သရေခေတ္တရာ မြို့ဟောင်း၊ ပုဂံမြို့ဟောင်းများရှိ ရှေးဘုရား ဝူကျောင်းတန်ဆောင်းတို့၏ အလှအပကို ကြည့်ရှုရန်ဖြစ်သည်။ ထိုကျောင်းသားစုတွင် ကျွန်တော်လည်းပါသည်။ ရာသီကား ကျောင်းပိတ်ရက် တပေါင်းလ၊ ချစ်ချစ်တောက်ပူသော ရာသီဖြစ်သည်။ ခရီးလမ်းသည် မီးရထားလမ်းကစ်လျှောက်ဖြစ်၍ မီးရထားတင်္ဂါဖြင့် တလှုပ်လှုပ်ခတ်နေသည်။ နေသည် တဖြည်းဖြည်းတက်လာရာ ပူလာလေ၏။ မွန်းတည့်ခါနီးလေလေ၊ ပူလေလေဖြစ်လာသည်။ ဒါနနှင့် သီလမပါ၊ သေခါမှသိသည်။ ရေဘူးနှင့် ဖိနပ်မပါ။ နွေခါမှသိသည်ဟူသော စကားသည် ကျွန်တော်တို့၏စိတ်၌ ထက်မြက်လာသည်။ ထိုမျှလောက် ပူပြင်းလှသောရာသီတွင် ခရီးသွားနေကြသော ကျွန်တော်တို့မှာ ရေဘူးပါမလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်။ မွန်းတည့်ခါနီးလေလေ၊ ပူလေလေ၊ ရေငတ်လေလေဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါ ရေဘူးယူမလာရ ကောင်းလားဆို၍ အချင်းချင်း သူ့ကို ငါ့မ၊ ငါ့ကို သူမာန် ပြုကုန်ကြလေသည်။ တစ်ယောက်က “ဟေ့လူတွေ အခုမှ တောင်ပြော မြောက်ပြော လုပ်မနေကြနဲ့။ ရှေးဘူတာရောက်တော့ ရေတောင်းသောက်ကြရုံပဲရှိတယ်” ဟု ငေါက်လိုက်ရာ ရေငတ်သဖြင့် စိတ်တိုနေကြသော ကျွန်တော်တို့တစ်စု ငြိမ်ကျသွားရလေသည်။ သို့နှင့်ပင် တစ်ထောင့်က အဖော် တစ်ယောက်က “ဘူတာကလည်း ရောက်ခဲလိုက်တာဗျာ” ဟု မီးရထားကို အားမရ။ ညည်းလိုက်သေးသည်။ ဤသို့ဖြင့် မီးရထားသည် ဘူတာရုံအနီးကို ချဉ်းကပ်လာလေသည်။

ဘူတာရောက်လျှင် ရေသောက်လိုက်မည်ဟု ဟူသောအမူအရာဖြင့် မီးရထားပြတင်းပေါက်တွင် ခေါင်းပြုတစ်ပြုတစ် လုပ်ရသည်မှာ အမောပင်ဖြစ်သည်။ တစ်အောင့် ကြာသောအခါ မီးရထားရပ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ရေမဲ့ ရေငတ် တစ်စုသည် ဝမ်းသာမဆုံးဖြစ်ကြရသည်။

သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့တစ်စုသည် မီးရထားမှ ဆင်းမည်ပြုပြီးမှ ကိုယ်ရှိန်သတ်လိုက်ကြရသည်။ လားလား၊ မိန်းမပျိုတစ်စုသည် ရေအိုးကိုယ်စီရွက်၍ မီးရထား ပြတင်းပေါက်များဆီသို့လာ၍ “ရေအလိုရှိလျှင် ယူကြပါရင်။ ရေလျှပါတယ်ရှင်” ဟုဆို၍ ရေအိုးများကိုကမ်းကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရေမဲ့ရေငတ်တစ်စုသည် ကမ်းပေးလိုက်သော ရေအိုးကိုလှမ်းယူ၍ ရေအငတ် ဖြေလိုက်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရေသောက်ရာဖြစ်သော ဘူတာသည် ကျေးရွာဘူတာ ခပ်သေးသေးဖြစ်သည်။ ရေလာတိုက်သော မိန်းမတစ်စုသည် ကျေးရွာသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ထမီကို ဒူးလောက် တိုတိုဝတ်ကြသည်။ မျက်နှာတွင် သနပ်ခါး ထူထူပိန်းပိန်း

လိမ်းထားကြသည်။ ပုံပန်းမှာ ကောက်စိုက်သမများပင် ဖြစ်တန်ရာသည်။ မီးရထားသည် ကြာရှည်ရပ်နေ
လေ့မရှိသဖြင့် ထိုမိန်းမတစ်စုသည် ရေလိုသော မီးရထားခရီးသည်များ ရေအစေ့အငရအောင် အားထုတ်
ကြသည်။ နေပူစပ်ခါးကို သူတို့မသိ၊ ရေလိုချင်သူ ရေမရလိုက်မည်ကိုသာ သူတို့သိကြဟန်တူသည်။ ထို့
ကြောင့် မိန်းမသားတန်မဲ့ အပြေးအလွှား ရေလိုက်ပေးကြခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုရေဒါနရှင်တစ်စုကို ကျွန်တော်တို့ ယခုတိုင် မြင်နေမိသည်။ သူတို့ ဝတ်စားထားသည်မှာ ချည်
ထည် တစ်ပတ်နှွမ်းများသာ ဖြစ်သည်။ အလုပ်ကြမ်းလုပ်ကြသူများ ဖြစ်သဖြင့် ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက် တောင့်
တင်းသည်။ ရုပ်ရည်မှာချောသည် လှသည်ဟုမဆိုသာ။ သို့ရာတွင် သူတို့၏ ရေအလှူစေတနာ၊ ရေဝေအမှု
အရာတို့ကြောင့် ပေလားမသိ။ သူတို့၏ ရုပ်ရည်သည် ဝမ်းသာစရာကောင်း၍ ကျေးဇူးတင်စရာကောင်း၍
ကြည့်ညှိစရာကောင်းသည်ဟု ထင်မိသည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော့်ကိုယ်ကို ကျွန်တော် ပြန်ကြည့်မိသည်။
ရှုပ်အင်္ကျီဖြူဖြူစင်စင်နှင့် ပိုးလုံချည်နှင့်၊ လက်ပတ်နာရီနှင့်၊ ဆီမွေးလိမ်း ဝိုလ်ကေနှင့် ဖြစ်သည်။ ဤအခြင်း
အရာတို့သည် ယဉ်ကျေးမှုလော။ ဤသို့ မေးကြည့်သည်။ ဤအခြင်းအရာတို့ကို ယဉ်ကျေးမှုဟုဆိုလျှင်
ထိုမိန်းမပျို တစ်စု၏အမှုအရာသည် အဘယ်နည်း။ ကျွန်တော်တို့ သွားကြည့်မည်ဟု အားခဲလာခဲ့သော
ရှေးမွန်မြန်မာတို့၏ အနုပညာလက်ရာတို့ကို ယဉ်ကျေးမှုဟုဆိုလျှင် ထိုမိန်းမပျိုတစ်စု၏ အမှုအရာသည်
အဘယ်နည်း။ ထိုနေ့မှစ၍ ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်းကို တွေးမိတိုင်း နေပူပူကျဲကျဲတွင် ရေလိုက်ဝေသော
ထိုမိဆင်းရဲတစ်စု၏ အမှုအရာကို ကျွန်တော်ထည့်မတွေးဘဲ မနေနိုင်တော့ပြီ။ စင်စစ်မှာ ကျွန်တော်တို့သည်
မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာတစ်ခုကို နဖူးတွေ့ဖူးတွေ့ တွေ့ခဲ့ပြီးဖြစ်လေပြီ။ သရေခေတ္တရာ ပုဂံတို့သို့
မရောက်မီပင် တွေ့ခဲ့ပြီးဖြစ်လေပြီ။ ကျောက်စာမဖတ်ရဘဲနှင့်ပင် တွေ့ခဲ့ပြီးဖြစ်လေပြီ။

ထိုအခါက ထိုကျေးရွာဘူတာ၌ တွေ့မြင်ခဲ့ရသော ရေဝေအမှုအရာသည် ထိုဒေသက မိဆင်းရဲတစ်စု
၏ ဒါနစေတနာသာ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ထင်လိုက်မိသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအမှုအရာမျိုးသည် မြန်မာနိုင်ငံအပျံ့
အနှံ့ သိန်းချီသောင်းချီ၍ ရှိလေသည်။ နိုင်ငံ၏လေ့ထုံးစံ တစ်ခုအနေနှင့်ပင် ရှိလေသည်။ နွေပေါက်လာ
လျှင် ထိုအမှုအရာမျိုးသည် ပုန်းရာမှပေါ်လာသည်။ အိပ်ရာမှနိုးလာသည်။ ရှုလော့၊ ညောင်ပင်ရိပ် ကောင်း
ကောင်းရှိလျှင် သူ့ရှိတတ်သည်။ ပိတောက်ရိပ် ကောင်းကောင်းရှိလျှင် သူ့ရှိတတ်သည်။ ကုက္ကိုရိပ် ကောင်း
ကောင်းရှိလျှင် သူ့ရှိတတ်သည်။ ထိုသူကား အခြားမဟုတ် သစ်ကိုင်းမှဆိုင်းကြိုးဖြင့် တွဲလဲခိုနေတတ်သော
ရေချမ်းအိုးဖြစ်သည်။ မိန်းမချောမိန်းမလှ ဒန်းစီးနေသည်နှင့်ပင် တူလေသည်။ တစ်ဖန် အညာဒေသများတွင်
ထနောင်းပင် ခွကောင်းကောင်းရှိလျှင် ခွကြား၌ သူ့ရှိတတ်သည်။ အမိသည်သူ၏ ခါးစောင်းတွင် သားငယ်ကို
ခါးတစ်ခွင် ချထားသည်နှင့်ပင် တူလေသည်။

တစ်ဖန် သစ်ပင်အမှီမရှိလျှင် လေးတိုင်စင်နှင့် ရှိတတ်လေသည်။ ခရီးပန်းလာသူသည် ရေမှုတ်ဖြင့်
ရေခပ်၍ သောက်သည်။ သောက်ပြီးသောအခါ ရေမှုတ်တွင်းက ရေကျန်ကို အိုးခံကရွတ်ခွေ၌ သွန်သည်။
ထို့ကြောင့် မဟုတ်လော။ မြက်ပင်စိမ်းလဲ့လဲ့တို့သည် ကရွတ်ခွေတွင် ဝိုင်းခွေ၍ပေါက် လျက်ရှိတတ်သည်။
တစ်ဖန် ခရီးပန်းလာသူသည် ရေချမ်းစင်ခါးပန်းတွင် ရေအလှူရှင်၏အမည်ကို ဖတ်ကြည့်ရာသည်။

ဦးဟဝါ၏ ကောင်းမှု။ ဒေါ်ဟဝါ၏ ကောင်းမှု။ တစ်ခါတစ်ရံ ရေချမ်းစင်ခါးပန်းတွင် မြန်မာပီပီ နောက်တီး နောက်တောက်လုပ်ချင်သော စာတန်းကို သူမြင်ရာသည်။ မြင်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပြုံးရာသည်။ လူပျိုကြီး ဦးဟဝါ၏ ကောင်းမှု။ အပျိုကြီး ဒေါ်ဟဝါ၏ ကောင်းမှု။ ကုသိုလ်ရှင်လူပျိုကြီး မစွဲနိုင်လွန်းသောကြောင့် အိမ်နီးနားချင်းများက ပြက်ရယ်ပြုထားကြဟန် တူသည်။ ကုသိုလ်ရှင်အပျိုကြီး ဟိုင်းနေပြီဖြစ်သောကြောင့် အဖော်များက ကျီစယ်ထားကြဟန် တူသည်။ သို့တည်းမဟုတ် ကုသိုလ်ရှင်လူပျိုကြီး စွဲချင်ရှာသောကြောင့် ကြော်ငြာကမ်းထားဟန် တူသည်။ ကုသိုလ်ရှင်အပျိုကြီး အိုချင်ရှာသောကြောင့် ရေချမ်းစင်ကို ရမယ်ရှာထား ဟန်တူသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ ရေချမ်းအိုးသည် သေးသေးတာတာသာ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သတ္တဝါခပ်သိမ်း ကို ချစ်ခင်နေသည်။ ကရုဏာသက်နေသည်။ ပြောင်ပြုနေသည်။ ထို့ကြောင့် ရေချမ်းအိုးတည်ခြင်း၊ ရေချမ်း စင်ဆောက်ခြင်းသည် သဒ္ဓါ စေတနာနှင့်ပြုသည် ဟုဆိုလျှင်လည်း ဟုတ်သည်။ ရယ်ချင်၊ မောချင်၊ ပြောင်ချင်၊ ပျက်ချင်၍ ပြုသည်ဟု ဆိုလျှင်လည်းဟုတ်သည်။ မြန်မာ ပီသပါပေသည်။ ထိုအမူအရာမျိုးသည် နွေပေါက် တိုင်း နှစ်သစ်၍ ပေါ်လာတတ်သည်။ ထိုအမူအရာမျိုးသည် နွေဦးကျက်သရေ တစ်ခုဖြစ်လေသည်။ ထိုအမူအရာမျိုးကို မြန်မာနိုင်ငံသားတို့၏ ရေချမ်းစင် ယဉ်ကျေးမှုဟု ခေါ်ထိုက်လေသည်။ တစ်ဖန် လူထု အတွက် လူထုကပြုနိုင်သော အမူအရာမျိုးဖြစ်သဖြင့် လူထုယဉ်ကျေးမှုဟူ၍လည်း ဆိုနိုင်လေသည်။

နွေဦးကျက်သရေတစ်ခု ကျန်ပါသေးသည်။

နွေပေါက်ပြီဆိုလျှင် သူ့အသံကို ရပ်တိုင်းရွာတိုင်း မြို့တိုင်းလိုလို၌ပင် ကြားရတတ်သည်။ အိုးစည် ဗုံမောင်းသံနှင့်အတူ ကြားရတတ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ကိုဖေဆိုသော လူတစ်ယောက်ရှိသည်။ ကိုဖေ သည် သူ့အလုပ်သူ့အကိုင်နှင့် ခပ်အေးအေးနေသူဖြစ်သည်။ ရပ်ရွာတွင်အည ကြသာ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် နွေပေါက်၍ ပိတောက်ပွင့်လျှင် သူ့စိတ်လည်း ဖူးရာမှပွင့်လာသည်။ ကိုဖေသည် ရပ်ရွာတွင် လမ်းသလား လေတော့သည်။ သူတစ်ယောက်တည်းမဟုတ်။ အဖော်သုံးလေးယောက် ပါတတ်သည်။ ပလွေမှုတ်သူက မှုတ်သည်။ အိုးစည်တီးသူက တီးသည်။ လင်းကွင်းတီးသူက တီးသည်။ လက်ခုပ်တီးသူက တီးသည်။ ကိုဖေက မျောခွက်ပိုက်လျက် အိမ်ပေါက်စေ့ဝင်၍ “ဇီဝိတဒါန နွားလွတ်ပွဲအတွက် တစ်ပဲနှစ်ပြား နည်း များမဆို ကုသိုလ်ပါဝင်ကြပါ ခင်ဗျာ” ဟုနှိုးဆော်သည်။ သူ့အသံဆိုသည်မှာ ထိုအသံကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

နွားသတ်ရုံကနွားသည် သနားစရာကောင်းသည် မျက်ရည်အသွယ်သွယ်နှင့် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ကိုဖေပြော လေ့ရှိသည်။ သူ့စိတ်ထဲတွင် ထိုသို့ မြင်ဟန်တူလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထက်လှစွာသောဓားအောက် လည်ပင်းရောက်နေသောနွားကို အရပ်ကလျှလိုက်သော တစ်ပဲစုနှစ်ပြားစုနှင့် သူဝယ်သည်။ ထို့နောက် ချိုဖျားတွင် ပိတောက်ပန်းကို ဆင်သည်။ နွားတစ်ကိုယ်လုံးကို သနပ်ခါးအမွှေးအကြိုင် လိမ်းကျပ်ဖျန်းသည်။ နွားကျောပေါ်တွင် အလှအပ ကော်ဇောလွှားတင်သည်။ ထို့နောက် ပလွေသမား၊ အိုးစည် သမားများနှင့် ဒုတိယမိရပ်ရွာကိုလှည့်သည်။ ဤအခါတွင် အလှူခံဖို့မဟုတ်။ လှည့်ပြဖို့ဖြစ်သည်။ သေဘေးသို့ရောက်နေ သောနွားကို ရပ်ရွာ၏အကူအညီဖြင့် သေဘေးမှလွတ်ခဲ့ကြောင်း သက်သေပြဖို့ဖြစ်သည်။ ရပ်သူရွာသားတို့၏ စေတနာကို ရပ်သူရွာသားများသို့ပင် အကောင်အထည် ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကိုယ့်စေတနာကို ကိုယ်ပြန်မြင်၍ ဝမ်းမြောက်စေချင်သော သဘောပင်ဖြစ်သည်။

ကိုဖေကို ကျွန်တော်စောဒကတက်ခဲ့သော အချက်တစ်ခုကို ပြောပြချင်ပါသေးသည်။ ထိုအချက်ကို ထည့်ပြောမှ ကောင်းမည်ထင်သည်။ ကိုဖေသည် ဘုန်းကြီးကျောင်းသား ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ရှေးရိုး စည်းကမ်း အစဉ်အလာနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး လက်ပွန်းတတီး နေ၍ ကြီးပြင်းလာသူ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်မှာ လောကဓာတ် ကျောင်းသားဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ရှေးရိုးစည်းကမ်း အစဉ်အလာ၏ သဘောသကန်ကို ကိုဖေလောက် မသိသူ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်က ကိုဖေအား “ဗျို့ ကိုဖေရဲ့၊ ခင်ဗျာ နွားလွတ်ပွဲက ကောင်းပါရဲ့ဗျာ။ နို့ပေ တဲ့ တစ်နှစ်တစ်ခါလွတ်ရုံနဲ့ နွားအားလုံး ဘယ်ချမ်းသာမှာ တုန်းဗျ။ နေ့တိုင်း၊ နာရီတိုင်း၊ မိနစ်တိုင်းလွတ်နိုင်မှ ဟန်မယ်ဗျ”ဟု လှောင်လိုပြောင်လိုသော သဘောဖြင့်၊ ငါ၊ မင့်ထက်ငါ တတ်သည်ဟူသောသဘောဖြင့် ငေါ့ ပြောလိုက်သည်။ ထိုအခါ ကိုဖေက “ဖြစ်မှဖြစ်ရလေ ကိုရင်ရယ်။ ကိုရင်တွေးသလို တွေးမယ်ဆိုလျှင်လည်း တွေးသင့်ပါရဲ့။ နို့ပေတဲ့ ဒီလိုလည်း တွေးကြည့်ပါအုံးလေ။ တကယ်ဆိုတော့ သူ့အသက်ကို ကယ်ရမယ်ဆို တဲ့တရားဟာ နွားအတွက်သာ ဘယ်ဟုတ်မလဲ။ သတ္တဝါခပ်သိမ်းအတွက်ပဲ ဖြစ်သင့်တာပါ။ ဒီတော့ နွားလွတ် ပွဲရဲ့ သဘောကို ဒီလိုယူကြည့်စမ်းပါ။ နွားလွတ်ပွဲကျင်းပတဲ့ အခါတိုင်း၊ ဘေးသင့်နေတဲ့ သတ္တဝါမှန်သမျှ ဒုက္ခိတသတ္တဝါ မှန်သမျှဟာကယ်အပ် စောင့်ရှောက်အပ်တဲ့ သတ္တဝါတွေပါလားလို့ သတိတရား မဖြစ်နိုင်ပေ ဘူးလားဗျာ။ ဒီသတိတရားဟာ ကျုပ်တို့ခင်ဗျားတို့ကို နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း နွေပေါက်တိုင်း နှိုးဆော်နေတာနဲ့ မတူ ဘူးလားဗျာ။ ဒီတော့ကျင်းပတဲ့ပွဲက အရေးမဟုတ်ပါဘူးဗျ။ ကျင်းပတဲ့ပွဲရဲ့ သဘောကသာအရေးပါ” ဟု ကိုဖေက ကျွန်တော့်အား အေးအေးဆေးဆေး ပြန်ဖြေပြလိုက်ပါသည်။ ဟုတ်သည်။ ကိုဖေအပေါ်မှာ ကျွန် တော် လူလည်လုပ်မိပြီ။ ကျွန်တော် ခေါင်းငုံ့နေလိုက် ရပါသည်။

မြန်မာပြည် မလွတ်လပ်ခင်တုန်းက နွားလွတ်ပွဲတစ်ပွဲကို မြင်သဖြင့် အနှောင်အဖွဲ့နှင့် နေရတုန်း ဖြစ်သော ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကို နွားကြီးကဲ့သို့ လွတ်မြောက်စေချင်သောစိတ်ကူး ကျွန်တော့်မှာ ပေါက်ဖူးသည်။ လွတ်မြောက်ပါစေဟုလည်း ဆုတောင်းဖူးသည်။ ယခုအခါ မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ပေပြီ။ သို့ရာတွင် နွားလွတ် ပွဲကို နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း နွေပေါက်တိုင်း မြင်ချင်ပါသေးသည်။ မတော်လောဘ အနှောင်အဖွဲ့မှ မတော်ဒေါသ အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ မတော်မာန အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော အဓမ္မအနှောင်အဖွဲ့တို့မှ မြန်မာပြည် သည် ဘေးမဲ့နွားကြီးကဲ့သို့ လွတ်မြောက်ပါစေဟု ဆုတောင်းဖြစ်အောင် သတိလစ်၍ မနေချင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ရှုလော့။ နောက်ဆုံးက အိုးစည်ဝိုင်း။ အိုးစည်သံ၊ ပလွေသံ၊ လင်းကွင်းသံ၊ လက်ခုပ်သံ၊ သံချပ်ထိုး သံတို့သည် မြည်၍ လိုက်လာကြသည်။ အိုးစည်ဝိုင်း အရှေ့တွင် ဘေးမဲ့နွားကြီး။ ပိတောက်ပန်းနှင့်။ သနပ်ခါး နှင့်။ ကတ္တီပါနှင့်။ ကော်ဇောနှင့်။ ဣန္ဒြေကြီးနှင့်။ သိက္ခာနှင့်။ တစ်လှမ်းချင်း လှမ်း၍ ပါလာသည်။ နွားကြီး၏ အရှေ့တွင် ကိုဖေ၏အက။ ကွေး၍၊ ကော့၍၊ ယိမ်း၍ယိုင်၍ ရှေ့ဆုံးကသွားသည်။ ဤသို့လျှင် စီတန်းလှည့် လည်ခြင်းကို ပြုလေသည်။ ဤသို့လျှင် မေတ္တာအမူအရာ၊ ကရုဏာအမူအရာ၊ ဝမ်းမြောက်သော အမူအရာ တို့သည် လမ်းတကာတွင် စီတန်းလမ်းလျှောက် ကြလေသည်။ အမြတ်ဆုံးသော စီတန်းလမ်းလျှောက်ခြင်း မျိုးပေတည်း။ ထို့ကြောင့် နွားလွတ်ပွဲကျင်းပခြင်းသည် သဒ္ဓါစေတနာနှင့် ပြုသည်ဟုဆိုလျှင်လည်း ဟုတ်

သည်။ ကချင်ခွန်ချင်၍ ပြုသည်ဟုဆိုလျှင်လည်း ဟုတ်သည်။ မြန်မာပီပီပေသည်။ ထိုအမှုအရာမျိုး နွေပေါက်တိုင်း နှ၍သစ်၍ ပေါ်လာတတ်သည်။ ထိုအမှုအရာမျိုးသည် နွေဦးကျက်သရေတစ်ခု ဖြစ်လေသည်။ ထိုအမှုအရာမျိုးကို မြန်မာနိုင်ငံသားတို့၏ နွားလွတ်ပွဲ ယဉ်ကျေးမှုဟု ခေါ်ထိုက်လေသည်။ တစ်ဖန် လူထုအတွက် လူထုကပြုနိုင်သော အမှုအရာမျိုးဖြစ်သဖြင့် လူထုယဉ်ကျေးမှုဟူ၍လည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။

စော်ဂျီ

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

မြန်မာ့စကားဖြစ်သော ရေချမ်းစင်တည်သည် စကားနှင့် အခါကြီးရက်ကြီးတွင် နွားဘေးမဲ့လွတ်သည် စကားတို့ကို နွေဦးကျက်သရေ မြင်ကွင်းများအဖြစ် ရေးဖွဲ့ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ဤစာကို “နွေဦးကျက်သရေ” ဟု အဘယ်ကြောင့် အမည်ပေးသည် ထင်သနည်း။
- ၂။ ဤစာကိုဖတ်ပြီး မည်သို့ ခံစားရသနည်း။ မည်သည့် မှတ်သားဖွယ်များ ရသနည်း။

မြကန်
(လွတ်လပ်ရေးခေတ်)

မြကန်သည် တက္ကသိုလ်မောင်မောင်ကြီး၏ ဆောင်းပါး တစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်မောင်မောင်ကြီးသည် ရန်ကုန်မြို့ဇာတိဖြစ်၍ ၁၉၁၄ ခုနှစ် တွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်သည်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးမောင်မောင်ကြီး ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က ဧကရိပ်တိုရီယ မိန်းကလေးကျောင်းနှင့် ရန်ကုန် ဟိုက်စကူးကျောင်း တို့တွင် ပညာသင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးတန်း တက်ပြီး ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးဘွဲ့၊ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့များ ရရှိသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနတွင် နည်းပြဆရာ ကလေးအဖြစ် စတင်ဆောင်ရွက်ပြီး ရာထူးအဆင့်ဆင့်တိုးမြှင့်ကာ မြန်မာစာပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင်ပြီး အငြိမ်းစားယူသည်။ စာပေဆိုင်ရာ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ တာဝန်အမျိုးမျိုးကိုလည်း ဆောင်ရွက် ခဲ့သည်။ ၁၉၈၂ ခုတွင် ကွယ်လွန်သည်။

တက္ကသိုလ်မောင်မောင်ကြီးသည် ဘာသာစာပေ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများ၊ ကိုယ်တွေ့ဖြစ် ရပ်ဆောင်းပါးများ၊ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုများ၊ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများနှင့် ပုံပြင်များရေးသားခဲ့သည်။ ရှေးမြန်မာစာပေ များကို လည်း တည်းဖြတ်ခဲ့သည်။ စာပေအဖွင့်များလည်း ရေးသားခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ် မောင်မောင်ကြီး၏ စာပေများတွင် စာမျက်ရှု၊ မြန်မာစာသင်ကြားရေး၊ အုတ်မြစ်တစ်လွှာ၊ အသုံးချမြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားပြေ သမိုင်းစသည့် ဘာသာစာပေရေးရာ စာအုပ်များ၊ အချစ်အလွမ်း၊ စွန့်စားခန်း၊ ဂျင်ဂျစ်ခန်စသည့် ဘာသာ ပြန်ဝတ္ထုများပါဝင်သည်။

မြကန်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာစာအသင်း၏ ပုဂံလေ့လာရေးခရီးတွင် လိုက်ပါခဲ့သော ဆရာတက္ကသိုလ် မောင်မောင်ကြီးက မိမိအတွေ့အကြုံကို ရေးသားထားသည်။

မြကန်

မြကန်ဆိုသည်မှာ ပုဂံခေတ်က ပုဂံပြည်တွင် ထင်ရှားကျော်စောခဲ့သော တစ်ဖက်ဆည်ကန်ကြီးကို ဆိုလိုပါသည်။ မြကန်အကြောင်းကို မြန်မာကဗျာဟောင်းများတွင် ဖတ်ရဖူးသည်။ ကျန်စစ်သားလက်ထက် ရေးထိုးခဲ့သော မွန်ဘာသာ ကျောက်စာတွင် ဖတ်ရဖူးသည်။ မြကန်ကို စာတွေ့ဖြင့် သာယာဖူးသည်။ ကြည်နူးဖူးသည်။ မြကန် အကြောင်းဖွဲ့သော မြန်မာကဗျာဟောင်းတွင် . . .

မြကန်သာ၊ တောင်ကျချောင်းတေး။
ရေဝင်ပြေးလှည့်၊ ရေအေးကြည်စွာ၊ ကန်ပိုင်မာလျက်၊
ကြာပေါင်းထုံထုံ၊ ငှက်မျိုးစုံသည်၊ ဘုံဝတီသာ၊ နန္ဒာလော။
တူစွဟုတ္တာ။

ဟု စပ်ထားသည်။ ထိုအစပ်အဆိုမှာ ရှင်းသည်။ ရိုးသည်။ သို့သော် စိတ်ထဲတွင် မြကန်၏သရုပ်ကို ပေါ်ပေါ် လွင်လွင် မြင်ရသည်။ ကဗျာ၏အရသာကို မကြွင်းမကျန် အားလုံးခံစားရပါသည်။ ကဗျာက မြကန်သည် သာယာသည်။ တောင်ကျချောင်းကို ဆည်ထားသောကန် ဖြစ်သတည်းဟုဆိုသည်။ မြကန်တွင်းသို့ တောင် ကျချောင်းကရေများ ပြေးဝင်သည်ကိုလည်း ပြောပြ၏။ ရေ၏သဘောကိုလည်း အေးစွ၊ ကြည်စွဟု ချီးကျူး ၏။ ဆည်ထားသော ကန်ပေါင်ကန်ပိုင်လည်း ခိုင်မာပေသည်ဟု ပြော၏။ ကြည်သောအေးသော ရေပေါ်ဝယ် ကြာမျိုးစုံထုံထုံသင်းသင်း မွှေးကြိုင်နေပုံကို ပြောသဖြင့် ရေကိုလည်းကြည်နူးရ၏။ ကန်၏ အတင့်အတယ် ကိုလည်း မြင်ရ၏။ ကြာမျိုးစုံ၏ ထုံသင်းသော ရနံ့တို့ကိုလည်း ရှုရှိုက်ရသယောင်ထင်မိ၏။ တစ်ဖန်ဆက်၍ မြကန်တွင် ငှက်မျိုးအပေါင်းစုံပေသည်ဟု ဆိုပြန်သည်။ ကျွန်တော်အာရုံတွင် ဟင်္သာဖိုမအစုံစုံ အအုပ်အအုပ် ကမ်းစပ်ကမ်းခိုတွင် နေဆာလှုံနေကြပုံကို လည်းကောင်း၊ ကြီးကြာစက္ကဝါက်တို့ ပျံတုနားတုံ နေကြပုံကို လည်းကောင်း၊ ကြာဖူးကြာငုံတို့အကြားဝယ် ပျားပိတုန်းတို့ လူးလာယုံခတ် ဝတ်ရည်သုံးသောက် နေကြပုံကို လည်းကောင်း၊ မယ်ညိုသောင်တင်း ရွှေပိန်ညင်းတို့ ဖော်ချင်းငယ်ဖက် ပျော်ပွဲဖွဲ့ နေကြပုံလည်းကောင်း၊ ကမ်းယံကိုမိုခိုနေသော ဗျိုင်းပင်လျှင် ရေအောက်လျှိုး၍ ကြာရိုးကြာစွယ်တို့ကို ရှာဖွေစားသောက် နေကြပုံ ကိုလည်းကောင်း၊ စင်ရော်မြစ်တွေ့များက တစ်စုတစ်ဝေး ချစ်သံပေး နေကြပုံကိုလည်းကောင်း၊ ချည်ခင်စွပ် ငှက်တို့ တောင်ပံခတ်လျက် တီတီတွတ် တီတီတွတ်ဖြင့် ခြေဖျားရေမစွတ် မြူးတုံယုံတုံ နေကြပုံကိုလည်း ကောင်း တရေးရေး မြင်ယောင်ရပြန်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း စာဆိုရှင်က မြကန်သည် တာဝတိံသာနတ်ပြည် က မဟာနန္ဒာကန် ပေလောဟု သံသယအသံ၊ ချီးကျူး အံ့မခန်း ပြောသံတို့နှင့် မေးမြန်းပုံမှာ မေးထိုက်ပါသည်။ သံသယဖြစ်သင့်ပါသည်။ ချီးကျူးသင့်ပါသည်။ စာဆိုရှင်က သူ့အမေးကို သူပင် ပြန်ဖြေပါသည်။ မြကန်သည် နတ်ပြည်က နန္ဒာကန်နှင့် တူပေစွ၊ ဟုတ်တာပါပဲဟု ဖြေပါသည်။

မြကန်ကဗျာကို ဖတ်ရင်းဖတ်ရင်း ရှေးပုဂံခေတ်ဟောင်းက မထင်မရှား ပုဂံသား စာဆိုရှင်တစ်ဦးက သီကျူးခဲ့သည်ကို ကျွန်တော်မြင်လာသည်။ သူ့ကဗျာအသံမှာ ပုဂံလေသံ၊ သူ့စကားအသုံးအနှုန်းမှာ ပုဂံခေတ်

အသုံးအနှုန်း၊ သူတင်ပြပုံမှာ ပုဂံခေတ်ဦးသူတို့ တင်ပြပုံများဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော်ခံစားမိသည်။

တောင်ကျချောင်းတေးဆိုပုံမှာ ပုဂံဆိုပုံ၊ နန္ဒာလော၊ တူစွ၊ ဟုတ္တာဆိုပုံမှာ ပုဂံသားတို့ အသုံးအနှုန်း များဖြစ်ပါသည်။

မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသောကျောက်စာတွင် မြကန်ကို မြန်မာ့အခေါ် လက်ဆွဲချီကန်ဟုခေါ် ကြောင်း ဖော်ပြသည်။ နာမည်နှင့် အဓိပ္ပာယ်မှာ လိုက်ဖက်ပေသည်။ အဓိပ္ပာယ်လည်း ကျယ်ဝန်းပေသည်။

ကျန်စစ်သားလက်ထက် မြကန်ကို တစ်ယောက်တစ်လက်ဖြင့် ပုဂံသားတို့ စိတ်အားတက်ကြွစွာ ဝိုင်းဝန်း ဆည်ဖို့ကြံပုံကို မြင်ရသည်။ ပြည်သူအဖို့ ပြည်သူ့လုပ်အားဖြင့် ပြည်သူ့ကန်ကြီးကို ဆည်ကြသည်မှာ အားရစရာ ဖြစ်ပါသည်။ တစ်စိတ်တည်း တစ်သဘောတည်း ညီညွတ်သော ပုဂံသားတို့၏စိတ်ဓာတ်၊ ကျန် စစ်သား၏ ဦးဆောင်မှုနောက်ဝယ် ညီညာဖြဖြ လိုက်ပါသော ပုဂံသားတို့၏ လူထုအင်အား၊ အများအကျိုး အတွက် ဝိုင်းဝန်းသယ်ပိုးကြသော ပုဂံသား၊ ပျူ၊ မွန်၊ မြန်မာ၊ ကုလားစသည်တို့၏ တစ်သွေးတည်း၊ တစ်သား တည်းတူညီသော စိတ်ဓာတ်တို့သည် မြကန်ကြီးဆည်ခဲ့စဉ်က ရှေးပုဂံသားတို့ဝယ် စွဲမြဲကိန်းအောင်း တည်ရှိ နေပုံ သဘောပေါက်မိသည်။

ကျွန်တော်သည် စာတွေ့ဖြင့် မြကန်ကိုမြင်ရသည်။ မြကန်အကြောင်း သိရသည်။ ကျန်စစ်သားနှင့် ပုဂံသားတို့၏ လုပ်ငန်းကို ချီးမွမ်းရပါသည်။

မြကန်ကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ မြင်ချင်လေသန်ခဲ့သည်။ မြကန်သို့ ရောက်ချင်သည်။ ပုဂံသို့ရောက် ချင်သည်။ အကြောင်းမညီညွတ်၍ မရောက်ခဲ့၊ မမြင်ခဲ့၊ စိတ်ကားရောက်၏။ လူမရောက်။

၁၉၆၅ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားဆရာ၊ ဆရာမ အပေါင်း ၁၅၀ ခန့်ပါသည်။ ဘတ်(စ်)ကား ခုနစ်စီးဖြင့် ထွက်ခဲ့သည်။ ညောင်ဦးရွှေစည်းခုံ ခြေတော်ရင်းရှိ ဇရပ်များ၊ တန်ဆောင်းများတွင် တည်းခိုကြသည်။ တည်းခိုရာဇရပ်၊ တန်ဆောင်းများမှ ပုဂံဒေသတစ်ဝိုက်သို့ သုံးရက်တိုင်တိုင် အနံ့အစပ် လှည့်လည်သွားရောက် လေ့လာကြသည်။

တစ်နံနက် ဝေလီဝေလင်းအချိန်တွင် ရွှေစည်းခုံ စောင်းတန်းမှ တုရင်းတောင်ဆီသို့ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ အေးစိမ့်နေသော နံနက်သဘာဝနှင့် တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်ခြင်းတို့က ခရီးထွက်ခြင်းကို အရသာတစ်မျိုး ဖြစ် စေပါသည်။ ညောင်ဦးမြို့သည် အများအားဖြင့် မနိုးသေး၊ အိပ်မှုနံ့ထန်းခါစ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်အချို့နှင့် ညောင်ဦးဈေးတို့က ကျွန်တော်တို့ကို နှုတ်ဆက်လိုက်ကြသည်။ မြို့ပြင်သို့ ရောက်သောအခါ ကားများသည် ကားလမ်းအတိုင်း ဖြူးဖြူးဖြောင့်ဖြောင့် မောင်းကြတော့ပြီ။ ကားအရှိန်နှင့် နံနက်ပျိုးစ လေအေးတိုးဝှေ့ တိုက်ခတ်လာသောကြောင့် ချမ်းစိမ့်စိမ့် ဖြစ်လာ၏။ လမ်းတွင်မူ ဆိုင်းနှင့်ထမ်းပိုးနှင့် ထမ်းလာကြသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်သည် များကိုသာတွေ့ရသည်။ အတန်ကြာသော် တုရင်းတောင်တန်းကြီးကို မြင်ရပြီ။ မြေ ပြင်မြေပြန့်ကြားမှ တောင်စဉ်တောင်တန်း ဟိန်းဟိန်းမားမားကြီးကို မြင်ရသည်မှာ အားရစရာ အမြင်သစ် တစ်ခု ဖြစ်သည်။

ကားလမ်းအတိုင်းသွားရာမှ တောင်တန်းကြီးနှင့် ဖျဉ်းပြိုင်တစ်နေရာသို့ရောက်သော် တုရင်းတောင်

ထိပ်ရှိ စေတီတော်ကိုဖူးရပြီ။ စေတီတော်သည် ရွှေစည်းခုံစေတီတော်၏ ပုံသဏ္ဍာန်အတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ မော်တော်ကားများသည် ကားလမ်းမှချိုး၍ တောင်ခြေဆီသို့ ဦးတည်၍မောင်းတော့သည်။ ခရီးထက်ဝက်ခန့် ရောက်သောအခါ ကားများသည် ရှေ့သို့ဆက်မသွားနိုင်တော့။ မြေသည် သဲမြေပွပွနူးညံ့ညံ့ဖြစ်၍ ကား၏ အလေးချိန်နှင့် လူ၏အလေးချိန်ဒဏ်တို့ကို ကြုံကြုံခံနိုင်သော အစွမ်းမရှိ။ ကားများ ရပ်ကြရတော့သည်။

ကျွန်တော်လိုက်သွားသောကားနှင့် မနီးမဝေးတွင် ကန်ငယ်တစ်ကန်ရှိသည်။ သစ်ပင်ကလေးများ ပိုင်း၍ ပေါက်နေသောကြောင့် ရှုချင်ဖွယ်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် ကားပေါ်မှ ဆင်းလျှင်ဆင်းခြင်း ထိုကန် ဆီသို့ ဦးစွာသွားသည်။ ကန်၏ရေသည် ကြည်သည်၊ အေးသည်၊ သန့်စင်သည်။ ကန်စပ်တွင် စက္ကဝါက်နှစ် ကောင် နားနေကြသည်။ နံနက်ခင်း အလင်းရောင်နှင့် ကန်၏တည်နေရာသည် ပန်ရလှသည်။ ထို့ထက် ထူးထူးဆန်းဆန်း စက္ကဝါက်အဖိုအမကို တွေ့ရသည်မှာ စိတ်ကြည်နူးဖွယ်ပင်ဖြစ်သည်။

ကားအသီးသီးမှ ဆင်းကြသော ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများ၊ ဆရာ၊ ဆရာမများသည် တုရင်း တောင်ခြေဆီသို့ လမ်းလျှောက်သွားကြလေပြီ။ အချို့မှ တုရင်းတောင်နံပါးကိုပင် စတင်တက်နေကြလေပြီ။ အဝေးမှလှမ်းမြင်ရပုံမှာ နီနီပြာပြာ၊ ဝါဝါ၊ စိမ်းစိမ်းကလေးများ အုပ်စုအုပ်စုနှင့်အတန်း အတန်းနှင့် တလှုပ် လှုပ်ရွေ့လျားနေ သည်ကိုသာ မြင်ရသည်။ သူတို့ကိုကြည့်ရင်း ပီတိဖြစ်မိသည်။ လူငယ်လူရွယ်တို့သဘာဝ ဖျတ်ဖျတ်လတ်လတ်ရှိပေစွ တက်တက်ကြွကြွရှိပေစွ။ သူတို့အဖို့ လမ်းလျှောက်ရလျှင် ပျော်သည်။ တောင် တက်နေရလျှင် ပျော်သည်။ ခရီးသွားရလျှင် ပျော်သည်။ သူတို့အာရုံတွင် တုရင်းတောင်တက်မည်၊ သက်စိုး တောင်တက်မည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်သာရှိသည်။ ခရီးတွင်လျှင် သူတို့အဖို့ပို၍ ပျော်သည်။

ကျွန်တော့်အဖို့ကား ကြည့်စရာရှုစရာများကို အာရုံတွင်စွဲနေအောင် ကြည့်ထားချင်သည်။ တစ် ခေါက်ဆို တစ်ခေါက်မှန်းသိသိ စွဲနေအောင် ကြည့်ထားချင်သည်။ ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသား၊ ဆရာ၊ ဆရာမ များ တက်နေသောနေရာမှာ ဆင်ခြေလျှောနေရာ ဖြစ်သည်။ တက်လမ်းသည် ကျယ်သည်။ တောင်ထက်ဝက် ဆီတွင် အုတ်ကျောင်းတစ်ကျောင်းနှင့် ဇရပ်တစ်ဆောင်ကို မြင်နေရသည်။ တောင်ထိပ်အရောက် လမ်း ကလေးမှာ ဖြူဖြူဖွေးဖွေး မြင်နေရသည်။ တောင်ထိပ်မှသည် ဝဲဘက်ဆီသို့ တောင်တန်းသည် နှာမောင်းပမာ နိမ့်ချည်မြင့်ချည် ဆန့်တန်းသွားလေသည်။ တောင်ထွတ်တစ်ခုကား၊ ငှက်စိုးတောင်၊ ဟိုဘက်တောင်ထွတ် ကား သက်စိုးတောင်။ ထိုမှသည် မျက်စိတစ်ဆုံး တောင်တန်းကြီး တန်းသွားသည်ကို ငေးမောမိသည်။ မျက်စိကိုတစ်ဖန် ပြန်ရုပ်လာသောအခါ တုရင်းတောင်ရိုး တောင်တန်း အဟိုက်ဆီသို့ ပြန်ရောက်လာသည်။ ထိုမှသည် ယာဘက်သို့တက်သော် တုရင်းတောင်ထိပ်သို့ ရောက်တော့သည်။ ထိုမှသည် ယာဘက်သို့ဆက်၍ တောင်တန်းကြီးသည် ကွေ့ဝိုက်သွားတော့သည်။

တုရင်းတောင်ထိပ်ရှိ စေတီတော်ကို ဖူးနေရင်း ကျွန်တော် လေ့လာခဲ့ဖူးသော ကျောက်စာတစ်ချပ်၏ စာသားအချို့သည် ကျွန်တော့်နှုတ်ဖျားသို့ ရောက်လာသည်။

တုရင်းတောင် ထက်စောရဟန်း သိမ်ပျက်ခဲ့ရာကား ဘုရားလောင်း ဥစိနာမင်းကြီး ရွှေတောင်တက် ၏ တစ်နှစ်သောကြာရကား မင်းကြီးပြုစေ ဟူရကား ဤသိမ်ဆောက်သကား သကရစ် ၅၇၄-ခု ဟူသတည်း။

ကျောက်စာအလိုအရ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၇၅၀-ကျော်ခန့်က ယခုမြင်ရသော တုရင်းတောင်ပေါ်တွင် သိမ်ပျက်ကိုရှင်း၍ သိမ်သစ်ကို ဆောက်ခဲ့ကြောင်းသိရသည်။ ထိုစဉ်က ပုဂံသားတို့သည် သိမ်ဆောက်၍ အပြီးတွင် သိမ်သစ်သမုတ် ကြောင်းလည်းသိရသည်။ ဆွမ်းကျွေးဆွမ်းကပ်နှင့် စည်စည်ကားကား ပြုလုပ်ကြောင်းလည်း သိရသည်။ သိမ်ကို အထောက်အပံ့ပြုသော ဆွမ်းကွမ်းနှင့် ကျွန်များကို ထာဝရကောင်းမှုအဖြစ် ပြုခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

ကျွန်တော့်အတွေးကား မည်မျှပြန်လျားနေသည် မသိ။ “ဆရာ တောင်ပေါ်တက်ကြစို့လေ” ဟုပြောသောအသံကြားမှ အတွေး ရပ်သွားတော့သည်။ ဆရာ ဦးခင်မောင်ထွန်းသည် ကျွန်တော့်အနီးတွင်ရပ်၍ ကျွန်တော့်ကို စောင့်ခေါ်နေကြောင်းသိရသည်။

အဖြူ၊ အနီ၊ အဝါ၊ အစိမ်းတို့ကား မရှိတော့ပြီ။ တောင်သားပကတိကိုသာ မျက်စိရှေ့တွင် မိုးမိုးမတ်မတ် မြင်နေရတော့သည်။

ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် တောင်ခြေရင်းဆီသို့ လျှောက်သွားကြသည်။ တောင်ခြေမှ ဆင်ခြေလျှောလမ်းကျယ်ကျယ်အတိုင်း တောင်ပေါ်သို့တက်သည်။ လမ်းခုလတ် အုတ်ကျောင်းဇရပ်တွင် တစ်ထောက်နားသည်။

ရေအေးအေးကြည်ကြည်ကို ရေအိုးစင်မှ ယူသောက်သည်။ တစ်ဖန်ဆက်၍ လူသွားလမ်းအတိုင်း တောင်ပေါ်သို့တက် ကြသည်။ တောင်ရိုးအတိုက်သို့ ရောက်သောအခါ ယာဘက်တွင် တုရင်းတောင်ထိပ်ကို မြင်ရသည်။ ဘယ်ဘက်တွင် တောင်ရိုးသည် မြင့်တက်သွားသည်ကိုသာ မြင်ရသည်။ တောင်ထွတ်များကို မမြင်ရ။ တောင်ထိပ်တွင် မြေပြင်သည် အတန်ကျယ်သည်။ အုတ်ရေလှောင်ကန်တစ်ခုကို တွေ့ရသည်။ ရေကန်၏အုတ်ပေါင်ပေါ်တွင် မောင်ခင်မောင်မြင့်သည် ပုဂံရှုခင်း မြကန်ရှုခင်းတို့ကို ပန်းချီရေးဆွဲနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ မောင်ခင်မောင်မြင့်သည် တတိယနှစ် မြန်မာစာ အဓိကကျောင်းသားဖြစ်သည်။ သူသည် ကျောင်းသားပန်းချီဆရာ၊ ကျောင်းသားဂီတစာဆို၊ ကျောင်းသားအဆိုကျော် ဖြစ်သည်။ သူသည် ဂီတသမား၊ ပန်းချီသမားပီပီ အဖော်များနှင့်ခွဲ၍ တစ်ယောက်ထီးတည်း ပုဂံရှုခင်းကို သာယာနေနိုင်သူ၊ သဘာဝကို ကားချပ်ပေါ်တွင် သရုပ်တင်နိုင်သူဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ကိုမြင်သောအခါ မောင်ခင်မောင်မြင့်သည် ပြုံး၍နှုတ်ဆက်သည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း ပြုံး၍ပြန်နှုတ်ဆက်သည်။ သူ့ကိုဘာမျှ အနှောင့်အယှက်မပြု။ ဘေးတစ်ဖက်ရှိ တောင်နံရံကိုသာ ရှေးရှုသွားကြသည်။

အောက်သို့ဆီး၍ ကြည့်သောအခါ မြကန်ကိုတွေ့ရပြီ။ တုရင်းတောင်တန်းတစ်ခုလုံးမှ တောင်ကျရေများသည် ထိုကန်တွင်းသို့စီးဝင်မည့် ရေသွားရေဆင်း လမ်းကြောင်းများကို မြင်ရသည်။ ဘယ်ဘက်ခပ်လှမ်းလှမ်းဆီရှိ တုရင်းတောင်တန်းမှထွက်လာသော တောင်ထွတ်တစ်ခုသည် မြကန်၏ သဘာဝကန်ပေါင်အဖြစ် တည်ထွန်းနေသည်ကို မြင်ရသည်။ ထိုတောင်ဆွယ်အဆုံးနှင့် ကွေ့ပိုက်သွားသောညာဘက်ရှိ တုရင်းတောင်တန်းအထိ ဆည်ထားသော ပုဂံသားတို့၏ လက်ရာဖြစ်သော ကန်ပေါင်ကိုလည်း မြင်ရ၏။ မြကန်မှသည် အရှေ့သို့ မျှော်ကြည့်လိုက်သောအခါ မျက်စိတစ်ဆုံးလယ်များ အကွက်အကွက် ပျူးပျူးပျံ့ပျံ့ထနေသည်ကို

မြင်ရသည်။ လယ်ကွက်များကို လွန်သောအခါ ဘုရားပုထိုး စေတီဂူကျောင်း တို့ဖြင့် ထိုးထိုးထောင်ထောင် ထနေသော ပုဂံမြို့ကို မြင်ရသည်။

မြကန်ကား ကောလုနီးနီးရှိပြီ။ ရေစပ်စပ် ရေကွက်ကွက် ထနေသည်ကိုသာ တွေ့ရတော့သည်။ ချုံ ပိတ်ပေါင်းတို့လည်း ပြည့်နှက်လွှမ်းအုပ်နေပေပြီ။

ကျွန်တော်တို့ရောက်နေစဉ် ကန်ပေါင်နှင့် ရေနှင့် ကန်ပီပီ မြင်ရပေသေးသည်။ နောင်အနှစ်အနည်း ငယ်တွင် မြကန် ကောတော့မည်ကိုတွေး၍ စိတ်မသက်မသာ ဖြစ်မိသည်။ သက်ပြင်းချမိသည်။

ဘုံဝတီသာ နန္ဒာလော။ တူစွ။ ဟူတ္တာ ဟူသော ရှေးပုဂံစာဆို၏ တေးသံမှာ နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်အထိ မှ ခံပါ့မလားဟု သံသယဖြစ်မိသည်။ ယခု အနှစ် ၈၅၀ ကျော်ပြီ။ နှစ်ပေါင်း ၈၅၀ ကြာအောင် တည်ရှိခဲ့ သည်ကိုပင် စိတ်သက်သာရာရမိပါသည်။

တက္ကသိုလ်မောင်မောင်ကြီး

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ပုဂံသို့ လေ့လာရေးခရီးများသွားရာတွင် တွေ့မြင်ရသည့် မြင်ကွင်းများ၊ ကျန်စစ်သားမင်း ဆည်ဖို့ ခဲ့သော မြကန်၏ ရှေးခေတ်အခြေအနေနှင့် မျက်မှောက်အခြေအနေတို့ကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ပုဂံခေတ်မြကန်အကြောင်း သိမှတ်ဖွယ်ရေးပါ။
- ၂။ ပုဂံခေတ်မြကန်နှင့် ယခုမြင်တွေ့ရသော မြကန်ကို နှိုင်းယှဉ်ပြပါ။
- ၃။ ပုဂံလေ့လာရေး ခရီးသွားသူတစ်ဦး၏ နေရာကနေ၍ 'မြကန်' ဆောင်းပါးမှ ခရီးအတွေ့အကြုံကို ရေးပြပါ။

ကျောင်းစာစီစာကုံးမှ ရသစာပေဆီသို့
(လွတ်လပ်ရေးခေတ်)

ကျောင်းစာစီစာကုံးမှ ရသစာပေဆီသို့သည် သိန်းဖေမြင့်၏ ကျွန်တော်၏ အချစ်ဦး (ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ) မှ ကောက်နုတ်ချက် ဖြစ်သည်။

သိန်းဖေမြင့်သည် ဘုတလင်မြို့၊ ဇာတိဖြစ်သည်။ ၁၉၁၄ ခု၊ ဇွန်တွင် ဖွားမြင်ပြီး အမည်ရင်းမှာ ဦးသိန်းဖေ ဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရပြီးနောက် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကလကတ္တား တက္ကသိုလ်တွင် ဥပဒေပညာ သင်တန်းကို ဆက်လက်တက်ရောက်သည်။ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုတွင် ရှေ့တန်းမှပါဝင်ခဲ့သည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်၍ သခင်သိန်းဖေဟု အမည်တွင်သည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးချိန်တွင် နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရင်း စာပေများ ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်တထောင် သတင်းစာကို စတင်တည်ထောင်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၁၉၇၈ ခုတွင် ကွယ်လွန်သည်။

သိန်းဖေမြင့်ဟူသော ကလောင်အမည်အပြင် အခြားကလောင်အမည် အမျိုးမျိုးဖြင့်လည်း စာပေများရေးသားခဲ့သည်။ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ညွှန်းများ ရေးသားခဲ့သည်။

ဆရာလွန်းအတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ တက်ဘုန်းကြီး၊ တက်ခေတ်နတ်ဆိုး၊ ဦးစော၏ တိလပ်သွားပြဇာတ်၊ လမ်းစပေါ်ပြီ၊ ချစ်၏ခေါ်ရာ၊ နေရစ်တော့ခေတ်ဟောင်း၊ စစ်အတွင်းခရီးသည်၊ တော်လှန်ရေးကာလ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံများ၊ ကျော်ငြိမ်း၊ ချစ်ကြည်ရေးခရီးသည်၊ အနောက်ကိုလျှောက်ပါလို့ အရှေ့ကို မျှော်လိုက်ရင်၊ တက္ကသိုလ်မိတ်ဆက်၊ ဝိသေသတိုင်းသမိုင်းအစ၊ တိုက်ပွဲဝင်စာများ၊ သီတာပြုံး၊ အဏ္ဏဝါ ခရီးသည်နှင့် ပုလဲဒေဝီ၊ တစ်ခုသော ငွေရတုသဘင်၊ မြစ်ဖျား ဧရာရောင်စုံဖြာ၊ ပြည်သူ့ကြားမှအမှန်ရှာ၊ ကျွန်တော်တို့မွန်မြန်မာ၊ ကျွန်တော်၏အချစ်ဦး၊ တက်ခေတ်တက်လူ၊ တက်ဘုန်းကြီးသိန်းဖေ၊ စာပေဘဝရုပ်ပုံလွှာ စသည်တို့သည် သိန်းဖေမြင့်၏ ထင်ရှားသောစာအုပ်များ ဖြစ်သည်။

ကျောင်းစာစီစာကုံးမှ ရသစာပေဆီသို့တွင် ကျောင်းမှာ စာစီစာကုံး သင်ကြားပေးရင်း ရသစာပေအရေးအဖွဲ့ဆီသို့ ဦးတည်လမ်းညွှန်ပေးသော ငယ်ဆရာတစ်ဦး၏ သင်ကြားပုံကို မှတ်သားဖွယ်တွေ့နိုင်သည်။

ဆရာဟာရွန်းသည် ညနေစောင်း ချင်းတွင်းမြစ်ကမ်း လမ်းလျှောက်ခြင်းအကြောင်းကို သင်ကြားနေစဉ် ဟာသကလေး နှောလိုက်ပါသည်။ ဝင်တော့အံ့ဆဲဆဲ နေမင်းအောက်တွင် ချင်းတွင်းမြစ် အနောက်ဘက်ကမ်း၏ အလှကို ဖော်ပြပြီးနောက် ဤသို့ဆက်ပြောပါသည်။

‘ကဲ... မင်းတို့ ကူးတို့ရပ်မြောက်ဘက် ကျောက်ဆောင်တွေဆီ အရောက်သွားပြီးတဲ့နောက် တောင်ဘက်ကို လှည့်ပြန်ခဲ့ကြတယ် ဆိုပါတော့ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာ မင်းတို့ဘက်ကို လျှောက်လာနေတဲ့ မိန်းကလေးတစ်စုကို မြင်လိုက်ရတယ်ဆိုပါတော့၊ မိန်းကလေးတွေကလည်း ခပ်ချောချောကလေးတွေ ဖြစ်ကြောင်း၊ ကောင်းမွန်စွာ ဝတ်စားထားသူတွေဖြစ်ကြောင်း အဝေးကပဲ ခန့်မှန်းလို့ရတယ်ဆိုပါတော့ အဲဒီ မိန်းကလေးတွေဟာ ဘယ်သူတွေဖြစ်မယ်ထင်သလဲ မင်းတို့ကျောင်းကမိန်းကလေးတွေ ဖြစ်မယ်ထင်သလား၊ ဟင်... ဘယ်ဟုတ်မှာလဲ၊ မင်းတို့ကျောင်းက မိန်းကလေးတွေက လမ်းမလျှောက်ကြဘူး၊ ဒါကြောင့် ရှုနာရှိုက်ကုန်းတွေ များနေတာ ပေါ့... ဟဲ... ဟဲ’

ကျွန်တော်တို့ရယ်ကြပါသည်။ ဆရာဟာရွန်းကလည်း ရွှေကိုင်းမျက်မှန်ကြီးတဝင်းဝင်း၊ သွားတွေ တဖွေးဖွေးနှင့် ရယ်နေပါလေသည်။ (ဆရာသည် လူကိုယ်ခန္ဓာကြီးသလောက် သွားတွေကကြီးကြီးနှင့် လှပါသည်။) ပြီးတော့ ဆက်ပြောပြန်သည်။

“ညနေစောင်း ချင်းတွင်းမြစ်လှပုံကို ရေးသားဖော်ပြတာကောင်းတယ်၊ သဘာဝအလှကို ရေးကြရမှာပဲ၊ သို့ပေမယ့် မိန်းကလေးတွေနှင့် တွေ့ခန်းပါမှ ပိုကောင်းတယ်၊ ဟုတ်တယ်လေ မင်းတို့ချည်း လမ်းလျှောက်တာမှမဟုတ်ဘဲ၊ ဒီလိုအချက်ကလေးတွေပါ ထည့်ပေးမှပေါ့၊ မိန်းကလေးတွေနှင့်တွေ့ခန်း မရေးချင်လည်း ထမ်းပိုးနေတဲ့ကူလီတွေ အကြောင်းထည့်ရေးမှ မင်းတို့ စာပိုစိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းမယ်၊ အသက်စင်၊ ဘဝပီပြင်တဲ့စာဖြစ်မယ်”

တကယ်တော့ ဆရာဟာရွန်းသည် ကျောင်းမှာပြဋ္ဌာန်းသော စာစီစာကုံးရေးနည်း ဘောင်ကိုကျော် လွန်သွားပါပြီ၊ ရသစာပေရေးနည်းဆီသို့ ခေါ်သွားပါပြီ၊ သို့သော် ဆရာက ကျွန်တော်တို့ကို ရသစာပေရေးနည်း သင်ပြနေသည်ဟုမပြောပြပါ။ ရသစာပေရေးသားနည်းဆီသို့ ကျွန်တော်တို့ကို ခေါ်သွားသည်ဟုလည်း ဆရာကိုယ်တိုင် သိချင်မှသိပါမည်။ ဆရာကတော့ စာစီစာကုံးကောင်း တစ်ပုဒ်ရေးတတ်အောင် သင်ကြားနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုသို့ သင်ကြားပို့ချပြီးနောက် ဆရာဟာရွန်းသည် ကျွန်တော်တို့အား အက်ဆေးရေးစေ၏။

ဆရာဟာရွန်းက စာစီစာကုံး၊ သို့မဟုတ် အက်ဆေး (အကြောင်းစာ) ရေးရန်ပေးသောအကြောင်း အရာမှာ ကျွန်တော်တို့နှင့် ရင်းနှီးနေသော အကြောင်းအရာများသာ ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသော အကြောင်း အရာကိုပေးပြီး အကြောင်းအရာကို စိတ်ကူးနှင့် ဖန်တီးစေသည်မဟုတ်၊ ရင်းနှီးသော အကြောင်းအရာကိုပေးပြီး ရိုးရိုးအရေးခိုင်းသည့်အခါ ခိုင်း၏။ ရင်းနှီးသော အကြောင်းအရာကိုပင် စိတ်ကူးဉာဏ်ကွန့်ပြီး အရေးခိုင်း

သည်လည်းရှိ၏။ ဥပမာ ‘သင့်ကိုယ်သင် ကျောင်းပြာတာကြီးနေရာမှထား၍၊ ကျောင်းတက်နေသော နေ့ တစ်နေ့ အကြောင်းကိုရေးပါ’ ဟူသော အကြောင်းအရာမျိုးဖြစ်၏။ ကျွန်တော်တို့နှင့် ရင်းနှီးသော အကြောင်း အရာပင် ဖြစ်လင့်ကစား၊ ကျွန်တော်တို့ရှုထောင့်မှမရေးရ၊ ကျွန်တော်တို့ ကြည့်မြင်ခံစားသလို မရေးရ၊ ကျောင်းပြာတာကြီး၏ ရှုထောင့်မှရေးရမည်။ ကျောင်းပြာတာကြီး ကြည့်မြင်ခံစားသည့်အတိုင်း ရေးရမည်။

တစ်ခါတော့ “သင့်ကိုယ်သင် ကျိုးတစ်ကောင်ဟု စဉ်းစားလိုက်ပါ။ ပြီးတော့ တစ်မနက်ခင်း သင့်အ တွေ့ အကြံကိုရေးပါ” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အက်ဆေးကို အရေးခိုင်းလေသည်။

ကျွန်တော်က နံနက်ဆည်းဆာအလင်းရောင် ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း ကျိုးအာသည့် ဓလေ့ထုံးစံက စ၍ရေးသည်။ ညကအိပ်ရေးပျက်ပျက်၊ မပျက်ပျက်၊ ဆည်းဆာအလင်းရောင် ရောက်လျှင်မနိုးဘဲ မနေနိုင်ဟု ဆိုသည်။ နိုးပြီးထလျှင် မအာဘဲ မနေနိုင်ဟုဆိုသည်။ ခင်ဗျားတို့လူတွေလို ကျွန်တော်တို့ကျိုးက မျက်နှာသစ် ဖို့လည်းမလိုဟုလည်း ဆိုလိုက်သေး၏။ ထို့နောက် ကျွန်တော်သည် ဈေးသို့ အစာရှာထွက်သည်။ ထိုစဉ်က မုံရွာမြို့တွင် မြို့မဈေးကြီး တစ်ဈေးသာရှိသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဘော်ဒါကျောင်းသား များ (ဝါ) ကျောင်းအိပ် ကျောင်းစားများသည် နံနက်တိုင်း အလှည့်ကျဈေးဝယ်ကြရသဖြင့် မုံရွာဈေးအတွေ့အကြုံရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျိုးအဖြစ်ဖြင့် ဈေးသို့အစာရှာ ထွက်ခြင်းသည် ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံကို အသုံးချလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် တစ်နေရာမှာနားပြီး အလစ်ချောင်းနေသည်။ သို့ချောင်းနေစဉ် တစ်နေရာ၌ ဆံတောက်ကြီး ဖားဖား၊ အသားဖြူဖြူ ခပ်ချောချော ဟင်းသီးဟင်းရွက်သည်မ ကလေးတစ်ဦးသည် သူ့ကို ပြီတီတီလုပ်နေသော ဘော်ဒါကျောင်းသား ဈေးဝယ်သူအား အပိုအမိုအဆစ်တွေ အများကြီးပေးလိုက်သည် ကို တွေ့မြင်လိုက်ရသည်။ နောက်တစ်နေရာ၌ကား ငါးစိမ်းသည်မကြီးတစ်ဦးနှင့် ဈေးဝယ်မိန်းမကြီး တစ်ဦးတို့ အလေးမမှန်ဟု စွပ်စွဲရာမှစပြီး စကားများနေကြသည်။ သူတို့စကားများ ရန်ထောင်နေကြစဉ် ကျွန်တော်က အလစ်ဝင်၍ ငါးတစ်ကောင်ကို သုတ်ချီခဲ့လေတော့သည် စသည်ဖြင့်ရေးခဲ့ပါသည်။

သို့ဖြင့်ကျွန်တော်သည် ရင်းနှီးသောအကြောင်းအရာ၊ ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံနှင့် စိတ်ကူးဉာဏ်တို့ ကို ပေါင်းစပ်အသုံးချလာ တတ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြင့် ကျွန်တော်သည် ကျောင်းစာစိစာကုံးမှ ရသစာပေအရေး အသားသို့ တစ်စတစ်စ ကူးပြောင်းတတ်သွားပါလေသည်။

သိန်းစေမြင့်

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

ကျောင်းသားများကို စာစီစာကုံး ရေးနည်းသင်ပေးပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် ရသစာပေ ရေးဖွဲ့နိုင်သည့် အဆင့်ရောက်အောင် လက်တွေ့လမ်းညွှန်ပေးကာ ဆရာကောင်းတစ်ဦး၏ သင်ကြားပုံကိုဖော်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ ဆရာဟာရွှန်းသည် ကျောင်းသားများကို စာစီစာကုံးရေးနည်းနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့လမ်းညွှန် သနည်း။ မှတ်သားဖွယ်ရေးပါ။
- ၂။ ဖတ်ချင်စဖွယ်ကောင်းသော စာစီစာကုံးတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပေါ်ရန် မည်သည့် အချက်များ လိုအပ်သနည်း။

စကားပြေ အရေးအသားရှေ့ဆောင်လမ်းပြများ
(လွတ်လပ်ရေးခေတ်)

စကားပြေအရေးအသား ရှေ့ဆောင်လမ်းပြများသည် မောင်ထင်၏ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ မောင်ထင်သည် လပွတ္တာမြို့ဇာတိဖြစ်သည်။ ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သည်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးထင်ဖတ်ဖြစ်သည်။ မြောင်းမြမြို့ တိုင်းရင်းသား အထက်တန်းကျောင်းနှင့် ရန်ကုန်မြို့ အထက်တန်းကျောင်းတို့တွင် ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာဘာသာစာပေ၊ အင်္ဂလိပ်စာပေတို့ကို ဆက်လက်ဆည်းပူးပြီး ၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရခဲ့သည်။

အထက်တန်းကျောင်းဆရာ၊ မြို့ပိုင်၊ မြို့အုပ်၊ အတွင်းဝန်၊ ညွှန်ကြားရေးဝန်၊ အထူးမင်းကြီး စသည့် တာဝန်များ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ မြန်မာစွယ်စုံကျမ်း ပြုစုရေးအတိုင်ပင်ခံ၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာ့သမိုင်းအဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံ သတင်းစာဆရာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ စသည့် စာပေတာဝန်များကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထင်ရှားသော စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာဖြစ်သည်။

၁၉၃၃ ခုနှစ်မှစ၍ မြန်မာအင်္ဂလိပ်နှစ်ဘာသာဖြင့် စာအမျိုးမျိုး ရေးသားခဲ့သည်။ ကိုဒေါင်းဝတ္ထုတို့များ၊ မြို့အုပ်မင်းဆို၊ ဘုံရုံကဗျာ၊ ဘာအရေးကြီးဆုံးလဲနှင့် အာဇာနည်မိခင် ပြဇာတ်၊ ငဘဝတ္ထု၊ ဗမာ့နိုင်ငံရေးသုခမိန့်၊ ကမ္ဘာ့စာပေအညွှန်း စသည်တို့မှာ ထင်ရှားသည်။ 'ဂါလီလာခရီးစဉ်' ကို ဘာသာပြန်ပြီး အမျိုးသားစာပေဆု (ဘာသာပြန်) ရရှိခဲ့သည်။ ပခုက္ကူဦးအုန်းဖေ တစ်သက်တာစာပေဆုနှင့် အမျိုးသားစာပေတစ်သက်တာ စာပေဆုတို့ကိုလည်း ရရှိခဲ့သည်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

“စကားပြေအရေးအသား ရှေ့ဆောင်လမ်းပြများ” တွင် စကားပြေရေးသားမှုကို ရှေ့ဆောင် လမ်းပြခဲ့သော စကားပြေ ဆရာများ၏ဂုဏ်ကို ဖော်ထုတ်ထားသည်။

စကားပြေ အရေးအသားရှေ့ဆောင်လမ်းပြများ

တစ်လောက မြန်မာစာပေတွင် ရာဇဝင်ဝတ္ထုအဖွဲ့အနွဲ့ဟု ခေါ်ဆိုသော ရိုမန်တစ်အဖွဲ့အနွဲ့မျိုး၌ ထင်ရှားသူ လယ်တီပဏ္ဍိတဆရာဦးမောင်ကြီးအား သတိရသောအားဖြင့် အထိမ်းအမှတ်ပြုကြသည်ကို ကျွန်တော်ကြားသိရ၍ သာဓုအနုမောဒနာပြုမိပါသည်။

လူတို့မေ့တာ အောင်မြင်မှုရသည်ကိုသာ ပူဇော်သမှုပြုလိုကြပေသည်။ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာ ဦးမောင်ကြီးနှင့်တကွ သူ၏စာပေမိတ်သင်္ဂဟတို့မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံခြားနယ်ချဲ့သမား၏ လက် အောက်တွင် အရှုံးပေးကာ ကြီးပြင်းလာကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ နယ်ချဲ့လက်အောက်မှ လွတ်မြောက်၍ အနိုင်ယူလိုက်သောအခါ အချို့ဆရာကြီးတို့မှာ ကွယ်လွန်ကြလေပြီ။ ထိုအခါ ယခုခေတ်၌ လွတ်လပ်ရေး အောင်မြင်မှု ရရှိနေသူတို့သည် နယ်ချဲ့သမားကို တိုက်ရင်း၊ ခိုက်ရင်းနှင့် အရှုံးပေးသွားခဲ့ရသူများကို သတိရ ချင်မှရ ကြပေလိမ့်မည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးသောခေတ်တွင် လူဖြစ်လာကြသည်မှာ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံ အလွန်ကောင်းကြ၍သာ လူဖြစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် သူတစ်ပါးလက်အောက်ခံ ခေတ်တွင် လူဖြစ်ခဲ့ရသည်မှာ ကံဆိုး၍ ဖြစ်ခဲ့ခြင်းပင်။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့တိုင်းရင်းသား အချင်းချင်းကုသိုလ်ကံအ ကျိုးပေးလှသူက ကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးမလှသူတို့ကို ဗြဟ္မစိုရ်တရားဖြင့်သာ ရှုသင့်သည်။ စင်စစ်ရှေးလူတို့ အကြိမ်ကြိမ်အရှုံးခံ၍ ကြီးပမ်းခဲ့ခြင်းကြောင့် နှောင်းလူတို့ အောင်မြင်မှုရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကျေးဇူးတရား မသိတတ်သောလောက၌ ကျွန်တော်တို့၏ ဘိုးဘေး၊ ဘီဘင်ခေတ်တွင် အရေးနိမ့်ခဲ့ရသည် ကိုမူတည်၍ ကျေးဇူးမဲ့စကားကို ဆိုလာကြသည်။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့ မြန်မာတိုင်းရင်းဖွား လူမျိုးများအား လုံးသည် ကတညုတ ကတဝေဒီ တရားကိုလက်တိုင်ထားသော လူမျိုးများဖြစ်ရာ လူအများစုသည် ကျေးဇူး တရားကို သိတတ်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ ယခုရှေးစာဆိုများ၏ ဂုဏ်ထူးဝိသေသနှင့် ကျေးဇူးတရားများကို ခေတ်လူတို့ ပြန်လည်ထုတ်ဖော်နေခြင်းကို ကြည့်လျှင် ဤအချက်ထင်ရှားနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် ဝမ်းသာအားရရှိခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာစာပေတွင် စကားပြေ အရေးအသား၌ ကျစ်လျစ်သိမ်မွေ့၍ အဓိပ္ပာယ်ထိထိမိမိ ရှိပါစေရန် ရှေ့ဆောင်လမ်းပြပြုခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ အလွန်များ ပါသည်။ ပုဂံခေတ်စကားပြေသည် အလွန်ကျစ်လျစ်၏။ စကားပြေ ကျစ်လျစ်ခြင်းအရသာကို ဖတ်ရှုလိုလျှင် ငါးရာ့ငါးဆယ်နိပါတ်၏ ကျစ်လျစ်မှုမျိုးကို ပါရာယန၊ မဏိကုဏ္ဍလ၊ ဇင်းမယ်ပဏ္ဍာသစသော မြန်မာ့ရိုးရာ အဖွဲ့အနွဲ့မပြတ် ရေးသားသည့် နိပါတ်၊ ဝတ္ထု၊ ပုံပြင် စသည်တို့တွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။ နောင်သောအခါ အင်းဝခေတ်နောက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်တို့၏ လူဟောင်း တို့မှာ အလွန်တရာကြီးပွား တိုးတက်လာပြီးလျှင် ဘုန်းတန်ခိုးစသည်တို့ကို စကားကြီးစကားခန့်တို့ဖြင့် တခမ်းတနား ဖွဲ့နွဲ့သောသဘော စတင်ပေါ်ထွန်းလာဟန်တူပါသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ရှေးဦးပိုင်းသို့ ရောက်လာသော မြန်မာစကားပြေသည် ခမ်းနားသည်ထက် ခမ်းနားသည့် သဘောရှိလာပါသည်။ ထို့ကြောင့် လည်း အရှေ့မှနေထွက်လာသည်ဟု ပြောဆိုသည်ကိုပင်လျှင် “ရောင်နီတစ်ထောင် အလင်းဆောင်သော

ဘာကုရာဇာ နေမင်းသည် အရှေ့ပြုဗြဟ္မဒေဝဗဟု ကမ္ဘာလောကဓာတ်ကြီးကို နှုတ်ဆက်ဘိသည့်အလား မားမားဝံ့ဝံ့ ငွားငွားစွင့်၍ ပေါ်ထွန်းလာလေသတည်း” ဟု ရေးသား လာကြဟန်တူပါသည်။

ကမ္ဘာစာပေသမိုင်းတို့ကို ဆင်ခြင်လျှင် ရိုးသောအဖွဲ့အနွဲ့မှ အထူးတလည်ဆန်းကျယ်သော အဖွဲ့အနွဲ့သို့ ကူးပြောင်းလာခြင်းမှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုအထူးတလည် ဆန်းကျယ်လွန်း၍ မြေကြီးနှင့်ခြေထောက် မထိဘဲရှိသော အဖွဲ့အနွဲ့တို့သည် အချိန်ရောက်လာသောအခါ တိမ်ကောသွားကြရ ပြန်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လူတကာနားလည်သော အရိုးခံအဖွဲ့ဟူသည်မှာ အဆန်းအပြားများ ကွယ်ပျောက် သည့်တိုင်အောင် မကွယ်မပျောက်ဘဲ လူထုအသည်းတွင် စွဲ၍ကျန်တတ်ပါသည်။ ဤအကြောင်းကြောင့် ဤခေတ်၌ ပုဂံခေတ်၏ စကားပြေကဲ့သို့ ကျစ်လျစ်အောင် ထုံးဖွဲ့စီရင်ရန် အားထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင် ပါသည်။

ယင်းသို့စကားပြေအရေးအသား ကျစ်လျစ်လာစေရန် အားထုတ်ကြရာဝယ် များသောအားဖြင့် ခေတ်ဆန်းသမားများကို တီထွင်သူများအဖြစ်ဖြင့် အသိအမှတ်ပြုကြပါသည်။ သို့သော် ခေတ်ဆန်းသမား တို့တီထွင်မှုဆိုသည်မှာ ဆရာမရှိမိမိအလိုလို သယံဇာတဖြင့် တီထွင်ကြခြင်းမဟုတ်ပါ။ သူတို့၌ဆရာ ကောင်း၊ သမားကောင်းများ ရှိ၍သာလျှင် တီထွင်နိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူတို့၏ ဆရာကောင်း၊ သမားကောင်း များအနက် ပုဂံခေတ်ကျောက်စာကို ရေးသား စီရင်ခဲ့သူများလည်း ပါပါသည်။ ပုဂံခေတ်နောက်ပိုင်း၌ ထွန်းကားသော စာဆိုတော်ကြီးများလည်း ပါပါသည်။ သို့သော်နီးရာခေတ်ကို လှမ်း၍ကြည့်လျှင် လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရား၊ မှော်ဘီဆရာသိန်း၊ ပီမိုးနင်း၊ အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျား စသည့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စကားပြေအရေး အသားကျစ်လျစ်မှု၌ ခေတ်ဆန်းသမားတို့အား ရှေ့ဆောင်လမ်းပြပြုခဲ့ ကြပါသည်။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရား၏ အာသီသမှာ မြန်မာတို့အား မြန်မာပြောစကားနှင့် နားလည်လွယ်အောင် ရေး သားစီကုံး လိုသောအာသီသဖြစ်သည်။ ဤအာသီသသည် မှန်ကန်သောအာသီသ ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာတို့ အား အင်္ဂလိပ်ပြောပြော၍ နားလည်ကြမည်မဟုတ် ရှုရှားပြောပြော၍လည်း နားလည်ကြမည်မဟုတ် ကျွန် တော်တို့ မြန်မာအချင်းချင်း မြန်မာပြောပြောပြီး မြန်မာရေးရေးမှသာ တစ်ဦးသဘောကိုတစ်ဦး သိနိုင် မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာစကားတိုင်း၌ မူလရိုးရာအနှစ်မှာ ရိုးရိုးချည်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ရိုးရိုးပြောစကားကို ခေတ် အသီးသီးက နားလည်နိုင်ပါသည်။ ဤသို့ခေတ် အသီးသီးနားလည်အောင် ရေးသားတတ်ခြင်းကြောင့်လည်း အဆိုပါရှေ့ဆောင်လမ်းပြ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏စာသည် နှစ်ပေါင်းများစွာခံခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

မှော်ဘီဆရာသိန်း အဖွဲ့အနွဲ့သည် စင်း၏။ သို့သော် မှော်ဘီဆရာသိန်းသည် ပေါရဏစကားတို့၌ ကျက်စားတတ်သူဖြစ်ရာ ပေါရဏ စကားအသုံးအနှုန်းတို့၌ အလွန်မွေ့လျော်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာသိန်း၏ ဝေါဟာရအချို့ကို ခေတ်လူတို့ ကောင်းစွာအာဘော်မမိ ရှိတတ်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် စကားပြေအကျစ် အလျစ်ကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌ စကားလုံးတစ်လုံးစီ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုကြည့်၍ ဆုံးဖြတ်ဖို့မဟုတ်ပါ။ ဆရာသိန်း၏ ဟန်ကိုကြည့်၍ သူ၏ဝါကျထုံးဖွဲ့ပုံကိုလေ့လာလျှင် မြန်မာရေး ရေးနိုင်သော သတ္တိရှိလာပါမည်။

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားကား ဆရာသိန်းကြီးနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ ဦးဖိုးကျားသည် ဦးကုလားရာဇာဝင်၊ မှန်နန်းရာဇာဝင် စသည်တို့၌ မွေ့လျော်သူဖြစ်ရာ သူ၏အရေးအသား၌ ရှေးမြန်မာတို့သုံးလေ့ သုံးထရိုသော ဝါစာသီလိဋ္ဌများ ပါတတ်ပါသည်။ သို့သော် ဦးဖိုးကျား သုံးလေ့သုံးထဝေါဟာရတို့မှာ နေ့စဉ်သုံး ဝေါဟာရများဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်ဦးဖိုးကျား၏ ဝါကျထုံးစံပုံတို့မှာ ရိုးရိုးနှင့်ဘဝင်ကို ခိုက်စေသည်။

ပီမိုးနင်းက ယမန်တစ်နေ့က ကျွန်တော်တို့လူငယ်များ၏ အသည်းစွဲဖြစ်သကဲ့သို့ ယနေ့လူငယ်များ၏ အသည်းစွဲလည်းဖြစ်၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့အသည်းစွဲ နေကြပါသနည်း။ ပီမိုးနင်းသည် ပြင်သစ်စာရေးဆရာ မိုပါဆွန်းနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးစလုံးသည် မိန်းမစိတ်အကြောင်း၊ ဖိုမသဘာဝအကြောင်းကိုဖွဲ့နွဲ့ရာ၌ အလွန်ကလောင်ထက်၏ ထို့ကြောင့်ပင် လူငယ်တို့စွဲကြလေသလော။ ကျွန်တော့်အမြင်၌ ထိုအကြောင်းကြောင့်သာ ပီမိုးနင်းကို စွဲလမ်းကြခြင်းမဟုတ်။ ပီမိုးနင်း၏စကားပြေမှာ နားလည်လွယ်၍ ဖတ်ရှုသူ၏စိတ်ကို သိမ်းကြုံးယူငင်တတ်သော သဘောရှိခြင်းကြောင့်သာ စွဲခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆပါသည်။

စာပေဟုဆိုရာ၌ ကာလပေါ်ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာများသာ စာပေအရာ၌ တည်သည်ဟုသတ်မှတ်လျှင် စာပေနယ်သည် ကျဉ်းမြောင်းသွားဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။ တရားစာများ၊ ဗေဒင်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ နက္ခတ်ကျမ်း၊ နိတိကျမ်း များစသည့် ကျမ်းဂန်တို့ကို ရေးသားစီရင်ရာတွင် အလင်္ကာရသပေါ်အောင်ရေးလျှင် စာပေအရာမြောက်သည်ဟု ယူဆကြရပါမည်။ အထူးသဖြင့် စကားပြေ အဖွဲ့အနွဲ့တို့ကို လေ့လာလိုပါလျှင် ထိုအလင်္ကာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော တရားစာများ၊ ကျမ်းဂန်များကိုလည်း လေ့လာကြရပါလိမ့်မည်။ များသောအားဖြင့် ထိုကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝတ္ထုရေးဆရာများ မဟုတ်ကြချေ။ ယင်းသို့ မဟုတ်သောကြောင့် ထိုသူတို့အား စာရေးဆရာမဟုတ်ဟု ထင်လျှင်မှားကြပါလိမ့်မည်။ များသောအားဖြင့် ထိုထိုသော ကျမ်းဆရာတို့တွင် ပါဠိစာပေဓာတ်ခံ ရှိကြသည်။ ယင်းဓာတ်ခံကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏စာသည် အဖွဲ့အနွဲ့၌ အလွန်ကျစ်လျစ်သည်ကို တွေ့ကြပါလိမ့်မည်။ စာရေးကောင်းသူဟူသည် မိမိရေးသော စကားတစ်လုံးကို သူတစ်ပါးတို့က အခြားစကားလုံးဖြင့် အစားမထိုးနိုင်အောင် ရေးတတ်ကြပေသည်။

စင်စစ်ကျွန်တော်တို့၏ ဂန္ထဝင်စာပေဟူသည် ပါဠိကျမ်းဂန်များကို မှီ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်၏။ ဥရောပတိုက်တွင် လက်တင်စာပေကျမ်းဂန်ကို မှီ၍ တိုင်းရင်းသားတို့၏ စာပေများထွန်းကားလာသော သဘောနှင့်ယှဉ်ကြည့် ကြပါလေ။

အထက်ပါ အကြောင်းတရားကြောင့် ယနေ့ကြီးပွားတိုးတက်နေသော နိုင်ငံကြီးများ၌ ကလေးလူငယ်တို့အား ဂန္ထဝင်မြောက်စာပေ၊ ဂန္ထဝင်မြောက် အနုပညာ၊ ဂန္ထဝင်မြောက် ဂီတ စသည့် ဂန္ထဝင်မြောက်ပစ္စည်းများဖြင့် ပထမပြုစု ပျိုးထောင်ပေးလေ့ရှိသည်။ ထိုဂန္ထဝင်မြောက်သည့် စာပေအနုပညာတို့၌ အခြေခံခိုင်သည်ဟု ဆိုသောအခါ နောက်ပိုင်းတွင် ထူးချွန်သောသူ မည်သူမဆို အနုပညာအဖွဲ့အနွဲ့ ပုံစံသစ်များကို မိမိတို့စိတ်တိုင်းကျ ကြံဆနိုင်သည်။ အခြေခံခိုင်ခံ့ပြီးမှ စာပေသစ်၊ အနုပညာသစ်တို့ကို တီထွင်ကြသည်။ ယင်းသို့ တီထွင်ခြင်းကြောင့်လည်း ထိုတီထွင်မှုမှာ လူသားအများနှင့် ဝင်ဆုံပြီးလျှင် စာပေအနုပညာ ပုံစံသစ်တို့သည် အခွန်ရှည်စွာ ခိုင်မြဲလာခြင်းဖြစ်သည်။

မောင်ထင်

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ တစ်လောက - မကြာသေးမီအချိန်က။
- ၂။ ရိုမန်တစ် - စိတ်ကူးပမာနပြုသော စာပေအဖွဲ့၊ စိတ်ကူးယဉ်စာပေအဖွဲ့။
- ၃။ ဓမ္မတာ - ဖြစ်မြဲအစဉ်အလာ။
- ၄။ သင်္ဂဟ - မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်း။
- ၅။ ကာမဝစရ - အပါယ်ဘုံ၊ လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ တို့၌ ဖြစ်သော တရား။
- ၆။ ဗြဟ္မစိုရ်တရား - မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုနိတာ၊ ဥပေက္ခာ ဟူသောတရား မြတ်လေးပါး၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ တရား လေးပါး။
- ၇။ ဘိုးဘေးဘိဘင် - ဘိုးဘွားအစဉ်အဆက်။
- ၈။ ကတညုတကတဝေဒီ - သူတစ်ပါး၏ ကျေးဇူးကို သိတတ်ခြင်း။
- ၉။ ငါးရာငါးဆယ်နိပါတ် - ဘုရားရှင်၏ အတိတ်ဘဝ ဖြစ်တော်စဉ် ၅၄၇ ဇာတ်ကို ရေးသားထားသောစာပေ။
- ၁၀။ ပါရာယန - အင်းဝခေတ်၊ ရှင်မဟာ သီလဝံသရေးသားသော ဝတ္ထုအမည်။
- ၁၁။ ဇင်းမယ်ပဏ္ဍာသ - ဇင်းမယ်မြို့နေ ရဟန်းတစ်ပါး ရေးသားသော ဝတ္ထုငါးဆယ် ပါသည့် ကျမ်းအမည်။
- ၁၂။ ဘာဏုရာဇာ - နေမင်း။
- ၁၃။ ပြုဗ္ဗဝိဒေဟ - အရှေ့ကျွန်း၊ အရှေ့အရပ်။
- ၁၄။ ငွားငွားစွင့်စွင့် - တင့်တင့်တယ်တယ်။
- ၁၅။ သယမ္ဘုဉာဏ် - အလိုလိုသိသောဉာဏ်။
- ၁၆။ ပေါရာဏ - ရှေးစကား။
- ၁၇။ ဝါစာသိလိဋ္ဌ - ပြေပြစ်အောင် ဖြည့်စွက်သော စကား။
- ၁၈။ ဂန္ထဝင် - စာကြီးပေကြီး၊ ခေတ်အဆက် ဆက်၌ မှတ်တမ်းတင်ရသော စာပေအနုပညာ။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

စကားပြေအရေးအသား ကျစ်လျစ်ခြင်းသည် စာအရေးအသား ကောင်းခြင်း၏ လက္ခဏာတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း၊ လယ်တီဆရာတော်၊ မှော်ဘီ ဆရာသိန်း၊ ပီမိုးနင်း၊ အမျိုးသားပညာဝန်ဦးဖိုးကျား စသည့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စကားပြေအရေးအသား ကျစ်လျစ်မှုရှိစေရန် ရှေ့ဆောင် လမ်းပြပြုခဲ့ကြကြောင်း ဆွေးနွေးထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ စကားပြေအရေးအသား ကျစ်လျစ်မှုရှိရန် မည်သူတို့က မည်သို့ရှေ့ဆောင် လမ်းပြခဲ့ကြသနည်း။
- ၂။ ဤစကားပြေမှရရှိသော စာအရေးအသားဆိုင်ရာ မှတ်သားဖွယ်များ ကိုတင်ပြပါ။

ပြည်ထောင်စုနှင့် မြန်မာ
(လွတ်လပ်ရေးခေတ်)

တက္ကသိုလ်တင်ခကို ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့၊ စနေနေ့တွင် သထုံခရိုင်၊ သိမ်ဆိပ် မြို့နယ်၊ ကတိုက်ကလေးကျေးရွာတွင် အဖ ဦးချစ်ကျော်၊ အမိ ဒေါ်သန်းရင်တို့မှ မွေးဖွားခဲ့သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ တာမွေအစိုးရအထက်တန်းကျောင်းမှ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ၊ သင်္ကြန်အထူးထုတ် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာတွင် “ပွဲသဘင် မနွဲ့ချင် ဘဝင်နှမ်းတာပ” လေးချိုးကဗျာကို တက္ကသိုလ်မောင်တင်ခ ကလောင်အမည်ဖြင့် ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ပုံနှိပ်ဖော်ပြခြင်း ခံရ သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် သက်လျာမဂ္ဂဇင်း ကဗျာပြိုင်ပွဲတွင် “ပညာ” လေးလုံးစပ်လင်္ကာကို “တက္ကသိုလ်တင်ခ” အမည်ဖြင့် ဒုတိယဆုရရှိကာ ပုံနှိပ်ဖော်ပြခြင်းခံရသည်။ မြန်မာ့အလင်း၊ ဟံသာဝတီသတင်းစာများတွင် ကဗျာ၊ ဆောင်းပါးများစွာ ရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာအထွေထွေဂုဏ်ထူးဖြင့် (မြန်မာစာအဓိက)ဘွဲ့ ရခဲ့သည်။ ၁၉၆၀-၆၁ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ မြန်မာစာနည်းပြအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ အောင်ဆန်းသူရိယ လှသောင်းကျောင်းတွင် (၁၉၆၀-၆၄) ခုနှစ်အထိ အထက်တန်းနည်းပြဆရာအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ သည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် တပ်မတော်ဗိုလ်လောင်းသင်တန်း အမှတ်စဉ် (၃၁) သို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ (၁၉၆၅-၆၉) ခုနှစ်များတွင် အမှတ် (၉၇) ခြေလျင်တပ်ရင်း၌ တပ်စုမှူး၊ တပ်ခွဲမှူးတာဝန်များကို ထမ်းဆောင် ခဲ့သည်။

၁၉၆၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် စစ်တက္ကသိုလ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရောက်ရှိပြီး နည်းပြဆရာ၊ လက်ထောက် ကထိက၊ ကထိက၊ ပါမောက္ခ၊ လက်ထောက်စာပေညွှန်ကြားရေးမှူး တာဝန်များကို အဆင့်ဆင့် ထမ်းဆောင် ခဲ့သည်။ ၁၉၇၄-၇၉ ခုနှစ်တွင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ် သုတ စကားပြေကျမ်းများလေ့လာချက်စာတမ်း တင်သွင်းခဲ့သည်။ ရှုမဝ၊ မြဝတီ၊ ငွေတာရီ၊ စန္ဒာ၊ သောင်းပြောင်းထွေ လာ မဂ္ဂဇင်းများ၊ လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်၊ မြန်မာ့အလင်းနှင့် ကြေးမုံသတင်းစာများတွင် ကဗျာ၊ စာပေ ဆောင်းပါးများစွာ ရေးသားခဲ့သည်။

(၁၉၈၉-၉၃) ခုနှစ်များတွင် လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ် (ယခု မြန်မာ့အလင်း) စာပေအနုပညာကဏ္ဍ တွင် မြန်မာစာပေမှ ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များနှင့် အခြား စာပေယဉ်ကျေးမှုအနုပညာ သုတရေးရာများကို စဉ် ဆက်မပြတ် ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပြီး ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် ဆောင်းပါး ၃၄ ပုဒ် ရွေးထုတ်ကာ ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ် စာအုပ်ကို “မြန်မာ့ဇာတိမာန်အဘိဓာန်” အမည်ဖြင့် ဂုဏ်ထူးစာပေမှ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ပြင်ဦးလွင်မြို့ စာပေနှင့်စာနယ်ဇင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံစာပေနှင့်စာနယ်ဇင်းအဖွဲ့ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ(၁) တာဝန်များ ထမ်းဆောင် လျက်ရှိသည်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ အမျိုးသားစာပေဆု၊ သုတပဒေသာ (ဝိဇ္ဇာပညာရပ်)ဆုအတွက် တက္ကသိုလ်တင်ခ၏

“မြန်မာ့ဇာတိမာန်အဘိဓာန်” စာအုပ်ကို ဂုဏ်ထူးစာပေတိုက်က ဆွတ်ခူးရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ပြောင်းရွှေ့ရောက်ရှိခဲ့ပြီး သတင်းနှင့်စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်း ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး တာဝန်များ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

မြန်မာ့အလင်း၊ ကြေးမုံ၊ နယူးလိုက်အော့ဖ်မြန်မာ သတင်းစာများ၊ နိုင်ငံတကာသတင်းဂျာနယ်၊ ရွှေမောင်းသံဂျာနယ်၊ နိုင်ငံဂုဏ်ရည်မဂ္ဂဇင်းနှင့် အခြားဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်းများတွင် ကဗျာ၊ ဆောင်းပါးများ ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။

ပြည်ထောင်စုနှင့်မြန်မာတွင် ရှေးအခါကတည်းကပင် မြန်မာတို့၏ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် အခြေတည်ခဲ့ကြောင်းကို ရေးသားထားသည်။

ပြည်ထောင်စုနှင့် မြန်မာ

ပြည်ထောင်စုဟူသော ဝေါဟာရသည် မြန်မာစာ၊ မြန်မာမှု၊ မြန်မာပြည်သူလူထုအတွက် စဉ်ဆက်မပြတ် မှတ်တမ်းတင်အပ်သော စကားရပ်ဖြစ်ပေသည်။ သမိုင်းအစဉ်အလာအရလည်း မြန်မာနှင့်ပြည်ထောင်စုသည် ရေကိုသားလျှင် အကြားမထင်သကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ် တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း ဖြစ်ပေသည်။ ဘားမားဝေါဟာရမှသည် မြန်မာသို့ မြန်မာပီပီသသ ပြောင်းလဲသုံးစွဲခဲ့သည်မှာလည်း မြန်မာနှင့် ပြည်ထောင်စု ပိုမို၍ လိုက်ဖက်ညီထွေ ဖြစ်လာပေသည်။

ဝေါဟာရ သမိုင်းစဉ်အရ 'ပြည်' ဝေါဟာရကို မြန်မာသမိုင်းဝင် အစောဆုံးသတ်မှတ်ထားသော မြစေတီ ကျောက်စာ၊ (ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ) စာကြောင်းရေး ၃ မှာ -

‘ဤယံအရိမဒ္ဒနပုရမည်သုပြည်’

(ဤအရိမဒ္ဒနပုရမည်သောပြည်) ဟူ၍ အစောဆုံး တွေ့ရပေသည်။

ပုဂံခေတ် ကျောက်စာများအရ ‘ရွာ’ ၊ ‘တိုက်’၊ ‘နိုင်ငံ’၊ ‘ပြည်’၊ ‘ပြည်ထောင်စု’ ဝေါဟာရများကို အထင်အရှား တွေ့ရှိမှတ်သားရပေသည်။ ပုဂံခေတ်တည်ထောင်ခဲ့သော ရှေးမြန်မာတို့သည် ဤပြည်ဟူသော ဝေါဟာရ သတ်မှတ်ခေါ်ဝေါ်နိုင်ရန် သွေးနှင့်ဈေးနှင့် ရင်းနှီးပြုစုစီမံပျိုးထောင်ခဲ့ကြပေသည်။

ခရိုင်တိုက်မှသည် ပြည်သို့

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း မြေပြန့်ဒေသတွင် ရှေးမြန်မာမင်းတို့ ရှေးဦးစွာ နေထိုင်လာခဲ့သော ဒေသများကို ကရိန် (ခရိုင်) ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်သတ်မှတ် ခဲ့ကြပေသည်။ အဆိုပါ ကရိန် (ခရိုင်) အရပ်တို့မှာ ကျောက်ဆည်ဒေသ ဆယ့်တစ်ရွာ၊ ယခုမင်းဘူးဒေသရှိ မြောက်ကရိန် (ခရိုင်) တို့အပြင် ယခုမန္တလေးတိုင်းရှိ တောင်ပြုန်းအရပ်တို့ ဖြစ်သည်။

ရှေးမြန်မာ၊ ကရင်၊ ပလောင်၊ မွန် စသည့် တိုင်းရင်းသား များရှိနှင့်ပြီး ဖြစ်ရာ တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ရင်းနှီးစုစည်းမိကြပြီး ခရိုင်၊ တိုက်နယ်များ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ကြ ပေသည်။ ယင်းအရပ်ဒေသများမှာ ဆည်မြောင်းများဖြင့် လယ်ယာကောင်းကျွန်း ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြကာ ရိက္ခာစပါးကို ပြည်ရွာဒေသများ ဖြစ်ခဲ့ကြပေသည်။ ဤသို့ဖြင့် မွန်၊ ဗမာ၊ ကရင်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း၊ ချင်း၊ ကချင်၊ ကယား တိုင်းရင်းသား ရှေးမြန်မာတို့က ပုဂံပြည်ထောင်စုကို တည်ထောင်ခဲ့ကြပေသည်။

ပုဂံကား ကျောက်ဆည်မြို့နယ် အနောက်ဘက် မိုင် ၁၀၀ ကွာနှင့် မင်းဘူးနယ်မြောက်ဘက် မိုင် ၈၀ ခန့်အကွာ ထိုအခါကရာဝတီမြစ်၏ အရှေ့ဘက်ကမ်းမြေအကွေ့တွင် တည်ရှိပေသည်။ အထက်ပါ ကျောက်ဆည်ခရိုင် ဆယ့်တစ်ရွာ မင်းဘူးမြောက်ခရိုင်၊ တိုက်နယ်များကို လွယ်ကူစွာဆက်သွယ် သွားလာနိုင်သော အချက်အချာကျသော ဒေသဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာလာ ‘အရိမဒ္ဒပူရ’ ပါဠိ ဝေါဟာ

ရ၏အဓိပ္ပာယ်မှာ ရန်သူကို ချေမှုန်းနိုင်သောမြို့ 'ရန်မျိုးနိုင်မြို့' ဟူ၍ ဖော်ထုတ်ရရှိပေသည်။ မွန်ကျောက်စာများတွင် ပေါကာမ်၊ ပုကာမ်၊ ဗူကာမ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မြန်မာကျောက်စာများမှာ ပုကံ၊ ပုကမ်ဟူ၍ လည်းကောင်း ဖော်ပြထားကြောင်း တွေ့ရပေသည်။ ရှေးမြန်မာတို့သည် ရေကြည်ရာ မြက်နုရာရှာဖွေရာမှ ပုဂံဒေသမှ အခြေစိုက်ပေသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးသော အလေ့အထမှ စခဲ့သည်ကိုလည်း အမှတ်ရဖွယ် ဖြစ်ပေသည်။ အေဒီ၁၁ ရာစု အစပိုင်းခန့်တွင် ပုဂံကိုစတင်အုပ်ချုပ်သူကို မင်းဟုခေါ်ပြီး တစ်ဆင့်မြှင့်ကာ မင်းကြီးဟု ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ ပုဂံမင်းသည် ခရိုင်၊ တိုက်အရပ်များကို လက်နက် 'နိုင်ငံတော်' တည်ထောင် နိုင်ခဲ့ပေသည်။ ဤကား အရိမဒ္ဒနပူရခေါ် ပုဂံပြည်အမည် ခေါ်ဝေါ်နိုင်ရန် ရှေးမြန်မာတို့ စီမံစိုင်းပြင်း ကြိုးစားခဲ့ခြင်းကို အကြမ်းဖျင်းဖော်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ ပထမမြန်မာနိုင်ငံ ပုဂံကို စတင်တည်ထောင်သူမှာ အနုရုဒ္ဓခေါ် အနော်ရထာမင်းစော ဖြစ်ပေသည်။ ဘွဲ့အမည်အပြည့်အစုံမှာ 'မဟာရာဇ သီရိအနုရုဒ္ဓဒေဝ' ဖြစ်ပေသည်။ ဘွဲ့အမည်အဓိပ္ပာယ်မှာ ပြည်သူတို့ ဆန္ဒနှင့်မဆန့်ကျင်သော အကြီးအကဲမင်းဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရှိ ပေသည်။

'ပြည်၊ ပြည်ထောင်ဟူသည် ပုဂံခေတ်မှပင်စတင် ခေါ်ဝေါ်ခဲ့သည်။ ခရိုင်၊ တိုက်ဒေသများမှ စုစည်းပြီးသော ပြည်၊ နိုင်ငံဖြစ်လာရပြန်သည်။ အနော်ရထာ ခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် တိုင်းရင်းသား မွန်၊ ဗမာ၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ကရင်၊ ကယား စသူတို့က စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်းဖြင့်သာ ပြည်၊ နိုင်ငံကြီး တစ်ခုဖြစ်ပေါ်ရသည်' ဟူသော အဆိုတစ်ရပ်ကို မှတ်ကျောက် တင်နိုင်ပေသည်။

မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ် အတွဲ (၃) စာမျက်နှာ (၆၂) တွင် 'ပြည်ထောင်စု' ကို 'ပြည်နယ်၊ တိုင်းအများကိုပေါင်းစည်း၍ ဗဟိုအာဏာပိုင် အဖွဲ့ကစီမံခန့်ခွဲသည့်နိုင်ငံ' ဟူ၍ ဖော်ပြဖွင့်ဆိုထားပေသည်။

ပုဂံခေတ် ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်

အနော်ရထာလက်ထက် ပုဂံနိုင်ငံသား တိုင်းရင်းသား အပေါင်းတို့သည် စည်းလုံးညီညွတ်စွာ တိုင်းပြည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု၊ နိုင်ငံစစ်အင်အား တောင့်တင်းခိုင်မာမှုရှိစေရန် အစွမ်းကုန်ကြိုးပမ်း ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြပေသည်။ အနော်ရထာမင်း၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် စစ်ရေး၊ ကာကွယ်ရေး၊ စီးပွားရေးတို့အပြင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာရပ်များကိုပါ ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့ကြပေသည်။ ပုဂံတစ်ပြည်လုံး စည်းလုံးခိုင်မာစွာ သိန်းပြု၊ သောင်းပြု၊ ထောင်ပြု၊ ရှစ်ရာပြု၊ လေးရာပြု၊ သုံးရာပြု၊ နှစ်ရာပြု၊ တစ်ရာပြု၊ ရှစ်ဆယ်ပြု၊ သုံးဆယ်ပြု၊ နှစ်ဆယ်ပြု စသော မြို့ပြများကို တည်ထောင်သည်။ ပုဂံနိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေးကို ခရိုင်၊ တိုက်နယ်၊ မြို့ရွာများမှ အချိုးကျ ပေးပို့ရပေသည်။ ပုဂံကို ရှေးအခေါ် တမ္ပဒီပတိုင်း အကျယ်အဝန်းမှာ မြောက်ဘက်တွင် တကောင်းနှင့် ငဆောင်ချမ်း၊ တောင်ဘက်တွင် သလင်ကြေ၊ အနောက်ဘက်တွင် မစ္ဆဂီရိ (ချင်းတောင်)၊ အရှေ့ဘက်တွင် သံလွင်မြစ်တို့ဖြစ်ကြောင်း သိရှိမှတ်သားရပေသည်။ ဤမျှကျယ်ဝန်းသော ပုဂံပြည် တမ္ပဒီပကိုခရိုင်၊ တိုက်အလိုက်တာဝန်ယူကာ နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေးတာဝန်ကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲဝေသတ်မှတ်

လျာထားခဲ့ပုံကို မှန်နန်း ရာဇဝင်တော်ကြီး စတုတ္ထတွဲတွင် ဤသို့အသေးစိတ် ဖော်ပြထားပေသည်။

အနုရုဒ္ဓဒေဝမင်းကြီး နန်းစံတစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်မြောက်တွင် ရှမ်းပြည် မောမင်းတို့ နိုင်ငံဖြစ်သော ကမ္ဘောဇတိုင်းနှင့် မြန်မာပြည် တမ္ပဒီပတိုင်း နှစ်ဖက်အကြား ရှမ်းယွန်းတို့ မရောစပ်စိမ့်သောငှာ မြို့တည်သည် ကား ကောင်းစင်၊ ကောင်းတုံ၊ ငရမ်း၊ ငရင်း၊ ရွှေဂူ၊ ယင်းခဲ၊ မိုးတာ၊ ကသာ၊ ထီးကျဉ်း၊ မြဲတောင်း၊ တကောင်း၊ ဟင်္ဂမော်၊ ကြံညှပ်၊ စမ္မာယ်နဂိုရ်၊ ငစဉ်ကူး၊ ကုန်းသာယာ၊ မကွေး၊ တရာ၊ အောင်အုပ်၊ ရေနံ့သာ၊ နဂါးမောက်၊ ယင်းမာတဲ၊ စုန်းမြို့၊ တုံပုံ၊ မတ္တရာ၊ သက်ငယ်ကျင်း၊ ဝါးရင်းတုတ်၊ တောင်းပြုန်းကြီး၊ ကန်ကြီးမြို့၊ မြို့တပ်၊ လဟေး၊ ရှဉ့်မတက်၊ မကွရာ၊ တအုံ၊ မြင်စိုင်း၊ မြစ်သာ၊ ဟိုင်းတက်၊ သာဂရ၊ ညောင်ရမ်း၊ ရွှေမြို့၊ ပက်ပါ၊ မြို့လှ၊ ကဲကင်းဆွာ၊ ဗာရာဏသီ ဟူ၍ မြို့ပေါင်း လေးဆယ့်သုံးမြို့ကို တစ်ပြိုင်တည်းစ၍ တည်စေသည်။ သည်မှတစ်ပါး နိုင်ငံတော်အတွင်း မြန်မာပြည် သိန်းပြုမြို့က ခေါင်းတည်၍ ထောင်ပြု၊ ရှစ်ရာပြု၊ လေးရာပြု၊ သုံးရာပြု၊ နှစ်ရာပြု၊ ရှစ်ဆယ်ပြု၊ ငါးဆယ်ပြု၊ သုံးဆယ်ပြု၊ နှစ်ဆယ်ပြုအထိ အသီးသီး မြို့ပြတည်ရသည်။

ဤသို့ဖြင့် အေဒီ ၁၀၆၀ ခန့်တွင် ပထမမြန်မာနိုင်ငံတော် ပုဂံပြည်သည် တိုက်၊ ခရိုင်၊ မြို့ရွာအလိုက် ကချင်၊ ကယား၊ ချင်း၊ ကရင်၊ မွန်၊ ရှမ်း၊ ဗမာ စသည့် တိုင်းရင်းသားတို့သည် ပြည်ပရန်စွယ် ကာကွယ်စိမ့်သောငှာ ပုဂံ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် အုတ်မြစ်ကြီးကို အခိုင်အမာ စိုက်ထူနိုင်ခဲ့ပေသည်။

တက္ကသိုလ်တင်စ

ဓက်တစ်အဖွင့်

- ၁။ ပြည်ထောင်စု - ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းများကို ပေါင်းစပ်၍ ဗဟိုအာဏာပိုင် အချို့က စီမံခန့်ခွဲသည့်နိုင်ငံ။
- ၂။ မြန်မာမှု - မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု၊ မြန်မာ့ဓလေ့။
- ၃။ အရိမဒ္ဒနပူရ - ရန်သူကို ချေမှုန်းနိုင်သောမြို့၊ ရန်ဖျိုးနိုင်မြို့။
- ၄။ ခရိုင် - မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း မြေပြန့်ဒေသတွင် ရှေးမြန်မာမင်းတို့ ရှေးဦးစွာနေထိုင်ခဲ့သော ဒေသများကို ခေါ်သောအမည်။
- ၅။ တိုက် - ရှေးမြန်မာများခရိုင်ကို ကျော်လွန်၍ တိုးချဲ့နေထိုင်ရာ အရပ်။
- ၆။ နိုင်ငံ - ဘုရင်တစ်ဦးတည်း၊ အစိုးရတစ်ဖွဲ့တည်း၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိသော နယ်မြေ အပိုင်းအခြား။
- ၇။ ခံတပ်မြို့ - ရန်သူကိုခုခံရန် တည်ဆောက် ထားသောမြို့။
- ၈။ တမ္ပဒီပ - ဧရာဝတီမြစ် အရှေ့ဘက် ပုဂံ စသောဒေသများ။
- ၉။ မတ္တဂီရိ - ချင်းတောင်ဒေသ။

သင်ခန်းစာအကျဉ်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသားတို့သည် ပုဂံခေတ်ကတည်းက စည်းလုံးညီညွတ်စွာ နေထိုင်ခဲ့ကြ သည့်အတွက် ပြည်ထောင်စုအသွင်ဆောင်သည်။ ပထမမြန်မာနိုင်ငံတော် တည်ထောင်ရာတွင် တိုက်၊ ခရိုင်၊ မြို့ရွာအလိုက် တိုင်းရင်းသားအပေါင်းတို့သည် ပြည်ပရန်ကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ပုဂံပြည်ထောင်စု စိတ်ဓာတ် အုတ်မြစ်ကြီးကို အခိုင်အမာ စိုက်ထူနိုင်ခဲ့ပါသည်။

လေ့ကျင့်ရန်မေးခွန်းများ

- ၁။ ပုဂံနိုင်ငံတော်အကြောင်းကို သိမှတ်ဖွယ်ရေးပါ။
- ၂။ ပြည်ထောင်စုဟူသည် အဘယ်နည်း။
- ၃။ ပုဂံခေတ်တွင် ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြောင်း ရှင်းပြပါ။

ခက်ဆစ်အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

ခက်ဆစ်				စာမျက်နှာ
က				
ကမ္ဘိုင်	၂၈
ကာယာနုပဿနာကျမ်း	၁၃
ကောင်းလင့်တည်း	၃
ကပ္ပလာ	၄၃
ကျောင်းတကာ	၂၈
ခ				
ခါနာ	၄၃
ခူနာ	၄၄
ခုံခုံမင်မင်	၉
ခုံလောက်	၉
ခပ်နုပ်နုပ်	၄၃
ခြံပေါက်	၂၈
ခြင်းခြင်း	၉
ချွတ်ခြုံ	၂၃
ဂ				
ဂါရဝေါစ	၂၃
ဂူ	၃
ဂျင်ဂလီ	၄၃
င				
ငါ့နှောင်အား	၃
ငြိငြိစွာ	၄၃
ငှက်ပျောပွဲ	၅၀
စ				
စကားစမြည်	၂၂
စာတော်ဖတ်	၅၀
စာသင်တန်း	၂၈
စားတဲစခန်း	၄၃

စီးဖြန်း	၆
စုလျား	၂၈
စုလျားရစ်ပတ်	၂၈
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ	၆
✽				
ဇာတ်လှန်	၄၃
၆				
ဌာပနာ	၃
တ				
တစပြင်	၄၃
တစ်ဥသဘ	၉
တြိလောကဝဋ်သကာဒေဝီ	၂
တွေ့ကရ	၂၂
ထ				
ထောပနာ	၂၃
ထင်ကြီး	၂၃
ထောင်လွှား	၂၃
ဒ				
ဒကောက်ဖာ	၂၈
ဒွေးလေး	၂၈
•				
ဓာတ်လုံး	၂၈
†				
နမောဗုဒ္ဓါယ	၂
နာသရော	၃
နိဝါတောစ	၂၃
နှာခေါင်းရှုံ့	၁၃
နှစ်ထပ်တိုး	၄၄
နှုတ်ပိတ်	၁၃
နပ်	၃

နှစ်လေသရော	၃
၀				
ပဒေပူရဏပုဒ်	၂၈
ပါနိ	၄၃
ပါရမီရှင်	၃၃
ပါးစပ်ဖွာ	၂၃
ပုရပိုက်	၅၀
ပုရပိုက်ဖြူ	၅၀
ပဉ္စသီ	၆
ပယ်မယား	၂
ပျာလောင်ခတ်	၄၃
ပြကတော့	၂၈
၁				
ဖာရစီ	၅၀
ဖိုထိုး	၂၈
ဖိုဝင်စား	၂၈
၂				
ဗလောင်ဆူ	၄၃
ဗူးဒီး	၄၃
၃				
ဘိလပ်	၂၂
ဘိလူးပန်းစိုက်	၅၀
၄				
မချိုတင်ကဲ	၂၈
မဆောက်ဖြတ်	၄၃
မဟာသမုဒ္ဒရာ	၉
မူ	၃
မောဟ	၄၄
မိတ်နံ့	၅၀
မန္တန်	၆

မုက်နှာကြီး	၂၂
မုက်နှာအောက်ချ	၂၃
မြေ့မြေ့	၄၃
ထ				
ယီးတီးယောင်တောင်	၂၂
ရ				
ရာဇဖွား	၄၃
ရက်ချုပ်	၄၄
ရောင့်ရဲ	၂၂
ရွှေကြိုသမား	၂၈
ရွှေအတိ	၃
လ				
လူကုံထံ	၄၃
လေးတင်ပွဲ	၅၀
လောကီ	၂၃
လောကုတ်	၂၃
လောကွတ်ချော်	၄၃
လော်မာ	၄၃
လင်္ကာပါဠိတန်း	၅၀
လင်းယဉ်တိုင်	၉
လျှင်တောက်တပို့	၂၃
လွတ်	၃
ဝ				
ဝါစာသိလိဋ္ဌ	၂၈
ဝိပဿနာ	၆
ဝိမုတ္တိရသကျမ်း	၁၃
ဝတ်လုံ	၂၂
သ				
သနားကမား	၄၃
သီတင်း	၆

မြို့ (သီရိ)	၂
မြို့ကြီးဘုဝနာဒိတျ ဓမ္မရာဇ်	၂
သီလဝိသုဒ္ဓိ	၆
သေခမူ	၃
သေငယ်ဖော	၄၄
သံကြိုးရိုက်	၂၂
သင်္ဂြို	၃
သဗ္ဗညုတဉာဏ်	၃
သဗ္ဗညုဘုရား	၆
သုံးပေါက်ချွန်း	၂၃
အ				
အဆင်းပြု	၃
အတို့ကျွန်	၃
အနိဋ္ဌာရုံ	၄၃
အပါယ်လေးပါး	၆
အဖူးရစေ	၃
အမှောက်တည်း	၃
အရိမဒ္ဒနာပုရ်	၂
အရိမေတ္တယျဘုရား	၃
အာလုပ်	၂၈
အိုမင်းမစွမ်း	၂၂
ဣ				
ဣဿရိယ	၂၃
ဥ				
ဥတုဘောဇနကျမ်း	၁၃
ဥပနိဿယ	၂၃
ဥပဒ်	၉
ဥပုသ်	၉
ဦးမပြု	၆
က				
ကေရီ	၂၃